

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM PROGRAMLARI ANABİLİM DALI
EĞİTİMDE PROGRAM GELİŞTİRME PROGRAMI

**TEOG SINAVI MATEMATİK SORULARININ MATEMATİK ÖĞRETİM
PROGRAMI'NA UYGUNLUĞUNUN VE TEOG SİSTEMİ'NİN
HEDEFLERİNE ULAŞMA DÜZEYİNİN BELİRLENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Esra BAĞCI

ANKARA, Temmuz, 2016

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM PROGRAMLARI ANABİLİM DALI
EĞİTİMDE PROGRAM GELİŞTİRME PROGRAMI

**TEOG SINAVI MATEMATİK SORULARININ MATEMATİK ÖĞRETİM
PROGRAMI'NA UYGUNLUĞUNUN VE TEOG SİSTEMİ'NİN
HEDEFLERİNE ULAŞMA DÜZEYİNİN BELİRLENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Esra BAĞCI

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Fatma BIKMAZ

Ankara, Temmuz, 2016

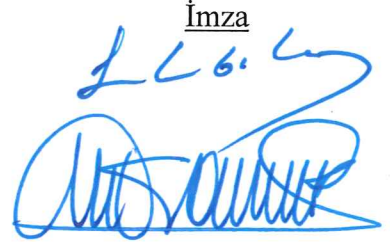

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼ę¼'ne

Esra BAĞCI'nın hazırladığı "TEOG Matematik Sorularının Matematik Programına Uygunluğunun ve Hedeflerine Ulaşma D¼zeyinin Belirlenmesi" başlıklı bu çalışma, j¼rimiz tarafından Eğitim Programları Anabilim Dalı / Eğitimde Program Geliştirme Programı'nda Y¼ksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Prof. Dr. Fatma BIKMAZ

¼ye: Doç. Dr. Hanife AKAR

¼ye: Yrd. Doç. Dr. Canay DEMİRHAN İşCAN

İmza

ONAY

Bu tez Ankara ¼niversitesi Lisans¼st¼ Eğitim – ¼đretim ve Sınav Y¼netmelięi'nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki j¼ri ¼yeleri tarafından/...../20..... tarihinde uygun g¼r¼lm¼ř ve Enstit¼ Y¼netim Kurulunca/...../20..... tarihinde kabul edilmiştir.

Prof. Dr. İsmail G¼VEN
Eğitim Bilimleri Enstit¼s¼ M¼d¼r¼

TEZ BİLDİRİMİ

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

Esra BAĞCI

ÖZET

TEOG SINAVI MATEMATİK SORULARININ MATEMATİK ÖĞRETİM PROGRAMI'NA UYGUNLUĞUNUN VE TEOG SİSTEMİ'NİN HEDEFLERİNE ULAŞMA DÜZEYİNİN BELİRLENMESİ

Bağcı, Esra

Yüksek Lisans, Eğitim Programları Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Fatma Bıkmaz

Temmuz 2016, xvi + 153 Sayfa

Bu araştırmanın amacı, Türkiye’de 2013 - 2014 eğitim öğretim yılında uygulanmaya başlanan TEOG Sınavlarında öğrencilere yöneltilen matematik sorularının 8. sınıf Matematik Öğretim Programı’na uygunluğunu belirlemek ve bu sınavın hedeflerine ulaşma düzeyini öğretmen ve öğrencilerin görüşlerine dayalı olarak ortaya koymaktır. Araştırmada, betimsel tarama modeli kullanılmıştır ve üç farklı çalışma grubundan veri toplanmıştır. İlk çalışma grubu doküman analizi için belirlenmiştir. Doküman analizi kapsamında 2013 – 2014 eğitim öğretim yılında öğrencilere yöneltilen TEOG matematik soruları ile aynı yıl uygulamada olan 8. sınıf Matematik Öğretim Programı incelenmiştir. Diğer iki çalışma grubunun oluşturulmasında amaçlı örnekleme yöntemlerinden aşırı ya da aykırı durum örnekleme yöntemi kullanılmıştır. İkinci çalışma grubu Ankara iline bağlı üç büyük ilçede (Çankaya, Yenimahalle ve Mamak) bulunan resmi ortaokullarda görev yapan 8. sınıf Matematik öğretmenlerinden, üçüncü çalışma grubu ise bu ilçelerde bulunan resmi liselerde öğrenim gören 9. sınıf öğrencilerinden oluşturulmuştur. Araştırma kapsamında belirtilen ilçelerdeki farklı okullarda görev yapan 14 matematik öğretmeni ve bu ilçelerde bulunan farklı resmi liselerde 9. sınıfa devam eden 98 öğrencinin görüşüne başvurulmuştur. Veri toplamak amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen *Öğretmen ve Öğrenci Görüşme Formları* uygulanmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi tekniği ile analiz edilmiştir. Araştırmanın ilk aşamasında TEOG Sınavlarında öğrencilere yöneltilen Matematik

dersi sorularının MEB 8. Sınıf Matematik Dersi Öğretim Programı'na uygunluğunu belirlemek amacıyla doküman analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda sınavda yer alan soruların 8. sınıf matematik kazanımlarına uygun olduğu, ancak sınav kapsamına alınan tüm 8. sınıf matematik kazanımlarının TEOG Sınavlarında ölçülemediği tespit edilmiştir. Öte yandan, öğrenci ve öğretmenlerden alınan görüşler doğrultusunda MEB'in, TEOG Sınav Sistemi ile ulaşmak istediği hedeflerden okul dışı eğitim kurumlarına ihtiyacı azaltmak ve öğrencilerin okula devamsızlığını en aza indirme hedeflerine yeterince ulaşamadığı belirlenmiştir.

ABSTRACT**ALIGNMENT OF TEOG MATHEMATICS QUESTIONS TO THE
MATHEMATICS CURRICULUM AND THE LEVEL OF
ATTAINMENT THE GOALS OF TEOG SYSTEM****Bağcı, Esra****Master Degree, Curriculum Development****Advisor: Prof. Dr. Fatma Bıkmaz****July 2016, xvi + 153 Pages**

The aim of this study was to determine the alignment of mathematics questions at TEOG Exam, which is stated to be applied since 2013-2014 academic years in Turkey, to 8th grade Mathematics Curriculum and to reveal the level of attainment to the goals of this exam according to teachers' and students' opinions. In this survey, descriptive survey model used and the data was gathered from three different study groups. First group was formed for document analysis and in this context TEOG mathematics question, which were applied in 2013 – 2014 academic years, and 8th grade Mathematics Curriculum were examined. In the formation of other study groups, the method of extreme cases exemplification which is one of the purposeful sampling methods was used. Second study group was formed from 8th grade mathematics teachers who have been working in public secondary schools in towns of Ankara; Çankaya, Yenimahalle and Mamak. Final study group was formed from 9th grade students who have been studying in public high schools in the same towns. This study includes 8th grade 14 math teachers and 9th grade 98 students. Teacher and Student Interview Forms developed by the researcher were used for data collection. The data obtained from teachers and students were analyzed according to the content analysis method. In the first part of this study, the document analysis was carried out about mathematics questions which were asked to the students in TEOG Exam, to determine whether these questions were appropriate to the 8th grade Mathematics Curriculum objectives or not. According to results, math questions were appropriate to the objectives of 8th grade mathematics course, but it was concluded that not all of the objectives of 8th grade

mathematics course were evaluated in TEOG Exam. On the other hand, in the direction of the views of teachers and students, it could be deduced that Ministry of National Education could not reach the goals “to reduce the need for non-school institutions” and “to reduce absenteeism” which were aimed by TEOG System.

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında, deneyimleri, bilgileri ve yardımları ile bana yol gösteren, desteğe ihtiyacım olduğu her zaman benden desteğini esirgemeyen, bana güvenen ve inanan sevgili öğretmenim ve danışmanım Prof. Dr. Fatma Bıkmaz'a ve Eğitimde Program Geliştirme Bölümü'nde yüksek lisans yapmaya başladığım ilk günden son güne kadar benden hiç vazgeçmeyen ve hep arkamda duran sevgili öğretmenim Prof. Dr. F. Dilek Gözütok'a sonsuz teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım.

Yüksek lisans eğitimim boyunca bu günlere gelmemde büyük emeği olan ve beni maddi manevi destekleyen canım annem Songül Bağcı'ya, sevgili babam Abdullah Bağcı'ya ve ablam Emel Kahyaoğlu'na sonsuz teşekkür ederim.

Yüksek lisans tezimin hazırlanış aşamasında bana yardımcı olan, güç veren, beni her zaman anlayışla karşılayan ve benden vazgeçmeyen sevgili arkadaşlarım Özde Funda Kartal'a, Bilgehan Geçen'e, Serap Alıcı'ya, Ceyda Başaran'a, Duygu Erdem'e, Çağla Pınar Akpınar Tümer'e, Ebru Yalçın'er'e ve Birgül Uysal'a gönülden teşekkür ederim.

Yüksek lisans tezimin veri toplama aşamasında ve yazımında kopyalama ve baskı işlemlerinde bana yardımcı olan Şaban Çakır'a çok teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
JÜRİ ÜYELERİ ONAY SAYFASI	
TEZ BİLDİRİM	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
TEŞEKKÜR	viii
İÇİNDEKİLER	ix
ÇİZELGELER LİSTESİ	xiii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xvi
BÖLÜM 1	1
GİRİŞ	1
1. Problem	1
2. Amaç	8
3. Önem	9
4. Sayıtlar	10
5. Sınırlılıklar	10
6. Tanımlar	10
7. Kısaltmalar	10
8. Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar	12
8.1. Türkiye’de Ortaöğretime Geçiş Sisteminin Gelişimi	12
8.2. Farklı Ülkelerde Temel Öğretimden Ortaöğretime Geçiş Sistemi	17
8.2.1. Finlandiya	17
8.2.2. Japonya	18
8.2.3. Kanada	18
8.2.4. Singapur	19
8.2.5. Almanya	20
8.2.6. Fransa	20
8.2.7. İngiltere	21

8.2.8. Çin	22
8.2.9. Hong Kong	23
8.2.10. Şanghai	23
8.2.11. Güney Kore	24
8.2.12. Avustralya	24
8.2.13. Yeni Zelanda	25
8.3. İlgili Araştırmalar	28
BÖLÜM 2	35
YÖNTEM	35
1. Araştırmanın Modeli	35
2. Çalışma Grubu	35
3. Veriler ve Toplanması	41
4. Veri Toplama Araçları	42
5. Verilerin Analizi	44
BÖLÜM 3	48
BULGULAR VE YORUMLAR	48
1. 2013 – 2014 Eğitim Öğretim Yılı I. Dönem TEOG Sınavında Sorulan Matematik Sorularının İlgili Olduğu Kazanımlara İlişkin Bulgular	50
1.1. 2013 – 2014 Eğitim Öğretim Yılı I. Dönem TEOG Sınavında Sorulan Matematik Sorularının İlgili Olduğu Kazanımlara Uygunluğuna İlişkin Bulgular	53
2. 2013 – 2014 Eğitim Öğretim Yılı II. Dönem TEOG Sınavında Sorulan Matematik Sorularının İlgili Olduğu Kazanımlara İlişkin Bulgular	60
2.1. 2013 – 2014 Eğitim Öğretim Yılı II. Dönem TEOG Sınavında Sorulan Matematik Sorularının İlgili Olduğu Kazanımlara Uygunluğuna İlişkin Bulgular	67
3. Öğretmen ve Öğrencilerin 2013 – 2014 Eğitim Öğretim Yılı TEOG Matematik Sınavlarında Yer Alan Soruların Kazanımlara Uygunluğu Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bulgular	75

4. TEOG Sistemi'nin Hedeflerine Ulaşma Düzeyinin Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi	81
4.1. TEOG Sistemi'nin Hedeflerine Ulaşma Düzeyi Hakkında Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri İle İlgili Bulgular	81
4.1.1. Öğrenciler Üzerindeki Stresi Azaltıp Başarıyı Artırma Hedefi İle İlgili Bulgular	81
4.1.2. Okul Dışı Eğitim Kurumlarına Olan İhtiyacı Azaltma Hedefi İle İlgili Bulgular	85
4.1.3. Okulun ve Öğretmenin Etkinliğini Artırma Hedefi İle İlgili Bulgular	89
4.1.4. Okula Olan Devamsızlığı En Aza İndirme Hedefi İle İlgili Bulgular	93
4.1.5. Ülke Çapında Eğitim Programlarının Eş Zamanlı Uygulanmasını Sağlama Hedefi İle İlgili Bulgular	97
4.1.6. Başarı Değerlendirmesini Sürece Yayma Hedefi İle İlgili Bulgular	100
4.1.7. Öğretmenin Mesleki Performansını Artırma Hedefi İle İlgili Bulgular	104
4.1.8. Telafi İmkânı Sağlayarak Tek Sınavdan Doğan Olumsuzlukları En Aza İndirme Hedefi İle İlgili Bulgular	111
5. TEOG Sistemi ile Öğrencilerin Ortaöğretime Yerleştirilme Sürecinin Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi	114
BÖLÜM 4	122
SONUÇLAR	122
1. 2013 - 2014 I. Dönem TEOG Sınavı Matematik Sorularının 8. Sınıf Matematik Öğretim Programı'na Uygunluğuna İlişkin Sonuçlar	122
2. 2013 - 2014 I. Dönem TEOG Sınavı Matematik Sorularının 8. Sınıf Matematik Öğretim Programı'na Uygunluğuna İlişkin Sonuçlar	123
3. TEOG Sistemi'nin Hedeflerine Ulaşma Düzeyine İlişkin 9. Sınıf Öğrencilerinin Görüşlerine İlişkin Sonuçlar	124
4. TEOG Sistemi'nin Hedeflerine Ulaşma Düzeyine İlişkin 8. sınıf Matematik Öğretmenlerinin Görüşlerine İlişkin Sonuçlar	125

ÖNERİLER	127
1. 2013 – 2014 Eğitim Öğretim Yılı TEOG Sınavı Matematik Sorularının, 8. Sınıf Matematik Öğretim Programı'na Uygunluğuna Yönelik Öneriler	127
2. TEOG Sistemi'nin Hedeflerine Yönelik Öneriler	128
3. Yapılabilecek Araştırmalara Yönelik Öneriler	129
KAYNAKLAR	131
EK1: 2013 – 2014 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI 8. SINIF MATEMATİK DERSİ KAZANIMLARININ ÇALIŞMA TAKVİMİNE GÖRE DAĞILIM ÇİZELGESİ	135
EK2: ÖĞRENCİ GÖRÜŞME FORMU	140
EK3: ÖĞRETMEN GÖRÜŞME FORMU	143
EK4: ÖĞRENCİ GÖRÜŞME FORMU KODLAMA ANAHTARI	147
EK5: ÖĞRETMEN GÖRÜŞME FORMU KODLAMA ANAHTARI	150
EK 6: İZİN YAZISI	153

ÇİZELGELER LİSTESİ

		Sayfa
Çizelge 1.	Geçmişten Günümüze Türkiye’de Uygulanan Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sınavlarının Uygulanma Yılları ve Kapsamları	14
Çizelge 2.	Ülkelerin Eğitim Süreleri ve Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sistemlerinin Kapsamları	26
Çizelge 3.	Çankaya, Yenimahalle ve Mamak İlçelerinde Bulunan Resmi Ortaokullarda Görev Yapan Matematik Öğretmeni Sayıları ...	36
Çizelge 4.	Araştırmaya Katılan Öğretmen Sayısının İlçelere, Cinsiyete ve Kıdeme Göre Dağılımları.....	37
Çizelge 5.	Çankaya, Yenimahalle ve Mamak İlçelerinde Bulunan Resmi Lise Türlerine Göre 9. Sınıf Öğrenci Sayıları	38
Çizelge 6.	Çankaya, Yenimahalle ve Mamak İlçelerinde Bulunan, En Yüksek ve En Düşük TEOG Puanı İle Öğrenci Alan Resmi Liseler	39
Çizelge 7.	Çankaya, Yenimahalle ve Mamak İlçelerinde Bulunan Resmi Liselerde Görüşme Yapılan Öğrenci Sayısının Cinsiyete Göre Dağılımı	40
Çizelge 8.	İlköğretim Matematik Dersi 8. Sınıf Öğretim Programının Öğrenme Alanları ve Ayrılan Süreler	49
Çizelge 9.	I. Dönem TEOG Sınavı Matematik Sorularının İlgili Olduğu Alt Öğrenme Alanlarına ve Kazanım Sayılarına Göre Dağılımı	50
Çizelge 10.	I. Dönem TEOG Sınavı Matematik Dersi Sorularının Kazanımlara Göre Dağılımı	51
Çizelge 11.	2013 – 2014 I. Dönem TEOG Matematik Soruları ve İlişkili Olduğu 8. Sınıf Matematik Kazanımları	53

Çizelge 12.	II. Dönem TEOG Sınavı Matematik Sorularının İlgili Olduğu Alt Öğrenme Alanlarına ve Kazanım Sayılarına Göre Dağılımı	61
Çizelge 13.	II. Dönem TEOG Sınavı Matematik Sorularının Kazanımlara Göre Dağılımı	62
Çizelge 14.	Yıllık Planda TEOG Sınavlarından Sonra Olan Matematik Dersi Kazanımlarının Alt Öğrenme Alanlarına Göre Dağılımı	67
Çizelge 15.	2013 – 2014 II. Dönem TEOG Matematik Sorularının İlişkili Olduğu 8. Sınıf Matematik Kazanımları ile Eşleştirilmesi	68
Çizelge 16.	Öğrencilerin I. Dönem TEOG Sınavı Matematik Sorularının Kazanımlara Uygunluğu Hakkındaki Görüşleri	75
Çizelge 17.	Öğretmenlerin I. Dönem TEOG Sınavı Matematik Sorularının Kazanımlara Uygunluğu Hakkındaki Görüşleri	76
Çizelge 18.	Öğrencilerin II. Dönem TEOG Sınavı Matematik Sorularının Kazanımlara Uygunluğu Hakkındaki Görüşleri	78
Çizelge 19.	Öğretmenlerin II. Dönem TEOG Sınavı Matematik Sorularının Kazanımlara Uygunluğu Hakkındaki Görüşleri	79
Çizelge 20.	TEOG'un Öğrenciler Üzerindeki Stresi Azaltıp Başarıyı Artırma Hedefi İle İlgili Öğrenci Görüşleri	82
Çizelge 21.	TEOG Öğrenciler Üzerindeki Stresi Azaltıp Başarıyı Artırma Hedefi İle İlgili Öğretmen Görüşleri	84
Çizelge 22.	TEOG Sınavlarının Okul Dışı Kaynaklara Yönelime Etkisi Konusunda Öğrenci Görüşleri	85
Çizelge 23.	TEOG Sınavlarının Öğrencilerin Okul Dışı Kaynaklara Yönelimine Etkisi Konusunda Öğretmen Görüşleri	87
Çizelge 24.	Öğrencilerin TEOG Sınavlarına Hazırlanırken Aldıkları Destekler	88
Çizelge 25.	TEOG Sınavlarına Hazırlanma Konusunda Okullarda Destek Çalışmaların Yapılma Durumuna İlişkin Öğrenci Görüşleri	89
Çizelge 26.	Öğrencilerin Devam Ettikleri Ortaokullardan Memnun Olma Durumları.....	91
Çizelge 27.	TEOG Sınavlarının Okula Devam Durumuna Etkisi Konusunda Öğrenci Görüşleri	94

Çizelge 28.	TEOG Sınavlarının Öğrencilerin Okula Devam Durumlarına Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri	95
Çizelge 29.	TEOG Sınavlarına Hazırlanma Sürecinde Öğretim Programlarının Uygulanması Konusunda Öğrenci Görüşleri ...	98
Çizelge 30.	Öğretmenlerin TEOG Sınavlarına Hazırlık Sürecinde Öğretim Programlarının Uygulanması Aşamasında Yaşadıkları Sorunlar	99
Çizelge 31.	Öğrencilerin TEOG Sınavı Tarihleri ve Planlaması Hakkındaki Görüşleri	101
Çizelge 32.	Öğretmenlerin TEOG Sınavı Tarihleri ve Planlaması Hakkındaki Görüşleri	102
Çizelge 33.	TEOG Sınavlarının Öğretmenlerin Mesleki Performansına Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri	105
Çizelge 34.	TEOG Sınavlarının Öğretmenlerin Matematik Öğretim Yöntemlerine Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşleri.....	106
Çizelge 35.	TEOG Sınavlarının Öğretmenlerin Uyguladıkları Matematik Öğretim Yöntemlerine Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri ...	108
Çizelge 36.	TEOG Sınavlarının Öğretmenlerin, Öğrencilerin Matematik Başarısını Ölçme ve Değerlendirmede Kullandıkları Yöntemlere Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşleri	109
Çizelge 37.	TEOG Sınavlarının Öğretmenlerin, Öğrencilerin Matematik Başarısını Ölçme ve Değerlendirmede Kullandıkları Yöntemlerine Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri	110
Çizelge 38.	Öğrencilerin TEOG Sistemi'nin Telafi İmkânı Sağlaması Hakkındaki Görüşleri	112
Çizelge 39.	Öğretmenlerin TEOG Sistemi'nin Telafi İmkânı Sağlaması Hakkındaki Görüşleri	113
Çizelge 40.	Ortaöğretime Yerleşme Durumuna/Yerleşme Sürecinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Öğrenci Görüşleri	115

ŞEKİLLER LİSTESİ

		Sayfa
Şekil 1	Sınavla Öğrenci Alan Akademik Liselerin Yıllara Göre Dağılımı (1990 – 2012)	2
Şekil 2	Verilerin Toplanması Sürecinde İzlenen Adımlar	41
Şekil 3	Güvenirlilik Formülü	47

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumu, alan yazın taraması, ilgili araştırmalar, araştırmanın amaçları, önemi, sayıtları ve sınırlılıkları yer almaktadır.

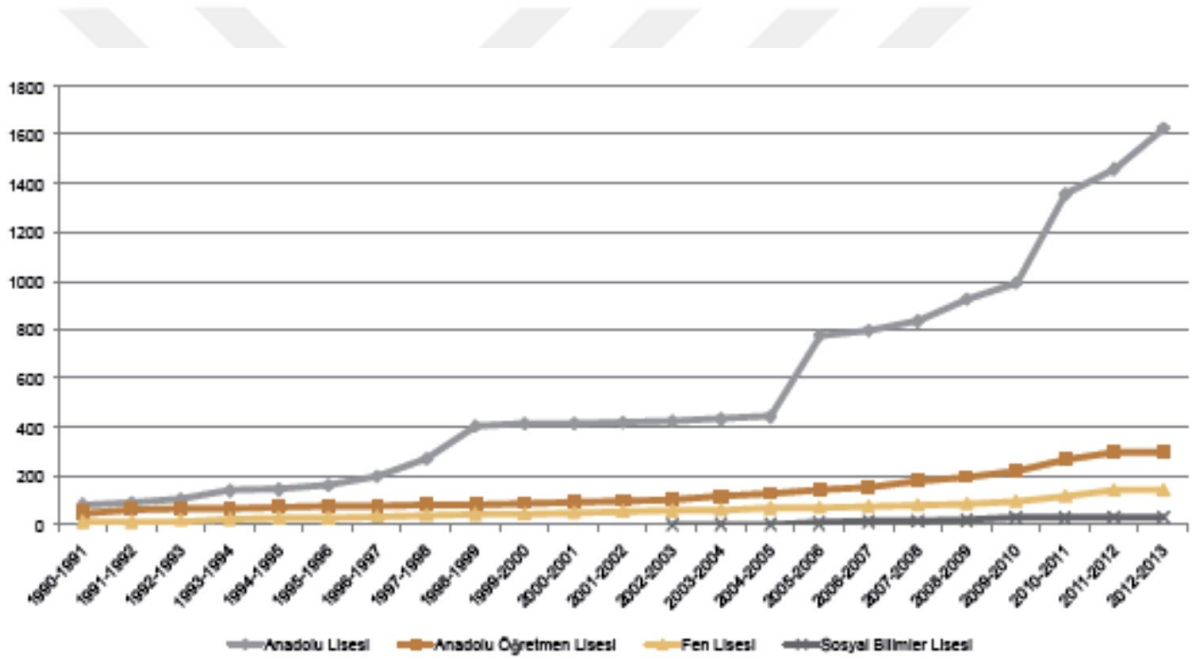
1. Problem

Dünya’da uygulanan eğitim sistemleri ülkelere göre bazı farklılıklar göstermektedir. Ülkelerin eğitim sistemlerindeki farklılıklar, temel eğitimden ortaöğretime geçiş sistemlerinde de ortaya çıkmaktadır. Bazı ülkeler, öğrencilerini ülke genelinde yapılan merkezi bir sınavla alırken, bazı ülkeler danışman öğretmenlerin yönlendirmeleri ile ortaöğretim kurumlarına yerleştirmektedir. Örneğin, Japonya, Singapur ve Çin gibi ülkeler, temel eğitimden ortaöğretime geçişte öğrencilerine genel bir sınav yaparken, Finlandiya’da ve Güney Kore’de bulunan liselerden, sadece meslek liseleri öğrenci alımında alan bilgisi ve yetenek sınavı yapmaktadır. İngiltere’de ve Hong Kong’ta ise ilkokulu bitiren öğrencilere genel bir sınav yapılırken; bu ülkelerde ortaöğretime geçiş için özel bir sınav uygulaması yapılmamaktadır. Ayrıca, Kanada, Almanya, Fransa, Şangay, Avustralya ve Yeni Zelanda eğitim sistemlerinde de, temel eğitimden ortaöğretime geçişte bir sınav yoktur. Bu ülkelerde öğrenciler, danışman öğretmenlerin yönlendirmeleri ve istekleri doğrultusunda çevre okullarda eğitimlerine devam etmektedirler.

Türkiye’de ise, ortaöğretime geçiş sisteminin gelişim sürecinde merkezi sınavlar belirleyici olurken, uygulanan sınavların çeşitli dönemlerde yöntem ve içerik bakımından farklılık gösterdiği görülmektedir. Türkiye’de ortaöğretim kurumlarının çeşitlenmesi ve sınavla öğrenci alan ortaöğretim kurumlarının ortaya çıkmasında, 1955 yılında kurulan ve yabancı dilde eğitim veren kolejler öncü olmuştur. Ardından, 1964 yılında Fen Liseleri, 1983 yılında Anadolu Mesleki ve Teknik Liseleri, 1985 yılında Anadolu İmam Hatip Liseleri, 1990 yılında Anadolu Öğretmen Liseleri, 1999 yılında Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri, 2003 yılında Sosyal Bilimler Liseleri ile 2005 yılında faaliyete geçen Spor Liseleri de öğrencilerini sınavla alan liseler olmuşlardır (Gür, Çelik

ve Coşkun, 2013). Bunların yanı sıra, Anadolu Liseleri, öğrencilerini 1999 yılına kadar ilkokuldan sonra yapılan merkezi bir sınavla almışlardır. 05.01.1961 tarih ve 222 sayılı “İlköğretim ve Eğitim Kanunu” ile çıkarılan ve 1997-1998 eğitim öğretim yılından itibaren yürürlüğe giren sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitim uygulamasının başlaması nedeniyle Anadolu Liseleri’nin ortaokul kısmı kapanmıştır. 1999 yılından itibaren Anadolu Liseleri de öğrencilerini ortaokuldan sonra ülke genelinde yapılan merkezi sınavla almaya başlamıştır (MEB, 1997).

Sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitimin başlaması ve 2010 yılında genel liselerin Anadolu liseleri haline dönüştürülmesi ile birlikte ülke genelinde bulunan Anadolu ve Fen Liseleri’nin sayısı artmıştır. Bu artışı gösteren grafik Şekil 1’de verilmiştir.

Kaynak: SETA, 2013

Şekil 1. Sınavla Öğrenci Alan Akademik Liselerin Yıllara Göre Dağılımı (1990 – 2012)

Şekil 1’de de görüldüğü gibi, az sayıda okula öğrenci seçen bir sınav sistemi, zaman içinde bütün akademik liselere sınavla öğrenci alan bir sistem haline dönüşmesi, Anadolu ve Fen Liseleri sayısının giderek artmasına neden olmuştur. Sınavla öğrenci alan okul sayısının artması ile birlikte sınava giren öğrenciler arasında rekabet de artmıştır. Bu süreç, öğrenci ve veliler üzerindeki baskıyı arttırarak onları farklı çözümlerine itmiştir. Çocuklarının akademik hayatına iyi bir lisede devam etmesini isteyen velilerin, sınava hazırlık amacıyla okul dışı kaynaklara yöneldikleri

gözlemlenmiştir (Gür ve diğerleri, 2013). Artan rekabet ortamında, öğrencilerin adaletli bir sınav sistemi ile ortaöğretim kurumlarına yerleştirilebilmeleri için, ortaöğretime geçiş sınavı tek bir çatı altında toplanmıştır. Böylece, sekizinci sınıfı bitiren öğrencilerin devam edecekleri ortaöğretim kurumunu belirlemek amacıyla ülke genelinde merkezi sınav uygulaması başlatılmıştır (MEB, 1997).

Türkiye’de ortaöğretime geçiş amacıyla gerçekleştirilen merkezi sınavlar geçmişten günümüze şöyledir (ERG, 2013):

- 1998 – 2004 yılları arasında uygulanan Liselere Giriş Sınavı (LGS),
- 2004 – 2007 yılları arasında uygulanan Ortaöğretim Kurumları Seçme ve Yerleştirme Sınavı (OKS),
- 2007 – 2009 yılları arasında uygulanan Seviye Belirleme Sınavları (SBS),
- 2009 – 2013 yılları arasında uygulanan Seviye Belirleme Sınavı (SBS) ve
- 2013 yılında uygulanmaya başlanan ve halen yürürlükte olan Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sınavı (TEOG)

LGS, 1998 yılında ilk kez sekizinci sınıf öğrencilerine uygulanan ve sadece sekizinci sınıf öğretim programını kapsayan bir sınav olmuştur. Bu sınav modelinde, sorular çoktan seçmeli olarak hazırlanmış ve öğrencilerin yanlış cevaplarının doğru cevaplarını etkilediği bir sınav olarak tasarlanmıştır. Telafi imkânı olmayan ve öğrencilerin tercihlerini sınava girmeden önce yaptıkları LGS, 2004 yılında yürürlükten kaldırılmıştır.

Liselerin ortaöğretim kurumu olmasından ve sınavın tüm ortaöğretim kurumlarına geçişi sağlayan bir sınav haline getirilmesinden dolayı sınavın adı daha sonra OKS olarak değiştirilmiştir. 2004 yılında uygulanmaya başlanan OKS’ye 6, 7 ve 8. sınıf öğretim programlarının tümü dâhil edilmiş ve tercihlerin sınavdan alınan puanlara göre yapılması kararlaştırılmıştır. Ayrıca, LGS sisteminden farklı olarak OKS kapsamına; özel okullar sınavı, polis koleji aday tespit sınavı ve devlet parasız yatılılık ve bursluluk sınavı da dâhil edilmiş ve öğrenciler bu kurumlara da sadece OKS sonucu ile başvuru yapabilmişlerdir.

Yenilenen öğretim programlarının farklı bir ölçme ve değerlendirme yaklaşımı gerektirmesi nedeniyle 2007 yılında OKS’den vazgeçilmiştir. Bu sınav modelinin ardından, öğrencileri sınava değil hayata hazırlamak, okul programı ile sınavlar arasındaki ilişkiyi güçlendirmek ve böylece okul dışı kaynaklara yönelimi azaltmak gibi

gerekçelerle 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin her yılın sonunda sınava girmesini gerektiren SBS sistemine geçilmiştir (SETA, 2013).

Öğrencilerin her yılın sonunda sınava girmesi, öğrenci ve velilerdeki stresi ve sınav kaygısını artırması nedeniyle, bu sınav modelinden de 2009 yılında vazgeçilmiş, yerine öğrencilerin sekizinci sınıf sonunda girecekleri ve sadece sekizinci sınıf öğretim programından sorumlu olacakları yeni bir SBS sistemine geçilmiştir.

2013 yılında ise SBS sisteminden, öğrencileri okul dışı kaynaklara sürüklemesi, okulun ve öğretmenin önemini azaltması ve sonucu değerlendiren bir sınav modeli olması gibi nedenlerle vazgeçilmiş ve yeni bir sınav modeli olan TEOG'a geçiş yapılmıştır (Gür ve diğerleri, 2013). Temel eğitimden ortaöğretime geçiş için tasarlanan bu sınav modeli 03.07.2013 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından yapılan bir basın açıklaması ile kamuoyuna duyurulmuştur.

MEB Temel Eğitim Genel Müdürlüğü 22.10.2013 tarih ve 45512797/10.04/3018742 sayılı onay ile ortaöğretim kurumlarına geçiş yönergesini (MEB, 2014) ve sistemin içeriğinin öğretmenler, öğrenciler ve velilerce daha iyi anlaşılabilmesi için 10.11.2013 tarihinde <http://oges.meb.gov.tr/> internet adresinde "Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sistemi" isimli sunu yayınlamıştır. Bu sunuda sistemin hedefleri, uygulanma biçimi ve ortaöğretime yerleştirmede esas olacak puanın hesaplanması ile ilgili bilgilere yer verilmiştir (MEB, 2013). Tasarlanan yeni modelin genel hedefleri şöyledir (MEB, 2013) :

- Öğrenci, öğretmen ve okul ilişkisini güçlendirmek,
- Eğitim süresinde öğretmenin ve okulun rolünü etkin kılmak,
- Ülke çapında eğitim programlarının eş zamanlı uygulanmasını sağlamak,
- Sınav kaygısını sürece yayararak en aza indirmek,
- Öğretmenin mesleki performansını artırmak,
- Okul dışı eğitim kurumlarına olan ihtiyacı azaltmak,
- Öğretim programlarının uygulanmasını ve öğrenci kazanımlarını objektif bir şekilde izlemek ve değerlendirmek,
- Başarı değerlendirmesini sürece yaymak,
- Telifi imkânı sağlayarak tek sınavdan doğan olumsuzlukları azaltmak,
- Öğrencilerin okula devamsızlığını en aza indirmek,
- Orta ve uzun vadede öğrencilerin ders dışı sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif etkinliklerini değerlendirmek.

Temel eğitimden ortaöğretime geçişte tasarlanan yeni sınav modelinin işleyişi ise, 01.10.2013 tarih ve 30736300/10.06/2773584 sayılı genelge ile şöyle tanıtılmıştır;

- Ortaokulların sekizinci sınıflarında okuyan öğrenciler, Türkçe, Matematik, Fen ve Teknoloji, T.C. İnkılap Tarihi, Yabancı Dil ile

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerinden 1. ve 2. yarıyılıda birer ortak yazılı sınava gireceklerdir.

- *Bu derslerde, ülke genelinde birliktelik ve eşgüdümün sağlanması amacıyla, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nca (TTKB) 13.09.2013 tarih ve 2463603 sayılı yazılı ekinde valiliklere gönderilen ve MEB internet sitesinde duyurular bölümünde yer alan akademik kılavuz ve takvimi, öğretmenlerin yıllık planlarına uygulayacağı ve uygulamada bütünlüğün yetkililerce sağlanacağı belirtilmiştir.*
- *Ortaokulların sekizinci sınıflarında görev yapan öğretmenlerden rapor, izin veya başka mazeretlere bağlı olarak göreve gelmeyenlerin yerine, öğretmen görevlendirilmesi suretiyle derslerin işlenmesinde herhangi bir aksaklığa meydan verilmemesine özen gösterilmesi gerektiği vurgulanmıştır.*
- *Ortak sınavlar, her dönem iki yazılısı olan derslerden birincisi, üç yazılısı olan derslerden ise ikincisi olmak üzere, akademik takvime göre işlenen müfredatı kapsayacak şekilde yapılacaktır.*
- *Ortak sınavlar her dönem iki okul gününe yayılarak yapılacak, o günlerde sınav yapılacak okullarda ders işlenmeyecektir.*
- *Sorular çoktan seçmeli (4 seçenekli) olacak ve yanlış cevap sayısı doğru cevap sayısını etkilemeyecektir.*
- *Ortak sınavlar orta ve uzun vadede açık uçlu soruları da içerecek hale dönüştürülecektir.*
- *Öğrenciler ortak sınavlara olağanüstü haller ve özel durumlar dışında kendi okullarında girecektir.*
- *Öğrencinin okul notlarının akademik ortalaması hesap edilecek, 6, 7 ve 8. sınıf yılsonu başarı puanlarının aritmetik ortalamasının %30'u ile 8. sınıf ortak sınav puanının %70'inin toplamı, Yerleştirmeye Esas Puanı (YEP) oluşturacaktır (MEB, 2013).*

Ortaöğretime geçiş hakkında, MEB tarafından yayımlanan genelge, yönerge ve sunuların ardından, değişen sınav sisteminin esasları Okulöncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'ne girmiştir. Temel eğitimden ortaöğretime geçiş sistemi, 26.07.2014 tarih ve 29072 sayılı MEB Okulöncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nin 22. maddesinin beşinci ve altıncı fıkralarında aşağıdaki gibi düzenlenmiş ve resmi gazetede yayımlanmıştır (MEB, 2014):

(5) Ortaokul ve imam-hatip ortaokullarının 8 inci sınıflarında Türkçe, Matematik, Fen ve Teknoloji, Yabancı Dil, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ve T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük derslerinden iki yazılı sınav yapılanlardan birincisi, üç yazılı sınav yapılanlardan ise ikincisi olmak üzere Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nce her dönem merkezî sistemle ortak sınav yapılır. Sınavların yapıldığı günlerde okulda ders yapılmaz.

(6) Ortaokul ve imam-hatip ortaokullarının 8 inci sınıflarında bu maddenin 5 inci fıkrasında belirtilen derslerden Bakanlıkça yapılacak merkezî sistem ortak sınavlarının takvimi ve süresi kılavuzla belirlenir ve sınav tarihinden en az bir ay önce duyurulur.

MEB'in ortaöğretime geçişte uygulanacak olan yeni sınav modelini ortaya koymasının ardından, Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı (SETA, 2013), Eğitim Reformu Girişimi (ERG, 2013) ve TEDMEM (2014) gibi kurumlar bu modelle

İlgili çeşitli raporlar yayınlamıştır. SETA (2013)'nin ortaöğretime geçişteki yeni sistemi değerlendirdiği raporda; ülke genelinde sınavla öğrenci alan okul çeşidinin ve sayısının artmasının, akademik eğitim almak isteyen öğrenciler arasında rekabete neden olduğu belirtilmiştir. Buna paralel olarak, öğrenci ve velilerdeki sınav kaygısının arttığı ve bu kaygının onları okul dışı kaynaklara yönlendirdiği vurgulanmıştır. Bu nedenle, Türkiye’de ortaöğretime geçişi düzenleyen sınavların sürekli değiştirilmesinin altında yatan temel varsayımlardan birinin; öğrencilerin sınav hazırlığı için okul dışı kaynaklara yönelmesi ve bu durumun okulda verilen eğitimin niteliğini olumsuz etkilediği olarak belirtilmiştir. Öte yandan, Türkiye’de her bölgede ve her okulda sınav kapsamına alınan altı dersin öğretim programlarının aynı verimlilikle işlenip işlenemeyeceği sınavın uygulama sürecinde karşılaşılabilecek en önemli sorunlardan biri olabileceği belirtilmiştir. Ayrıca, sınav kapsamına alınmayan derslerin okullarda arka plana atılıp atılmayacağı da izlenmesi gerektiği vurgulanmıştır. Yıl içinde yapılacak olan merkezi sınavların uygulanma zamanlarının doğru planlanması gerektiği, aksi takdirde öğretim programlarında aksaklıkların oluşabileceği belirtilmiştir (Gür ve diğerleri, 2013).

ERG (2013)'nin ortaöğretime geçişteki yeni sistem değerlendirme raporuna göre ise, öğrencilerin performansının tek bir sınava bağlı olmadan değerlendirilmesinin öğrenciler açısından olumlu olacağı fakat çoklu sınav sisteminin öğrencilerdeki sınav kaygısını artıracığı belirtilmiştir. Ayrıca, ortaya koyulan yeni sınav modelinin, eski sınav sistemlerinde olduğu gibi sıralama ve yerleştirme temelli bir sınav sistemi olduğuna dikkat çekilmiştir. Dahası, eğitimin kalitesini artırmanın sınav sisteminde değişiklik yapmak olmadığının, bunun yerine öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin niteliğinin artırılması gerektiğinin altı çizilmiştir (ERG, 2013).

TEDMEM (2014)'in SBS’den TEOG Sistemi’ne geçişi değerlendirdiği raporunda, öncelikle MEB Bakanı Sayın Nabi Avcı tarafından düzenlenen basın toplantısında yapılan görüşmelere yer verilmiştir. Sınav sistemi hakkında yapılan bu toplantıda, TEOG’un bir sistem değişikliği değil, sistem güncellemesi olduğunun altı çizilmiştir. Bu güncellemenin ortaya çıkmasının temel gerekçesi “öğretmenlerin hormonlu not vermesi” olduğu belirtilmiştir. Bu kapsamda, notlar üzerindeki adaletsizliği engellemek amacıyla TEOG Sistemi ile bir sınavı merkezden yaparak, öğrencilerin merkezi ortak sınav puanı ile okul başarı puanları arasındaki tutarlılığın göz önünde bulundurulacağı belirtilmiştir. Ancak, öğrencilerin TEOG Sınav puanları ile okul başarı puanları arasında yapılacak olan bu karşılaştırmanın, öğretmenlerin

objektifliğine yönelik tutumu zedeleyeceği ve merkezi denetim baskısını artıracığı düşünülmektedir. Öte yandan, TEOG'un sistem güncellemesi olarak belirtilmesine rağmen ülke genelinde uygulanan bir sınavın halen varlığını koruduğu, bu durumun ise okul dışı kaynaklara yönelimi zorunlu kılacağı belirtilmiştir. Raporda üzerinde durulan bir diğer konu ise eğitim programlarının ülke çapında eş zamanlı olarak uygulanması hedefidir. Eğitim programlarının işleyişini etkileyen bölgesel farklılıklar, öğrencilerin bireysel farklılıkları ve ülke çapında fırsat eşitliğinin sağlanamaması gibi birçok etmenden dolayı öğrenciler eşit nitelikte eğitim alamamaktadırlar. Bu nedenle, okullar arasındaki eşitsizlik giderilmeden adil bir sistemin oluşturulamayacağı vurgulanmıştır (TEDMEM, 2014).

TEOG Sınavları hakkında bazı eğitim sendikaları da eleştirilerini dile getirmişlerdir. Örneğin; Eğitimciler Birliği Sendikası (Eğitim-Bir-Sen)'nin TEOG Sistemi ile ilgili yaptığı açıklamada, MEB'in eğitim ve sınav sistemini yapboz haline getirdiği belirtilmiştir. Özellikle sınav sistemlerinde istikrarın sağlanamaması, veli ve öğrencilerdeki sınav kaygısının artmasına neden olduğu vurgulanmıştır (Eğitim-Bir-Sen, 2014). Öte yandan, Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası (Eğitim-Sen)'nin TEOG Sistemi ile ilgili yaptığı açıklamada ise, yeni sınav sisteminin okul dışı kaynaklara yönelimi ve sınav kaygısını azaltmayacağı belirtilmiştir. Dahası, sistemin öğrencileri özel okullara, meslek liselerine ve imam hatip liselerine yönlendirmeyi hedeflediğinin altı çizilmiştir. Sistemin bu hedefini ise, Anadolu ve Fen Liselerindeki kontenjanları sınırlı tutup, meslek liselerindeki ve imam hatip liselerindeki kontenjanları artırarak ve öğrencilerden tercih yapmayanları, otomatik olarak evlerine en yakın, herhangi bir türdeki liseye yerleştirerek gerçekleştireceğine dikkat çekilmiştir. Oluşturulan yeni sistemin, öğrencileri ilgi ve yeteneklerine göre yerleştirmeyi planlamadığı ve adaletli bir sınav sistemi olmadığı vurgulanmıştır (Eğitim-Sen, 2013).

Ortaöğretime geçişte uygulanan TEOG Sınavı ile ilgili olarak gerek çeşitli kurumların hazırladıkları raporlarda gerekse eğitim sendikaları tarafından yapılan değerlendirmeler göz önüne alındığında, ortaöğretime geçişte yıllardır uygulanan, sonucu değerlendirmeyi ilke edinmiş sınav sistemlerinin aksine süreci değerlendirmeyi ön plana çıkarmayı, öğretmenin ve okulun etkinliğini artırmayı ve okul dışı kaynaklara yönelimi azaltmayı hedefleyen bu sınav modelinin hedeflerine ulaşma düzeyinin belirlenmesi araştırılmaya değer bulunmuştur.

Ayrıca, bu sınav sisteminin, izleme ve değerlendirme amaçlı olmadığı, sınavın sadece altı ders ile sınırlandırıldığı, sınavların uygulanma zamanlarının dönem ortasına

denk geldiği ve sınavın sadece belirli kazanımları test ettiği de bilinmektedir. Bu nedenle, bu durumların neden olduğu sorunların ve TEOG Sınavlarının öğretim programları ile uygunluğunun belirlenmesi de önemli görülmüştür.

Bu değerlendirmeler ışığında araştırmanın problemi; “2013 – 2014 eğitim öğretim yılında uygulanan TEOG matematik sorularının Matematik Öğretim Programı’na uygunluğu ve TEOG Sistemi’nin hedeflerine ulaşma düzeyinin belirlenmesi”dir.

2. Amaç

Bu araştırmanın genel amacı, Türkiye’de 2013 - 2014 eğitim öğretim yılında uygulanan TEOG Sınavı’nda öğrencilere yöneltilen matematik sorularının 8. sınıf Matematik Öğretim Programı’na uygunluğunu belirlemek ve TEOG Sınav Sistemi’nin hedeflerine ulaşma düzeyini öğretmen ve öğrencilerin görüşlerine dayalı olarak ortaya koymaktır.

Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. 2013 – 2014 eğitim öğretim yılı I. dönem TEOG Sınavı’nda sorulan matematik soruları;
 - 1.1. MEB 8. sınıf Matematik Öğretim Programı’nda yer alan hangi kazanımlarla ilgilidir?
 - 1.2. ile ölçülmek istenen kazanımların, MEB 8. sınıf Matematik Öğretim Programı’nda yer alan kazanımlarla uygunluğu nasıldır?
2. 2013 – 2014 eğitim öğretim yılı II. dönem TEOG Sınavı’nda sorulan matematik soruları;
 - 2.1. MEB 8. sınıf Matematik Öğretim Programı’nda yer alan hangi kazanımlarla ilgilidir?
 - 2.2. ile ölçülmek istenen kazanımların, MEB 8. sınıf Matematik Öğretim Programı’nda yer alan kazanımlarla uygunluğu nasıldır?
3. TEOG matematik sınavlarında yer alan soruların MEB 8. sınıf Matematik Öğretim Programı’nda yer alan kazanımlara uygunluğu konusunda öğrenci ve öğretmen görüşleri nelerdir?
4. TEOG Sistemi’nin hedeflerine ulaşma durumu hakkında 9. sınıf öğrencilerinin ve 8. sınıf matematik öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?

5. TEOG Sınavları ile öğrencilerin ortaöğretime yerleşme süreci hakkında öğrenci görüşleri nelerdir?

3. Önem

Türkiye’de temel eğitimden ortaöğretime geçiş sistemi belirli aralıklarla sürekli olarak değiştirilmiştir. Geçmişten bugüne, geçiş sınavlarında yapılan değişiklikler; soru sayısının, sınavın uygulanma zamanlarının ve sınav için ayrılan sürenin değişmesinin ötesine geçememiştir. Bu sınavlarda yer alan soru türünün çoktan seçmeli olması, uygulanan sınavın süreci değil sonucu değerlendirmesi, sınav sonucunun öğrencinin devam edeceği okulu belirlemesi ve sınavın telafi imkânının olmaması gibi nedenlerle, öğrenciler bu sınavlarda başarılı olmak için okul dışı kaynaklara yönelmişlerdir. 2013 – 2014 yılında ilk kez uygulanmaya başlanan TEOG Sınav Sistemi’nin en temel amaçlarından biri, okul dışı kaynaklara olan ihtiyacı azaltıp öğretmenin ve okulun rolünü daha etkin hale getirmek olmasına rağmen; soru türünün değişmemesi ve sınavın daha önce uygulanan sınavlarda olduğu gibi sıralama ve yerleştirme temelli olması gibi nedenler, sistemin etkililiği konusunda soru işareti bırakmaktadır. Bir taraftan öğrenmeyi merkeze alan ve öğrenmeyi öğretmeyi hedefleyen bir eğitim sistemi hedeflenirken, diğer taraftan temel eğitimden ortaöğretime geçiş sisteminde yapılan sınavın türü, bu hedefimizden uzaklaşmamıza neden olabilir. Uygulanmaya başlanan yeni sınav modelinin hedeflerine ulaşması; uygulanan sınav sisteminin geçerliğini ortaya koyarken, hedeflenen eğitim sistemine de yakınlaşmamızı sağlayacaktır.

Sürekli değişim içine giren temel eğitimden ortaöğretime geçiş sınavının, öğretim programları ile paralel olması, bu sınavın uygulanabilir olduğunun da bir göstergesi olacaktır. Bu yüzden, sistemin hedeflerine ulaşıp ulaşmadığını ve öğretim programları ile paralel olup olmadığını belirlemenin bir yolu da sınavı kapsam bakımından incelemektir. Sınavın, öğretim programlarımızda yer alan kazanımlara uygunluğunun belirlenmesi, sınavın uygulanabilirliği açısından büyük önem taşımaktadır.

Bu araştırma ile TEOG Sınavlarında yer alan matematik soruları ve bu soruların 8. sınıf Matematik Öğretim Programı’na uygunluğu hakkında öğretmen ve öğrenci görüşleri belirlenmiş, sınavın uygulanma tarihi, biçimi ve sınav için ayrılan süre ile TEOG Sınav Sistemi’nin hedeflerine ulaşma düzeyi hakkında neler düşündükleri ortaya

ıkarılmıştır. Bu bulguların, MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün yürüttüğü çalışmalarına ve MEB Talim ve Terbiye Kurulu (TTK)'nin ğretim programlarını geliştirme çalışmalarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

4. Sayıtlar

Araştırmaya katılan ğretmen ve öğrenciler görüşme sorularını içtenlikle yanıtlamışlardır.

5. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. 2013 – 2014 eğitim ğretim yılında uygulanan TEOG Sınavının I. ve II. dönem matematik soruları ile,
2. 2013 – 2014 eğitim ğretim yılı 8. Sınıf Matematik ğretim Programı ile
3. Ankara iline bağlı ankaya, Yenimahalle ve Mamak ilçelerinde bulunan, Anadolu Liseleri, Mesleki ve Teknik Liseler ve Anadolu İmam Hatip Liseleri'nde öğrenim gören 9. sınıf öğrencileri ve bu ilçelerde bulunan resmi ortaokullarda görev yapan 8. sınıf matematik öğretmenleri ile sınırlandırılmıştır.

6. Tanımlar

TEOG Sistemi: Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2013-2014 eğitim ğretim yılından itibaren uygulamaya başladığı, ortaöğretime geçiş sistemidir (MEB, 2013).

Öğretim Programı: Bir derste öğrenenlerin ulaşacağı hedefleri ve davranışları kazandırmak üzere düzenlenecek eğitim durumlarını ve davranışların ne derecede kazandırıldığını ortaya koyabilecek sınamaya durumlarını kapsayan gelişmeye açık ve çok yönlü etkileşim içinde olan öğeler bütünüdür (Senemoğlu, 2013).

7. Kısaltmalar

AL: Anadolu Lisesi

AİHL: Anadolu İmam Hatip Lisesi

Cİ: Cebirsel İfadeler

D: Denklemler
DG: Dönüşüm Geometrisi
Eğitim-Bir-Sen: Eğitimciler Birliği Sendikası
Eğitim-Sen: Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası
ERG: Eğitim Reformu Girişimi
GC: Geometrik Cisimler
GS: Gerçek Sayılar
KS: Kareköklü Sayılar
LGS: Liselere Giriş Sınavı
MEB: Milli Eğitim Bakanlığı
MEYÖ: Merkezi Eğilim ve Yayılma Ölçüleri
ML: Meslek Lisesi
OÇ: Olasılık Çeşitleri
ODB: Olası Durumları Belirleme
OKS: Ortaöğretim Kurumları Sınavı
Olay Ç: Olay Çeşitleri
Öİ: Örüntüler ve İlişkiler
ÖS: Örüntü ve Süslemeler
PSLE: Primary School Leaving Examination
SBS: Seviye Belirleme Sınavı
SETA: Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı
TEOG: Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş
TG: Tablo ve Grafikler
TOEFL: Test of English as a Foreign Language
TTKB: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı
Ü: Üçgenler
ÜÖ: Üçgenlerde Ölçme
YBT: Yenilenmiş Bloom Taksonomisi
YEP: Yerleştirme Esas Puanı

8. Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar

8.1. Türkiye’de Ortaöğretime Geçiş Sisteminin Gelişimi

Türk eğitim sisteminde 18 Ağustos 1997’de çıkarılan bir yasa ile zorunlu eğitim kesintisiz olarak beş yıldan sekiz yıla, 30.03.2012 tarihinde yürürlüğe giren 6287 sayılı kanun ile de 4+4+4 sistemi olarak bilinen zorunlu eğitim kesintili olarak on iki yıla çıkarılmıştır. Yapılan son düzenleme ile Türk eğitim sisteminde zorunlu eğitimin ilk dört yılı ilkökul, ikinci dört yılı ortaokul ve üçüncü dört yılı lise olarak yapılandırılmıştır. Ortaokullara; imam hatip ortaokulları eklenmiş, liseler ise Fen Liseleri, Anadolu Liseleri, Anadolu Öğretmen Liseleri, Anadolu İmam Hatip Liseleri, Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri, Sosyal Bilimler Liseleri ve Meslek Liseleri olmak üzere yedi farklı türde yapılandırılmıştır. Türkiye genelinde sadece akademik eğitim veren tüm liseler, MEB Ortaöğretim Genel Müdürlüğü’nün yayımladığı 06.05.2010 tarih ve B.08.0.OGM.0.06.05.00.160.01.01./3669 sayılı bir genelge ile Anadolu lisesi haline getirilmiştir.

Türk Milli Eğitim sisteminde ilkokulu başarı ile bitiren öğrenciler, parasız olarak dört yıl süre ile ikamet ettikleri yere yakın mesafede bulunan bir ortaokula yerleştirilmektedirler. İsteyen öğrenciler ise bu eğitimi özel okullarda tamamlama hakkına sahiptir. Ortaokulu tamamlayan öğrenciler, 8. sınıfta devam edecekleri liseyi belirleyen TEOG adı verilen “Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş” sınavına girmektedirler. Bu sınav modeli 2013 - 2014 eğitim öğretim yılında yapılan bir düzenleme ile getirilmiş ve daha önceki yıllarda uygulanan ve tek merkezi sınav sistemi olan SBS’nin yerine yılda iki kez uygulanmak üzere TEOG Sınavı uygulanmaya başlanmıştır. Liselere öğrenciler, ortaokul okul başarı puanları (%30) ve TEOG Sınavı sonuçlarının (%70) ağırlıklı ortalamalarına göre hesaplanan puan ile yerleştirilmektedirler. Öğrencilerin liseye yerleştirilmesinde, tercih ettikleri liselerin TEOG Sınavı ve öğrenci başarı puanı esas alınarak belirlenen okul taban puanı temel alınmaktadır. Öğrenciler puanlarına göre liselere tercih yapmaktadırlar. Öğrencilerin tercih yaptıkları liseye yerleşmelerinde okul kontenjan sınırının da önemi büyüktür.

Türk Eğitim sisteminde zorunlu eğitim kapsamında bulunan ortaöğretim kurumlarına geçiş sınavla yapılmaktadır. Ülke genelinde uzun yıllardır uygulanan ve

uygulanmaya devam eden bu geçiş sınavları, çeşitli dönemlerde yöntem ve içerik bakımından değişikliğe uğramıştır. Öğrenciler, kimi zaman tek kimi zaman çoklu sınav sistemleri ile sıralama ve yerleştirme yapılarak ortaöğretim kurumlarına yerleştirilmişlerdir.

1955 yılından itibaren hizmet vermeye başlayan ve yabancı dilde eğitim veren kolejler öğrencilerini sınav ile seçmektedirler. Daha sonra öğrencilerini sınavla alan 1964 yılından itibaren Fen Liseleri, 1985 yılından itibaren Anadolu İmam Hatip Liseleri, 1990 yılından itibaren Anadolu Öğretmen Liseleri ile 2003 yılında faaliyete geçen Sosyal Bilimler Lisesi kurulmuştur. Kolej olarak açılan ve şimdilerde Anadolu Lisesi olarak bilinen okullar ise 1999 yılına kadar öğrencilerini ilkokuldan itibaren merkezi sınavla almıştır. Sekiz yıllık kesintisiz eğitim uygulamasının başlamasıyla Anadolu Liselerinin ortaokul kısmı kapanmıştır. Yeni düzenlemeyle öğrenciler, sekizinci sınıfın sonunda Anadolu Liseleri'ne yerleşmek için merkezi sınava girmeye başlamışlardır (MEB, 1997).

Geçmişten günümüze, Türkiye eğitim sisteminde, her zaman temel eğitimden ortaöğretime geçişte merkezi sınavlar uygulanmaktadır, ancak bu sınavların içerikleri ve uygulanış biçimleri yıllara göre farklılıklar göstermektedir. Türk eğitim sisteminde geçmiş yıllarda uygulanan temel eğitimden ortaöğretime geçiş sınavları Çizelge 1'de yer almaktadır. Bu sınavlar uygulanma yıllarına göre geçmişten günümüze: Liselere Giriş Sınavı (LGS), Ortaöğretim Kurumları Seçme ve Yerleştirme Sınavı (OKS), Seviye Belirleme Sınavları ve Seviye Belirleme Sınavı (SBS)'dir.

2000'li yıllarda sınavla öğrenci alan ortaöğretim kurumlarına LGS ile yerleştirme yapılırken, 2004 yılından itibaren OKS'ye geçilmiştir. 2007 yılında son kez yapılan OKS ile bu sınav sisteminin uygulanmasından da vazgeçilmiş ve 6, 7 ve 8'inci sınıflar için düzenlenen SBS'lere geçilmiştir. 2008 yılında SBS'ler sadece 6 ve 7'nci sınıflar için düzenlenirken, 2009 yılından itibaren 8'inci sınıflara da uygulanmaya başlanmıştır. 2009 – 2010 eğitim öğretim yılına kadar her üç sınıfta da yapılan SBS'ler öğretim programlarında yapılan değişiklikler neden olarak gösterilerek kademeli olarak kaldırılmıştır. 2012-2013 eğitim öğretim yılında son SBS sadece 8. sınıflar için yapılmıştır (Gür ve diğerleri, 2013).

2013 - 2014 eğitim öğretim yılında ilk kez uygulamaya konulan Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş (TEOG) sınavı, geçmiş yıllarda uygulanan ortaöğretime geçiş sınavlarının aksine öğrencileri okul dışı öğretim kurumlarına bağlı kılmadan,

eğitim programı çerçevesinde yılda iki kez, belirlenen derslerin ikinci yazılı sınavı yurt genelinde ortak olarak MEB tarafından uygulanmaktadır.

Türkiye’de geçmiş yıllardan başlanarak uygulana gelen temel eğitimden ortaöğretime geçiş sınavları, sınavların uygulanma yılları ve kapsamaları Çizelge 1’de özetlenmiştir.

Çizelge 1

Geçmişten Günümüze Türkiye’de Uygulanan Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sınavlarının Uygulanma Yılları ve Kapsamları

Sınavlar	Uygulandığı Yıllar	Kapsam
LGS (Liselere Giriş Sınavı)	1998 – 2004	8. sınıf öğretim programını içerir. Türkçe, matematik, fen bilgisi, sosyal bilgiler ve din kültürü ve ahlak bilgisi sorularından oluşan 100 soruluk bir sınavdır. Öğrenciler sınav öncesinde tercih yaparlar, sınav sonuçlarına göre tercihlerine yerleştirilirler.
OKS (Ortaöğretim Kurumları Seçme ve Yerleştirme Sınavı)	2004 – 2007	LGS ile aynı kapsamda olan OKS’ de öğrenciler sınav sonuçlarına göre tercih yaparlar. Sınavda sadece 8. sınıf konularından sorular yer alır. Öğrenciler tüm ortaöğretim kurumlarına bu sınav sonucuna göre yerleştirilirler.
SBS (Seviye Belirleme Sınavları)	2007 – 2009	6, 7 ve 8. sınıfların sonunda uygulanan üç sınavdan oluşur. Ortaokulun tüm sınıflarının öğretim programını kapsayan sınavlardır. Sadece bir dönem uygulanabilmiş ve kademeli olarak kaldırılmıştır.
SBS (Seviye Belirleme Sınavı)	2009 – 2013	2009 yılından itibaren sadece 8. sınıflara uygulanmaya başlayan ve sadece 8. sınıf öğretim programını kapsayan çoktan seçmeli bir sınavdır.
TEOG Sınavı (Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sınavı)	2014 - ---	2013 - 2014 eğitim öğretim yılında uygulanmaya başlamıştır. Yılda 2 kez, Türkçe, matematik, fen ve teknoloji, sosyal bilgiler ve din kültürü ve ahlak bilgisi derslerinin 2. sınavı olarak MEB tarafından uygulanır. Sınavlar, belirlenen derslerin kazanımlarını içeren 20’ser çoktan seçmeli sorudan oluşur.

2013 – 2014 eğitim öğretim yılında ilk kez uygulanmaya başlayan TEOG Sınavlarının ilki 27- 28 Kasım 2013 tarihlerinde, yurt içi ve yurt dışı 972 sınav merkezinde, 14 407 okulda ve 86 025 sınıfta, 1 290 717 öğrencinin katılımı olacak şekilde planlanmıştır. Ancak, sınavlara katılım 1 244 733 öğrenci ile % 96.4 oranında gerçekleşmiş ve 45 984 öğrenci bu sınavlara katılmamıştır.

TEOG Sistemi'ni, geçmiş yıllarda uygulanmış olan ortaöğretime geçişi sağlayan sınavlardan ayıran en önemli özelliklerden biri de sınava herhangi bir sebep ile giremeyen öğrencilere mazeretlerini ibraz etmek koşulu ile telafi imkânı sağlamasıdır. Merkezi sistem ortak sınavlarına katılmayan öğrencilere uygulanacak olan mazeret sınavı ile ilgili yönetmelik, 26.07.2014 tarih ve 29072 sayılı MEB Okulöncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nin 23. maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarında aşağıdaki gibi düzenlenmiş ve resmi gazetede yayımlanmıştır (MEB, 2014):

(3) Merkezî sistem ortak sınavlarına katılmayanların durumu okul yönetimince mazeret sınavından önce karara bağlanır. Özrü uygun görülen öğrenciler için Bakanlıkça belirlenen tarih ve merkezlerde mazeret sınavı yapılır.

(4) Geçerli özrü olmadan öğretmenler tarafından yapılan sınavlar ile merkezî sistemle yapılan ortak sınava katılmayan veya projesini zamanında teslim etmeyen öğrencilerin durumları puanla değerlendirilmez. Ancak dönem puanı ve ortaöğretime yerleştirmeye esas puan hesaplamalarında sınav ve proje adedi tam olarak alınır.

Merkezi sistem I. dönem ortak sınavlarına katılmayan öğrenciler 14 – 15 Aralık 2013 tarihlerinde Bakanlıkça belirlenen 818 sınav merkezinde sınava alınmıştır. Sınavlarda yaklaşık 8 042 öğretmen ve 2 601 yönetici görevlendirilmiştir. Mazeret sınavlarında da, TEOG Sınavları için MEB tarafından açıklanmış olan kazanım listesi esas alınmıştır. İlk gün Türkçe, matematik ve din kültürü ve ahlak bilgisi sınav oturumları gerçekleştirilmiştir. Öğrenciler 15 Aralık 2013 Pazar günü ise fen ve teknoloji, T.C. inkılap tarihi ve Atatürkçülük ve yabancı dil sınavlarına girmişlerdir. Her ders için öğrencilere çoktan seçmeli 20'ser soru yöneltilmiş, sınav süresi 40'ar dakika sınav arası ise 30'ar dakika olacak şekilde uygulanmıştır.

2013 – 2014 eğitim öğretim yılı merkezi sistem II. dönem ortak sınavları 28 – 29 Nisan 2014 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir. Yurt içi ve yurt dışında toplam 986 sınav merkezinde, 15 814 okulda, 91 008 salonda gerçekleştirilen sınavlara 1 271 273 öğrenci katılmıştır. Ülke genelinde sınavlara katılım % 98.5 oranında gerçekleşmiştir ve 19444 öğrenci sınava katılmamıştır. Merkezi sistem 2. dönem ortak sınavları, 1. dönem ortak sınavlarının uygulanış sırası ve süreleri dikkate alınarak gerçekleştirilmiştir. Merkezi

sistem 2. dönem ortak sınavlarına katılmayan öğrenciler için mazeret sınavı 10 – 11 Mayıs 2014 tarihinde bakanlıkça belirlenen sınav merkezlerinde yapılmıştır.

TEOG Sistemi'nde, merkezi ortak sınavlara ve mazeret sınavlarına girmeyen öğrenciler sınava katılmamış olarak değerlendirilmiştir. Sınavlara katılmayan öğrencilerin durumları, puanla değerlendirilmemiş ancak dönem puanı ve ortaöğretime yerleştirmeye esas puan hesaplamalarında sınav adedi dikkate alınmıştır.

Türk Eğitim sisteminde ilk kez 2013 – 2014 eğitim öğretim yılında uygulanan TEOG Sınavının sonuçlanmasının ardından MEB, TEOG Sistemi'ni değerlendirmek amacıyla 13.12.2014 tarihinde çeşitli ortaöğretim kurumlarına yerleşmiş olan, 2014 – 2015 eğitim öğretim yılında ortaöğretim kurumlarının 9. sınıfına devam eden öğrencilerin ve uzmanların katıldığı bir çalıştay gerçekleştirmiştir. Çalıştaya tüm okul türlerinden toplam 432 öğrenci katılmıştır. Yapılan çalıştayda öğrencilerin TEOG Sınav sistemi ile ilgili olumlu ve olumsuz görüşleri alınmıştır. Öğrenciler görüşlerinde, uygulanan sınav modelinin yerleştirme süreci ile ilgili sorunlarını ve sisteme dair önerilerini de belirtmişlerdir.

Yapılan çalıştayda öğrencilerden alınan olumlu görüşler değerlendirildiğinde, merkezi sınavların ilk kez uygulanmasına rağmen genel itibariyle olumlu olduğu görüşüne varılmıştır. Sınavların, okul merkezli eğitim politikası oluşturarak okul dışı eğitim kurumlarına duyulan ihtiyacı azalttığı ve ortaöğretime geçişte öğretmenlerin rolünü daha etkin kılarak öğrencilerin okula devamını artırdığı kanısına varılmıştır. Ayrıca, öğrenciler yeni sınav modelinin sınav kaygısını sürece yayarak azalttığını, sınav aralarında 30 dakika ara verilmesinin sınav stresini azaltıp bir sonraki sınava yoğunlaşmak için yeterli süre olduğunu ve sınav sisteminin telafi imkânı sağlayarak tek sınavdan kaynaklanan olumsuzlukları giderme yönünde başarılı olduğunu belirtmişlerdir. Öğrenciler sistem ile ilgili en çok nakil sürecinde sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir.

Çalıştaya katılan uzmanlar ise öğrencilerin yaşadıkları sıkıntılarla ilgili çözüm önerilerinde bulunmuşlardır. Öğrencilerin gözetmen öğretmenler ile ilgili görüşlerini göz önünde bulundurarak gözetmen öğretmenlerin seçiminde bir kriter oluşturulması gerektiğine karar vermişlerdir. Kadın öğretmenlere gözetmenlik sırasında topuklu ayakkabı giymemeleri ve gözetim sırasında öğretmenlerin konuşmalarını noktalarında uyarı yapılması planlanmıştır. Ayrıca, uzmanlar, nakilde yaşanan olumsuzluklara öneri olarak; öğrencilerin istedikleri okulları belirttikleri A grubu tercihlerinde sayı artırımını ve

gitmek istenilen okul türünün belirtildiği B grubu tercihlerinin ise yeniden gözden geçirilmesi gerektiğini aktarmıştır.

MEB, öğrencilerin TEOG Sınavı ile ilgili görüşlerini dikkate alarak, karşılaştıkları sıkıntıların yeniden yaşanmaması için yapılan çalıştay raporu ile uzmanların görüşlerine başvurarak yeni sınav sisteminde değişiklikler ve düzenlemeler yapmayı planlamaktadır (Star Gazetesi, 13.12.2014)

8.2. Farklı Ülkelerde Temel Öğretimden Ortaöğretime Geçiş Sistemi

Dünya’da uygulanan eğitim sistemleri, süre ve uygulama bakımından ülkelere göre farklılık göstermektedir. Hatta uygulanan eğitim sistemleri eyaletten eyalete de değişiklik gösterebilmektedir. Bu farklılıklar ülkelerin eğitim alanında elde ettiği başarıları da doğrudan etkilemektedir. Dünya çapında yapılan PISA ve TIMSS gibi öğrencilerin bilgilerini beceriye dönüştürdükleri sınavlarda, ülkelerin eğitim sistemlerinin etkisi büyüktür. Aşağıda bu sınavlarda üst sıralarda yer alan ülkelerin eğitim sistemleri ele alınarak temel eğitimden ortaöğretime geçiş sistemleri ön plana çıkarılmıştır. Ayrıca, bu ülkelerin temel eğitimden ortaöğretime geçiş sistemlerini ve temel eğitimden ortaöğretime geçişte uygulanan sınavların içerikleri gösteren bilgiler Çizelge 2’de özetlenmiştir. Ülkelerin eğitim sistemlerindeki farklılıklar, yalnızca zorunlu eğitim süresi ve içerik bakımında değil, bu süreç içerisinde kademeler arası geçişi sağlayan sınavlarda da ortaya çıkmaktadır.

8.2.1. *Finlandiya*

40 yıl önce uygulamaya konulan büyük eğitim reformu ile uluslararası eğitim sistemleri yarışında istikrarlı bir şekilde üst sıralarda yer almakta olan Finlandiya okul sistemi, batı dünyasınca uygulanmakta olan merkezi değerlendirme (sınav) sistemine karşı koyarak bu başarısını elde ettiğini vurgulamaktadır.

Finlandiya eğitim sisteminde zorunlu eğitim süresi dokuz yıldır. Bu eğitimin altı yılını ilkökul, üç yılını ise ortaokul oluşturmaktadır. Zorunlu eğitimi başarıyla tamamlayan öğrenciler genel ve mesleki eğitime uygundur. Genel eğitim ve mesleki eğitim veren okullara başvuru süreci ortak ulusal başvuru sistemi ile gerçekleşmektedir. Öğrenciler ortaöğretim sunan herhangi bir öğrenim kurumuna ulusal kapsamda başvuru yapma hakkına sahiptirler. Ortaöğretim kurumlarına öğrenci seçimi daha önceki okul

çalışması kayıtlarına (başarım görevleri ve öğrenci portfolyolarına) göre gerçekleşirken, mesleki ortaöğretim ikinci devreler tarafından kullanılan seçme kriterleri iş deneyimi, giriş ve yetenek sınavlarını kapsayabilmektedir (Online 1).

8.2.2. Japonya

Japonya’da, Finlandiya eğitim sisteminde olduğu gibi, zorunlu eğitim dokuz yıldır. Bu eğitimin altı yılı ilkokul, üç yılı ise ortaokul olarak devam etmektedir.

Japon eğitim sisteminde zorunlu eğitimi tamamlayan öğrenciler istekleri doğrultusunda liseye devam etmektedirler. Japonya’da ortaokuldan liseye geçiş, Bölge Eğitim Kurulları tarafından mart ayında yapılan bir sınavla gerçekleştirilmektedir. Belirli idari yapıya sahip bütün devlet liseleri aynı testi uygularken, bölgesel ve yerel yapıya göre verilen testler değişebilmektedir. Sınav soruları Japonca, İngilizce ve Matematik olmak üzere üç dersin içeriğinden oluşmaktadır. Bazı yönetimler, Fen Bilimleri ve Sosyal Bilimler derslerinin konuları da sınav sorularına eklemektedirler. Sınav, ortaokulun üç sınıfında da yer alan kazanımları içermekle birlikte soruların yarısı üçüncü sınıfta işlenen konuları kapsamaktadır. İdari yapıların uygulamalarında farklılıklar olmasına rağmen öğrenciler genellikle bir tek liseye başvurabilmektedirler. Okullar; öğrencileri giriş sınavlarında elde ettikleri puanlarını, devam ettikleri ortaokullardaki başarılarını ve bu okullardaki başarı sıralamalarında ön sıralarda yer almalarını dikkate alarak seçmektedirler. mart ayı giriş sınavlarının sonuçları mart ayı sonunda ilan edilmektedir. Okul seçimi, hesaplama hataları ve yanlış danışmanlık nedeniyle herhangi bir okula kabul edilmeyen veya sınava katıldığı halde başarılı olamayan öğrenciler için ikinci kez başka bir okulun sınavına girme hakkı verilmektedir. Dokuzuncu sınıfın sonunda, eğitimlerine devam etmek isteyen bütün öğrenciler liselere başarılı bir şekilde yerleştirilmektedirler (Online 2).

8.2.3. Kanada

Kanada eğitim sisteminde, temel eğitim en az on yıl olarak belirlenmiştir ve bazı eyaletlerde zorunlu eğitim on bir veya on iki yıl süre ile yapılabilmektedir. Zorunlu eğitimin altı yılını ilkokul oluşturmakla birlikte ortaokul ile lise birinden ayrı okutulmamaktadır. Ortaokul ve lise toplamda dört, beş veya altı yıl olabilmektedir. Kanada’da, belirlenen bu eğitim süresi çerçevesinde, merkezi bir sistem yerine eyaletler

kendi eğitim sistemlerini oluşturmaktadır. Bu özerk yapı on ayrı eyalette on ayrı eğitim sistemini ortaya çıkarmaktadır. Kanadalılar, bunu bir ayrılıktan ziyade bir zenginlik olarak kabul etmektedirler. Her eyaletin ilkokul, ortaokul ve lise eğitiminden sorumlu kendi Milli Eğitim Bakanı olup bölgeler, insanların istek ve ihtiyaçlarına göre eğitim programları belirlemektedirler. Kanada’da devlet okullarının yönetimi, eyalet yasalarına göre oluşturulmuş Mahalli Okullar İdare Heyeti’ne verilmiştir. Bunun yanı sıra, Kanada’da bulunan özel okullarda da ilkokul, ortaokul ve lise eğitimi alınabilirken, bazı özel okullar sadece yabancı öğrenci kabul etmektedirler. Kanada eğitim sistemine göre, okullar eylül ayında açılmakta ve haziran ayında sona ermektedir.

Kanada eğitim sisteminde ortaöğretim kurumlarına geçiş için öğrencilerin girmesi gereken herhangi bir geçiş sınavı bulunmamaktadır. Kanada eyaletlerinin hepsinde bulunan ortaöğretim kurumları; özel ve devlet okulları olmak üzere ikiye ayrılmaktadırlar. Bu ortaöğretim kurumlarına başvuru ve kabul için öğrencilerin ortaöğretime geçmeden önceki son üç yılın akademik not dökümleri, referans mektupları, devam ettikleri okullarındaki not ortalamaları ve bu ortalamanın okul başarı ortalamasının üzerinde olması dikkate alınır. Bazı ortaöğretim kurumları öğrencilere ayrıca matematik sınavı yapabilmektedirler. Bazı okullar ise TOEFL (Test of English as a Foreign Language) sınav sonucu isterken, bazı bağımsız liseler ise öğrencilerden SSAT ‘ı(ortaöğretime kabul sınav koşulları) sağlamalarını beklemektedirler (Online 3).

8.2.4. Singapur

Singapur eğitim sisteminde zorunlu eğitim süresi on yıl olarak belirlenmiştir. İsteyen öğrenciler, ortaöğretimden sonra üç yıl daha eğitimlerine devam edebilmektedirler. Zorunlu eğitimin ilk altı yılı ilköğretim, dört yılı ise ortaöğretimdir.

Singapur eğitim sisteminde altı yıl olarak belirlenen ilköğretim sistemi ilk dört yılını “Temel Evre”, son iki yılını ise “Yönlendirme Evresi” oluşturmaktadır. Temel evrede İngilizce, anadil ve matematik derslerini temel alan çekirdek program uygulanmaktadır. Yönlendirme evresinde ise öğrenciler dil becerileri doğrultusunda seviye gruplarına ayrılmaktadırlar. Bu seviye grupları en yüksekte en düşüğe doğru EM1, EM2 ve EM3olarak sıralanmaktadır. Tüm seviye gruplarındaki öğrencilere, aynı eğitim programı farklı zorluk derecelerinde verilmektedir. 6. sınıfın sonunda tüm öğrenciler kendi öğrenme hızlarına ve yeteneklerine uygun ortaöğretim programlarına yerleştirilebilmek için “İlköğretimi Bitirme Sınavı’na (Primary School Leaving

Examination - PSLE) girmektedirler. Bu sınavda, İngilizce, anadil, matematik ve fen derslerinin kazanımlarını içeren sorular bulunmaktadır. Tüm öğrencilerin aynı anda tek bir sınava girmesine rağmen öğrencilerin seviye gruplarına göre cevaplayacağı sorular farklıdır. PSLE’de EM1 öğrencileri için ileri anadil soruları yer alırken, EM3 seviyesindeki öğrenciler için ise temel anadil, temel İngilizce ve temel matematik soruları bulunmaktadır (Online 4).

8.2.5. Almanya

Alman eğitim sisteminde, zorunlu eğitim süresi bazı eyaletlerde dokuz yıl olmasına rağmen çoğu eyalette on yıldır. Almanya’da zorunlu eğitimin ilk dört yılını ilkokul, son altı yılını ise ortaokul oluşturmaktadır. Zorunlu eğitimin ilk basamağı olan dört yıllık ilkokul eğitiminden sonra bazı eyaletlerde iki yıl süreli yönlendirme sınıfları bulunmaktadır. Dört yıllık temel eğitimden sonra öğrenciler, kendi yeteneklerine veya danışman öğretmenlerinin tavsiyelerine göre genel ortaokullara veya meslek ortaokullarına yerleştirilmektedirler. Genel ortaokullarda eğitim süresi altı yıl iken meslek ortaokullarında eğitim süresi beş yıldır. Almanya’da öğrenciler zorunlu eğitimi tamamladıktan sonra ortaöğretime geçmektedirler. Alman eğitim sisteminde öğrencilere, ortaöğretime geçişte, herhangi bir geçiş sınavı uygulanmamaktadır. Öğrencilerin ortaöğretimde devam edecekleri okulun çeşidi, ortaokulda elde ettikleri niteliklere ve haklara bağlıdır. Ayrıca, genel liselerdeki derslerin kapsamı ile meslek liselerinde öğretilen derslerin kapsamı aynı olmakla birlikte, meslek liselerinde mesleki eğitim dersleri de verilmektedir (Online 5).

8.2.6. Fransa

Fransız eğitim sisteminde zorunlu eğitim süresi on yıldır. Zorunlu eğitimin ilk beş yılını ilkokul, devam eden dört yılını ortaokul ve son bir yılını ise lise oluşturmaktadır.

Fransız eğitim sisteminde ilköğretim üç kademeye ayrılmıştır. Bunlar: bir yıl süren 6-7 yaşlarının kapsadığı hazırlık dönemi, iki yıl süren 7-9 yaşlarının kapsadığı başlangıç dönemi ve iki yıl süren 9-11 yaşlarının kapsadığı orta dönemdir. İlkokulu başarıyla bitiren öğrenciler zorunlu eğitimin ikinci basamağına sınavsız geçiş hakkına sahiptirler. Zorunlu eğitimin ikinci basamağı olan ortaokul (4 yıl) ise iki döneme

ayrılmıştır. Bu dönemlerin ilki, ilk iki yılı gözlem dönemi, diğeri ise son iki yılı kapsayan yönlendirme dönemidir. Gözlem döneminde öğrencilerin okula uyum sağlamalarını amaçlanırken; yönlendirme döneminde zorunlu seçmeli dersler aracılığı ile öğrencilerin eğilim ve yeteneklerine göre izleyecekleri eğitim programının hazırlığı yapılmaktadır. Dört yıllık ortaokul öğrenimlerini tamamlayan ve 15 yaşını dolduran öğrenciler, herhangi bir sınava girmeksizin, zorunlu eğitim süresini tamamlamak amacıyla ya genel eğitime yönelik bir lisede, ya da bir meslek lisesinde en az bir yıl süreyle tam zamanlı bir eğitim görmek zorundadırlar.

Öğrencilerin ortaokuldan sonra devam edeceği eğitimin türüne, Sınıf Öğretmenler Kurulu ve Sınıf Meclisi karar vermektedir. Bir sınıfa dersi olan tüm öğretmenlerin oluşturduğu Sınıf Öğretmenler Kurulu, her öğrenci için ayrı ayrı rapor hazırlamak ve onun gelecekte izleyeceği eğitim programıyla ilgili önerilerde bulunmak üzere yılda bir kez toplanmaktadır.

Her öğrenci için, Sınıf Öğretmenler Kurulu'nca hazırlanan görüş ve önerileri içeren raporun incelenmesi, öğrencinin gelecekteki eğitimine dönük önerilere son biçiminin verilmesi ve karara bağlanması gibi konular öğretim yılı sonunda okul müdürünün ya da müdür yardımcısının başkanlığında toplanan Sınıf Meclisi'nin görevidir. Sınıf Meclisi; ilgili sınıfın derslerine giren öğretmenler ile iki veli temsilcisi, iki öğrenci temsilcisi, eğitim danışmanı, meslek danışmanı, okul doktoru ile hemşiresi ve sosyal danışmandan oluşmaktadır (Online 6).

8.2.7. İngiltere

Birleşik Krallıkta, zorunlu eğitim süresi on yıl olarak belirlenmiştir. Zorunlu eğitimin ilk altı yılı ilköğretim, devam eden dört yılı ile ortaöğretimden oluşmaktadır.

İngiliz eğitim sisteminde ilköğretim iki devreye ayrılmıştır. Bu devrelerin ilk iki yılı birinci devreyi, sonraki dört yılı ise ikinci devreyi oluşturmaktadır. İlköğretim 5-7 yaş arası I. devre (Infant Schools), 7-11 yaş arası II. devre (Junior Schools) olarak ikiye ayrılmıştır. Bu devrenin sonunda çocuklar (11+) sınavlarına alınmaktadırlar. Bu sınava giren öğrencilere zekâ testi uygulanmakta, İngilizce kompozisyon yazdırılmakta ve ilkokulda gördüğü derslerle ilgili "Genel Bilgi Testi" uygulanmaktadır. Bölge Eğitim İdaresi, öğrencinin aldığı puanları ve okul yöneticileri ve öğretmenleri tarafından yapılan değerlendirmeleri esas alarak, öğrenciler hakkında değerlendirmeler

yapmaktadır. Ebeveynler bu değerlendirmeye göre çocuklarını akademik, teknik veya genel ortaöğretim kurumlarına devam ettirmektedirler.

İngiltere’de öğrencilerin devam edebileceği iki çeşit okul bulunmaktadır. Bunlar: kamu okulları ve özel okullardır. Kamu okullarında eğitimlerine devam etmek isteyen öğrenciler buldukları eyaletin eğitim daireleri tarafından belirlenen tarihte (yaklaşık bir yıl öncesinde), hangi ortaöğretim kurumuna devam etmek istediğini üç tercih ile bildirmek zorundadırlar. Bu tercihlerin ise öğrencinin ikamet ettiği yere en yakın mesafedeki okullardan oluşması şartı aranmaktadır. Yerel yönetimlerin eğitim daireleri bu tercihleri her öğrenciye göre ayrı ayrı değerlendirmektedir. Öğrencinin yaptığı tercih, belirli kriterlere uygun ise kabul edilmektedir. Bu kriterlerin başlıca olanları ise; öğrencinin tercih ettiği okulda boş kontenjan bulunması, ikamet ettiği yer ile okul arasındaki mesafenin kısa olması ve öğrencinin tercih ettiği okulda kardeşlerinin eğitim görüyor olmasıdır (Online 7).

8.2.8. Çin

Çin’de, 1986 yılında yürürlüğe giren "Zorunlu Eğitim Yasası" doğrultusunda ülke çapında dokuz yıl zorunlu eğitim uygulanmaktadır. Zorunlu eğitimin yıllara göre kademelere ayrılması, bölgelere göre değişiklik göstermektedir. Özellikle kırsal kesimlerde zorunlu eğitimin ilk beş yılını ilkokul, devam eden dört yılını ortaokul oluştururken; bazı bölgelerde ise zorunlu eğitimin ilk altı yılını ilkokul, son üç yılını ise ortaokul oluşturmaktadır.

Zorunlu eğitimin ilk aşamamasını tamamlayan öğrenciler, dokuz yıllık zorunlu eğitimlerini tamamlamak için devam edecekleri ortaokullara sınavsız geçiş yapma hakkına sahiptirler. Eğitim birimleri, öğrencilerin devam edecekleri ortaokulları, bitirdikleri ilkokulların bulunduğu bölgeye ve öğrencilerin isteklerine göre belirlemektedirler. Bunun yanı sıra, kırsal bölgelerdeki öğrenciler istekleri doğrultusunda, merkezi okullarda yatılı öğrenci olarak da öğrenim görebilmektedirler.

Çin’de dokuz yıllık zorunlu eğitimi tamamlayan öğrenciler üç yıl süre ile lise eğitimine devam etmektedirler. Lise eğitimi zorunlu eğitim kapsamında olmamasına rağmen, ülkede dokuz yıllık zorunlu eğitimi tamamlayan öğrencilerin çoğu, lise eğitimine devam etmektedirler. Ayrıca, Çin eğitim sisteminde, öğrencilerin ortaokuldan liseye geçişi, ülke çapında yapılan sınav ile gerçekleşmektedir. Çin’de liseler öğrencilerini, öğrencilerin isteklerine ve ortaokuldan liseye geçiş sınavında aldıkları

puana göre seçmektedirler. Liseye geçiş sınavların içeriği ve puan barajı ise yerel eğitim birimleri tarafından belirlenmektedir (Online 8).

8.2.9. Hong Kong

Hong Kong eğitim sisteminde zorunlu eğitim on iki yıldır. Zorunlu eğitimin ilk altı yılını ilkokul, devam eden üç yılını ortaokul ve son üç yılını ise lise eğitimi oluşturmaktadır. Geçmiş yıllarda İngiliz eğitim sistemini benimsemelerine rağmen, günümüzde Hong Kong'da Çin eğitim sistemi esas alınmaktadır.

Zorunlu eğitimin ilk basamağı olan ilkokulun 5. ve 6. sınıfında, öğrenciler üç ana dersten (Çince, matematik ve fen bilimleri) sınava girmektedirler. Öğrenciler bu sınav sonucunda elde ettikleri puan ile danışman öğretmenlerin yönlendirmeleri doğrultusunda ortaokullara yerleştirilmektedirler. Zorunlu eğitimin ikinci basamağı olan ortaokul üç yıl sürmektedir. Öğrenciler ortaokullarda genel eğitim almaktadırlar, özel alan eğitimi yoktur. Hong Kong eğitim sisteminde, ortaokuldan liseye geçişte herhangi bir merkezi sınav yapılamamaktadır. Zorunlu eğitimin ikinci basamağını başarıyla tamamlayan tüm öğrenciler, istedikleri lisede eğitimlerine devam etme hakkına sahiptirler. Ancak, Hong Kong'da bulunan liselerden bazıları Çince eğitim verirken, bazı okulların eğitim dili ise İngilizcedir. Hong Kong eğitim sisteminde, sadece on iki yıllık zorunlu eğitimin sonunda merkezi ortak sınav yapılmaktadır (Online 9).

8.2.10. Şanghay

Çin eğitim sistemini esas alan Şanghay eğitim sisteminde, zorunlu eğitim on iki yıldır. Zorunlu eğitimin ilk altı yılını ilkokul oluştururken; devam eden altı yılı ise üç yıl ortaokul, üç yıl lise eğitiminden oluşmaktadır.

Zorunlu eğitimin ilk basamağı olan ilkokulu başarıyla tamamlayan öğrenciler herhangi bir sınava girmeksizin ortaokula devam etmektedirler. Öğrenciler, danışman öğretmenlerinin yönlendirmeleri ile çevrede bulunan ortaokullardan birine yerleştirilmektedirler. Şanghay'da ortaokul ile lise birleştirilmiş olarak altı yıl süre ile okutulduğundan öğrenciler üç yıllık ortaokulun sonunda, aynı okulun lise kısmına üç yıl süre ile devam etmektedirler. Ülkenin eğitim sisteminde ortaokuldan liseye geçişte herhangi bir sınav yapılmamaktadır. Bunların yanı sıra, ortaokulun sonunda liseye devam eden öğrenciler, özel alanlara yönlendirilerek o alanda yetiştirmeleri

sağlanmaktadır. Şanghai eğitim sisteminde, zorunlu eğitimi tamamlayan öğrencilere ülke genelinde uygulanan üniversiteye geçiş sınavına girme hakkına sahiptirler. Üniversiteye geçiş sınavı, ülke genelinde yapılan tek merkezi sınavdır (Online 10).

8.2.11. Güney Kore

Güney Kore’de zorunlu eğitim dokuz yıldır ve iki kademedен oluşmaktadır. Zorunlu eğitimin ilk kademesi altı yıl ilkokul, ikinci kademesi ise üç yıl ortaokul olarak ayrılmaktadır. İlkokulda temel derslerin yanı sıra öğrencilere yeteneklerini keşfetmelerini sağlayan çeşitli dersler ve eğitimler verilmektedir. İlkokulu başarı ile tamamlayan öğrenciler herhangi bir merkezi sınava girmeksizin ortaokula geçmektedirler. Öğrencilere ilkokulda olduğu gibi ortaokulda da temel derslerin yanı sıra mesleki kurslar ve seçmeli dersler verilerek mesleki yönlendirme yapılmaktadır.

Güney Kore’de dokuz yıllık zorunlu eğitimi tamamlayan öğrenciler istekleri doğrultusunda üç yıl süre ile lise eğitimi almaktadırlar. Lise eğitimine devam etmek isteyen öğrenciler için ortaokuldan liseye geçişte herhangi bir merkezi sınav uygulanmamaktadır. Öğrenciler genel liselere istekleri doğrultusunda devam edebilecekleri gibi, yetenekleri doğrultusunda meslek liselerine de devam edebilme hakkına sahiptirler. Meslek liselerini tercih eden öğrenciler için tarım, teknisyen, ticaret ve deniz incelemeleri gibi alan seçenekleri bulunmaktadır. Dahası, Güney Kore’de, eğitimlerine meslek liselerinde devam etmek isteyen öğrencilerin, tercih ettikleri mesleki alan ile ilgili alan bilgisi ve yetenek sınavlarına girmeleri gerekmektedir. Bu alan bilgisi ve yetenek sınavları, öğrencilerin tercih ettikleri meslek liseleri tarafından hazırlanmaktadır (Online 11).

8.2.12. Avustralya

Avustralya eğitim sistemi eyalet ve bölgelere göre farklılık göstermekle beraber temelinde aynı içeriğe sahiptir. Ülkede zorunlu eğitim süresi on yıldır. Zorunlu eğitimin ilk basamağı olan ilköğretim bazı eyaletlerde altı yıl, bazı eyaletlerde ise yedi yıldır. İlköğretimi bitiren öğrencilere herhangi bir diploma veya sertifika verilmemektedir. İlköğretimi başarıyla bitiren öğrenciler herhangi bir sınava tabi olmaksızın ortaöğretime devam ederler.

Zorunlu eğitimin ilk basamağını altı yılda tamamlayan öğrenciler, ikinci basamağı dört yılı süre ile tamamlamak zorunda olmalarına rağmen, birinci kademeyi yedi yılda tamamlayan öğrenciler ise ikinci kademeyi üç yıl süre ile tamamlamak zorundadırlar. Avustralya eğitim sisteminde on yıl süre ile zorunlu eğitimi tamamlayan öğrencilere ortaöğretim diploması verilir.

Avustralya’da zorunlu eğitimi tamamlayan öğrenciler istekleri doğrultusunda iki yıl süre ile yetenek ve becerilerine göre istihdam olacakları alana yönelik eğitim alabilmektedirler. On iki yıl süren eğitim sonunda öğrencilere, okulun bağlı bulunduğu eyalet ya da bölge tarafından Kıdemli Ortaöğretim Diploması verilir (Online 12).

8.2.13. Yeni Zelanda

Eğitim sistemi sıralamalarında dünyanın en iyi yedinci eğitim sistemine sahip olduğu bilinen Yeni Zelanda eğitim sisteminde zorunlu eğitim süresi dokuz yıldır. Yeni Zelanda eğitim sisteminde zorunlu eğitim ilkökul ve ortaokul olmak üzere iki kademeye ayrılmıştır. Birinci kademe olan ilkökul altı yıl, ikinci kademe olan ortaokul için ise üç yıl sürmektedir. Yeni Zelanda’da zorunlu eğitimin ilk basamağını olan ilkökula altı yıl süre ile devam eden öğrenciler, isteklerine göre yedinci ve sekizinci sınıfı da aynı okulda tamamlayabilmektedirler. Öte yandan, öğrenciler zorunlu eğitimin birinci kademesini beş yıl süre ile ilkökulda, devam eden dört senesini ise farklı bir ortaokulda da tamamlayabilmektedirler.

Yeni Zelanda’da dokuz yıllık zorunlu eğitimi tamamlayan öğrenciler istekleri doğrultusunda üç yıl süre ile lise eğitimi alma hakkına sahiptirler. Ülkede liseye devam etmek isteyen öğrencilere ortaokuldan liseye geçişte herhangi bir sınav uygulanmamaktadır. Öğrenciler ortaokulu bitirme düzenlerine göre liselere yerleştirilmektedirler. Zorunlu eğitimlerini ilkökulda 8. sınıfa kadar aynı okulda tamamlayan öğrenciler beş yıl süre ile genel liselere yerleştirilirlerken; ortaokula ilkökuldan sonra farklı bir okulda dört yıl süreyle devam eden öğrenciler ise ortaokulu bitirdiklerinde üç yıl süre eğitim görecekleri özel liselere yerleştirilmektedirler (Online 13).

PISA ve TIMSS sınav sonuçlarına göre üst sıralarda yer alan ülkelerin eğitim sürelerini, temel eğitimden ortaöğretime geçiş sistemlerini ve yapıyorsa temel eğitimden ortaöğretime geçişte uygulanan sınavların içerikleri Çizelge 2’de özetlenmiştir.

Çizelge 2

Ülkelerin Eğitim Süreleri ve Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sistemlerinin Kapsamları

Ülkeler	Zorunlu Eğitim Süreleri (Yıl)	Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sisteminin kapsamı
Finlandiya	9	Genel bir sınav yoktur. Ortaokul kayıtlarına göre liseye geçiş sağlanmaktadır. Mesleki okullar giriş ve yetenek sınavı uygulayabilmektedirler.
Japonya	9	Mart ayında genel bir sınav yapılmaktadır. Bölgesel ve yerel yapıya göre yapılan testler değişebilmektedir. Öğrenciler, giriş sınavı puanı, ortaokul başarısı ve derecelerine göre liseye yerleştirilmektedirler. Sınav Japonca, İngilizce ve Matematik sorularından oluşmaktadır. Bazı yerel yönetimler, fen ve sosyal bilimler derslerini de sınava dâhil etmektedirler. Soruların yarısı ortaokul 1 ve 2., diğer yarısı ise 3. sınıf konularından oluşmaktadır.
Kanada	10- 11- 12	Genel bir sınav yapılmamaktadır. Öğrencilerin devam ettikleri okuldaki son üç yıl not ortalamaları, referans mektupları, okulun bölge okullar arasındaki başarısı ve öğrencilerin başarısının, devam ettikleri okulun başarısından yüksek olmasına bakılmaktadır.
Singapur	10	Öğrenciler 6. sınıfın sonunda ilköğretimi bitirme sınavına (PSLE) girmektedirler. Sınavda İngilizce, anadil, matematik, fen bilimleri soruları yer almaktadır. Sınavda, isteğe bağlı yapılmak üzere ileri anadil soruları da yer almaktadır.
Almanya	9 - 10	Genel bir sınav yapılmamaktadır. Altı yıl süre ile ilkokulu bitiren öğrenciler, yeteneklerine ve danışman öğretmenlerinin tavsiyelerine göre ortaokula yerleştirilmektedirler.
Fransa	10	Genel bir sınav yapılmamaktadır. Öğrencilerin devam edeceği eğitim türüne Sınıf Öğretmenler Kurulu ve Sınıf Meclisi karar vermektedir. Ortaokulu devlet okullarında bitiren öğrencilere başarı durumlarına göre diploma verilirken, özel okullardan mezun olan öğrencilere diploma sınavı yapılmaktadır.
İngiltere	10	Öğrenciler ilkokulu bitirince “(11+) Sınavı’na”, ortaöğretimi bitirince ise “GCSE” sınavına girerler. (11+) sınavında öğrencilerin bilgi düzeylerini ölçen testler uygulanmakta, İngilizce kompozisyon yazdırılmakta ve ilkokulda gördüğü derslerle ilgili "Genel Bilgi Testi “uygulanmaktadır. GCSE ise lise diploma sınavıdır.

(devam ediyor)

Çizelge 2(devam)

Ülkelerin Eğitim Süreleri ve Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sistemlerinin Kapsamı

Ülkeler	Zorunlu Eğitim Süreleri (Yıl)	Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sistemlerinin Kapsamı
Çin	9	Ortaokuldan liseye geçişte genel bir sınav yapılmaktadır. İlkokuldan ortaokula geçişi, öğrencilerin bitirdikleri ilkokulların bulunduğu bölgeye ve öğrencilerin isteklerine göre devam edecekleri ortaokulları eğitim birimleri belirlenmektedirler. Çin’de liseler öğrencilerini, öğrencilerin isteklerine ve ortaokuldan liseye geçiş sınavı puanlarına göre seçmektedirler. Yapılan genel sınavın içeriği ve puan barajı yerel eğitim birimleri tarafından belirlenir.
Hong Kong	12	Öğrenciler ilkokuldan sonra ilkokul 5. ve 6. sınıfta yapılan Çince, matematik ve fen bilimleri sınavlarının ortalaması ile ortaokula yerleştirilmektedirler. Ortaokuldan liseye geçişte genel bir sınav yapılmamaktadır.
Şanghai	12	İlkokuldan ortaokula geçişte sınav yapılmamaktadır. Öğrenciler danışman öğretmenlerinin yönlendirmeleri ile çevre okullarda, ortaokula ve liseye devam etmektedirler.
Güney Kore	9	Genel sınav yapılmamaktadır. Sadece meslek liseleri sınavla öğrenci almaktadır. Meslek liselerinde devam etmek isteyen öğrenciler, tercih ettikleri mesleki alan ile ilgili alan bilgisi ve yetenek sınavına girmesi gerekmektedir. Alan bilgisi ve yetenek sınavlarını, öğrencilerin tercih ettikleri meslek liseleri hazırlamaktadır.
Avustralya	10	Okullar arası geçişte herhangi bir sınav yapılmamaktadır. On yıllık zorunlu eğitimine ek olarak iki yıl süre ile devam öğrencilere Kıdemli Ortaöğretim Sertifikası verilir.
Yeni Zelanda	9	Ortaokuldan liseye geçişte genel sınav yapılmamaktadır. Öğrenciler ortaokulu bitirme düzenlerine göre liseye yerleştirilirler.

Çizelge 2’ye göre:

- Japonya, Singapur ve Çin temel eğitimden ortaöğretime geçiş yaparken öğrencilere genel sınav yaparken, Finlandiya’da ve Güney Kore’de bulunan liselerden sadece meslek liseleri öğrenci alımında alan bilgisi ve yetenek sınavı uygulamaktadır.
- İngiltere’de ve Hong Kong’ta ilkokulu bitiren öğrencilere genel sınav yapılmaktadır. Bu ülkelerde ortaöğretime geçiş sınavı yoktur.
- Kanada, Almanya, Fransa, Şanghai, Avustralya ve Yeni Zelanda eğitim sistemlerinde temel eğitimden ortaöğretime geçiş sınavı uygulanmamaktadır. Bu ülkelerde öğrenciler danışman öğretmenlerinin

yönlendirmeleri ile istekleri doğrultusunda çevre okullarda eğitimlerine devam etmektedirler.

Sonuç olarak, araştırma kapsamında incelenen ülkelerin yaklaşık beşte biri temel eğitimden ortaöğretime geçiş sınavı uygularken, yarıdan fazlası ise temel eğitimden ortaöğretime geçiş sınavı uygulamak yerine öğrencileri danışman öğretmenlerinin yönlendirmeleri ile istekleri doğrultusunda, öğrencilerin portfolyaları ve ortaokulu bitirme düzeyleri dikkate alınarak ortaöğretim kurumlarına yerleştirme sistemini uygulamaktadırlar.

8.3. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde Türkiye’de TEOG Sınavları ile ilgili yapılmış olan araştırmalara yer verilmiştir.

Süer (2014)’in yaptığı çalışmada, öz-düzenleme becerilerinin 2013 – 2014 eğitim öğretim yılında ilk defa uygulanan TEOG Sınav puanlarını ne derece yordadığını bulmak ve TEOG Sınavında alınan puanların cinsiyete, dershaneye gitme durumuna ve sosyoekonomik düzeye göre farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 8. sınıf öğrencilerinden 213’ü kız, 199’u erkek olmak üzere toplamda 412 öğrenci oluşmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu ve öz-düzenleme becerileri için Pintrich ve De Groot (1990) tarafından geliştirilen, Üredi (2005)’nin Türkçe’ye uyarladığı “Öğrenmeye İlişkin Motivasyonel Stratejiler Ölçeği” kullanılmıştır. Öğrencilerin akademik başarılarını belirlemede 2013-2014 öğretim yılı I. dönem TEOG Sınavı puanları esas alınmıştır. Araştırmada elde edilen bulgulara göre öz-düzenleme becerilerini ölçen motivasyon ölçeğinin alt boyutları olan öz-yeterlik ve kaygı değişkenlerinin TEOG Sınavını yordamada etkili olduğu, bilişsel strateji kullanımının TEOG Sınav başarısını etkilemede öz-yeterlik ve kaygıdan sonra geldiği, öz-düzenleme ve içsel değer boyutlarının TEOG Sınav puanını yordamada etkili olmadığı ortaya çıkmıştır. Cinsiyete göre TEOG başarı puanları incelendiğinde Türkçe, yabancı dil, din kültürü ve ahlak bilgisi derslerinde kızların erkeklere göre daha başarılı olduğu, matematik, fen bilgisi, inkılâp tarihi ve Atatürkçülük derslerinde ise TEOG başarılarında cinsiyete göre anlamlı fark görülmemiştir. Araştırma sonucunda, TEOG Sınavlarındaki tüm dersler ele alındığında dershaneye giden öğrencilerin, dershaneye gitmeyen öğrencilere göre daha başarılı olduğu görülmüştür. Sosyoekonomik düzeye

göre TEOG Sınav başarılarında anlamlı fark olduğu ve bu farkın orta sosyoekonomik düzeye sahip öğrenci başarılarının lehine olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yorgancı (2015)'nin yaptığı bir araştırmada, TEOG Türkçe Dersi sorularının İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7 ve 8. sınıflar) Öğretim Programı'yla örtüşme düzeyini, uygunluğunu ve programda belirtilen kazanımları ne derece ölçtüğünü belirlemek amaçlanmıştır. Veriler "Madde Kökü Tarama" ve "Anket" yoluyla toplanmıştır. Araştırmanın örneklemini 2014 yılı 8. Sınıf II. Dönem Türkçe Dersi Ortak Sınavı soruları oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini oluşturan bu sorular, İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7 ve 8. Sınıflar) Öğretim Programı'nda belirtilen öğrenme alanı amaç ve kazanımlarıyla tek tek karşılaştırılmış, bu soruların programda belirtilen hangi öğrenme alanı ve kazanımlarla örtüştüğü ve ne düzeyde örtüştüğü belirlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu ise Ankara ili ve ilçelerindeki ortaokullarda görev yapmakta olan ve uzman grubunu temsil eden 20 Türkçe öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmada katılımcılardan anket yolu ile bilgi toplanmıştır. Araştırma sonucunda, çoktan seçmeli soru türünün Türkçe Öğretim Programı'nda belirtilen öğrenme alanları (Dinleme/İzleme, Konuşma, Okuma, Yazma) ve dil bilgisi kazanımlarını tamamen ölçmede tek başına yeterli ve uygun bir ölçme aracı olmadığından; sınavdaki madde (soru) sayısı (20) sınırlılığının ve her bir maddenin yalnız bir kazanımı ölçmesi gerektiği genel geçer ölçme kuralının doğal bir sonucu olarak, programda belirtilen 194 kazanımın tamamının 20 madde ile ölçülemeyeceğinden bu sınavın İlköğretim Türkçe (6, 7 ve 8. Sınıflar) Öğretim Programı'nda belirtilen kazanımları ölçmede yetersiz kaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Dalak (2015) yaptığı çalışmada 2013-2014 eğitim öğretim yılından uygulanmaya başlayan TEOG Sınavlarında yer alan sorular ile 8. sınıf öğretim programında yer alan kazanımlar ile ilgili soruların, Yenilenmiş Bloom Taksonomisi (YBT)'ne göre paralellliğini ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında 2013-2014 eğitim öğretim yılında uygulanan güz ve bahar dönemindeki TEOG Sınav sorularının tamamı incelenmiştir. Ayrıca TEOG Sınavında yer alan altı dersin kazanımları incelenmiş ve sorularla ilgili kazanımlar belirlenmiştir. Araştırma verileri doküman incelenmesi yoluyla elde edilmiştir. Araştırma verileri öncelikle araştırmacı tarafından "Öğrenme Öğretim ve Değerlendirme ile İlgili Bir Sınıflama" kitabındaki ölçütlere göre YBT tablosuna yerleştirilmiştir. Oluşturulan bu tablo uzman görüşüne sunulmuştur. Araştırma sonucunda Güz Dönemi TEOG Sınavı'nda yer alan din kültürü ve ahlak bilgisi, fen ve teknoloji ve matematik sınav soruları ile sorularla ilgili

kazanımların YBT'ye göre aynı basamakta bulunma oranı %50 ve üzerinde olarak belirlenmiştir. T.C. inkılap tarihi ve Atatürkçülük, İngilizce ve Türkçe Dersi sınav soruları ile sorularla ilgili kazanımların YBT'ye göre aynı basamakta bulunma oranı %50'nin altında olarak belirlenmiştir. Bahar Dönemi TEOG Sınavı'nda yer alan din kültürü ve ahlak bilgisi, Fen ve teknoloji, T.C. inkılap tarihi ve Atatürkçülük, İngilizce, Matematik ve Türkçe Dersi sınav soruları ile sorularla ilgili kazanımların YBT'ye göre aynı basamakta bulunma oranı %50 ve üzerinde olarak belirlenmiştir.

Dinç, Dere ve Koluman (2014) yaptıkları çalışmada son 50 yıllık dönemde Türk Eğitim Sistemi içinde öğrenim görmüş çeşitli yaş gruplarından bireylerin kademelere geçişle ilgili deneyim ve görüşlerini inceleyerek gerçekleştirilen uygulamaların etkililiğini ve bireyler üzerindeki etkisini ortaya çıkarmayı amaçlamışlardır. Araştırmacılar nitel araştırma desenlerinden olgu bilim araştırma modelini kullanmışlardır. Çalışmanın verileri Balıkesir ve Uşak illerinde ikamet eden ve asgari iki kademe arasında geçiş yapmış, 3 farklı yaş grubunda yer alan toplam 9 kişi ile gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığı ile toplanmıştır. Elde edilen verilerin analizi katılımcıların kademeler arası geçişte uygulanan sınavların kaçınılmaz olduğunu ancak bireylerin ilgi ve yetenekleri ölçmediğini, öğrenci ve veliler için özel ders, kurs ya da dersane gibi ek külfetler getirdiğini ve okulda gerçekleştirilen eğitim faaliyetlerine olumsuz yansıdığını düşündüklerine işaret etmektedir. Katılımcılar, seçeneklerin daha fazla olduğu sistemlerin uygulanmasının önemine vurgu yapmışlardır.

Ümre (2010), yaptığı bir çalışmada 2008 ve 2009 yıllarında yapılan SBS'de yer alan Sosyal Bilgiler sorularının Sosyal Bilgiler Programına uygunluğunu incelemiş ve Bloom'un bilişsel alan taksonomisine göre sınıflandırması yapılmıştır. Ayrıca soruların güçlük dereceleri ve cevaplanma oranları analiz edilmiş ve buna göre öğrencilerin başarı durumları değerlendirilmiştir. Araştırmada genel tarama modeli ve içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın konusu olan SBS Sosyal Bilgiler soruları olduğu gibi taranarak Sosyal Bilgiler Programıyla karşılaştırılmıştır. Sorular ölçme değerlendirme uzmanlarının görüşleri doğrultusunda Bloom'un bilişsel alan taksonomisine göre sınıflandırılmıştır. Sorular güçlük derecelerine göre değerlendirilirken Microsoft Visual Fox Pro paket programı kullanılarak elde edilen analiz sonuçları dikkate alınmıştır. Araştırma sonucunda, SBS Sosyal Bilgiler sorularının büyük ölçüde Sosyal Bilgiler Programına uygunluk gösterdiği, ancak soruların ünite ve konulara göre dağılımında eşitsizliklerin olduğu görülmüştür.

Soruların Bloom'un bilişsel alan basamaklarına göre sınıflandırıldığında, üst düzey beceri gerektiren değerlendirme basamağına ait hiçbir soru bulunmadığı, en fazla sorunun ise kavrama basamağında yer aldığı tespit edilmiştir. Sınav verileri incelendiğinde ise soruların daha çok ortalama güçlükte olduğu saptanmıştır.

Gökler (2012) yaptığı çalışmada, 2006 yılında güncellenen İlköğretim İngilizce dersi öğretim programı 8. sınıf hedefleri ve kazanımları, 2009 yılı itibariyle SBS kapsamına alınan İngilizce soruları ve Düzce ili 2010 – 2011 eğitim öğretim yılının birinci dönemi sonunda İngilizce öğretmenlerinin uyguladığı yazılı sınav sorularının YBT'ye göre değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma kapsamına İlköğretim 8. sınıf İngilizce dersi hedefleri ve kazanımları ile SBS sorularının hepsi alınmıştır. Buna göre 8 hedef, 73 kazanım ve 51 SBS sorusu YBT'ye göre sınıflandırılmıştır. Ayrıca maksimum çeşitleme örnekleme yoluyla seçilen 30 okuldan İngilizce öğretmenlerinin uyguladığı toplam 747 yazılı sınav sorularının birer kopyası alınarak YBT'ye göre sınıflaması yapılmıştır. Araştırmanın verileri nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman incelemesi ile elde edilmiştir. Araştırma verileri öncelikle araştırmacı tarafından “ A Taxonomy for Learning Teaching and Assessing – A Revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives” kitabındaki ölçütlere göre YBT tablosuna yerleştirilmiş ve iki aşamalı uzman görüşünden geçirilmiştir. Prof. Dr. Lorin W. Anderson'un uzman görüşleri neticesinde sınıflamaya son şekli verilmiş, elde edilen bulguların yüzde ve frekansları alınarak değerlendirilmesi yapılmıştır. Araştırma sonucunda, hedefler, kazanımlar, SBS soruları ve yazılı sınav sorularının YBT bilişsel basamaklarına göre alt düzey bilişsel basamaklarda toplandığı görülmüştür. Ayrıca, bilgi boyutunda üst bilişsel bilgiye sadece hedeflerde yer verildiği, kazanımlar, SBS soruları ve yazılı sınav sorularında bu bilgi türüne yer verilmediği görülmüştür.

Karadeniz, Eker ve Ulusoy (2015) yaptıkları çalışmada TEOG Sınavı I. ve II. dönemde yer alan 8. sınıf T.C. inkılâp tarihi ve Atatürkçülük dersine ait soruların öğretim programındaki kazanımları karşılama düzeyleri çeşitli değişkenlere göre belirlenmeyi amaçlamışlardır. Bu çalışmada, betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Doküman inceleme yönteminin kullanıldığı bu çalışmada, 2013 – 2014 eğitim öğretim yılında uygulanan TEOG Sınavı T.C. inkılâp tarihi ve Atatürkçülük dersine ait I. dönem 20, II. dönem 20 soru olmak üzere toplam 40 soru incelenmiştir. Yapılan araştırma sonucunda, I. dönem TEOG Sınavı'nda yer alan T.C. inkılâp tarihi ve Atatürkçülük dersi sorularının, öğretim programında yer alan toplam 14 kazanımdan 13 tanesi ile ilişkili olarak sorulduğu tespit edilmiştir. Öte yandan, II. dönem TEOG Sınavı'nda yer

alan T.C. inkılâp tarihi ve Atatürkçülük dersi sorularının ise öğretim programındaki 66 kazanımdan 20 tanesi ile ilişkili olduğu görülmüştür. Ayrıca, T.C. inkılâp tarihi ve Atatürkçülük öğretim programında yer alan ünitelerden çıkan soru sayılarının kazanım sayılarıyla doğru orantılı olmadığı, hatta öğretim programında yer alan bazı ünitelerden de hiç soru sorulmadığı tespit edilmiştir.

Erol (2015) yaptığı çalışmada 2014 - 2015 eğitim öğretim yılında 8. sınıf öğrencilerinin girmiş oldukları TEOG Sınavı'nda yer alan T.C. inkılâp tarihi ve Atatürkçülük dersi sınav sorularının bu dersin öğrenci çalışma kitabında yer alan etkinliklerle olan ilişkisi ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, 27 Kasım 2014 tarihinde yapılan I. TEOG Sınavı'nda yer alan T.C. inkılâp tarihi ve Atatürkçülük dersi sınavında yer alan 20 sorudan 19'u ile ilgili öğrenci çalışma kitabında her soruyla ilişkili olduğu düşünülen birer etkinlik tespit edilmiştir. Ancak TEOG Sınavı'nda yer alan bir soruyla ilişkili herhangi bir etkinlik tespit edilememiştir. Sınavda yer alan her bir sorunun, ilgili olduğu kazanımın öğretim programında yer aldığı ortaya çıkmıştır. Ayrıca, I. dönem TEOG Sınavı T.C. inkılâp tarihi ve Atatürkçülük dersi sorularının büyük bir bölümünün öğrencilerin yorumlama becerisini ölçmeyi amaçlayan sorular olduğu, ancak üst düzey becerileri ölçen sorulara daha az yer verildiği ortaya konulmuştur. 30 Nisan 2015 tarihinde yapılan II. dönem TEOG Sınavı'nda yer alan T.C. inkılâp tarihi ve Atatürkçülük dersi sorularının tamamı ile ilgili öğrenci çalışma kitabında etkinliklerin yer aldığı ortaya çıkmıştır. Ayrıca, II. dönem TEOG Sınavı'nda da T.C. inkılâp tarihi ve Atatürkçülük dersi sorularının büyük bir bölümünün öğrencilerin yorumlama becerisini ölçen sorular olduğu ortaya çıkmıştır.

Özkan ve Özdemir (2014) yaptıkları çalışmada, 8. sınıf öğrencilerinin ve öğretmenlerinin 2013 - 2014 eğitim-öğretim yılında uygulanmaya başlanan TEOG Sistemi ve Merkezi Ortak Sınavlar (MOS)'a ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlamışlardır. Araştırmanın örneklemini 2013 -2014 eğitim öğretim yılında Ankara'da bir ortaokulda öğrenim gören 8. sınıf öğrencileri (n=10) ve aynı okulda görev yapan 8. sınıf öğretmenleri (n=6) oluşturmuştur. Araştırmada TEOG Sistemi ve MOS'a yönelik öğrenci ve öğretmen görüşlerini belirlemek amacıyla, yarı-yapılandırılmış görüşme formlarından yararlanılmıştır. Araştırmada verilerin toplanması, çözümlenmesi ve yorumlanmasında nicel bir araştırma modeli olan betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmada bulgularında öğrencilerin, uygulanan sisteme ve sınavlara yönelik yüzeysel bilgilere sahip oldukları, öğretmenlerin

ise, uygulanan sisteme ve sınavlara yönelik olumlu ve olumsuz görüşlere sahip oldukları tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda öğretmenlerin, TEOG Sistemi'nin eğitimde fırsat eşitliği konusunda sakınca taşıdığını düşündükleri, öğretmenler için TEOG Sistemi'ne dair bilgilendirme toplantısı yapılmadığı ve öğretmenlerin TEOG Sistemi ile ilgili bilgilere çoğunlukla medya ve resmi yazılar aracılığıyla ulaştıkları, MOS'u, SBS'ye göre daha başarılı buldukları, sınava yönelik soru sayılarını ve sınav sürelerini uygun, dinlenme sürelerini ise uzun buldukları ortaya çıkmıştır. Ayrıca araştırma sonucunda öğrenci ve öğretmenlerin, telafi sınavlarının gerekli olduğu, öğrencilerin kendi okullarında sınava girmelerinin motivasyonlarını artırdığı, yeni sistemin dershaneye gitme ve kaynak kitap kullanımını etkilemediği, yılsonu başarı puanlarının TEOG sürecinde etkili olmasının altı temel ders dışındaki diğer derslere olan ilginin artmasına sebep olduğu gibi konularda ortak düşüncelere sahip oldukları görülmüştür.

Erol (2016) yaptığı çalışmada Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sınavı (TEOG) ve bu sınavlardaki derslerden biri olan T.C. inkılap tarihi ve Atatürkçülük dersi sınav soruları, sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşlerine göre incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden örnek olay yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu ise Adıyaman'da görev yapan 18 sosyal bilgiler öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmanın verileri, yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi ile toplanmıştır ve veriler betimsel analiz tekniği ile çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda çalışmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin %64.28'inin TEOG Sınav sistemini uygun buldukları görülmüştür. Bu araştırma ile birlikte, TEOG Sınavlarında yer alacak kazanımların sınırlandırılmış olması ve bu kazanımların eğitim öğretim yılı başında öğretmen ve öğrencilere duyurulmasının planlama açısından önemli kolaylık sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, TEOG Sınav sistemi ile öğrencilere telafi imkanının sağlanması, sınavların yıl içerisinde I. ve II ve ikinci dönem olmak üzere iki kez yapılması ve öğrencilerin sınavlara kendi okullarında girmesinin sınavın olumlu yönleri olduğu belirlenmiştir. Dahası, araştırma sonucunda TEOG Sınavlarında yer alan soruların, öğrenci çalışma kitaplarında yer alan etkinliklerle uyumlu olduğu ve öğretim programlarında yer alan kazanımlarla birebir örtüştüğü görülmüştür. Öte yandan, TEOG Sınavları için öğrencilere verilen sınav süresinin ve sınavlarda bulunan soru sayısının uygun olduğu ancak sınavlar arası dinlenme sürelerinin kısaltılabileceği düşünülmüştür. Araştırma kapsamında elde edilen bulgularda T.C. inkılap tarihi ve Atatürkçülük sorularının büyük ölçüde öğrenci seviyesine uygun olduğu ancak eleyici soru sayısının

artırılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, TEOG Sınavlarının yardımcı kaynak kullanımı, dersane ve etüt merkezlerine gitme gibi okul dışı kaynaklara yönelimi çok fazla etkilemediği ve sınavlarda yer alan soruların öğretim programlarında yer alan ünitelere dağılımının ise dengesiz olduğu belirtilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin T.C. inkılap tarihi ve Atatürkçülük dersinin haftalık saatinin yetersiz olduğu konusunda fikir birliğinde oldukları sonucuna varılmıştır. Bunların yanı sıra, araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin TEOG Sınav tarihlerinin uygunluğu konusunda fikir birliğinde olmadıkları ve bu konuda Milli Eğitim Bakanlığı'nın yeniden bir planlamaya gitmesi gerektiği sonucuna ulaşıldığı görülmektedir.

Ceran ve Deniz (2015) yaptıkları çalışmada, 2013-2014 eğitim öğretim yılından itibaren 8. sınıflarda uygulanmaya başlanan ve kazanım temelli bir ölçme ve değerlendirmeyi amaçlayan TEOG Sınavlarında yer alan T.C. inkılap tarihi ve Atatürkçülük, din kültürü ve ahlak bilgisi, fen ve teknoloji ile matematik derslerine yönelik soruların derse ait kazanımları bilmeden okuma kazanımları ile çözümlenemediği ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu amaçla belirtilen derslerdeki TEOG Sınav soruları doküman analizi kullanılarak incelenmiştir. Araştırmada Matematik dışında kalan derslere ait soruların cevaplanmasında okuma kazanımlarının etkili olduğu, soruların çoğunun derse ait bilgiye ve kazanımlara ihtiyaç duyulmadan sadece okuduğunu anlama ve söz varlığı ile çözülebildiği görülmüştür.

Sonuç olarak, TEOG Sınav Sistemi ile ilgili yapılan araştırmalar genel olarak değerlendirildiğinde, TEOG Sınavlarında yer alan soruların kazanımlara uygunluğu, sınavlarda yer alan tüm dersler bazında incelenmediği görülmektedir. Yapılan araştırmalarda incelenen derslere ait soruların kazanımlarının genel olarak sorulara uygun olduğu ancak sınavlarda yer alan soruların programlarda belirtilen kazanımları ölçmede yetersiz olduğu ve soru sayısının kazanım sayısı ile orantılı olmadığı sonucuna varılmıştır. Dahası, araştırma bulgularında TEOG Sınavları kapsamına alınmasına rağmen bazı ünitelerden öğrencilere hiç soru yöneltilmediği de ortaya çıkmıştır. Ayrıca, yapılan araştırmalara göre, Matematik dışında kalan derslerin sorularının yalnızca okuduğunu anlama ve söz varlığı becerileri ile çözülebildiği sonucuna varılmıştır. Öte yandan, yapılan araştırmalarda, TEOG Sınav Sistemi'nin uygulanma biçiminin, sınav tarihi, öğrencilerin dinlenme süresi, telafi imkanı gibi özellikleri açısından, daha önceki yıllarda uygulanan SBS'ye daha başarılı bir sınav sistemi olduğu da görülmüştür.

BÖLÜM 2

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veriler ve toplanması, verilerin analizi ile ilgili açıklamalara yer verilmiştir.

1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada, Türkiye’de 2013 - 2014 eğitim öğretim yılında uygulanmaya başlanan TEOG Sınavlarında öğrencilere yöneltilen matematik sorularının 8. sınıf Matematik Öğretim Programı’na uygunluğunu belirlemek, bu sınav sisteminin hedeflerine ulaşma düzeyini öğretmen ve öğrencilerin görüşlerine dayalı olarak ortaya koymak amaçlanmaktadır. Bu amaçla araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Betimsel tarama modeli, geçmişte ve halen var olan bir durumu, var olduğu şekli ile betimlemeyi amaçlayan araştırma modelidir (Karasar, 2010).

2. Çalışma Grubu

Bu araştırmada üç farklı çalışma grubundan veri toplanmıştır. Çalışma gruplarının ilkinin; doküman analizi için belirlenen 2013 – 2014 eğitim öğretim yılında öğrencilere yöneltilen TEOG matematik soruları ile aynı yıl uygulamada olan 8. sınıf Matematik Öğretim Programı oluşturmaktadır. Diğer iki çalışma grubunun oluşturulmasında amaçlı örnekleme yöntemlerinden aşırı ya da aykırı durum örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemin tercih edilmesinin nedeni, aşırı ya da aykırı durumların normal durumlara göre daha zengin veriler ortaya koyabilmesi ve araştırma problemini daha iyi anlamaya yardımcı olmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2000). Çalışma gruplarından ikincisini Ankara iline bağlı üç büyük ilçede (Çankaya, Yenimahalle ve Mamak) bulunan resmi ortaokullarda görev yapan 8. sınıf matematik öğretmenleri oluşturmuştur. Bu bağlamda Ankara ilindeki 9 merkez ilçenin üçte birini

temsil etmesi, merkeze yakın ve ulaşılabilir olmaları ve 5000'in üzerinde öğretmenin görev yapıyor olması nedeniyle Çankaya, Yenimahalle ve Mamak ilçeleri örnekleme alınmıştır. Çizelge 3'te bu ilçelerde bulunan resmi ortaokullarda görev yapan matematik öğretmeni sayıları verilmiştir.

Çizelge 3

Çankaya, Yenimahalle ve Mamak İlçelerinde Bulunan Resmi Ortaokullarda Görev Yapan Matematik Öğretmeni Sayıları

İlçe Adı	Okul Sayısı	Matematik Öğretmeni Sayısı
Çankaya	57	232
Yenimahalle	52	203
Mamak	56	155
Toplam	165	590

Kaynak: MEB Eğitim İstatistikleri, 2013

Çizelge 3'te, Ankara ilinde bulunan üç ilçedeki resmi ortaokullarda görev yapan 8. sınıf matematik öğretmenleri arasından çeşitli ölçütlere göre seçimler yapılarak Çankaya ilçesinden altı, Yenimahalle ilçesinden dört ve Mamak ilçesinden dört öğretmen olmak üzere toplam 14 öğretmen ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubuna alınan öğretmenlerden onu ile yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilirken, öğretmenlerin dördü (Çankaya ilçesinden bir, Yenimahalle ilçesinden iki ve Mamak ilçesinden bir) ses kaydı vermek için vakitlerinin olmadığını söylemişlerdir. Bu durumda araştırmacı tarafından hazırlanan görüşme formları öğretmenlere verilmiş ve görüşleri yazılı olarak alınmıştır. Görüşme yapılacak öğretmenlerin seçiminde öncelikle araştırmaya katılmaya istekli olma, en az beş yıl ve üzeri mesleki deneyime sahip olma gibi ölçütler kullanılmıştır. Görüşme yapılacak öğretmen sayısı önceden belirlenmemiş, görüşmeler neticesinde elde edilen yanıtlar benzerlik göstermeye başladığında, doyum noktasına ulaşılmış ve çalışma grubu tamamlanmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin, ilçelere, cinsiyete ve kıdeme göre dağılımları Çizelge 4'te verilmiştir.

Çizelge 4

Araştırmaya Katılan Öğretmen Sayısının İlçelere, Cinsiyete ve Kıdeme Göre Dağılımları

İlçeler	Çankaya		Yenimahalle		Mamak		Toplam
	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	
5 – 10 yıl	-	-	-	-	1	-	1
11 – 15 yıl	1	-	3	1	2	-	7
16 – 20 yıl	2	-	-	-	1	-	3
21 yıl ve üzeri	2	1	-	-	-	-	3
Toplam	5	1	3	1	4	-	14

Çizelge 4 verileri incelendiğinde, araştırmaya Çankaya ilçesinden katılan öğretmenlerden beşinin kadın, birinin erkek; Yenimahalle ilçesinden katılan öğretmenlerden üçünün kadın, birinin erkek ve Mamak ilçesinden katılan öğretmenlerin dördünün de kadın olduğu görülmektedir. Ayrıca, araştırmaya katılan öğretmenlerin biri 5 – 10 yıl, yedisi 11 – 15 yıl, üçü 16 – 21 yıl ve üçü ise 21 yıl ve üzeri kıdeme sahiptir.

Araştırmanın üçüncü çalışma grubu ise Ankara iline bağlı üç ilçedeki (Çankaya, Yenimahalle ve Mamak) resmi liselerde öğrenim gören 9. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Çizelge 5'te Çankaya, Yenimahalle ve Mamak ilçelerinde bulunan lise türlerine göre bu liselerde öğrenim gören 9. sınıf öğrencilerinin sayıları verilmiştir. Çok programlı liseler, fen liseleri, sosyal bilimler liseleri ve özel liseler adı geçen üç ilçede de yeterli sayıda olmadığı için araştırma kapsamına alınmamıştır.

Çizelge 5

Çankaya, Yenimahalle ve Mamak İlçelerinde Bulunan Resmi Lise Türlerine Göre 9. Sınıf Öğrenci Sayıları

İlçeler	Lise Türü	Okul Sayısı	9. Sınıf Öğrenci Sayısı
ÇANKAYA	Anadolu Lisesi	33	5204
	Mesleki ve Teknik Lise	20	2037
	Anadolu İmam Hatip Lisesi	1	100
	TOPLAM	54	7341
YENİMAHALLE	Anadolu Lisesi	15	3521
	Mesleki ve Teknik Lise	14	1330
	Anadolu İmam Hatip Lisesi	4	349
	TOPLAM	33	5200
MAMAK	Anadolu Lisesi	14	2119
	Mesleki ve Teknik Lise	11	1054
	Anadolu İmam Hatip Lisesi	3	358
	TOPLAM	28	3521

Kaynak: MEB Eğitim İstatistikleri, 2013

Çizelge 5’te yer alan ilçelerde bulunan farklı türdeki resmi liselerde (Anadolu Lisesi, Mesleki ve Teknik Lise ve Anadolu İmam Hatip Lisesi) öğrenim gören 9. sınıf öğrencileri ile odak grup görüşmesi planlanmıştır. Bu seçim yapılırken, belirlenen örnekleme yöntemi (aşırı ya da aykırı örnekleme yöntemi) göz önünde bulundurularak 2013 - 2014 eğitim öğretim yılında TEOG Sınav sonucuna göre en yüksek ve en düşük puanla öğrenci alan farklı lise türleri araştırılmıştır. Veri toplama amacıyla, araştırma kapsamına alınan üç ilçede TEOG puanına göre en yüksek ve en düşük puanla öğrenci alan lise türlerinin her birinden birer lisede öğrenim gören 9. sınıf öğrencileri ile görüşme yapılması planlanmıştır. Veri toplama aşamasında karşılaşılabilecek herhangi bir olumsuz durumu önlemek amacıyla ilgili lise türlerinden birer de yedek okul belirlenmiştir. Bu durumda, araştırma kapsamına 17 asil, 12 yedek olmak üzere toplam 29 okul alınmıştır. Belirlenen liselerin isimleri etik kaygılar nedeniyle Çizelge 6’da kodlanarak verilmiştir. Kodlama yapılırken belirlenen üç ilçede bulunan lise türlerinin baş harfleri ve numaralar kullanılmıştır. Kodlamada kullanılan “1” rakamı en yüksek TEOG puanına sahip birinci okulu, “2” rakamı en yüksek TEOG puanına sahip ikinci (yedek) okulu, “3” rakamı en düşük TEOG puanına sahip birinci okulu, “4” rakamı ise en düşük TEOG puanına sahip ikinci (yedek) okulu göstermektedir (ör: En yüksek TEOG puanına sahip Anadolu Lisesi: AL1, en düşük TEOG puanına sahip Meslek

Lisesi: ML3). Araştırmacı tarafından belirlenen liselerin ilçelere ve TEOG puanlarına göre dağılımı Çizelge 6’da verilmiştir.

Çizelge 6

Çankaya, Yenimahalle ve Mamak İlçelerinde Bulunan, En Yüksek ve En Düşük TEOG Puanı İle Öğrenci Alan Resmi Liseler

Lise Türü	Çankaya	TEOG Puanı	Yenimahalle	TEOG Puanı	Mamak	TEOG Puanı
Anadolu Lisesi (en yüksek puan)	AL1	481.396	AL1	487.013	AL1	440.847
	AL2	477.479	AL2	483.724	AL2	426.388
Anadolu Lisesi (en düşük puan)	AL3	326.314	AL3	287.734	AL3	283.730
	AL4	308.455	AL4	283.373	AL4	278.495
Meslek Lisesi (en yüksek puan)	ML1	410.773	ML1	418.494	ML1	419.720
	ML2	398.750	ML2	408.621	ML2	406.172
Meslek Lisesi (en düşük puan)	ML3	299.396	ML3	312.157	ML3	312.552
	ML4	249.782	ML4	309.600	ML4	306.889
İmam Hatip Lisesi (en yüksek puan)	-	-	AİHL1	415.771	AİHL1	337.373
İmam Hatip Lisesi (en düşük puan)	AİHL3	269.997	AİHL3	376.796	AİHL3	316.868

Kaynak: MEB, 2014

Araştırma kapsamına alınan ilçelerde en yüksek ve en düşük puanla öğrenci alan liselerin her birinden birer liseye gidilerek öğrencilerden görüş alınmıştır. Toplanan verileri zenginleştirmek amacıyla Çizelge 6’da belirlenen yedek liselerden de seçkisiz olarak sekiz liseye daha gidilerek öğrencilerle görüşmeler yapılmıştır. Çizelge 7’de, ilçelere göre belirlenen liselerde görüşme yapılan öğrencilerin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Çizelge 7

Çankaya, Yenimahalle ve Mamak İlçelerinde Bulunan Resmi Liselerde Görüşme Yapılan Öğrenci Sayısının Cinsiyete Göre Dağılımı

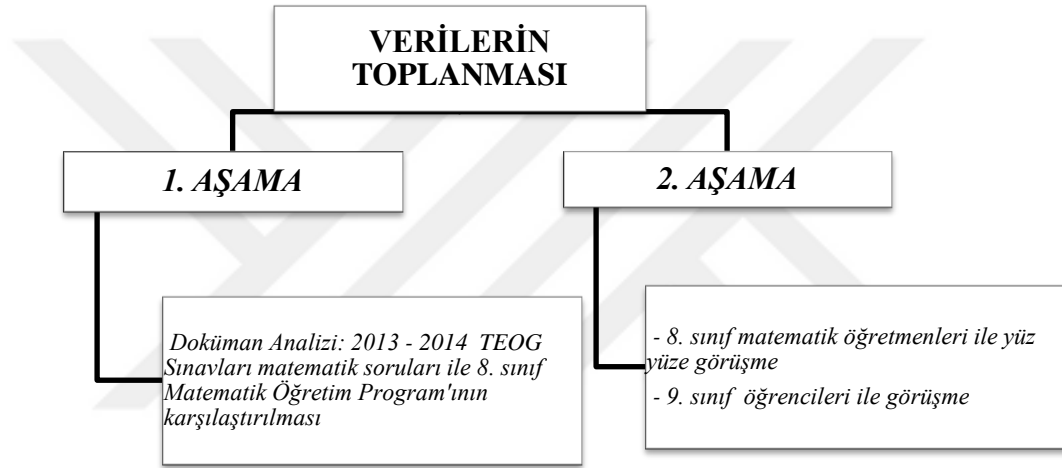
İlçe	Okul	Erkek Öğrenci Sayısı (n)	Erkek Öğrenci Yüzdesi (%)	Kız Öğrenci Sayısı (n)	Kız Öğrenci Yüzdesi (%)	Toplam (N)
Çankaya	AL1	2	7.14	1	3.58	3
	AL2	2	7.14	3	10.71	5
	AL3	-	-	-	-	-
	AL4	3	10.71	1	3.58	4
	ML1	2	7.14	3	10.71	5
	ML2	1	3.58	3	10.71	4
	ML3	-	-	-	-	-
	ML4	-	-	3	10.71	3
	AİHL3	4	14.29	-	-	4
TOPLAM		14	50	14	50	28
Yenimahalle	AL1	2	5.88	1	2.94	3
	AL2	-	-	5	14.73	5
	AL3	3	8.83	1	2.94	4
	AL4	-	-	-	-	-
	ML1	1	2.94	4	11.76	5
	ML2	1	2.94	4	11.76	5
	ML3	-	-	4	11.76	4
	ML4	-	-	-	-	-
	AİHL1	-	-	4	11.76	4
AİHL3	4	11.76	-	-	4	
TOPLAM		11	32.35	23	67.65	34
Mamak	AL1	2	5.56	3	8.33	5
	AL2	3	8.33	3	8.33	6
	AL3	1	2.78	4	11.11	5
	AL4	-	-	-	-	-
	ML1	1	2.78	4	11.11	5
	ML2	-	-	4	11.11	4
	ML3	3	8.33	-	-	3
	ML4	-	-	-	-	-
	AİHL1	4	11.11	1	2.78	5
AİHL3	-	-	3	8.33	3	
TOPLAM		14	38.90	22	61.10	36
GENEL TOPLAM		39	39.80	59	60.20	98

Çizelge 7 incelendiğinde, Çankaya ilçesinden 28, Yenimahalle ilçesinden 34 ve Mamak ilçesinden 36 olmak üzere toplam 98 öğrencinin görüşüne başvurulmuştur. Araştırmaya katılan öğrencilerin 39'u erkek (%39.80) ve 59'u kız(%60.20) öğrencidir. Çankaya ilçesinden araştırmaya katılan 28 öğrencinin 14'ü erkek (%50) ve 14'ü kız (%50), Yenimahalle ilçesinden araştırmaya katılan 34 öğrencinin 11'i erkek (%32.35)

ve 23'ü kız (%67.65) ve Mamak ilçesinden araştırmaya katılan 36 öğrencinin ise 14'ü erkek (%38.90) ve 22'si kız (%61.10) öğrencidir.

3. Veriler ve Toplanması

Araştırmanın temel amacı çerçevesinde, belirlenen araştırma sorularına cevap bulabilmek amacıyla verilerin toplanması süreci, veri toplama araçları ve bu araçların geliştirilmesi ile bilgiler aşağıda verilmiştir. İlk olarak araştırmada verilerin toplanması sürecinde izlenen adımlar Şekil 2'de verilmiştir.

Şekil 2. Verilerin Toplanması Sürecinde İzlenen Adımlar

Araştırma kapsamında, veriler iki aşamada toplanmıştır. Araştırmanın ilk aşamasını doküman analizi oluştururken, ikinci aşamasında öğretmen ve öğrencilerle görüşmeler yapılmıştır. Doküman analizi araştırmacı tarafından 2014 – 2015 eğitim öğretim yılı ekim ayında yapılmaya başlanmış ve aralık ayında sona erdirilmiştir. Ardından, araştırmanın amaçları doğrultusunda, veri toplama işleminin 2. aşamasında kullanılacak olan veri toplama araçları (Öğretmen ve Öğrenci Görüşme Formu) geliştirilmiş ve uzman görüşüne sunulmuştur. Uzman görüşleri dikkate alınarak düzenlenen öğretmen ve öğrenci görüşme formlarının aralık ayında pilot uygulaması yapılmıştır. Yapılan pilot uygulamanın sonuçları doğrultusunda öğretmen ve öğrenci görüşme formlarına son hali verilmiş ve verilerin toplanması aşamasına geçilmiştir. Veri toplama işlemi araştırmacı tarafından yapılmıştır. Öğretmen ve öğrencilerden görüşme yolu ile veri toplama işlemine 2014 – 2015 eğitim öğretim yılı Ocak ayında

başlanmış ve görüşmeler aynı eğitim öğretim yılının Mayıs ayında sona erdirilmiştir. Öğretmen ve öğrenci görüşmeleri bu süreçte eş zamanlı olarak gerçekleştirilmiştir.

Uygulamanın yapılmasına izin veren okullarda öğrenim gören 9. sınıf öğrencileri ile odak grup görüşmesi yapılacağı okul müdürlüğüne ve okul yönetimi tarafından da öğrencilere bildirilmiştir. Müdür ve öğrencilerle yapılacak odak grup görüşmelerinde alınacak ses kaydının herhangi bir yerde kullanılmayacağı belirtilse de hem müdürler hem de öğrenciler kayıt cihazı ile görüşme yapılmasını onaylamamışlardır. Bu nedenle, öğrencilerle yapılması planlanan odak grup görüşmelerinden vazgeçilmiştir. Araştırmada aksaklık yaşanmaması için odak grup görüşme soruları, bireysel görüşme formuna dönüştürülmüştür. Oluşturulan görüşme formları öğrencilere dağıtılmış ve birbirlerinin cevaplarından etkilenmeyecekleri bir ortamda soruların yazılı olarak cevaplanması sağlanmıştır. Araştırmacı, araştırmaya katılan öğrencilere görüşme formlarının yanı sıra, soruları ve kazanımları hatırlatmak amacıyla 2013 – 2014 TEOG Sınavı matematik sorularını ve 8. sınıf Matematik Öğretim Programı'nı da gruplarla paylaşmıştır. Öğrenciler, görüşme formunda yer alan soruları bireysel olarak yanıtlamışlardır.

4. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplamak amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen *Öğretmen ve Öğrenci Görüşme Formları* kullanılmıştır. Her iki görüşme formunda, öncelikle katılımcıları tanımaya yönelik sorulara yer verilmiştir. Görüşme formlarının ikinci bölümünde ise TEOG Sınavlarında öğrencilere sorulan matematik sorularının 8. sınıf Matematik Öğretim Programı'nda yer alan kazanımlara uygunluğu, sınavın uygulanış biçimi, sınavın uygulanma tarihi, sınav için ayrılan süre ve sınavın değerlendirilmesi konularına yönelik sorular ile TEOG Sınav Sistemi'nin hedeflerine ulaşp ulaşmadığını sorgulayan sorulara yer verilmiştir.

Görüşme formlarının oluşturulması aşamasında geçmişten günümüze Türk Eğitim Sistemi'nde yapılmış olan ortaöğretime geçiş sınavları ile TEOG Sınav Sistemi hakkında geniş bir alan yazın taraması yapılmıştır. Alan yazın taramasının ardından, öğrenci ve öğretmenlere yöneltilecek 18 soru hazırlanmıştır. Hazırlanan sorularının dil, teknik ve amaca uygunluk açılarından doğruluğunu belirleyebilmek amacıyla iki Türkçe öğretmeni, iki matematik öğretmeni, iki program geliştirme uzmanı ile bir ölçme ve

değerlendirme uzmanının görüşleri alınmıştır. Alınan uzman görüşlerinden yola çıkılarak, görüşme sorularında gerekli görülen düzeltmeler yapıldıktan sonra öğrenci ve öğretmen görüşme formlarına son hali verilmiştir. Öğretmen ve öğrenci görüşme formları, araştırmanın genel amaçları çerçevesinde 18 soru olarak hazırlanmıştır. Alınan uzman görüşlerinin ardından, bazı soruların bölünerek iki farklı soru haline getirilmesine ve bazı soruların ise aksinin de sorulması gerektiğine karar verilmiştir. Bu durum, öğretmen ve öğrencilerden alınacak yanıtların daha kolay çözümlenmesine, araştırmanın amacına hizmet etmesine ve araştırmanın derinleştirilmesine fayda sağlayacağı öngörülmüştür. Böylelikle öğretmen ve öğrenci görüşme formlarında yer alan soru sayısı 20'ye yükselmiştir. Örneğin, öğrenci görüşme formunda yer alan 11. soru başlangıçta “TEOG Sınavlarının çoktan seçmeli olması nedeniyle, öğretmenlerinizin matematik öğretirken kullandığı yöntemler ile başarıyı belirlemek için kullandıkları ölçme ve değerlendirme yöntemlerinde bir değişiklik oldu mu? Oldu ise nasıl? Açıklar mısınız?” şeklinde tasarlanmıştır. Alınan uzman görüşlerinin ardından bu sorunun iki farklı durumu ölçen bir soru olduğuna ve sorunun bölünerek iki farklı soru haline getirilmesine karar verilmiştir. Yukarıda verilen bu soru ikiye bölünerek öğrenci görüşme formunda 11. ve 12. soru olarak aşağıdaki gibi yer almıştır:

11. TEOG Sınavlarının çoktan seçmeli olması, öğretmenlerinizin Matematik öğretirken kullandığı yöntemlere etkisi oluyor mu? Oluyor ise nasıl? Açıklar mısınız?

12. TEOG Sınavlarının çoktan seçmeli olması, öğretmenlerinizin matematik başarılarınızı belirlemek için kullandıkları ölçme ve değerlendirme yöntemlerinde bir değişikliğe neden oldu mu? Oldu ise nasıl? Açıklar mısınız?

Oluşturulan öğretmen ve öğrenci görüşme formlarında, araştırmaya katılan öğretmen ve öğrencilere benzer sorular yöneltilmesi nedeniyle öğrenci görüşme formunda yukarıdaki gibi düzenlenen bu soru, öğretmen görüşme formunda da iki farklı soru haline getirilerek öğretmenlere yöneltilecek biçimde düzenlenmiştir.

Alınan uzman görüşlerinin ardından görüşme formlarında yapılan bir başka değişiklik ise görüşme soruları arasında yer alan 18. sorunun olumsuz halinin de görüşme sorularına eklenmesidir. Bu ekleme ile birlikte katılımcılardan hem olumlu hem de olumsuz yanıtlar alınarak araştırmanın derinleştirilmesi planlanmıştır. Böylece, öğrenci ve öğretmen görüşme formlarına “TEOG Sınav Sistemi'nin sizce olumsuz

yönleri nelerdir? Açıklayınız.” ile “TEOG Sınav Sistemi'nin sizce olumlu yönleri nelerdir? Açıklayınız.” soruları eklenerek görüşme formları tamamlanmıştır.

Uzman görüşlerinden yola çıkılarak son hali verilen görüşme formlarının pilot uygulaması yapılmıştır. Öğrenci görüşme formlarının pilot uygulaması için iki 9. sınıf öğrencisi ve öğretmen görüşme formları pilot uygulaması için iki matematik öğretmeni ile görüşülmüştür. Yapılan görüşmeler neticesinde soruların açıklığı, anlaşılabilirliği ve araştırmanın amaçlarına uygunluğu gibi kriterler göz önünde bulundurularak görüşme formlarında yer alan bazı sorular sadeleştirilmiş, bazı soruların içinde bulunan derinleştirici soruların ise araştırmanın amaçlarına uygun olmaması nedeniyle çıkarılarak (Bu durum soru sayısını etkilememiştir.) görüşme formlarına son hali verilmiştir (Ek-2 ve Ek-3).

5. Verilerin Analizi

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde, veri analizinin ilk aşamasında 2013 – 2014 eğitim öğretim yılı TEOG Sınavlarında öğrencilere yöneltilen matematik sorularının MEB 8. sınıf Matematik Öğretim Programı'na uygunluğunu belirlemek amacıyla doküman analizi yapılmıştır. Doküman analizi, araştırmacı ve biri resmi (sekiz yıl deneyime sahip), diğeri ise özel ortaokulda (beş yıl deneyime sahip) görev yapan iki matematik öğretmeni ile birlikte yapılmıştır. Doküman analizi yapılırken öncelikle MEB tarafından oluşturulan 2013 – 2014 eğitim öğretim yılı 8. sınıf matematik kazanımlarının çalışma takvimine göre dağılım çizelgesi detaylı olarak incelenmiştir. Bu incelemede merkezi ortak sınav tarihleri ve oluşturulan çizelgeye göre bu tarihlere kadar öğretmenlerin işleme gereken kazanımlar dikkate alınmıştır. Bu süreçte, merkezi ortak sınavların kapsamına alınan kazanımların listesi oluşturulmuş ve bu kazanımların alt öğrenme alanlarına göre dağılımlarına bakılmıştır. Bu aşamada her bir alt öğrenme alanı kodlanmış ve bu alt öğrenme alanlarına ait kazanımlar numaralandırılmıştır (Örn; Üslü Sayılar 1. kazanım: ÜS1). Daha sonra, 2013 – 2014 eğitim öğretim yılında öğrencilere yöneltilen TEOG matematik soruları, oluşturulan bu kazanım listesi ile eşleştirilmiştir. Bu eşleştirme yapılırken, bazı soruların birden fazla kazanımla ilişkili olduğu görülmüştür. Bu yüzden, birden fazla kazanımla ilişkili olan sorularda, sorunun ilgili olduğu tüm kazanımlar dikkate alınmıştır. Bu durumu örnekleyen sorulardan biri I. dönem TEOG matematik sınavında yer alan 11. sorudur.

11. $\sqrt{75} + \sqrt{48}$ işleminin sonucu aşağıdakilerden hangisi ile çarpılırsa bir tam sayı elde edilir?

- A) $\sqrt{10}$ B) $\sqrt{5}$ C) $\sqrt{3}$ D) $\sqrt{2}$

Yukarıda verilen sorunun hem kareköklü sayılar alt öğrenme alanının üçüncü kazanımı olan “Kareköklü bir sayıyı $a\sqrt{b}$ şeklinde yazar ve $a\sqrt{b}$ şeklindeki ifadede katsayıyı kök içine alır”, hem dördüncü kazanımı olan “Kareköklü sayılarla toplama ve çıkarma işlemlerini yapar” hem de beşinci kazanımı olan “Kareköklü sayılarla çarpma ve bölme işlemlerini yapar.” kazanımı ile ilişkili olduğu görülmektedir. Bu yüzden, bu soru kareköklü sayılar alt öğrenme alanının üçüncü, dördüncü ve beşinci kazanımları ile eşleştirilmiştir. Böylelikle, TEOG matematik sınavlarında yer alan soruların hangi matematik kazanımları ile ilgili olduğu, soruların kazanımlara uygun yazılıp yazılmadığı ve hangi kazanımlardan öğrencilere soru yöneltilmediği ortaya konmuştur. TEOG matematik sınavlarında öğrencilere yöneltilen sorular ile ilgili oldukları kazanımların eşleştirilmesi araştırmacı ve iki farklı alan uzmanı ile birlikte yapılmıştır. Öte yandan, sınavlarda yer alan matematik sorularının matematik açısından önemi de araştırma kapsamında değerlendirilmeye alınmıştır. Bu değerlendirme bakanlık tarafından oluşturulan çizelgeden yola çıkılarak alt öğrenme alanlarına ait kazanım sayılarına ve kazanımların TEOG Sınavlarında yer alıp almadığına bakılarak yapılmıştır.

Doküman analizinin ardından, TEOG Sistemi'nin hedeflerine ulaşma düzeyini öğrenci ve öğretmenlerin görüşlerine dayalı olarak ortaya koymak amacıyla çalışma grubuna alınan öğrenci ve öğretmenlerle görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler esnasında katılımcılara analizlerde isimlerinin kullanılmayacağı belirtilmiştir. Görüşmeler sırasında katılımcıların izni ile alınan ses kayıtları ve ses kaydı vermek istemeyen katılımcıların ise doldurduğu görüşme formları çözümlenmiş ve içerik analizi tekniği ile analiz edilmiştir. Bu çerçevede, analizler verilerin toplanması, verilerin kodlanması, kategorilerin oluşturulması, verilerin kodlara ve kategorilere göre düzenlenmesi, verilerin sunulması ve bulguların yorumlanması (Yıldırım ve Şimşek, 2000:156 - 163) aşamalarına göre analiz edilmiştir.

Veri analizinin her aşaması araştırmanın güvenilirliği dikkate alınarak bir program geliştirme uzmanı ile birlikte yapılmıştır. Öncelikle, görüşme yapılan kişilere birer kod verilerek görüşmelerin analizlerine başlanmıştır: Öğrenciler “Ö” ve öğretmenler “G” harfi ile kodlanmış ve her biri numaralandırılmıştır (Örneğin; Ö7, G6).

Öncelikle öğrencilerden toplanan veriler analiz edilmiştir. Öğrencilerin görüşme formunda yer alan sorulara verdikleri yanıtlar araştırmacı ve bir uzman tarafından soru bazında tek tek okunmuştur. Araştırmacı ve uzman elde edilen verilerin hangi kategoriler altında toplanacağı, düzenleneceği ve sunulacağını belirlemek amacıyla tüm verileri birlikte incelemiştir. Verilen ortak yanıtlardan yola çıkılarak veriler kategorilere ayrılmıştır. Oluşturulan kategoriler yardımıyla araştırmacı ve uzman tarafından öğretmen ve öğrenci görüşme kodlama anahtarı oluşturulmuştur (Ek4 ve Ek5). Örneğin; öğrenci görüşme formunda yer alan 15. soruda öğrencilere “TEOG Sınav modeli öğrenci, öğretmen ve okul ilişkisini güçlendirerek sizlerin okula daha fazla devam etmenizi hedeflemektedir. Bu konudaki gözlemlerinizi ve görüşlerinizi nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya öğrenciler “devamsızlıkta herhangi bir değişiklik olmadı, devamsızlıkta azalma olmadı, aksine artış oldu, her iki dönemde rapor alıp gelmedim ya da devamsızlık azaldı, öğretmenlerin notu önemli olduğu için okula gelmek zorunda kaldık” gibi yanıtlar vermişlerdir. Bu yanıtlardan yola çıkılarak bu sorunun cevabı şu şekilde üç kategoriye ayrılmıştır: okula olan devamsızlık azaldı, okula olan devamsızlıkta değişiklik olmadı ve okula olan devamsızlık arttı. Öğrencilerden alınan ortak yanıtlar, bu şekilde kategorilere ayrılmış ve yanıtların kategorilere göre frekansı ve yüzdeleri dağılımları belirlenmiştir. Elde edilen sayısal veriler yorumlanmış ve araştırma kapsamında bu yorumları destekleyici öğrenci görüşlerine de yer verilmiştir. Aynı soru araştırma kapsamına alınan öğretmenlere de sorulmuş ve öğretmen görüşleri de öğrenci görüşlerine benzer bir şekilde analiz edilmiştir. Ayrıca bulgular öğrenci ve öğretmenlerin görüşleri karşılaştırılarak da yorumlanmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenlere de öğrencilere yöneltilen soruların benzerleri yöneltilmiştir. Öğretmen görüşmelerinin çoğunluğu ses kayıt cihazıyla kayıt altına alındığı için öncelikle bu görüşler yazıya geçirilmiştir. Daha sonra, öğrenci görüşlerinin analizinde olduğu gibi öğretmen görüşleri de soru bazında ele alınmış ve verilen yanıtlar tek tek okunmuştur. Verilen ortak yanıtlardan yola çıkılarak yanıtlar kategorilere ayrılmıştır. Örneğin; öğretmen görüşme formunda yer alan 8. soruda öğretmenlere “Daha önceki yıllarda yapılan Seviye Belirleme Sınavı’nın (SBS) aksine, TEOG Sınavı eğitim öğretim yılının 1 ve 2. dönemlerinin ortasında yapılmaktadır. Bu nedenle sadece belirli kazanımlar sınav kapsamına alınabilmektedir. Bu uygulamayı nasıl değerlendiriyorsunuz? Siz olsaydınız TEOG Sınavlarının tarihlerini nasıl planlardınız?” sorusu yöneltilmiştir. Bu sorunun yanıtı olarak araştırmaya katılan bazı öğretmenler

TEOG Sınav tarihlerin uygun olduğunu, sınavların ara sınav olarak yapılmasının doğru olduğunu, bazı öğretmenler TEOG Sınav tarihlerinin uygun olmadığını ve sınavların kapsam açısından geniş olması adına dönem sonlarında yapılmasının daha uygun olduğunu, kimi öğretmenler ise TEOG Sınav sisteminin doğru bir sistem olmadığını ve sınav sisteminin SBS gibi olması gerektiğini söylemişlerdir. Bu yanıtlardan yola çıkılarak öğretmenlerin TEOG Sınav tarihleri hakkındaki görüşleri şu şekilde üç kategoriye ayrılmıştır:” TEOG Sınav tarihleri uygun.”, “TEOG Sınavlarını dönem sonlarında yapardım.” ve “SBS gibi sene sonunda tek bir sınav yapardım.” Öğretmenlerden alınan ortak yanıtlar, bu şekilde kategorilere ayrılmış ve yanıtların kategorilere göre frekans ve yüzdelik dağılımına ulaşılmıştır. Elde edilen veriler yorumlanmış ve araştırma kapsamında bu yorumları destekleyici öğretmen görüşlerine de yer verilmiştir.

Araştırmacı ve uzman, birbirinden bağımsız olarak araştırma verilerinin yazılı olduğu formların tümünü okuyarak, görüşme kodlama anahtarında yer alan her görüşe ilişkin uygun kategoriye kodlamışlardır. Araştırmanın güvenilirliği için, araştırmacı ve uzman tarafından doldurulan görüşme kodlama anahtarlarının tutarlılığı karşılaştırılmıştır. Araştırmacılar tarafından yapılan kodlama güvenilirlik çalışmasının, yapılan çalışmanın güvenilir olduğu sonucuna ulaşabilmek için .70 düzeyinde olması gerekmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Araştırmanın güvenilirliğini belirlemek amacıyla Miles ve Huberman (1994) tarafından geliştirilen güvenilirlik formülünden yararlanılmıştır (Şekil 3).

$$\text{Güvenirlilik} = \frac{\text{Görüş Birliği}}{\text{Görüş Birliği} + \text{Görüş Ayrılığı}}$$

Şekil 3. Güvenirlilik Formülü

Değerlendiriciler arası güvenilirliğin %85 ile %95 arasında değiştiği ve güvenilirlik ortalamasının %90 olduğu belirlenmiştir. Güvenirlilik çalışmasında, sonuçların belirlenen kodlama güvenilirliği alt sınırının (%70) üzerinde bir değer olması nedeniyle bu araştırmada kodlama çalışmasının “güvenilir” olduğu görülmektedir.

BÖLÜM 3

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde elde edilen veriler araştırma soruları ile tutarlı olacak şekilde üç başlık altında analiz edilmiş ve yorumlanmıştır. Buna göre, ilk olarak 2013 - 2014 eğitim öğretim yılında ilk kez uygulamaya konulan yeni ortaöğretime geçiş sistemini değerlendirmek amacıyla TEOG Sınavlarında öğrencilere yöneltilen I. dönem matematik sorularının, ikinci başlıkta ise II. dönem matematik sorularının 8. sınıf Matematik Öğretim Programı'na uygunluğu ile ilgili bulgulara yer verilmiştir. Bu aşamada, araştırma soruları çerçevesinde, 2013 – 2014 eğitim öğretim yılı TEOG Sınavlarında yer alan matematik sorularının, 8. sınıf Matematik Öğretim Programı'nda yer alan hangi kazanımlarla ilgili olduğu ve kazanımlara uygunluğunun nasıl olduğu dikkate alınmıştır. Son başlıkta ise TEOG Sistemi'nin hedeflerine ulaşma düzeyi hakkında öğretmen ve öğrencilerin ait bulgulara yer verilmiştir.

TEOG Sınavlarında öğrencilere yöneltilen matematik sorularının 8. sınıf Matematik Öğretim Programı'na uygunluğu ile ilgili bulgular verilmeden önce 2013 – 2014 eğitim öğretim yılı 8. Sınıf Matematik Öğretim Programı kısaca tanıtılmıştır.

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nca (TTKB) 30.06.2005 tarihli ve 187 sayılı kararı ile kabul edilen “İlköğretim Matematik (6, 7 ve 8. sınıflar) Öğretim Programı” 2005 -2006 eğitim öğretim yılından itibaren kademeli olarak uygulanmaya başlanmıştır (TTKB, 2005).

TTKB'nin, 12.07.2004 tarihli ve 114 sayılı kararı ile kabul edilen İlköğretim 5'inci Sınıf Matematik Öğretim Programı'nın 2013 - 2014 eğitim öğretim yılından; 30.06.2005 tarihli ve 187 sayılı kararı ile kabul edilen İlköğretim Matematik (6, 7 ve 8. sınıflar) Öğretim Programının ise 2014 - 2015 eğitim öğretim yılından itibaren 6. sınıflardan başlamak üzere kademeli olarak uygulamadan kaldırılması kararlaştırılmıştır (TTKB, 2013). Bu durumda, 2013 - 2014 TEOG Sınavlarında öğrenciler, TTKB'nin 30.06.2005 tarihli ve 187 sayılı kararı ile kabul edilen “ İlköğretim Matematik (6, 7 ve 8. sınıflar) Öğretim Programı'nın sadece 8. sınıf Matematik Öğretim Programı'nın belirli kazanımlarından sorumlu olmuşlardır. Çizelge 8'de, 8. sınıf Matematik Öğretim

Programı'nın öğrenme alanları, kazanım sayıları, kazanımlar için ön görülen ders saati ve oranları verilmiştir.

Çizelge 8

İlköğretim Matematik 8. Sınıf Öğretim Programı'nın Öğrenme Alanları ve Ayrılan Süreler

Öğrenme Alanları	Alt Öğrenme Alanları	Kazanım Sayısı	Ders Saati	%
Sayılar	1. Üslü Sayılar	4	8	6
	2. Kareköklü Sayılar	6	12	8
	3. Gerçek Sayılar	2	3	2
Toplam		12	23	16
Geometri	1. Üçgenler	9	15	10
	2. Geometrik Cisimler	7	13	9
	3. Örüntü ve Süslemeler	1	2	1
	4. Dönüşüm Geometrisi	3	6	4
	5. İz düşümü	1	2	1
Toplam		21	38	25
Ölçme	1. Üçgenler Ölçme	3	8	6
	2. Geometrik Cisimlerin Hacimleri	6	11	8
	3. Geometrik Cisimlerin Yüzey Alanları	6	11	8
Toplam		15	30	24
Olasılık ve İstatistik	1. Olası Durumları Belirleme	2	4	3
	2. Olay Çeşitleri	2	4	3
	3. Olasılık Çeşitleri	1	2	1
	4. Tablo ve Grafikler	1	3	2
	5. Merkezi Eğilim ve Yayılma Ölçüleri	2	4	3
Toplam		8	17	12
Cebir	1. Örüntüler ve İlişkiler	1	3	2
	2. Cebirsel İfadeler	4	10	7
	3. Denklemler	5	15	10
	4. Eşitsizlikler	3	8	6
Toplam		13	36	25
Genel Toplam		69	144	100

Kaynak: TTKB 8. Sınıf Matematik Öğretim Programı, 2005

Çizelge 8'de görüldüğü gibi, 8. sınıf Matematik Öğretim Programı; Sayılar, Geometri, Ölçme, Olasılık ve İstatistik ve Cebir öğrenme alanları olmak üzere beş öğrenme alanından oluşmaktadır. Programda bu öğrenme alanlarını kapsayan toplam 69 kazanım yer almaktadır. Programda yer alan kazanımların oransal dağılımına bakıldığında en çok kazanım oranının Geometri (%25) ve Cebir (%25), en az kazanım oranının ise Olasılık ve İstatistik (%12) ve Sayılar (%16) öğrenme alanlarında olduğu görülmektedir.

Çizelge 8’de yer alan TTKB’nin 2013 – 2014 yılı için öngördüğü 8. sınıf Matematik Öğretim Programı göz önünde bulundurularak MEB tarafından aynı akademik yıl için hazırlanıp okullarda eş zamanlı uygulanmasını belirttiği 8. sınıf Matematik Öğretim Programı öğrenme alanlarının işleniş sıraları ve alt öğrenme alanları için ayrılan süreler farklılık göstermektedir. Bazı öğrenme alanları için ayrılan sürelerin farklılaşmasının nedenlerinden biri bu öğrenme alanlarının matematik açısından daha önemli öğrenme alanları olmasından kaynaklanmaktadır. Alt öğrenme alanlarının işleniş sırası Bakanlık tarafından belirlendiği için öğretmenler bakanlık tarafından hazırlanan çizelgeye göre programı uygulamışlardır. Bakanlığın yayımladığı 2013 – 2014 eğitim öğretim yılı 8. sınıf matematik kazanımlarının çalışma takvimine göre dağılımı Ek1’de yer almaktadır.

1. 2013 – 2014 Eğitim Öğretim Yılı I. Dönem TEOG Sınavında Sorulan Matematik Sorularının İlgili Olduğu Kazanımlara İlişkin Bulgular

Kasım ayının son haftasında yapılan I. dönem matematik ortak sınavı sorularının 8. sınıf matematik alt öğrenme alanlarına göre dağılımı Çizelge 9’da verilmiştir.

Çizelge 9

I. Dönem TEOG Sınavı Matematik Sorularının İlgili Olduğu Alt Öğrenme Alanlarına ve Kazanım Sayılarına Göre Dağılımı

Alt Öğrenme Alanı	Kazanım Sayısı	Soru Sayısı	%
Üslü Sayılar (ÜS)	4	7	35
Kareköklü Sayılar (KS)	6	9	45
Örüntü ve Süslemeler (ÖS)	1	2	10
Dönüşüm Geometrisi (DG)	2	2	10
Tablo ve Grafikler (TG)	1	0	0
Toplam	14	20	100

Çizelge 9 verileri incelendiğinde, MEB tarafından yapılan I. dönem matematik ortak sınavı kapsamına, Üslü Sayılar alt öğrenme alanından dört, Kareköklü Sayılar alt öğrenme alanından altı, örüntü ve süslemeler alt öğrenme alanından bir, Dönüşüm Geometrisi alt öğrenme alanından iki, tablo ve grafikler alt öğrenme alanından ise bir kazanım olmak üzere toplam 14 kazanım dahil edilmiştir. I. dönem matematik ortak

sınavı soruları incelendiğinde soruların büyük bir kısmını (%45) Kareköklü Sayılar ve Üslü Sayılar (%35) alt öğrenme alanları oluşturmaktadır. Soruların kalan bölümü ise eşit ölçüde “Örüntüler ve Süslemeler” ve “Dönüşüm Geometrisi” alt öğrenme alanlarından oluşmaktadır. Bu sınav kapsamında; Tablo ve Grafikler ile Gerçek Sayılar alt öğrenme alanlarından herhangi bir sorunun yer almadığı görülmektedir.

Çizelge 8 ve 9 karşılaştırıldığında, sayılar öğrenme alanı kazanımları 8. sınıf Matematik Öğretim Programı’nda en az kazanımı olan öğrenme alanlarından biri olmasına rağmen, I. dönem TEOG Sınav sorularında en çok ölçülen öğrenme alanı (%80) olduğu görülmektedir. Bu durum, belirlenen TEOG Sınavı tarihine kadar işlenen kazanımların çoğunlukla Sayılar öğrenme alanı kazanımlarını kapsamasından ve bu öğrenme alanının matematiğin en temel öğrenme alanlarından biri olmasından kaynaklanmaktadır.

I. dönem TEOG Matematik Sınavı sorularının alt öğrenme alanlarına göre incelenmesinin ardından, sorular kazanım bazında da detaylı olarak incelenmiştir. Soruların kazanımlara göre dağılımı Çizelge 10’da detaylı olarak verilmiştir. TEOG Sınavlarında yer alan bazı soruların birden fazla kazanım ile ilgili olması nedeniyle, Çizelge 10’da gösterilen “f” değeri belirtilen alt öğrenme alanı kazanımlarının ilişkili olduğu soru sayısını göstermektedir.

Çizelge 10

I. Dönem TEOG Sınavı Matematik Sorularının Kazanımlara Göre Dağılımı

Kazanımlar	f	%
ÜS1: Bir tam sayının negatif kuvvetini belirler ve rasyonel sayı olarak ifade eder.	2	8.33
ÜS2: Ondalık kesirlerin veya rasyonel sayıların kendileriyle tekrarlı çarpımını üslü sayı olarak yazar ve değerini belirler.	-	-
ÜS3: Üslü Sayılarla çarpma ve bölme işlemi yapar.	5	20.83
KS1: Tam kare doğal sayılarla bu sayıların karekökleri arasındaki ilişkiyi modelleriyle açıklar ve kareköklerini belirler.	1	4.16
KS2: Tam kare olmayan sayıların kareköklerini strateji kullanarak tahmin eder.	1	4.16
KS3: Kareköklü bir sayıyı $a\sqrt{b}$ şeklinde yazar ve $a\sqrt{b}$ şeklindeki ifadede katsayıyı kök içine alır.	4	16.66
KS4: Kareköklü Sayılarla toplama ve çıkarma işlemleri yapar.	2	8.33
KS5: Kareköklü Sayılarla çarpma ve bölme işlemleri yapar.	3	12.50
KS6: Ondalık kesirlerin kareköklerini belirler.	1	4.16
ÜS4: Çok büyük ve çok küçük pozitif sayıları bilimsel gösterimle ifade eder.	1	4.16

(devam ediyor)

Çizelge 10 (devam)

I. Dönem TEOG Sınavı Matematik Sorularının Kazanımlara Göre Dağılımı

Kazanımlar	f	%
ÖS1: Doğru, çokgen ve çember modellerinden örüntüler inşa eder, çizer ve bu örüntülerden fraktal olanları belirler.	2	8.33
DG1: Koordinat düzleminde bir çokgenin eksenlerden birine göre yansıma, herhangi bir doğru boyunca öteleme ve orijin etrafındaki dönme altında görüntülerini belirleyerek çizer.	1	4.16
DG2: Şekillerin ötelemeli yansımasını belirler ve inşa eder.	1	4.16
TG1: Histogram oluşturur ve yorumlar.	-	-
Toplam	24	100

Çizelge 10 incelendiğinde, sınav kapsamına Üslü Sayılar alt öğrenme alanından dört kazanım dâhil edilmiştir. Öğrencilere I. dönem matematik ortak sınavında, bu dört kazanım ile ilgili toplam sekiz soru yöneltilmiştir. Üslü Sayılar alt öğrenme alanında belirlenen dört kazanımdan ikincisi olan “*Ondalık kesirlerin veya rasyonel sayıların kendileriyle tekrarlı çarpımını üslü sayı olarak yazar ve değerini belirler.*” kazanımı ile ilgili sınavda herhangi bir soru sorulmamıştır. Ayrıca, bu sınavda Üslü Sayılar alt öğrenme alanının birinci kazanımı ile ilgili iki ve dördüncü kazanımı ile ilgili bir soru yer alırken, üçüncü kazanımı olan “*Üslü Sayılarla çarpma ve bölme işlemlerini yapar.*” kazanımı beş soru ile test edilmiştir.

Sınav kapsamı için Kareköklü Sayılar alt öğrenme alanı ile ilgili altı kazanım belirlenmiştir. Sınavda bu altı kazanım ile ilgili öğrencilere toplam on iki soru yöneltilmiştir. Sınavda Kareköklü Sayılar alt öğrenme alanında belirlenen altı kazanımın her biri için en az bir soru sorulmuştur. Ancak, en fazla soru Kareköklü Sayılar alt öğrenme alanı kazanımlarından beşinci kazanım olan “*Kareköklü bir sayıyı $a\sqrt{b}$ şeklinde yazar ve $a\sqrt{b}$ şeklindeki ifadede katsayıyı kök içine alır.*” kazanımı için sorulmuştur.

Sınav kapsamına Örüntü ve Süslemeler alt öğrenme alanından bir kazanım dâhil edilmiştir. Sınavda bu kazanım ile ilgili öğrencilere iki soru yöneltilmiştir. Bu sorulardan birisi seçeneklerinde birden fazla doğru cevap bulunduğu için iptal edilmiştir.

Dönüşüm Geometrisi alt öğrenme alanı kazanımlarından ikisi sınav kapsamına dahil edilmiş ve her kazanımdan birer tane olmak üzere toplam iki soru yöneltilmiştir.

Tablo ve Grafikler alt öğrenme alanından ise “*Histogram oluşturur ve yorumlar.*” kazanımı sınava dahil edilmiş ancak bu kazanımla ilgili sınavda öğrencilere herhangi bir soru yöneltilmemiştir.

Çizelge 10 incelendiğinde, I. dönem TEOG Matematik Sınavında bazı kazanımlar birden fazla soru ile test edilirken, sınav kapsamına dahil edildiği halde test edilmeyen kazanımlar da bulunmaktadır. Kazanımların öğrenme süreci sonunda kazanılacak önemli özellikler oldukları düşünüldüğünde, sınavlarda test edilmeyen kazanımların programlarda neden var olduğunu cevaplamak gerekir. Bu kazanımlar önemli görülüyorsa programdan çıkarılmalı, önemli görülüyorsa bu kazanımlara ulaşma düzeyi mutlaka test edilmelidir. Ayrıca, I. dönem TEOG Matematik Sınavı'nda yer alan matematik sorularının ilişkili olduğu kazanımlar incelendiğinde, öğrencilerin daha sonraki öğrenmelerine temel oluşturması ve matematiğin günlük hayatla ilişkilendirilmesini sağlayan kazanımlar olmasından dolayı önemli kazanımlar olduğu da unutulmamalıdır.

1.1. 2013 – 2014 Eğitim Öğretim Yılı I. Dönem TEOG Sınavında Sorulan Matematik Sorularının İlgili Olduğu Kazanımlara Uygunluğuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde 2013 – 2014 eğitim öğretim yılı I. dönem TEOG Matematik Sınavı A kitapçığında yer alan matematik sorularının ilgili olduğu kazanımlar ile eşleştirilmesi yapılmıştır. Bu eşleştirme ile birlikte, Çizelge 11'de soruların kazanımlara uygunluğuna ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Çizelge 11

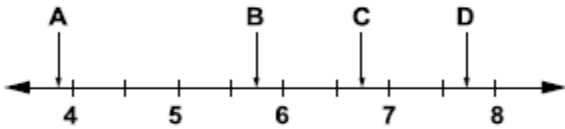
2013 – 2014 I. Dönem TEOG Matematik Soruları ve İlişkili Olduğu 8. Sınıf Matematik Kazanımları

Soru	Kazanım
<p>1. 2^{-3} sayısı aşağıdakilerden hangisine eşittir?</p> <p>A) 8 B) $\frac{1}{8}$ C) $-\frac{1}{8}$ D) -8</p>	<p>ÜS1: Bir tam sayının negatif kuvvetini belirler ve rasyonel sayı olarak ifade eder.</p>
<p>2. $\frac{4^4 \cdot 12^3}{6^3 \cdot 2^8}$ işleminin sonucu aşağıdakilerden hangisidir?</p> <p>A) 2^3 B) $\frac{2^3}{3}$ C) 2 D) 3</p>	<p>ÜS3: Üslü Sayılarla çarpma ve bölme işlemi yapar.</p>

(devam ediyor)

Çizelge 11 (devam)

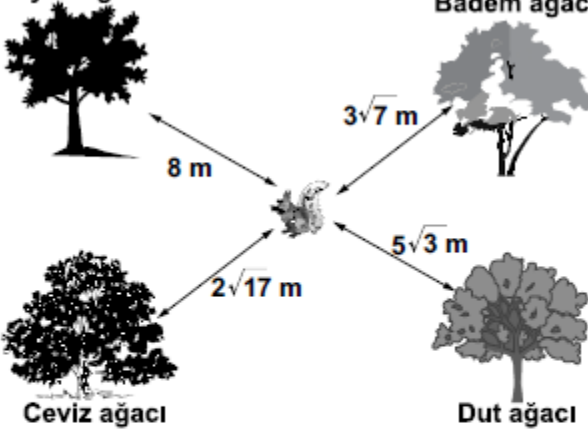
2013 – 2014 I. Dönem TEOG Matematik Soruları ve İlişkili Olduğu 8. Sınıf Matematik Kazanımları

Soru	Kazanım
<p>3. 4^4 sayısının yarısı aşağıdakilerden hangisidir?</p> <p>A) 2^2 B) 4^2 C) 4^3 D) 2^7</p>	<p>ÜS3: Üslü Sayılarla çarpma ve bölme işlemi yapar.</p>
<p>4. Bir izci kampına, Türkiye'nin 81 ilinin her birinden eşit sayıda öğrenci katılmıştır. Bu öğrencilerin konaklaması için hazırlanan 3^6 çadırın her birinde 3 öğrenci kaldığına göre, bu kampa Ankara'dan kaç öğrenci katılmıştır?</p> <p>A) 3^3 B) 3^4 C) 3^5 D) 3^6</p>	<p>ÜS3: Üslü Sayılarla çarpma ve bölme işlemi yapar.</p>
<p>5. Bir kuş tüyünün kütlesi 0,000005 gramdır. Bu kuş tüyünün kütlesinin kilogram olarak bilimsel gösterimi aşağıdakilerden hangisidir?</p> <p>A) $5 \cdot 10^{-9}$ B) 0,005 C) $5 \cdot 10^{-8}$ D) $50 \cdot 10^{-10}$</p>	<p>ÜS4: Çok büyük ve çok küçük pozitif sayıları bilimsel gösterimle ifade eder.</p>
<p>6. Aşağıdaki sayılardan hangisi, kenar uzunluğu tam sayı olmayan bir karenin alanını gösterir?</p> <p>A) 16 B) 25 C) 32 D) 49</p>	<p>KS1: Tam kare doğal sayılarla bu sayıların karekökleri arasındaki ilişkiyi modelleriyle açıklar ve kareköklerini belirler.</p>
<p>7. Aşağıda eşit aralıklara bölünmüş sayı doğrusu üzerinde A, B, C, D noktaları işaretlenmiştir. Bu noktalardan hangisi $\sqrt{35}$ ile eşleşen noktaya en yakın konumdadır?</p> <p>A) A B) B C) C D) D</p>	<p>KS2: Tam kare olmayan sayıların kareköklerini strateji kullanarak tahmin eder.</p>

(devam ediyor)

Çizelge 11 (devam)

2013 – 2014 I. Dönem TEOG Matematik Soruları ve İlişkili Olduğu 8. Sınıf Matematik Kazanımları

Soru	Kazanım
<p>8. $6\sqrt{2}$ sayısı aşağıdakilerden hangisine eşittir?</p> <p>A) $\sqrt{6}$ B) $\sqrt{12}$ C) $\sqrt{24}$ D) $\sqrt{72}$</p>	<p>KS3: Kareköklü bir sayıyı $a\sqrt{b}$ şeklinde yazar ve $a\sqrt{b}$ şeklindeki ifadede katsayıyı kök içine alır.</p>
<p>9. Ayva ağacı Badem ağacı</p> <p>Ceviz ağacı Dut ağacı</p> <p>Yukarıdaki şekilde verilen ölçümlere göre, sincap hangi ağaca <u>en yakındır</u>?</p> <p>A) Ayva B) Badem C) Ceviz D) Dut</p>	<p>KS3: Kareköklü bir sayıyı $a\sqrt{b}$ şeklinde yazar ve $a\sqrt{b}$ şeklindeki ifadede katsayıyı kök içine alır.</p>
<p>10. $27 \cdot 3^{-2} - 3^2 + 5$ işleminin sonucu kaçtır?</p> <p>A) -7 B) -1 C) 5 D) 20</p>	<p>ÜS1: Bir tam sayının negatif kuvvetini belirler ve rasyonel sayı olarak ifade eder. ÜS3: Üslü Sayılarla çarpma ve bölme işlemi yapar.</p>
<p>11. $\sqrt{75} + \sqrt{48}$ işleminin sonucu, aşağıdakilerden hangisi ile çarpılırsa bir tam sayı elde edilir?</p> <p>A) $\sqrt{10}$ B) $\sqrt{5}$ C) $\sqrt{3}$ D) $\sqrt{2}$</p>	<p>KS3: Kareköklü bir sayıyı $a\sqrt{b}$ şeklinde yazar ve $a\sqrt{b}$ şeklindeki ifadede katsayıyı kök içine alır. KS4: Kareköklü Sayılarla toplama ve çıkarma işlemleri yapar. KS5: Kareköklü Sayılarla çarpma ve bölme işlemleri yapar.</p>

(devam ediyor)

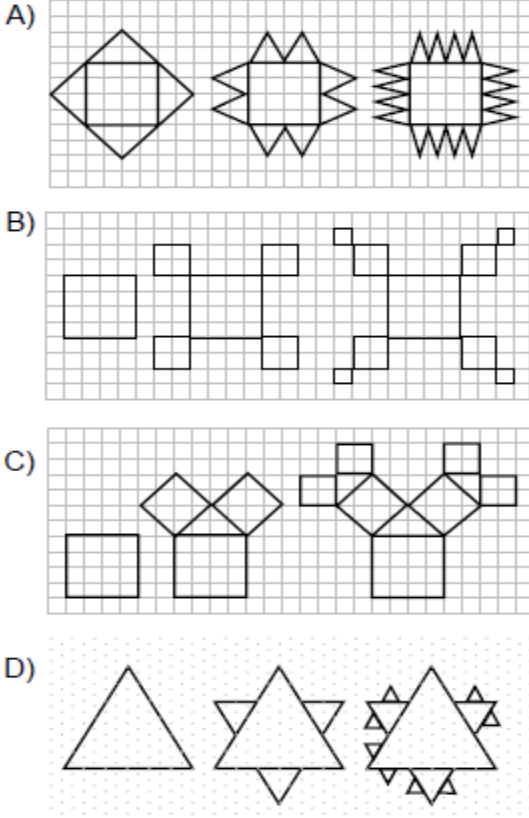
Çizelge 11 (devam)

2013 – 2014 I. Dönem TEOG Matematik Soruları ve İlişkili Olduğu 8. Sınıf Matematik Kazanımları

Soru

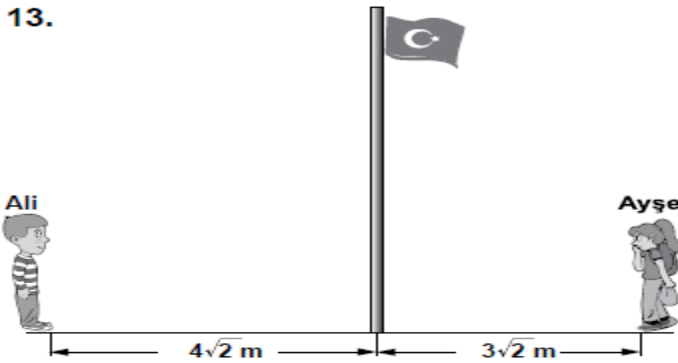
Kazanım

12. Aşağıdakilerden hangisi bir fraktal oluşturmanın ilk üç adımı olamaz?

ÖS1: Doğru, çokgen ve çember modellerinden örüntüler inşa eder, çizer ve bu örüntülerden fraktal olanları belirler.

13.

Şekilde, Ali ile Ayşe'nin bayrak direğine olan uzaklıkları verilmiştir. Her biri bayrak direğine doğru $\sqrt{8}$ m yürüdüğünde, aralarındaki mesafe kaç metre olur?

- A) $\sqrt{2}$ B) $2\sqrt{2}$ C) $3\sqrt{2}$ D) $4\sqrt{2}$

KS3: Kareköklü bir sayıyı $a\sqrt{b}$ şeklinde yazar ve $a\sqrt{b}$ şeklindeki ifadede katsayıyı kök içine alır.

KS4: Kareköklü Sayılarla toplama ve çıkarma işlemleri yapar.

(devam ediyor)

Çizelge 11 (devam)

2013 – 2014 I. Dönem TEOG Matematik Soruları ve İlişkili Olduğu 8. Sınıf Matematik Kazanımları

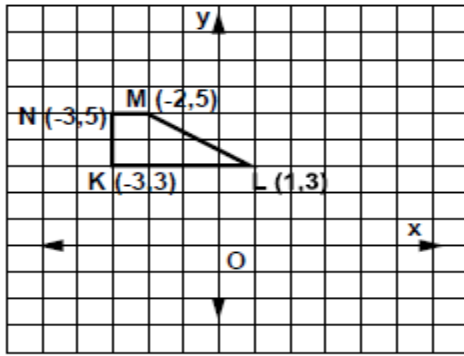
Soru	Kazanım
------	---------

14. Aşağıdakilerden hangisi, alanı $12\sqrt{6}$ cm² olan bir dikdörtgen levhanın santimetre cinsinden kenar uzunlukları olabilir?

- A) $4\sqrt{6}$ ve $6\sqrt{6}$ B) $4\sqrt{3}$ ve $3\sqrt{2}$
C) $12\sqrt{3}$ ve $12\sqrt{2}$ D) $6\sqrt{6}$ ve $2\sqrt{6}$

KS5: Kareköklü Sayılarla çarpma ve bölme işlemleri yapar.

15.

Şekildeki KLMN yamuğu, orijin etrafında saatin dönme yönünde 90° döndürülerek K'L'M'N' yamuğu elde ediliyor. Aşağıdakilerden hangisi, K'L'M'N' yamuğunun köşe noktalarının koordinatlarından biri değildir?

- A) (3,3) B) (5,3)
C) (5,2) D) (-1, -3)

DG1: Koordinat düzleminde bir çokgenin eksenlerden birine göre yansıma, herhangi bir doğru boyunca öteleme ve orijin etrafındaki dönme altında görüntülerini belirleyerek çizer.

16. Kenar uzunlukları $\sqrt{45}$ cm ve $\sqrt{20}$ cm olan bir karton, bir kenarının uzunluğu $\sqrt{5}$ cm olan kare şeklindeki etiketlerle, kartonda hiç boşluk kalmayacak, etiketler üst üste gelmeyecek ve kartonun dışına taşmayacak şekilde kaplanmıştır. Bunun için kaç tane etiket kullanılmıştır?

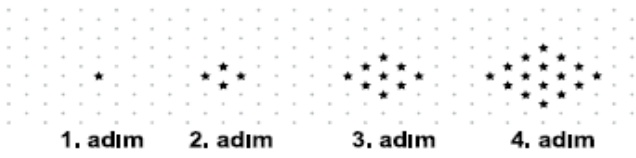
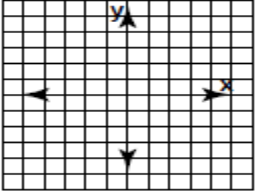
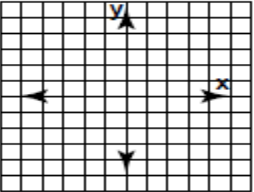
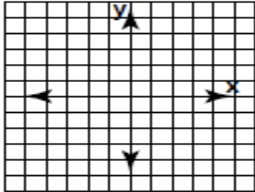
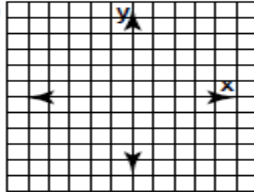
- A) 6 B) 8 C) 10 D) 12

KS5: Kareköklü Sayılarla çarpma ve bölme işlemleri yapar.

(devam ediyor)

Çizelge 11 (devam)

2013 – 2014 I. Dönem TEOG Matematik Soruları ve İlişkili Olduğu 8. Sınıf Matematik Kazanımları

Soru	Kazanım
<p>17.</p> <p>1. adım 2. adım 3. adım 4. adım</p> <p>Yukarıda verilen örüntü, aynı kurala göre devam ettirildiğinde 6. adımdaki şekilde kaç tane yıldız bulunur?</p> <p>A) 64 B) 47 C) 36 D) 27</p>	<p>ÖS1: Doğru, çokgen ve çember modellerinden örüntüler inşa eder, çizer ve bu örüntülerden fraktal olanları belirler.</p>
<p>18. $\sqrt{0,36}$ sayısı aşağıdakilerden hangisine eşittir?</p> <p>A) 0,06 B) 0,18 C) 0,6 D) 0,9</p>	<p>KS6: Ondalık kesirlerin kareköklerini belirler.</p>
<p>19. $\frac{12^5}{12^{-3}}$ işleminin sonucu aşağıdakilerden hangisidir?</p> <p>A) 12^{15} B) 12^8 C) 12^2 D) 12^{-15}</p>	<p>ÜS3: Üslü Sayılarla çarpma ve bölme işlemi yapar.</p>
<p>20. Aşağıdakilerin hangisinde, y eksenine göre yansıma vardır?</p> <p>A) </p> <p>B) </p> <p>C) </p> <p>D) </p>	<p>DG2: Şekillerin ötelemeli yansımasını belirler ve inşa eder.</p>

Çizelge 10 ve Çizelge11 birlikte incelendiğinde, soru sayısının kazanımlara dengesiz dağılım göstermesine rağmen, sorular kazanımları ölçecek şekilde oluşturulmuştur. Örneğin; I. dönem TEOG matematik sınavında en çok Üslü Sayılar alt öğrenme alanının üçüncü kazanımı olan “*Üslü Sayılar ile çarpma ve bölme işlemleri yapar*” kazanımı ilgili soru bulunmaktadır. Bu kazanım, TTKB tarafından tek bir kazanım gibi oluşturulmasına rağmen, aslında “çarpma işlemi yapar” ve “bölme işlemi yapar” kazanımlarının birleştirilmesi ile oluşturulmuştur. Bu yüzden, sınavda yer alan soruların bazıları yalnızca Üslü Sayılarla çarpma işlemi yapma, bazıları yalnızca Üslü Sayılarla bölme işlemi yapma, bazıları ise çarpma ve bölme işlemlerini birlikte yapma kazanımlarını içermektedir. Örneğin, Çizelge 11 ‘de yer alan 2. soru Üslü Sayılarla hem çarpma hem de bölme işlemi yapmayı gerektirirken, 3. soru ise Üslü Sayılarla sadece bölme işlemi yapmayı gerektirmektedir. Öte yandan, 19. soru ise Üslü Sayılarla sadece bölme işlemi yapmayı gerektirmesine rağmen, 3. sorudan farkı negatif Üslü Sayılar ile bölme işlemi yapmayı gerektirmesidir. Ayrıca, 4. soru da 2. soruda olduğu gibi Üslü Sayılarla çarpma ve bölme işlemlerini birlikte yapmayı gerektirmesine rağmen, bu sorunun 2. sorudan farkı Üslü Sayılarla çarpma ve bölme işlemlerini problemlere uygulamayı amaçlamasıdır. I. dönem TEOG Matematik Sınavı’nda “*Üslü Sayılarla çarpma ve bölme işlemlerini yapar.*” kazanımı ile ilgili sorulan bir başka soru ise Çizelge 11’de verilen 10. sorudur. Ancak bu soru incelendiğinde, sorunun hem Üslü Sayılar alt öğrenme alanı birinci kazanımı olan “*Bir tam sayının negatif kuvvetini belirler ve rasyonel sayı olarak ifade eder.*” kazanımı hem de Üslü Sayılar alt öğrenme alanı üçüncü kazanımı olan “*Üslü Sayılarla çarpma ve bölme işlemlerini yapar.*” kazanımı ile ilgili olduğu görülmektedir. Bu yüzden, Çizelge 11’de her bir sorunun ilgili olduğu tüm kazanımlar eşleştirilerek verilmiştir. Verilen örneklerde de açıkça görüldüğü gibi, I. dönem TEOG Sınavlarında, belirlenen kazanım sayısının az olması nedeniyle aynı kazanımdan birden fazla soru sorulmuştur. Ancak sınavda aynı kazanımı ölçmeye yönelik oluşturulan sorular incelendiğinde, aslında her bir sorunun kazanımın farklı bir yönünü ölçecek biçimde hazırlandığı görülmektedir. Ayrıca, Çizelge 11’de sorular ile ilişkilendirilen kazanımlar incelendiğinde, öğrencilere yöneltilen bazı soruların, ilgili kazanımların bir kısmını ölçtüğü görülmektedir. Örneğin; I. dönem TEOG Matematik Sınavı’nın 15. sorusu “*Koordinat düzleminde bir çokgenin eksenlerden birine göre yansıma, herhangi bir doğru boyunca öteleme ve orijin etrafındaki dönme altında görüntülerini belirleyerek çizer.*” kazanımı ile ilişkilendirilmiştir. Ancak, bu soruda, kazanımın yalnızca “*Koordinat düzleminde bir çokgenin orijin etrafındaki dönme*

altında görüntülerini belirleyerek çizer.” kısmı ölçülmektedir. Bazı kazanımların tamamının sınavda ölçülmemesinin nedeni, kazanımların birden çok beceriyi kapsıyor olmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Sonuç olarak, I. dönem matematik ortak sınavında yer alan sorular ile soruların ilişkili olduğu kazanımlar eşleştirildiğinde, soruların kazanımlara uygun olarak yazıldığı söylenebilir.

2. 2013 – 2014 Eğitim Öğretim Yılı II. Dönem TEOG Sınavında Sorulan Matematik Sorularının İlgili Olduğu Kazanımlara İlişkin Bulgular

MEB, I. dönem sınavları öncesinde sınavlarda yer alacak soru tipleri ile ilgili her dersten üç soru olmak üzere örnek soruları yayınlanmasına rağmen, bu uygulama II. dönem ortak sınavları için yapılmamıştır.

MEB tarafından 26.07.2014 tarih ve 29072 sayılı MEB Okulöncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nin 22. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi, öğrencilere yapılacak olan sınavların içeriğini oluşturacak şekilde aşağıdaki gibi düzenlenmiş ve resmi gazetede yayımlanmıştır (MEB, 2014):

(b) Öğretmenlerce yapılan sınavlarda farklı soru tiplerine yer verilir. Soruların konulara göre dağılımı yapılırken ağırlığın bir önceki sınavdan sonra işlenen konulardan olmak kaydıyla geriye doğru azalan bir oranda ve dönem başından beri işlenen konulardan seçilir.

Yönetmelik çerçevesinde, merkezi ortak sınavlarda öğrencilere yalnızca ikinci dönem kazanımları değil, birinci dönem kazanımlarını da kapsayan sorular sorulması söz konusu olmuştur. MEB tarafından oluşturulan çizelgeye göre ikinci dönem matematik merkezi ortak sınavı kapsamına toplam 52 kazanım dahil edilmiştir.

Çizelge 12'de II. dönem TEOG Sınavı matematik sorularının alt öğrenme alanlarına göre dağılımı verilmiştir.

Çizelge 12

II. Dönem TEOG Sınavı Matematik Sorularının İlgili Olduğu Alt Öğrenme Alanlarına ve Kazanım Sayılarına Göre Dağılımı

Alt Öğrenme Alanı	Kazanım Sayısı	Soru Sayısı	%
Üslü Sayılar (ÜS)	4	1	5
Kareköklü Sayılar (KS)	6	1	5
Örüntü ve Süslemeler (ÖS)	1	-	-
Dönüşüm Geometrisi (DG)	2	1	5
Tablo ve Grafikler (TG)	1	-	-
Üçgenler (Ü)	9	4	20
Üçgenler Ölçme (ÜÖ)	3	2	10
Örüntüler ve İlişkiler (Öİ)	1	1	5
Cebirsel İfadeler (Cİ)	4	2	10
Olasılık Çeşitleri (OÇ)	1	-	-
Olay Çeşitleri (Olay Ç)	2	1	5
Olası Durumları Belirleme (ODB)	2	1	5
Gerçek Sayılar (GS)	2	-	-
Merkezi Eğilim ve Yayılma Ölçüleri (MEYÖ)	2	-	-
Denklemler (D)	5	4	20
Geometrik Cisimler (GC)	7	2	10
Toplam	52	20	100

Çizelge 12’de görüldüğü gibi, 28 Nisan 2014 tarihinde yapılan, II. dönem Matematik Ortak Sınavı soruları incelendiğinde, I. dönem Matematik Ortak Sınavı için belirlenen Üslü Sayılar, Kareköklü Sayılar ve Dönüşüm Geometrisi alt öğrenme alanları kazanımları ile ilgili sorular yer alırken; örüntü ve süslemeler ve tablo ve grafikler alt öğrenme alanları kazanımları ile ilgili herhangi bir soru bulunmamaktadır. Öte yandan, II. dönem ortak sınavına matematik alt öğrenme alanlarından; Üçgenler, Üçgenler Ölçme, örüntüler ve ilişkiler, Cebirsel İfadeler, Olasılık Çeşitleri, Olay Çeşitleri, Olası Durumları Belirleme, Gerçek Sayılar, merkezi eğilim ve yayılma ölçüleri, Denklemler ve Geometrik Cisimler alt öğrenme alanları dahil edilmiştir.

II. dönem Matematik Sınavı soruları incelendiğinde soruların %40’ını Üçgenler (%20) ve Denklemler (%20) alt öğrenme alanları oluşturmaktadır. Ayrıca, sınav kapsamına dahil edilen ve kazanım sayısı olarak en fazla olan (7) Geometrik Cisimler alt öğrenme alanından yalnızca iki kazanım II. dönem Matematik Sınavı’nda test edilmiştir. Diğer taraftan, II. dönem Matematik Sınavı’nda, II. dönem için belirlenen alt öğrenme alanlarından Olasılık Çeşitleri, Gerçek Sayılar ile merkezi eğilim ve yayılım ölçüleri alt öğrenme alanları kazanımlarını test edecek bir soru bulunmamaktadır.

II. dönem Matematik Sınavı sorularının alt öğrenme alanlarına göre incelenmesinin ardından, sorular ilişkili olduğu kazanımlar açısından da incelenmiştir. Soruların kazanımlara göre dağılımı Çizelge 13’de verilmiştir. Çizelge 13’de gösterilen “f” değeri belirtilen alt öğrenme alanı kazanımlarının ilişkili olduğu soru sayını göstermektedir.

Çizelge 13

II. Dönem TEOG Sınavı Matematik Sorularının Kazanımlara Göre Dağılımı

Kazanımlar	f	%
ÜS2: Ondalık kesirlerin veya rasyonel sayıların kendileriyle tekrarlı çarpımını üslü sayı olarak yazar ve değerini belirler.	1	3.85
KS3: Kareköklü bir sayıyı $a\sqrt{b}$ şeklinde yazar ve $a\sqrt{b}$ şeklindeki ifadede katsayiyi kök içine alır.	1	3.85
KS4: Kareköklü Sayılarla toplama ve çıkarma işlemlerini yapar.	1	3.85
KS5: Kareköklü Sayılarla çarpma ve bölme işlemlerini yapar.	1	3.85
DG1: Koordinat düzleminde bir çokgenin eksenlerden birine göre yansıma, herhangi bir doğru boyunca öteleme ve orijin etrafındaki dönme altında görüntülerini belirleyerek çizer.	1	3.85
Ü1: Atatürk’ün matematik alanında yaptığı çalışmaların önemini açıklar.	-	-
Ü2: Üçgenin iki kenar uzunluğunun toplamı veya farkı ile üçüncü kenarının uzunluğu arasındaki ilişkiyi belirler.	1	3.85
Ü3: Üçgenin kenar uzunlukları ile bu kenarların karşısındaki ölçüleri arasındaki ilişkiyi belirler.	1	3.85
Ü4: Yeterli sayıda elemanın ölçüleri verilen bir üçgeni çizer.	1	3.85
Ü5: Üçgende kenarortay, kenar orta dikme, açıortay ve yüksekliği inşa eder.	1	3.85
Ü6: Üçgenlerde eşlik şartlarını açıklar.	-	-
Ü7: Üçgenlerde benzerlik şartlarını açıklar.	-	-
Ü8: Pythagoras (Pisagor) bağıntısını oluşturur.	-	-
Ü9: Dik üçgende dar açılardan trigonometrik oranlarını belirler.	1	3.85
ÜÖ1: Üçgenlerde benzerlik şartlarını problemlerde uygular.	2	7.69
ÜÖ2: Pythagoras (Pisagor) problemlerde uygular.	1	3.85
ÜÖ3: Dik üçgende dar açılardan trigonometrik oranlarını problemlerde uygular.	-	-
Öİ1: Özel sayı örüntülerinde sayılar arasındaki ilişkileri açıklar.	1	3.85
Cİ1: Özdeşlik ile denklem arasındaki farkı açıklar.	-	-
Cİ2: Özdeşlikleri modellerle açıklar.	1	3.85
Cİ3: Cebirsel İfadeleri çarpanlarına ayırır.	2	7.69
OÇ1: Deneysel, teorik ve özne olasılığı açıklar.	-	-
Olay Ç1: Bağımlı ve bağımsız olayları açıklar.	-	-
Olay Ç2: Bağımlı ve bağımsız olayların olma olasılıklarını hesaplar.	1	3.85
ODB1: Kombinasyon kavramını açıklar ve hesaplar.	1	3.85
ODB2: Permütasyon ve kombinasyon arasındaki farkı açıklar.	-	-
GS1: Rasyonel sayılar ile irrasyonel sayılar arasındaki farkı açıklar.	-	-
GS2: Gerçek Sayılar kümesini oluşturan sayı kümelerini belirtir.	-	-
MEYÖ2: Uygun istatistiksel temsil biçimlerini, merkezi eğilim ölçülerini ve standart sapmayı kullanarak gerçek yaşam durumları için görüş oluşturur.	-	-
MEYÖ1: Standart sapmayı hesaplar.	-	-
Cİ4: Rasyonel Cebirsel İfadeler ile işlem yapar ve ifadeleri sadeleştirir.	1	3.85

(devam ediyor)

Çizelge 13(devam)

II. Dönem TEOG Sınavı Matematik Sorularının Kazanımlara Göre Dağılımı

Kazanımlar	f	%
D1: Bir bilinmeyenli rasyonel denklemleri çözer.	1	3.85
D2: Doğrusal denklem sistemlerini cebirsel yöntemlerle çözer.	1	3.85
D3: Doğrusal denklem sistemlerini grafikleri kullanarak çözer.	1	3.85
D4: Doğrunun eğimini modelleri ile açıklar.	1	3.85
D5: Doğrunun eğimi ile denklemin arasındaki ilişkiyi belirler.	-	-
GC1: Prizmayı inşa eder, temel elemanlarını belirler ve yüzey açılımını çizer.	1	3.85
GC2: Piramidi inşa eder, temel elemanlarını belirler ve yüzey açılımını çizer.	-	-
GC3: Koni inşa eder, temel elemanlarını belirler ve yüzey açılımını çizer.	-	-
GC4: Kürenin temel elemanlarını belirler ve inşa eder.	-	-
GC5: Bir düzlem ile bir geometrik cismin ara kesitini belirler ve inşa eder.	1	3.85
GC6: Çok yüzlüleri sınıflandırır.	-	-
GC7: Çizimleri verilen yapıları çok küplü ile oluşturur, çok küplülerle oluşturulan yapıların görünümünü çizer.	-	-
Toplam	26	100

Çizelge 13'e göre, II. dönem Matematik Sınavı'nda; Üslü Sayılar, Kareköklü Sayılar ve Dönüşüm Geometrisi alt öğrenme alanlarından birer soru olmak üzere, I. dönem Matematik Sınavı kapsamına alınan kazanımlar ile ilgili toplamda üç soru yer almıştır. Ancak, sınavda yer alan Kareköklü Sayılar alt öğrenme alanı ile ilgili olan soru, ilgili alt öğrenme alanının üç farklı kazanımı ile ilişkilendirilmiştir. II. dönem merkezi ortak sınavda yer alan Kareköklü Sayılar alt öğrenme alanı ile ilgili öğrencilere yöneltilen 9. soru (A Kitapçığı), Kareköklü Sayılar alt öğrenme alanı üçüncü kazanımı "Kareköklü bir sayıyı $a\sqrt{b}$ şeklinde yazar ve $a\sqrt{b}$ şeklindeki ifadede katsayıyı kök içine alır.", dördüncü kazanımı "Kareköklü sayılarla toplama ve çıkarma işlemlerini yapar." ve beşinci kazanım olan "Kareköklü sayılarla çarpma ve bölme işlemlerini yapar." kazanımını ölçmektedir. Öte yandan, I. dönem merkezi ortak sınavında, Kareköklü Sayılar alt öğrenme alanında bulunan altı kazanımın her biri en az bir soru ile ölçülmesine rağmen, bu kazanımların bazıları II. dönem merkezi ortak sınavında farklı sorularla tekrar ölçülmüştür. Örneğin, Çizelge 9 incelendiğinde yukarıda belirtilen Kareköklü Sayılar alt öğrenme alanı üçüncü kazanımı I. dönem merkezi ortak sınavında dört, dördüncü kazanımı iki, beşinci kazanımı ise üç soru ile ölçülmüş iken, II. dönem merkezi ortak sınavında bu üç kazanım ilgili alt öğrenme alanının beşinci kazanımı ile birleştirilerek farklı bir soru ile tekrar ölçülmüştür (A kitapçığı, 11.soru).

II. dönem merkezi ortak sınavında yer alan Üslü Sayılar alt öğrenme alanı kazanımı olan "Ondalık kesirlerin veya rasyonel sayıların kendileriyle tekrarlı çarpımını üslü sayı olarak yazar ve değerini belirler." kazanımı ile ilgili sadece II.

dönem merkezi ortak sınavında bir soru sorulmuştur. Böylece, öğrencilere Üslü Sayılar alt öğrenme alanı kazanımlarının tümü ile ilgili ortak sınavlarda en az bir soru yöneltilmiştir.

I. dönem merkezi ortak sınavında yer alıp, II. dönem merkezi ortak sınavında tekrar yer verilen alt öğrenme alanlarından biri de Dönüşüm Geometrisidir. Dönüşüm Geometrisi alt öğrenme alanı ile ilgili 8. sınıf Matematik Öğretim Programı'nda üç kazanım bulunmaktadır. Bu kazanımların ilk ikisi I. dönem Matematik Sınavı kapsamına alınmış, son kazanım ise MEB tarafından oluşturulan çizelgeye göre merkezi ortak sınavların sonrasında öğrencilere kazandırılması planlanmıştır. I. dönem merkezi ortak sınavı kapsamına dahil edilen Dönüşüm Geometrisi alt öğrenme alanı kazanımlarının (DG1 ve DG2) her biri ile ilgili I. dönem Matematik Sınavı'nda birer soru yer almıştır. Öte yandan, sınav takvimine göre belirlenen Dönüşüm Geometrisi kazanımlarının ikisi de I. dönem sınavında ölçülmesine rağmen, II. dönem merkezi ortak sınavında Dönüşüm Geometrisi alt öğrenme alanı kazanımlarının ilki olan *“Koordinat düzleminde bir çokgenin eksenlerden birine göre yansıma, herhangi bir doğru boyunca öteleme ve orijin etrafındaki dönme altında görüntülerini belirleyerek çizer.”* kazanımını bir soru ile tekrar ölçülmüştür.

Sınav kapsamına Üçgenler alt öğrenme alanından dokuz kazanım dahil edilmiş olup, sınavda bu kazanımların dördü (yaklaşık yarısı) ile ilgili öğrencilere herhangi bir soru yöneltilmemiştir. Bu kazanımlar şunlardır:

Ü1: Atatürk'ün matematik alanında yaptığı çalışmaların önemini açıklar.

Ü6: Üçgenlerde eşlik şartlarını açıklar.

Ü7: Üçgenlerde benzerlik şartlarını açıklar.

Ü8: Pythagoras (Pisagor) bağıntısını oluşturur.

Sınav kapsamına Üçgenlerde Ölçme alt öğrenme alanından ise üç kazanım dahil edilmiştir. Sınavda, bu kazanımların ilki ile ilgili iki, ikincisi ile ilgili bir soru yer alırken, Üçgenler Ölçme alt öğrenme alanının üçüncü kazanımını olan *“Dik üçgendeki dar açılarının trigonometrik oranlarını problemlerde uygular.”* kazanımını herhangi bir soru ile ölçülmemiştir.

8. sınıf Matematik Öğretim Programı'nda Örüntüler ve İlişkiler alt öğrenme alanında bir kazanım - *“Özel sayı örüntülerinde sayılar arasındaki ilişkileri açıklar.”*- bulunmaktadır. Bu kazanım, sınavda bir soru ile ölçülmüştür.

Sınav kapsamına Cebirsel İfadeler alt öğrenme alanından dört kazanım dahil edilmiştir. Sınavda, bu kazanımların üçü ile ilgili sorulara yer verilmiştir (C2, C3 ve C4). Sınavda Cebirsel İfadeler alt öğrenme alanı ikinci kazanımı bir, üçüncü kazanımı iki ve dördüncü kazanımı bir soru ile ölçülürken, birinci kazanımı “*Özdeşlik ile denklem arasındaki farkı açıklar.*” ile ilgili öğrencilere herhangi bir soru yöneltilmemiştir.

8. sınıf Matematik Öğretim Programı’nda “Olasılık ve İstatistik” öğrenme alanında “Olasılık Çeşitleri”, “Olay Çeşitleri”, “Olası Durumları Belirleme” ve “Merkezi Eğilim ve Yayılma Ölçüleri” olmak üzere dört alt öğrenme alanı bulunmaktadır. Olasılık Çeşitleri alt öğrenme alanının tek kazanımı olan “*DeneySEL, teorik ve öznel olasılığı açıklar.*” ile ilgili TEOG Sınavlarında öğrencilere herhangi bir soru yöneltilmemiştir. Bunun yanı sıra, Olay Çeşitleri alt öğrenme alanında bulunan iki kazanımdan birincisi olan (OLAY Ç1) “*Bağımlı ve bağımsız olayları açıklar.*” kazanımı sınavda herhangi bir soru ile ölçülmemesine rağmen, ikinci kazanım olan “*Bağımlı ve bağımsız olayların olma olasılıklarını hesaplar.*” kazanımı bir soru ile ölçülmüştür. Ayrıca, Olası Durumları Belirleme alt öğrenme alanında bulunan iki kazanımdan birincisi olan “*Kombinasyon kavramını açıklar ve hesaplar.*” kazanımı sınavda bir soru ile ölçülürken, ikinci kazanım olan (ODB2) “*Permütasyon ve kombinasyon arasındaki farkı açıklar.*” kazanımı sınavda herhangi bir soru ile ölçülmemiştir. Merkezi Eğilim ve Yayılma Ölçüleri alt öğrenme alanında ise iki kazanım bulunmaktadır. Bu kazanımlar “*Standart sapmayı hesaplar.*” ve “*Uygun istatistiksel temsil biçimlerini, merkezi eğilim ölçülerini ve standart sapmayı kullanarak gerçek yaşam durumları için görüş oluşturur.*” ile ilgili öğrencilere herhangi bir soru yöneltilmemiştir.

Sınav kapsamına Gerçek Sayılar alt öğrenme alanından iki kazanım dahil edilmiştir; ancak bu kazanımların her ikisi de TEOG Matematik Sınavlarında ölçülmemiştir.

TEOG Matematik Sınavlarına Denklemler alt öğrenme alanından beş kazanım dahil edilmiş ve bu kazanımların dördü (% 80’i) ile ilgili her bir kazanımdan birer soru olmak üzere toplam dört soru sorulmuştur. Ancak, bu alt öğrenme alanının son kazanımı olan “*Doğrunun eğimi ile denklemini arasındaki ilişkiyi belirler.*” kazanımı sınavda herhangi bir soru ile ölçülmemiştir.

Sınav kapsamına 8. sınıf Matematik Öğretim Programı’nda geometri öğrenme alanının alt öğrenme alanlarından biri olan Geometrik Cisimler alt öğrenme alanından yedi kazanım dâhil edilmiştir. Bu kazanımlardan “*G1: Prizmayı inşa eder, temel*

elemanlarını belirler ve yüzey açılımını çizer.” ve “G5: Bir düzlem ile bir geometrik cismin ara kesit alanını belirler ve inşa eder.” kazanımları ile ilgili sınavda birer soru yer alırken diğer beş kazanım; “G2:Piramidi inşa eder, temel elemanlarını belirler ve yüzey açılımını çizer.”, “G3: :Koninin inşa eder, temel elemanlarını belirler ve yüzey açılımını çizer.”, “G4: Kürenin temel elemanlarını belirler ve inşa eder.”, “G6: Çok yüzlüleri sınıflandırır.” ve “G7: Çizimleri verilen yapıları çok küplülerle oluşturur, çok küplülerle oluşturulan yapıların görünümünü çizer.” TEOG Matematik Sınavlarında ölçülmemiştir.

Çizelge 13'te de görüldüğü gibi, II. Dönem TEOG Matematik Sınavı için belirlenen kazanımların hepsi TEOG sınavında ölçülmemiştir. Çizelge 12 verilerine bakıldığında, MEB tarafından hazırlanan çizelgeye göre II. Dönem TEOG Matematik Sınavı'nda ölçülmesi beklenen 52 kazanım bulunmaktadır. Ancak, sınavda yer alacak soru sayısının 20 çoktan seçmeli soru ile sınırlandırılmış olması nedeniyle, sınav için belirlenen kazanımların birçoğu ölçülemedi.

II. dönem TEOG Matematik Sınavı'nda yer alan matematik sorularının ilişkili olduğu kazanımlara bakıldığında, test edilen kazanımların 9. sınıf matematik ve geometri konularına temel oluşturması ve öğrencilerin devam eden öğrenim süreçlerinde giderek soyutlaşan matematiksel ifadeleri anlamlandırabilmeleri açısından önemli kazanımlar olduğu söylenebilir. Ancak, TEOG Matematik Sınavlarında, sınav kapsamına dahil edilen kazanımların sınavda yer almamasının sebebi yalnızca soru sayısının az, ölçülecek kazanım sayısının fazla olması değildir. Bazı kazanımların sınavda ölçülmemesinin ya da bir kısmının ölçülmesinin nedenlerinden biri kazanımların, TEOG Sınavlarında kullanılan soru türü ile ölçülebilecek bir özellik şeklinde ifade edilmemesinden kaynaklanmaktadır. 8. sınıf Matematik Öğretim Programı'nda yer alan ve kökü “çizer, açıklar, görüş oluşturur, yazar” vb. olan kazanımların çoktan seçmeli soru türü ile ölçülmesi mümkün olmayacağı için, belirtilen fiillerle ifade edilen kazanımların TEOG Sınavlarında test edilememesi doğaldır. Bu kazanımların ölçülüp değerlendirilebilmesi için TEOG Sınavlarında kullanılan soru türünün değiştirilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde bu kazanımların ülke genelinde öğrenilip öğrenilemediği bu tür ortak sınavlar ile değerlendirilmesi olanaklı olmayacaktır.

MEB'in TEOG Sınav modelini ile ulaşmak istediği hedeflerden biri de ülke genelinde eğitim programlarının eş zamanlı uygulanmasını sağlamaktır. Bu hedefe ulaşmak amacıyla, 8. sınıf tüm dersler için yıllık çalışma takvimi Bakanlık tarafından belirlenmiş ve ülke genelinde uygulanmasını istemiştir. Bu takvime göre TEOG Sınav

tarihlerine kadar ülke çapında bütün okullarda belirli kazanımların her öğrenciye kazandırılmasını amaçlamıştır. MEB, sınav için belirlediği kazanımları TEOG Sınavlarında ölçmeye çalışsa da sınav kapsamı dışında kalan kazanımların ölçülmesi öğretmenlere bırakılmıştır. Çizelge 14’te, Bakanlık tarafından oluşturulan çizelgeye göre merkezi sınavlara dâhil edilmeyen öğrenme alanları ve bu öğrenme alanlarının kazanım sayıları verilmiştir.

Çizelge 14

Yıllık Planda TEOG Sınavlarından Sonra Olan Matematik Kazanımlarının Alt Öğrenme Alanlarına Göre Dağılımı

Alt Öğrenme Alanı	Kazanım Sayısı
Geometrik Cisimlerin Yüzey Alanları	6
Geometrik Cisimlerin Hacimleri	6
Eşitsizlikler	3
İzdüşüm	1
Dönüşüm Geometrisi	1
Toplam	17

Çizelge 14’te de görüldüğü gibi, TEOG Matematik Sınavları kapsamına dâhil edilmeyen ve öğretmenlerin hazırladıkları sınavlarla ölçülmesi gereken 17 kazanım bulunmaktadır. MEB oluşturduğu sınav takvimine ve oluşturulan çizelgeye göre (Ek 1), öğretmenlerin üçüncü sınavlarını yukarıda belirtilen alt öğrenme alanlarından Geometrik Cisimlerin yüzey alanları ve Geometrik Cisimlerin hacimleri alt öğrenme alanlarını da kapsayacak şekilde hazırlanmasını öngörmüştür. Ayrıca, Eşitsizlikler, İzdüşüm ve Dönüşüm Geometrisi alt öğrenme alanları için belirlenen kazanımların ölçülmesi ve değerlendirilmesi de öğretmenlere bırakılmıştır.

2.1.2013 – 2014 Eğitim Öğretim Yılı II. Dönem TEOG Sınavında Sorulan Matematik Sorularının İlgili Olduğu Kazanımlara Uygunluğuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde 2013 – 2014 eğitim öğretim yılı II. dönem TEOG Matematik Sınavı A kitapçığında yer alan matematik sorularının ilgili olduğu kazanımlar ile eşleştirilmesi yapılmıştır. Bu eşleştirme ile birlikte, Çizelge 15’te soruların kazanımlara uygunluğuna ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Çizelge 15

2013 – 2014 II. Dönem TEOG Matematik Sorularının İlişkili Olduğu 8. Sınıf Matematik Kazanımları ile Eşleştirilmesi

Soru	Kazanım
<p>1. $\frac{1}{10} \cdot \frac{1}{10} \cdot \frac{1}{10} \cdot \frac{1}{10} \cdot \frac{1}{10} \cdot \frac{1}{10} \cdot \frac{1}{10}$ işleminin sonucu aşağıdakilerden hangisidir?</p> <p>A) 10^{-7} B) $\frac{1}{10^{-7}}$</p> <p>C) $7 \cdot 10^{-1}$ D) $\frac{1}{7} \cdot 10^{-1}$</p>	<p>ÜS2: Ondalık kesirlerin veya rasyonel sayıların kendileriyle tekrarlı çarpımını üslü sayı olarak yazar.</p>
<p>2.</p> <p>Verilen şekle göre, hangi nokta C köşesi olarak seçilirse ABC üçgeninin AB kenarına ait kenarortayı D noktasından geçer?</p> <p>A) I B) II C) III D) IV</p>	<p>Ü5: Üçgende kenarortay, kenar orta dikme, açıortay ve yüksekliği inşa eder.</p>
<p>3. 7 a 13</p> <p>Yukarıda verilenler bir aritmetik dizinin ilk üç terimi olduğuna göre, a yerine hangi sayı gelmelidir?</p> <p>A) 12 B) 11 C) 10 D) 9</p>	<p>Öİ1: Özel sayı örüntülerinde sayılar arasındaki ilişkileri açıklar.</p>

(devam ediyor)

Çizelge 15 (devam)

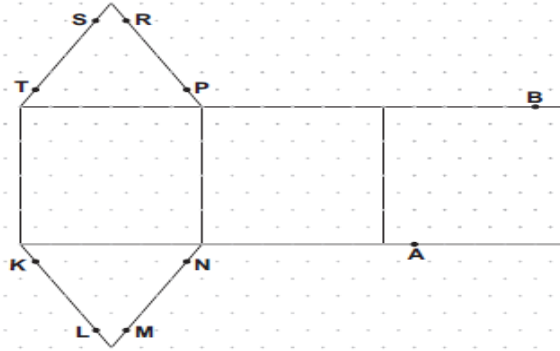
2013 – 2014 II. Dönem TEOG Matematik Sorularının İlişkili Olduğu 8. Sınıf

Matematik Kazanımları ile Eşleştirilmesi

Soru

Kazanım

4.

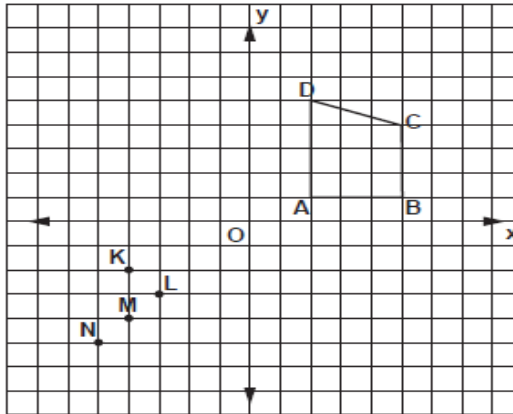
Şekilde izometrik kağıtta verilen açınım, üçgen dik prizma oluşturacak şekilde kapatıldığında, A ve B noktaları hangi noktalar ile eşleşir?

- A) K ve S B) L ve T C) N ve R D) M ve P

5. Aşağıda verilen geometrik cisimlerden hangisi, bir düzlemle kesildiğinde arakesit bir daire olamaz?

- A) Dik dairesel koni B) Dik piramit
C) Dik dairesel silindir D) Küre

6.

Şekildeki ABCD yamuğu orijin etrafında 180° döndürülerek $A'B'C'D'$ yamuğu elde ediliyor.

Buna göre K, L, M, N noktalarından hangisi $A'B'C'D'$ yamuğunun dış bölgesinde kalır?

- A) K B) L C) M D) N

GC1: Prizmayı inşa eder, temel elemanlarını belirler ve yüzey açılımını çizer.

GC5: Bir düzlem ile bir geometrik cismin ara kesitini belirler ve inşa eder.

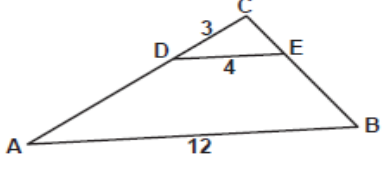
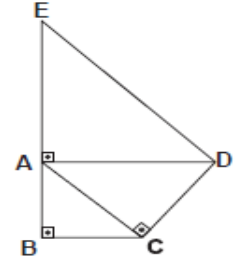
DG1: Koordinat düzleminde bir çokgenin eksenlerden birine göre yansıma, herhangi bir doğru boyunca öteleme ve orijin etrafındaki dönme altında görüntülerini belirleyerek çizer.

(devam ediyor)

Çizelge 15 (devam)

2013 – 2014 II. Dönem TEOG Matematik Sorularının İlişkili Olduğu 8. Sınıf

Matematik Kazanımları ile Eşleştirilmesi

Soru	Kazanım
<p>7.</p> <p>Şekilde $[DE] \parallel [AB]$ dir. $CD = 3$ cm, $DE = 4$ cm ve $AB = 12$ cm olduğuna göre, AD kaç santimetredir?</p> <p>A) 6 B) 9 C) 10 D) 12</p>	<p>ÜÖ1: Üçgenlerde benzerlik şartlarını problemlerde uygular.</p>
<p>8. Efe, bir oyun için 5 arkadaşından 3'ünü kaç farklı biçimde seçebilir?</p> <p>A) 10 B) 12 C) 15 D) 20</p>	<p>ODB1: Kombinasyon kavramını açıklar ve hesaplar.</p>
<p>9. Alanı 108 cm^2 olan karesel bölgenin çevresinin uzunluğu kaç santimetredir?</p> <p>A) $12\sqrt{3}$ B) $18\sqrt{3}$ C) $24\sqrt{3}$ D) $28\sqrt{2}$</p>	<p>KS3: Kareköklü bir sayıyı $a\sqrt{b}$ şeklinde yazar ve $a\sqrt{b}$ şeklindeki ifadede katsayıyı kök içine alır. KS4: Kareköklü sayılarla toplama ve çıkarma işlemleri yapar. KS5: Kareköklü Sayılarla çarpma ve bölme işlemlerini yapar.</p>
<p>10.</p> <p>Şekildeki \widehat{ABC}, \widehat{ACD}, \widehat{EAD} ikizkenar dik üçgenlerdir. $AB = 2$ cm olduğuna göre, DE kaç santimetredir?</p> <p>A) 4 B) $4\sqrt{2}$ C) $3\sqrt{6}$ D) 8</p>	<p>ÜÖ1: Üçgenlerde benzerlik şartlarını problemlerde uygular. ÜÖ2: Pythagoras (Pisagor) problemlerde uygular.</p>

(devam ediyor)

Çizelge 15 (devam)

2013 – 2014 II. Dönem TEOG Matematik Sorularının İlişkili Olduğu 8. Sınıf
Matematik Kazanımları ile Eşleştirilmesi

Soru

Kazanım

11. Tablo: Yiyecekler

Yiyecekler	Sayıları
Sucuklu tost	35
Peynirli tost	18
Salamlı tost	15

Tablo: İçecekler

İçecekler	Sayıları
Vişne suyu	20
Şeftali suyu	25
Portakal suyu	23

Olay Ç2: Bağımlı ve bağımsız olayların olma olasılıklarını hesaplar.

Bir okul gezisinde öğrencilere dağıtılmak üzere bir yiyecek ve bir içecekten oluşan paketler hazırlanacaktır. Tablolarda sayıları verilen yiyecek ve içeceklerden rastgele birer tane alınarak hazırlanan ilk pakette, peynirli tost ve vişne suyu olma olasılığı aşağıdaki işlemlerden hangisi ile hesaplanabilir?

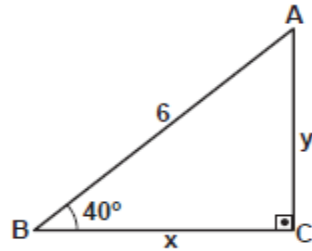
A) $\frac{18}{68} \cdot \frac{20}{68}$

B) $\frac{18}{68} + \frac{20}{68}$

C) $\frac{38}{136} \cdot \frac{37}{135}$

D) $\frac{38}{136} + \frac{37}{135}$

12.

Şekildeki ABC dik üçgeninde, $|AB| = 6$ cm, $|BC| = x$ cm ve $|AC| = y$ cm olduğuna göre, aşağıda verilen eşitliklerden hangisi doğrudur?

A) $\sin 40^\circ = \frac{x}{y}$

B) $\cos 40^\circ = \frac{6}{x}$

C) $\tan 40^\circ = \frac{y}{x}$

D) $\cot 40^\circ = \frac{x}{6}$

13. Bir ABC üçgeninde $m(\widehat{BAC}) = 100^\circ$ dir. Buna göre, üçgenin kenarları arasında aşağıdaki hangi ilişki olamaz?

A) $|AB| < |AC| < |BC|$

B) $|AC| < |AB| < |BC|$

C) $|AB| = |AC|$ ve $|AC| < |BC|$

D) $|AB| = |BC|$ ve $|AC| < |AB|$

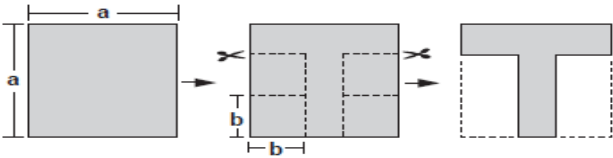
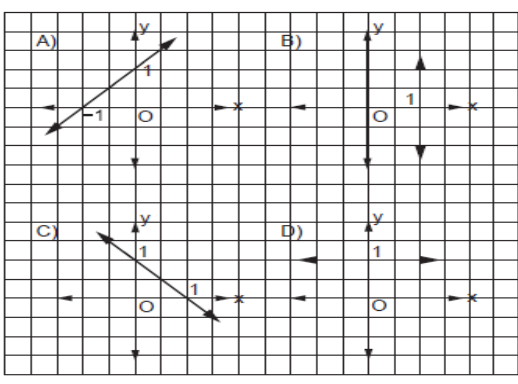
Ü9: Dik üçgendeiki dar açılarn trigonometrik oranlarını belirler.

Ü3: Üçgenin kenar uzunlukları ile bu kenarların karşısındaki ölçüleri arasındaki ilişkiyi belirler.

(devam ediyor)

Çizelge 15 (devam)

2013 – 2014 II. Dönem TEOG Matematik Sorularının İlişkili Olduğu 8. Sınıf Matematik Kazanımları ile Eşleştirilmesi

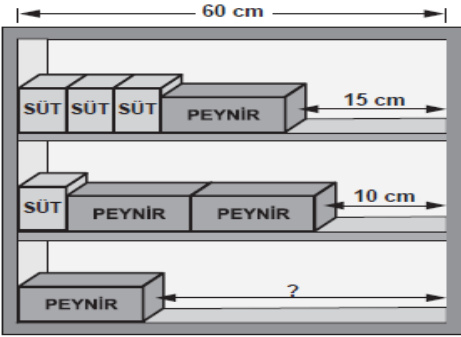
Soru	Kazanım
<p>14. Kenar uzunlukları santimetre cinsinden birer tam sayı ve çevresinin uzunluğu 9 cm olan kaç farklı üçgen vardır?</p> <p>A) 3 B) 4 C) 5 D) 6</p>	<p>Ü2: Üçgenin iki kenar uzunluğunun toplamı veya farkı ile üçüncü kenarının uzunluğu arasındaki ilişkiyi belirler.</p> <p>Ü4: Yeterli sayıda elemanın ölçüleri verilen bir üçgeni çizer.</p>
<p>15.</p> <p>Bir kenarının uzunluğu a birim olan kare şeklindeki kâğıttan, bir kenarının uzunluğu b birim olan kare şeklinde dört eş parça yukarıdaki gibi kesilip çıkarılıyor. Kalan kâğıdın bir yüzünün alanının kaç birimkare olduğunu gösteren cebirsel ifade aşağıdakilerden hangisi ile özdeşdir?</p> <p>A) $(a - 4b)^2$ B) $(a - 2b)^2$ C) $(a - 4b)(a + 4b)$ D) $(a - 2b)(a + 2b)$</p>	<p>Cİ2: Özdeşlikleri modellerle açıklar.</p> <p>Cİ3: Cebirsel ifadeleri çarpanlarına ayırır.</p>
<p>16. Aşağıda grafikleri verilen doğrulardan hangisinin eğimi 1'dir?</p> 	<p>D4: Doğrunun eğimini modelleri ile açıklar.</p>
<p>17. $\frac{3x^2 - 11x + 10}{6x - 10}$ cebirsel ifadesi aşağıdakilerden hangisine eşittir?</p> <p>A) $\frac{x-8}{6}$ B) $\frac{x-2}{2}$ C) $3x^2 - 1$ D) $-8x$</p>	<p>Cİ3: Cebirsel ifadeleri çarpanlarına ayırır.</p> <p>Cİ4: Rasyonel cebirsel ifadeler ile işlem yapar ve ifadeleri sadeleştirir.</p>
<p>18. $\frac{x}{2} - 1 = \frac{x}{3} + 2$ denklemini sağlayan x değeri kaçtır?</p> <p>A) 6 B) 12 C) 18 D) 21</p>	<p>D1: Bir bilinmeyenli rasyonel denklemleri çözer.</p>

(devam ediyor)

Çizelge 15 (devam)

2013 – 2014 II. Dönem TEOG Matematik Sorularının İlişkili Olduğu 8. Sınıf

Matematik Kazanımları ile Eşleştirilmesi

Soru	Kazanım
<p>19. </p> <p>Birbirine özdeş olan peynir paketleri ve birbirine özdeş olan süt paketlerinin 60 cm uzunluğundaki raflara dizilişi şekilde gösterilmiştir. Birinci rafta 15 cm, ikinci rafta 10 cm boşluk kaldığına göre, üçüncü raftaki boşluk kaç santimetredir?</p> <p>A) 29 B) 32 C) 35 D) 39</p>	D2: Doğrusal denklem sistemlerini cebirsel yöntemlerle çözer.
<p>20. Koordinat sisteminde denklemleri, $y = 4$ ve $y = x$ olan doğrular ile y ekseninin sınırladığı bölgenin alanı kaç birimkaredir?</p> <p>A) 4 B) 8 C) 12 D) 16</p>	D3: Doğrusal denklem sistemlerini grafik kullanarak çözer.

Çizelge 15 incelendiğinde, II. Dönem TEOG Matematik Sınavı'nda yer alan her bir soru farklı bir kazanımı ölçecek biçimde oluşturulmuştur. Ancak, I. dönem ortak sınavında ölçülmesine rağmen, II. dönem TEOG Matematik Sınavı'nda da aynı kazanımı ölçmeye yönelik farklı sorulara yer verilmiştir. Örneğin, Kareköklü sayılar alt öğrenme alanı dördüncü kazanımı olan “Kareköklü sayılarla toplama ve çıkarma işlemleri yapar.” kazanımı TEOG Sınavlarının her ikisinde de farklı sorularla ölçülmüştür. Çizelge 12’de görüldüğü gibi, II. dönem matematik sınavına 52 kazanım dahil edilmiştir. Sınavda yer alacak soru sayısının 20 çoktan seçmeli ile sınırlandırılmış olması nedeniyle, II. dönem TEOG Matematik Sınavı'nda, sınav için belirlenen tüm kazanımlar ölçülememiştir. Bu durumda, I. dönem TEOG Matematik Sınavı'nda ölçülen kazanımların, II. dönem TEOG Matematik Sınavı'nda tekrar ölçülmesi uygun değildir. Ancak, yukarıda verilen merkezi ortak sınavların kapsamı ile ilgili yönetmelik maddesinde, sınav kapsamına alınacak konuların dönem başından itibaren olacak şekilde sınav içeriğinin oluşturulması gerektiği belirtilmiştir. II. dönem TEOG

Matematik Sınavı kapsamı için belirlenen kazanımlarının sayısının fazla olması, yönetmelik gereği akademik çizelgede yer alan dönem başından sınav tarihine kadar olan tüm kazanımları kapsayacak biçimde olmasından kaynaklanmaktadır. Bu kazanımların sınav kapsamına alınması, öğrencilerin konuları yeniden çalışıp unutmaması açısından da önem taşımaktadır. Bunun yanı sıra, TEOG sınavlarında herhangi bir soru ile ölçülmeyen alt öğrenme alanları bulunmaktadır. Örneğin, Gerçek Sayılar ve Merkezi Eğilim ve Yayılma Ölçüleri alt öğrenme kazanımlarının hiçbiri TEOG Sınavlarında ölçülmemiştir. I. dönem Matematik Sınavı sorularının %80'ni sayılar öğrenme alanından oluşurken, II. dönem Matematik Sınavı'nın yalnızca %10'unu sayılar öğrenme alanı oluşturmaktadır. II. dönem Matematik Sınavı'nda yer alan sayılar öğrenme alanı ile ilgili sorular, I. dönemde olduğu gibi Üslü Sayılar ve Kareköklü Sayılar alt öğrenme alanı kazanımlarından oluşmaktadır. Gerçek sayılar alt öğrenme alanı, bu dilimde yer almamaktadır. Bu yüzden, sınav kapsamına dahil edilmesine rağmen I. dönem TEOG Matematik Sınavı'nda ölçülen kazanımlar II. dönem TEOG Matematik Sınavı'nda ölçülmemesi, sınavlarda hiç ölçülmeyen kazanımların ölçülmesine olanak sağlaması açısından önemlidir. Sınavlarda farklı sorularla aynı kazanımı ölçmeye yönelik sorular yerine, farklı kazanımları ölçmeye yönelik soruların öğrencilere yöneltilmesi, daha fazla kazanımın öğrenciler tarafından öğrenilip öğrenilmediği hakkında bilgi sahibi olmayı sağlayacaktır.

Sonuç olarak, II. dönem TEOG Matematik Sınavı'nda yer alan sorular ile soruların ilişkili olduğu kazanımlar eşleştirildiğinde, genel olarak sınavda yer alan soruların kazanımlara uygun olarak hazırlandığı söylenebilir. Öte yandan, I. dönem TEOG Matematik Sınavı'na, üslü sayılar alt öğrenme alanından dört kazanım dahil edilip, sınavda bu kazanımların üçü yedi soru ile ölçülürken, bu öğrenme alanının ikinci kazanımı "*Ondalık kesirlerin veya rasyonel sayıların kendileriyle tekrarlı çarpımını üslü sayı olarak yazar.*" kazanımı sınavda herhangi bir soru ile ölçülmemiştir. Bu kazanım, II. dönem TEOG Matematik Sınavı'nda bir soru ile ölçülmüştür. Böylece, üslü sayılar alt öğrenme alanı kazanımlarının tamamı TEOG Matematik Sınavlarında, sorular kazanımlara uygun olacak şekilde ölçülmüştür. Merkezi ortak sınavların kapsamına alınan ve bu sınavlarda ölçülemeyen kazanımların ise okulda öğretmenler tarafından uygulanacak olan sınavlarda ya da ders içi etkinliklerle ölçülmesi planlanmış olabilir.

3. Öğretmen ve Öğrencilerin 2013 – 2014 Eğitim Öğretim Yılı TEOG Matematik Sınavlarında Yer Alan Soruların Kazanımlara Uygunluğu Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında öğretmen ve öğrencilere TEOG matematik sorularının kazanımlara uygun olup olmadığı sorusu yöneltilmiştir. Öğrenci ve öğretmenlerden alınan görüşler, I. ve II. dönem TEOG Sınavları için ayrı ayrı incelenmiştir. Çizelge 16’da öğrencilerin, I. dönem TEOG matematik sorularının kazanımlara uygunluğu hakkındaki görüşlerine ilişkin bulgular yer almaktadır.

Çizelge 16

Öğrencilerin I. Dönem TEOG Sınavı Matematik Sorularının Kazanımlara Uygunluğu Hakkındaki Görüşleri

Görüşler	f	%
Çoğunlukla örtüştü	69	70.41
Kısmen örtüştü	8	8.16
Çoğunlukla örtüşmedi	21	21.43
Toplam	98	100

Çizelge 16’da görüldüğü gibi, öğrencilerin %70.41’i, I. dönem TEOG matematik sorularının matematik kazanımları ile çoğunlukla örtüştüğü görüşündedirler. Soruların kazanımlar ile çoğunlukla örtüştüğünü düşünen öğrenciler görüşlerinde sınavın kolay olduğu, matematik dersinde öğrendikleri konuların sınavda yer aldığını ve sınıfta öğretmenlerinin benzer sorular çözdüğünü belirtmişlerdir. Bu konudaki öğrenci görüşlerinden bazıları şöyledir:

Ö29: Matematik dersinde ne öğrendiysem TEOG Sınavında çıktı ve ben birebir örtüştüğünü düşünüyorum.

Ö7: Sorulan sorular örtüşüyordu fakat hiç seçici değildi.

Ö71: Sorular işlediğimiz yerlerdendi.

Öğrencilerin %8.16’sı ise sorular ile kazanımların kısmen örtüştüğünü düşünmektedirler. Soruların kazanımlar ile kısmen örtüştüğünü düşünen öğrenciler görüşlerinde, öğretmenlerinin derslerinde çözdükleri sorulara benzer sorular

çıkmadığını, konuları çok detaylı işlediklerini ve sınavda yer almasını bekledikleri konulardan (histogram gibi) hiç soru çıkmadığını belirtmişlerdir. Örneğin, Ö23 ve Ö91 bu konudaki görüşlerini şöyle ifade etmişlerdir:

Ö23: Kısmen örtüşüyordu, sormayacakları konuyu dahil ettiler. Histogram gibi...

Ö91: Çok fazla örtüştüğünü düşünmüyorum. Çünkü matematik dersinde çözdüğümüz sorular ile alakası yoktu sınavın.

Öte yandan, öğrencilerin %21.43'ü ise I. dönem TEOG Matematik Sınavı'nda çıkan soruların matematik kazanımları ile çoğunlukla örtüşmediğini söylemişlerdir. Öğrenciler, okuldaki matematik derslerinde daha zor sorular çözdüklerini, TEOG Sınavında çıkan soruların çok basit düzeyde olduğunu ve soruların seviye belirlemeye yönelik olmadığını vurgulamışlardır. Öğrenciler sınavda yer alan soruların matematik kazanımları ile örtüşmediğini şöyle ifade etmişlerdir:

Ö11: Biz matematiği çok ağır işlerken sınav çok kolaydı. O soruları çözme gereksinimi bile duymamıştık.

Ö13: Seviye altı ve belirleyici olmadığını düşünüyorum.

Ö18: Kesinlikle eş değer değildi.

Araştırmaya katılan öğretmenlere de I. dönem TEOG Sınavı matematik sorularının, Matematik kazanımlarına uygunluğu hakkındaki görüşleri sorulmuştur. Çizelge 17'de öğretmenlerin I. dönem TEOG Sınavı matematik sorularının kazanımlara uygunluğu hakkındaki görüşlerine ilişkin bulgular yer almaktadır.

Çizelge 17

Öğretmenlerin I. Dönem TEOG Sınavı Matematik Sorularının Kazanımlara Uygunluğu Hakkındaki Görüşleri

Görüşler	f	%
Çoğunlukla uygun	12	85.71
Kısmen uygun	2	14.29
Çoğunlukla uygun değil	-	-
Toplam	14	100

Çizelge 17 verileri incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerin %85.71'i I. dönem TEOG Sınavı matematik sorularının, 8. sınıf matematik kazanımlarına çoğunlukla uygun olduğunu, %14.29'u ise soruların kazanımlara kısmen uygun olduğunu düşünmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde, görüşlerinde soruların kazanımlara uygun olmadığını belirten öğretmen bulunmamaktadır. I. dönem TEOG Sınavı matematik sorularının, 8. sınıf matematik kazanımlarına çoğunlukla uygun olduğunu düşünen öğretmenler görüşlerinde, soruların kazanımlara uygun hazırlandığını belirtmelerinin yanı sıra soruların içeriği hakkında bazı eleştiriler yapmışlardır. Örneğin, bir öğretmen bu eleştirisini şöyle ifade etmiştir:

G11: Kazanımlara uygundu ancak kazanımlara göre dağılımı bence uygun değildi. Aynı tarz sorular sorulmuş farklı sorularda farklı kazanımların ölçülmesi pek amaçlanmamıştı. I. dönem sınav soruları özensiz hazırlanmıştı.

Öte yandan, I. dönem TEOG Sınavı matematik sorularının, 8. sınıf matematik kazanımlarına kısmen uygun olduğunu düşünen öğretmenler görüşlerinde, soruların basit ve özensiz hazırlandığını, özellikle I. dönem merkezi ortak sınavında seçici soruların yer almadığını belirtmişlerdir. Bazı öğretmenler ise bu konudaki eleştirilerini şöyle ifade etmişlerdir:

G5: Üslü sayılarla ilgili problem çözer kazanımı yok ama sorulmuş. Ayrıca, kazanımlarda birimleri çevirme belirtilmemiş ama sarmal yapı, sınava yansımış. Çok büyük ve çok küçük sayılarda birim çevirmelerin bilinmesi gerekiyor.

G 12: Sorular kazanımlara uygundu, fakat sorular çok kolay olduğu için başarılı öğrenci ile başarısız öğrenciyi ayırt eden seçici sorular yoktu.

Öğretmen ve öğrencilerin görüşleri genel olarak değerlendirildiğinde, I. dönem TEOG Sınavı matematik sorularının, 8. sınıf matematik kazanımlarına çoğunlukla uygun olduğu görüşünde oldukları görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmen ve öğrencilere II. dönem TEOG Sınavı matematik sorularının da, matematik kazanımlarına uygunluğu hakkındaki görüşleri sorulmuştur. Öğrencilerden alınan yanıtlara ilişkin bulgular Çizelge 18'de yer almaktadır.

Çizelge 18

Öğrencilerin II. Dönem TEOG Sınavı Matematik Sorularının Kazanımlara Uygunluğu Hakkındaki Görüşleri

Görüşler	f	%
Çoğunlukla örtüştü	71	72.45
Kısmen örtüştü	15	15.31
Çoğunlukla örtüşmedi	12	12.24
Toplam	8	100

Çizelge 18’de görüldüğü gibi, öğrencilerin %72.45’i II. dönem TEOG Sınavı matematik sorularının, 8. sınıf matematik kazanımları ile çoğunlukla örtüştüğünü söylemişlerdir. Bu öğrenciler görüşlerinde; okulda işledikleri tüm konuların sınavda yer aldığını, soruların basit fakat dikkat gerektiren sorular olduğunu belirtmişlerdir. Öğrenciler II. dönem TEOG Sınavı matematik soruların matematik kazanımları ile çoğunlukla örtüştüğünü şöyle ifade etmişlerdir:

Ö17: Dikkat gerektiren kaliteli sorulardı ve tamamen örtüştü.

Ö39: Örtüşüyordu fakat daha zor ve eleyici sorular olabilirdi.

Ö46: Müfredatta olan her şeyi sormuşlardı. Matematik basitti, sadece dikkat gerektiriyordu.

Öğrencilerin %15.31’i de soruların kazanımlar ile kısmen örtüştüğü görüşündedirler. Bu öğrenciler ise, sınava hazırlanma sürecinde çok yoğun işlenen ve önemli olan konulardan, kazanım listesinde olmasına rağmen, sınavda bekledikleri kadar soru çıkmadığını ve bu konuların gereksiz yere yoğun bir şekilde işlendiğini belirtmişlerdir. Örneğin, bir öğrenci bu konudaki görüşünü şöyle ifade etmiştir:

Ö5: Tamamen örtüşmüyordu. Bazı önemli konular (geometrik cisimler...vb.) ile ilgili soru çıkmadı.

Öte yandan, öğrencilerin %12.24’ü ise soruların kazanımlar ile çoğunlukla örtüşmediğini düşünmektedir. Öğrenciler bu düşüncenin sebebi olarak; kazanımların yeteri kadar dikkate alınmadan soruların hazırlandığını, sınıf içinde matematikte başarısız olan öğrencilerin bile sınavda hiç seçici sorunun bulunmamasından dolayı

TEOG Sınavlarında yüksek puan aldığını ve bunun adaletsizlik olduğunu söylemişlerdir. Bazı öğrencilerin bu konudaki görüşleri şöyledir:

Ö13: Kazanımların yeteri kadar dikkate alınmadığını ve soruların seçici olmadığını düşünüyorum.

Ö49: Derste çok daha zorlarını çözdük ve en kötü öğrenci bile hepsini doğru yaptı, adaletsizlik bu.

Araştırmaya katılan öğretmenlere de, II. Dönem TEOG Sınavı matematik sorularının, 8. sınıf matematik kazanımlarına uygunluğu hakkındaki görüşleri sorulmuştur. Öğretmenlerden alınan yanıtlara ilişkin bulgular Çizelge 19’da yer almaktadır.

Çizelge 19

Öğretmenlerin II. Dönem TEOG Sınavı Matematik Sorularının Kazanımlara Uygunluğu Hakkındaki Görüşleri

Görüşler	f	%
Çoğunlukla uygun	12	85.71
Kısmen uygun	2	14.29
Çoğunlukla uygun değil	-	-
Toplam	14	100

Çizelge 19’da görüldüğü gibi, öğretmenlerin %85.71’i II. Dönem TEOG Sınavı matematik sorularının, matematik kazanımlarına çoğunlukla uygun olduğunu, %14.29’u ise kısmen uygun olduğunu düşünmektedir. II. dönem TEOG Sınavı matematik sorularının, matematik kazanımlarına çoğunlukla uygun olduğunu düşünen öğretmenler görüşlerinde, II. dönem için belirlenen kazanımların I. dönem için belirlenen kazanım sayısından fazla olduğunu, soru sayısının 20 ile sınırlandırılmış olmasından dolayı her kazanımdan soru sorulamayacağını, bu yüzden sınavda birkaç kazanımı kapsayan soruların yer aldığını belirtmişlerdir. Bazı öğretmenlerin bu konudaki görüşlerini şöyle ifade etmişlerdir:

G3: Sorular kazanımlara uygun hazırlanmış fakat sorulmayan kazanımlar mevcut. MEYÖ hiç sorulmadı, iki bilinmeyenli denklem iki kez sorulmuş onun yerine standart sapma sorulabilirdi.

G11: II. dönem sınavları dağılım ve soru kalitesi olarak daha iyiydi. Sorular net ve seçiciydi.

Buna ek olarak, öğretmenler soruların kazanımlara kısmen uygun olduğunu düşüncelerinin sebebinin sınavda aynı kazanımdan birkaç sorunun yer alması, aynı kazanımı test eden soruların sorulması yerine başka kazanımların ölçülmesinin daha uygun olacağı şeklinde açıklamışlardır. Örneğin, bir öğretmen bu konudaki görüşlerini şöyle belirtmiştir:

G5: I. dönemde olduğu gibi kazanımı net karşılamayan sorular var. Birden fazla kazanımı kapsayan sorular vardı. Öğretmen kılavuzunu göz önünde bulundurulduğunda öğretmen kılavuzunda olmayan hiçbir şey test edilmemiş. Sadece kazanımlarını düşünürsek bazı eksiklikler vardı. Sorular kazanımları tam olarak karşılamıyor bazı sorularda.

Ayrıca, II. dönem TEOG Sınavı matematik sorularının matematik kazanımlarına uygun hazırlandığını düşünen öğretmenlerden biri ise II. dönem TEOG Sınavı matematik soruları arasında aslında 7. sınıf matematik kazanımı ile örtüşen bir sorunun da yer aldığını söyleyerek kazanımlar ile soruların ilişkisini şöyle değerlendirmiştir:

G2: Sorular kazanımlara uygun sorulmuştu. Şaşırtıcı derece geçiş konularını da kapsıyordu. A kitapçığı 20. soru, 7. sınıfı kapsayan bir kazanımdı. Aslında 8. sınıf öğrencisi yapabilir ama unutmuşlar. Eksenlere paralel doğruların grafiğini çizer gibi bir kazanım yok 8. sınıfta. Aslında sınavda birçok kazanımdan soru yoktu. Kazanımların çoğu birbiriyle alakalı olduğu için hepsini sormasını bekleyemeyiz. Örneğin; geometrik cisimlerden, ara kesit sorusunda birçok kazanımı birleştirip sormuş.

Öğretmen ve öğrencilerin görüşleri genel olarak değerlendirildiğinde, II. dönem TEOG Sınavı matematik sorularının 8. sınıf matematik kazanımlarına çoğunlukla uygun olduğu görülmektedir. II. dönem için belirlenen kazanım sayısının, I. dönem için belirlenen kazanım sayısından fazla olması nedeniyle sorular her kazanımı kapsayacak şekilde hazırlanamamıştır. Ayrıca, her iki dönemde yapılan sınavlarda tekrar eden kazanımlar ile ilgili soruların yer alıp, bazı kazanımların sınav kapsamında olmasına rağmen hiç ölçülmemiş olması, soruların kazanımlara dağılımının eşit yapılamadığını göstermektedir.

4. TEOG Sistemi'nin Hedeflerine Ulaşma Düzeyinin Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi

Araştırmanın bu bölümünde TEOG Sistemi'nin hedeflerine ulaşma düzeyine ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri ile ilgili bulgular verilmiştir.

4.1.TEOG Sistemi'nin Hedeflerine Ulaşma Düzeyi Hakkında Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri İle İlgili Bulgular

Araştırmanın amaçları çerçevesinde, TEOG Sistemi'nin hedeflerine ulaşma düzeyinin öğretmen ve öğrenci görüşlerine dayalı olarak belirleyebilmek için oluşturulan temel eğitimden ortaöğretime geçiş sisteminin bakanlıkça belirlenen aşağıda sıralanan hedefler dikkate alınmıştır. Bunlar:

- Öğrenci üzerindeki stresi azaltıp başarıyı artırma,
- Okul dışı eğitim kurumlarına olan ihtiyacı azaltma,
- Okulun ve öğretmenin etkinliğini artırma,
- Okula olan devamsızlığı en aza indirme,
- Ülke çapında eğitim programlarının eş zamanlı uygulanmasını sağlama,
- Başarı değerlendirmesini sürece yayma,
- Öğretmenin mesleki performansını artırma,
- Telafi imkânı sağlayarak tek sınavdan doğan olumsuzlukları en aza indirme.

4.1.1. Öğrenciler Üzerindeki Stresi Azaltıp Başarıyı Artırma Hedefi İle İlgili Bulgular

TEOG Sınavlarında yapılan değişikliklerin temel gerekçelerinden biri öğrenciler üzerindeki sınav stresini en aza indirerek başarıyı artırmak olarak tanımlanmıştır. TEOG Sınav modelinden önce uygulanan ve ortaöğretime geçişi sağlayan sınav sistemleri incelendiğinde yapılan sınavların, TEOG modelinin aksine, ilgili eğitim öğretim yılının sonunda yapılan tek bir merkezi sınavdan oluştuğu görülmektedir. TEOG ile temel

eğitimden ortaöğretime geçiş sistemi, her bir dönemde iki güne yayılarak yapılan merkezi sınavlardan oluşmaktadır. Sınavların iki güne yayılarak parçalar halinde yapılmasının temel hedefi; öğrencileri tek bir sınavın yaratacağı kaygıdan kurtarıp, sınav stresini en aza indirerek öğrencilerin başarısını artırma olarak belirlenmiştir. Bu araştırma kapsamında öğrenci ve öğretmenlerle yapılan görüşmelerde öğretmen ve öğrencilere sınavların iki güne yayılarak yapılmasının öğrencilerin matematik başarısına ve ders çalışma yöntemlerine etkisi sorulmuş ve elde edilen bulgular Çizelge 20’de verilmiştir.

Çizelge 20

TEOG’un Öğrenciler Üzerindeki Stresi Azaltıp Başarıyı Artırma Hedefi İle İlgili Öğrenci Görüşleri

Görüşler	f	%
Başarımı ve ders çalışma yöntemimi olumlu yönde etkiledi	44	44.90
Başarımı ve ders çalışma yöntemimi olumsuz yönde etkiledi	10	10.20
Başarımı ve ders çalışma yöntemimi etkilemedi	44	44.90
Toplam	98	100

Çizelge 20 incelendiğinde, öğrencilerin %44.90’ı TEOG Sınavlarının iki güne yayılarak yapılmasının, matematik başarısını ve ders çalışma yöntemlerini olumlu yönde etkilediği, %10.20’sinin matematik başarısını ve ders çalışma yöntemlerini olumsuz yönde etkilediği ve %44.90’nının ise matematik başarısını ve ders çalışma yöntemlerini etkilemediği yönünde görüş belirttikleri görülmektedir.

Araştırmaya katılan ve TEOG’un matematik başarısını ve ders çalışma yöntemlerini olumlu etkilediğini belirten öğrenciler, TEOG Sınavlarının iki güne yayılarak yapılmasının süre sıkıntısı yaşamadan sınavlara girmelerini sağladığı ve sınav aralarında mola verilmesinin heyecanlarını ve sınav streslerini yatıştırmak adına olumlu etki yarattığını belirtmişlerdir. Bazı öğrenciler ise bu konudaki görüşlerini şöyle ifade etmişlerdir:

Ö10: İlk gün bittikten sonra ikinci günün sınavlarına çalışma imkanım oluyordu.

Ö34: İki gün olması biraz heyecanımızı azalttı. Çünkü ilk gün sayısal, ikinci gün sözel derslerden sınav oluyorduk. İkisi aynı anda olsaydı bilgiler karışabilirdi.

Ö91: Çok iyi etkiledi. Çünkü insan rahat oluyor ve süre sıkıntısı olmuyor. İki güne yayılması da stresi azaltıyor.

Ayrıca, araştırmaya katılan öğrencilerin önemli bir kısmı da sınavların iki güne yayılarak yapılması konusunda bilgilendiklerini, bu durumun kendilerini etkilemediğini ve aynı sayıda soru ile karşılaştıkları için sınavın iki güne yayılarak ya da tek günde yapılmasının herhangi bir etkisi olmadığını belirtmişlerdir.

Ö42: Fark eden bir şey olmadı. Yine aynı sayıda soru çözdük.

Ö46: Bir gün içinde hepsi yapılsa da olurdu. Hiçbir etkisi olmadı.

Yapılan görüşmeler neticesinde öğrencilerin %10.20'sinin ise TEOG Sınavlarının iki güne yayılarak yapılmasının matematik başarılarını ve ders çalışma yöntemlerini olumsuz yönde etkilediğini belirttikleri görülmektedir. Öğrenciler sınavların iki güne yayılarak yapıldığı için iki günde de stres ve kaygı yaşadıklarını, ilk gün girdikleri sınavların kötü geçmesinin doğurduğu olumsuz sonuçların ikinci güne de yansıdığını belirtmişlerdir. Bazı öğrenciler ise bu konudaki görüşlerini şu cümleler ile ifade etmişlerdir:

Ö11: İlk gün başarısız olduğum derslerin üzüntüsü ikinci güne de yansıdı.

Ö29: Evet etkiledi. Stresten hiçbir derse çalışamadım. Çok zorlandım.

Ö39: Bence sınavın iki güne yayılması hem stresi artırdı hem de daha yorucu oldu.

Öte yandan, Çizelge 22 verilerinde TEOG Sınavlarının iki güne yayılarak yapılmasının öğrencilerin matematik başarısını ve ders çalışma yöntemlerini olumlu etkilediğini düşünen öğrenci sayısı (n=44) ile oluşturulan bu sistemin matematik başarısını ve ders çalışma yöntemlerini etkilemediğini düşünen öğrenci sayısının (n=44) eşit olduğu görülmektedir. Bu durum, öğrencilerin bu konuda bir fikir birliği içinde olmadıklarını göstermektedir.

TEOG'un öğrenciler üzerindeki stresi azaltıp başarıyı artırma hedefi ile ilgili öğretmen görüşlerine ilişkin bulgular Çizelge 21'de verilmiştir.

Çizelge 21

TEOG'un Öğrenciler Üzerindeki Stresi Azaltıp Başarıyı Artırma Hedefi İle İlgili Öğretmen Görüşleri

Görüşler	f	%
Öğrencileri olumlu etkilemiştir	13	92.86
Öğrencileri olumsuz etkilemiştir	1	7.14
Toplam	14	100

Çizelge 21'de görüldüğü gibi, öğretmenlerin 13'ü, TEOG Sınavlarının iki güne yayılarak yapılmasının, öğrencilerin matematik başarısını ve ders çalışma yöntemlerini olumlu etkilediğini, biri ise öğrencilerin matematik başarısını ve ders çalışma yöntemlerini olumsuz etkilediğini belirtmişlerdir. Öğretmenler görüşlerinde okulların sınav günleri tatil olmasından dolayı öğrencilerin o haftayı sınav haftası olarak algılamasının, sınava güdülenmeleri açısından olumlu yönde etki yarattığını, öğrencilerin tek oturumda tüm derslerden sınava girmek yerine süre sıkıntısı olmadan ve sınav aralarında mola verilerek işleyen bir sınav sisteminden memnun olduklarını belirtmişlerdir. Bazı öğretmenler ise bu konudaki görüşlerini şöyle ifade etmişlerdir:

G10: Daha az stres ve kaygı oldu. Ayı ayrı girmeleri konsantrasyonlarını artırdı. Ara verilmesi ihtiyaçlarını gidermede yardımcı oldu.

G14: Öğrencilerin sınava yönelik kaygıları azaldı.

Araştırmaya katılan öğretmenlerden yalnızca biri TEOG Sınavlarının iki güne yayılarak yapılmasının öğrenciler üzerinde olumsuz etkisi olduğunu belirtmiş ve bunu şöyle ifade etmiştir:

G5: Öğrencilerde daha çok stres hissettim. Stres iki katına çıktı.

Öğrenci ve öğretmenlerin görüşleri genel olarak değerlendirildiğinde, TEOG Sınavlarının iki güne yayılarak yapılmasının öğrencilerin matematik başarısını ve ders çalışma yöntemlerini olumlu yönde etkilediğini düşündükleri belirlenmiştir. Özkan ve Özdemir (2014) yaptıkları çalışmada da görüldüğü gibi öğrenci ve öğretmenler tarafından merkezi ortak sınavların SBS'ye göre daha başarılı bir sınav sistemi olduğu sonucuna varılmıştır.

4.1.2. Okul Dışı Eğitim Kurumlarına Olan İhtiyacı Azaltma Hedefi İle İlgili Bulgular

Türk eğitim sistemi, öğrenmeyi merkeze alan bir eğitim sistemi hedeflemesine rağmen, sınav merkezli bir eğitim sistemi olmaktan kurtulamamıştır. Öğrencilerin bir sonraki eğitim kurumlarına geçişi: içeriği, uygulanma biçimi ve adı değişmesine rağmen süreci değil sonucu değerlendiren bir sınav sistemi ile sağlanmaktadır. Daha önceki ortaöğretim kurumlarına geçişi sağlayan sınav sistemlerinde de olduğu gibi TEOG Sistemi'nin de temel hedeflerinden biri okul dışı kaynaklara olan ihtiyacı azaltmak olarak belirlenmiştir. Önceki yıllarda yapılan sınavlar yıl sonunda MEB tarafından yapılan bir sınav olmasına rağmen, bakanlık okul dışı kaynaklara olan eğilimi azaltmak amacıyla ortaöğretime geçişi sağlayan sınavları eğitim öğretim sürecine dahil etmiştir.

Araştırma kapsamında yeni sınav modelinin öğrencilerin okul dışı kaynaklara yönelimine etkisi konusunda öğretmen ve öğrenci görüşleri alınmıştır. Çizelge 22'de öğrencilerin bu konudaki görüşlerine ilişkin bulgular verilmiştir.

Çizelge 22

TEOG Sınav Sınavlarının Okul Dışı Kaynaklara Yönelime Etkisi Konusunda Öğrenci Görüşleri

Görüşler	f	%
Okul dışı kaynaklara yönelimi azalttı	25	25.51
Okul dışı kaynaklara yönelimde değişiklik olmadı	20	20.41
Okul dışı kaynaklara yönelimi azaltmadı, aksine artırdı	53	54.08
Toplam	98	100

Çizelge 22'de görüldüğü gibi, öğrencilerin %54.08'i TEOG Sınavlarının, öğrencilerin okul dışı kaynaklara yönelimi azaltmadığını belirtmişlerdir. Bazı öğrenciler okul dışı kaynakların önemini ve sınavın okul dışı kaynaklara yöneltmesi hakkındaki görüşlerini şu cümleleriyle vurgulamışlardır:

Ö10: Her ne kadar hedef öyle olsa da bana göre dersane ve özel ders konu tekrarı ve çalışma için lazım.

Ö12: Tam aksine dershanelere ve özel derslere yönelmektedir.

Bazı öğrenciler ise okulda yapılan eğitimin ve öğretmen kalitesinin iyi olmadığını, bu yüzden TEOG Sınavları için okul dışı kaynakların kaçınılmaz olduğunu belirtmişlerdir. Örneğin;

Ö37: Okullardaki eğitim ve öğretmen kalitesi iyi olmadığı için dershaneler olmasa hiçbir şey yapamazdık.

Ö17: Devlet eğitimini kaliteli yaparsa başka kaynaklara yönelmeyiz. Böyle bir sınav sistemi ile mümkün değil.

Öte yandan, öğrencilerin % 20.41'i ise TEOG Sınavları ile okul dışı kaynaklara yönelimde değişikliğin olmadığını belirtmişlerdir. Bazı öğrenciler bu konudaki görüşlerini şöyle ifade etmişlerdir:

Ö24: Öğrenciler bu sınav sisteminde her türlü desteğe ihtiyaç duyuyor. Bu yüzden okul dışı kaynaklara yönelimde pek bir şey fark etmedi.

Ö33: Bence çok kötü bir sınav uygulaması oldu. Değişen hiçbir şey olmadı. Soruları kolaylaştırarak dershaneye ihtiyacımız yokmuş gibi gösterildi.

Diğer yandan, öğrencilerin % 25.51'i ise TEOG Sınavları ile okul dışı kaynaklara yönelimde azalma olduğunu belirtmişlerdir. Bazı öğrenciler bu konudaki görüşlerini şöyle ifade etmişlerdir:

Ö48: SBS' ye göre daha iyi bir sistem olduğu için dershanelere yönelimi azalttı. SBS olsaydı dershane gerekirdi.

Ö51: Okulumun etkinliği TEOG Sınavı olmadan önce çok farklıydı. TEOG Sınavı ile birlikte etkinliği daha da arttı. Bu da dışarı yönelmeyi azalttı.

Çizelge 23'te ise öğretmenlerin, TEOG Sınavlarının öğrencilerin okul dışı kaynaklara yönelimine etkisi hakkındaki görüşleri verilmiştir.

Çizelge 23

TEOG Sınavlarının Öğrencilerin Okul Dışı Kaynaklara Yönelimine Etkisi Konusunda Öğretmen Görüşleri

Görüşler	f	%
Okul dışı kaynaklara yönelimde azalma oldu	3	21.43
Okul dışı kaynaklara yönelimde değişiklik yok	4	28.57
Okul dışı kaynaklara yönelim arttı	7	50.00
Toplam	14	100

Çizelge 23'te görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenlerin yarısı TEOG Sınavları ile öğrencilerin okul dışı kaynaklara yöneliminde artış olduğunu, dördü değişiklik olmadığını, üçü ise azalma olduğu görüşündedir. Yapılan görüşmelerde öğretmenlerden biri öğrencilerin okul dışı kaynaklara yöneliminde değişikliğin olmadığını şöyle ifade etmiştir:

G1: Kaynaklara yönelimde her herhangi bir değişiklik olmadı. Hafta sonu kursları açılarak dershanelerin önüne geçilmeye çalışıldı. Hala dershaneye gidenler var ama okul kurs ücreti dershane ücretlerinden daha cüzi olduğu için öğrenciler hafta sonu kursuna gelmeye başladı. Bu da öğretmenin ekstra performans göstermesini gerektirdi. Dış kaynaklara bağımlıyız ve olmak da zorundayız. Çünkü MEB böyle bir kaynak sağlamıyor bizlere.

Bir başka öğretmen ise öğrencilerin okul dışı kaynaklara yöneliminde artış olduğunu şöyle ifade etmiştir:

G11: Böyle bir katkısı olduğunu düşünmüyorum. SBS varken öğrencilerin bir kısmı yalnızca 2.dönem destek alırken TEOG'da bütün sene boyunca bunu tercih ettiler.

Ayrıca, öğrencilerle yapılan görüşmelerde, öğrencilere TEOG Sınavlarına hazırlanma aşamasında destek alıp almadıkları, destek aldılar ise bu desteğin ne olduğu sorusu yöneltilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin TEOG Sınavlarına hazırlanırken aldıkları desteklere ilişkin bulgular Çizelge 24'te verilmiştir.

Çizelge 24

Öğrencilerin TEOG Sınavlarına Hazırlanırken Aldıkları Destekler

Alınan Destek Türü	f	%
Destek Yok	12	12.24
Sadece Dershane	55	56.12
Sadece Özel ders	7	7.14
Sadece Okul Kursu/Etütü	10	10.20
Dershane + Özel Ders	10	10.20
Dershane + Okul Kursu	3	3.06
Video Dersler	1	1.02
Toplam	98	100

Çizelge 24'te görüldüğü gibi, öğrencilerin yalnızca %12.24'ü TEOG Sınavlarına hazırlanırken herhangi bir destek almazken, %10.20'si ise sadece okulda yapılan etütlere/kurslara katılmıştır. Öte yandan, TEOG Sınavlarına hazırlanma aşamasında herhangi bir destek almayan ya da sadece okulda yapılan etütlere/kurslara katılan öğrencilerin dışında kalan öğrenciler (%77.56) ise özel ders, dershane ya da video dersler gibi okul dışı kaynaklardan destek aldıklarını belirtmişlerdir.

Bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun TEOG Sınavlarına hazırlanma aşamasında okul dışından destek aldığı görülmektedir. Öğrenciler görüşlerinde okulda yapılan öğretimin yeterli olmadığını, düzenli çalışma, tekrar ve yardımcı kaynaklar için okul dışı kurumların gerekli olduğunu, hatta sistemin soruları kolaylaştırarak kendilerinin okul dışı kaynaklara ihtiyaçları yokmuş gibi gösterildiğini ifade etmişlerdir. Ayrıca, önceki yıllarda yapılan sınavlarda, ortaöğretime geçiş sınavı yılsonunda olduğundan, öğrencilerin daha çok ikinci dönem okul dışı kaynaklara yöneldiğini, fakat TEOG Sistemi'nde öğrenciler her iki dönemde de sınava girdiği için okul dışı kaynaklara yönelimde bir azalma değil, artış olduğunu ifade etmişlerdir. MEB'in 13.12.2014 tarihinde TEOG Sistemi'nin değerlendirilmesi amacıyla 9. sınıf öğrencilerinin katılımı ile gerçekleştirdiği bir çalışmada, TEOG Sistemi'nin öğrencilerin okul dışı kaynaklara olan ihtiyacını azalttığı belirtilmesine rağmen (Star Gazetesi, Aralık, 2014), bu çalışmada TEOG Sınavları ile öğrencilerin okul dışı kaynaklara olan ihtiyacının azalmadığı söylenebilir. Dahası, Özkan ve Özdemir (2014) yaptıkları çalışmada TEOG Sistemi'nin dershaneye gitme ve kaynak kitap kullanımını etkilemediği sonucuna ulaşmışlardır. Erol (2016) yaptığı çalışmada ise TEOG Sınavlarının yardımcı kaynak kullanımı, dershane ve etüt merkezlerine gitme gibi okul dışı kaynaklara yönelimi çok fazla etkilemediği sonucuna varmıştır.

4.1.3. Okulun ve Öğretmenin Etkinliğini Artırma Hedefi İle İlgili Bulgular

TEOG Sınavları ile belirlenen altı dersin ikinci sınavları MEB tarafından ülke genelinde merkezi ortak sınav olarak yapılmaktadır. Sınavların, eğitim öğretim süreci içinde, okulda yapılan bir yazılı sınav gibi belirli konuları kapsayan bir değerlendirme süreci haline getirilmesi ile okulun ve öğretmenin etkinliğini artırmak amaçlanmaktadır. Bu amaçla, öğrencilerin TEOG Sınavlarına hazırlanma sürecinde, okulun ve öğretmenlerin öğrencilere destek vermesi beklenmektedir. Böylelikle, öğrencilerin TEOG Sınavlarına hazırlanma süreçlerinde okulun ve öğretmenin etkinliği artarak öğrencilerin okul dışı kaynaklara yönelimini azaltmak planlanmaktadır. Ayrıca, TEOG Sistemi ile birlikte okulda öğretmen tarafından yapılan diğer değerlendirmelerin (sınavlar, ders içi etkinliklere katılım, proje vb.) öğrencilerin TEOG puanını belirlemede payının artırılması ile okuldaki öğrenmeleri daha önemli hale getirmek amaçlanmıştır.

Araştırma kapsamında, öğrencilere TEOG Sınavlarına hazırlanmalarına destek olmak amacıyla, öğrenim gördükleri ortaokulda yapılan çalışmalar sorulmuştur. Öğrencilerin bu soruya verdikleri yanıtlara ilişkin bulgular Çizelge 25'te verilmektedir.

Çizelge 25

TEOG Sınavlarına Hazırlanma Konusunda Okullarda Destek Çalışmalarının Yapılma Durumuna İlişkin Öğrenci Görüşleri

Görüşler	f	%
Okuduğum ortaokulda, destek amaçlı çalışmalar yapıldı	67	68.37
Okuduğum ortaokulda destek amaçlı çalışmalar yapılmadı	31	31.63
Toplam	98	100

Çizelge 25'te görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin %68.37'si, devam ettikleri ortaokulda TEOG Sınavlarına hazırlanmalarına destek olmak amacıyla çalışmalar yapıldığını belirtmişlerdir. Öğrenciler, sınava hazırlık döneminde, okul çıkışlarında ve hafta sonları kurslar yapıldığını, öğretmenlerinin kendi branşlarında çalışma kâğıtları dağıttıklarını ve okul genelinde TEOG Sınavı öncesinde tüm dersleri kapsayan tarama sınavlarının yapıldığını belirtmişlerdir Bazı öğrenciler bu konudaki görüşlerini şöyle ifade etmişlerdir:

Ö10: Okul çıkışı ve cumartesi günlerine etüt koyulmuştu. Genellikle yaprak test veriyorlardı.

Ö28: Tüm 8. sınıf öğrencilerine seviye tespit sınavı yapıldı. Öğretmenler çalışma kağıdı ve tarama sınavları yaptılar.

Ö51: Okulumuzda yapılmayan çalışma yoktu. Hem bizi motive etmek hem de derslerimizin daha iyi hale gelmesi amacıyla olabildiğince çok çalışma yapıldı.

Ülke genelinde tüm okullarda sınava hazırlık aşamasında aynı konular işlense de her okul kendi bünyesinde, sınava hazırlık aşamasında öğrencilerine destek vermektedir. Çizelge 27’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin %31.63’ü ise TEOG Sınavlarına hazırlık aşamasında öğrenim gördükleri ortaokulda herhangi bir çalışma yapılmadığını söylemişlerdir. Bir öğrenci ise okulun değil okul dışı kaynakların sınava hazırlanma sürecinde daha etkin olduğunu şu sözleri ile vurgulamıştır.

Ö8: Ortaokulumda bu gibi destekler olmadı. Ama dershanem her açıdan yardımcı oldu.

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerde ise öğretmenler imkânları dâhilinde öğrencilere çalışma kağıdı hazırladıklarını, zayıf öğrencileri etkinlikler ile desteklediklerini, branşları bazında tarama sınavı yaptıklarını ve okul dışından deneme sınavı temin ederek öğrencilerin TEOG Sınavları öncesi eksiklerini görmek amaçlı tespit sınavı yaptıklarını belirtmişlerdir. Örneğin bazı öğretmenler bu konudaki görüşlerini şu cümleleri ile belirtmişlerdir:

G1: TEOG sunumlarını yaptık, bilgilendirme yaptık. Deneme sınavı yapmaya çalışıyoruz ama dışarıda satın aldığımız sınavlar bunlar. Çocuklar en azından bir sınav görsünler diye dışarıdan sınav getiriyoruz ve uyguluyoruz.

G11: Her konu sonunda ‘Neler Öğrendim’ adı altında küçük sınavlar ve 3 - 4 haftada bir deneme sınavları uyguladık. Küçük sınavları ben bireysel olarak hazırladım. Öğrencilerin zorlandığı konularla ilgili çalışma kağıtları hazırladım.

Öğrenci ve öğretmenlerin görüşleri genel olarak değerlendirildiğinde, ortaokullar imkânları ölçüsünde, TEOG Sınavlarına hazırlanma konusunda öğrencilerine destek olmak amacıyla çeşitli çalışmalar yapmaktadırlar. Yapılan bu

çalışmaların öğrenciler tarafından nasıl değerlendirildiğini ortaya koymak amacıyla öğrencilerin, TEOG Sınavlarına hazırlanma süreçlerinde devam ettikleri ortaokulların beklentilerini ne ölçüde karşıladığı, okullarının memnun olmadıkları yönlerinin neler olduğu soruları yöneltilerek araştırma derinleştirilmiştir. Öğrencilere yöneltilen bu soruların yanıtlarına ilişkin bulgular Çizelge 26’da gösterilmiştir.

Çizelge 26

Devam Edilen Ortaokullardan Memnun Olma Durumuna İlişkin Öğrenci Görüşleri

Görüşler	f	%
Beklentilerimi karşıladı	60	61.22
Beklentilerimi kısmen karşıladı	18	18.37
Beklentilerimi karşılamadı	20	20.41
Toplam	98	100

Çizelge 26’da görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu (%61.22) devam ettikleri ortaokulların TEOG Sınavlarına hazırlanırken beklentilerini karşıladığını belirtmişlerdir. Öğrenciler, sınav döneminde okulun ve öğretmenlerinin özveri ile çalıştıklarını, destek amaçlı kaynaklar sağladıklarını, okul çıkışlarında etütler yaparak tekrar alıştırmalarına yer verdiklerini ve bu durumun öğrenci, öğretmen ve okul ilişkisini artırdığını söylemişlerdir. Bazı öğrenciler ise bu konudaki görüşlerini şöyle ifade etmişlerdir:

Ö11: Bazı öğretmenlerim çok iyi ders anlatıyordu, kurslar veriyorlardı. Derslerde tekrar yaptık, test çözdük. Sınavda çıkabilecek soruları çözüyorlardı ve alıştırma hazırlıyorlardı.

Ö29: TEOG Sınavından önceki sınavlarda öğrenciler o sınava çalışmak için okula bile gelmiyordu. Fakat dönem ortasında yapılan bu sınav, öğrenci için öğretmen ve okul ilişkisini güçlendirdi.

Bir öğrencinin ise bu konudaki görüşünü;

“Eğitim açısından beklentilerimi karşıladı fakat okul notlarımızın TEOG puanımı belirlemede etkili olması ve okuduğum okulda öğretmenlerimizin not konusunda çok sıkıntılı olması beni hiç memnun etmemişti.”(Ö7)

şeklinde olmuştur.

Ayrıca, öğrencilerin %18.37'si devam ettikleri ortaokul TEOG Sınavlarına hazırlanırken beklentilerini kısmen karşıladığını, %20.41'i ise ortaokullarının sınava hazırlık döneminde beklentilerini karşılamadığını söylemişlerdir. TEOG Sınavlarına hazırlanma sürecinde devam ettikleri ortaokulların beklentilerini kısmen karşıladığını ya da karşılayamadığını savunan öğrenciler, okullarında verilen eğitimin niteliğinin düşük ve eğitim ortamının iyi olmadığını ifade etmişlerdir. Ayrıca, bazı öğrenciler sınava hazırlık için gerekli materyallerin sağlanamadığından, sınıflarının kalabalık olmasından dolayı derslerin verimli geçmediğinden ve öğretmenlerinin ders içi etkinliklere katılım puanlarını düşük verdiğinden bahsetmişlerdir. Örneğin;

Ö12: Genel olarak eğitim ve öğretim anlamında beklentilerimi tam olarak karşılayan bir ölçüde değildi. Dersler genellikle boş geçiyordu.

Ö37: Beklentilerimi karşılayamadı, dershaneye gitmeseydim sınavda çok düşük not alırdım. İyi bir okul değildi. Disiplinsiz, başarısız, öğretmenleri yaşlı, sınava hazırlık açısından gerekli çalışmalar yapmayan bir okuldu.

Öğrencilerin görüşleri genel olarak değerlendirildiğinde, TEOG Sınavlarına hazırlanma sürecinde, devam ettikleri ortaokulların beklentilerini çoğunlukla karşıladığını, fakat araştırmaya katılan öğrencilerin yaklaşık %40'ının eğitim ve öğretim anlamında beklentilerinin tam olarak karşılanmadığı görülmektedir. Ancak, görüşme yapılan öğrencilerin tamamına yakını öğretmenlerinin ders içi katılım puanlarında kendilerini zorladıklarından bahsetmişlerdir. Öğrencilerin okul başarısına ve ortaöğretime yerleştirme puanına etkisi büyük olan ders içi katılım notlarının bazı okullarda yüksek, bazı okullarda düşük verilmesi öğrencilerin sınav psikolojilerini doğrudan etkilediği görülmektedir. Hatta bir öğretmen bu konudaki görüşünü şöyle belirtmiştir:

G3: Biz de en büyük problem, TEOG Sınavının sonucuna göre çocukların bir yerlere gidebilmesinin belirlenmesi. Bu çocuklar ve okullar için çok ilginç bir durum. Ortada objektif olarak verilmeyen birçok puan var. Sistemin sonucu değerlendiren bir sınav olmasından şikâyetçiyim. Ne yazık ki çocuklar yarışa sokuluyor, kurumlar töhmet altında kalıyor. Yönetimden gelen baskı sonucunda ders içi etkinliklere katılım puanları yükseltiyor. İlçede alınan karara göre, biri merkezden yapılmak üzere üç yazılı sınav ve iki ders içi etkinliklere katılım puanı ile öğrenci değerlendirilir ama şahıs okulları bunu yapmıyor. Çünkü

e-okul not giriş sisteminde öğretmene beş adete kadar ders içi etkinliklere katılım puanı verebilme hakkı tanınıyor. Sınavın etkinliğini artırmak için, MEB ders içi etkinliklere katılım puanında kısıtlamaya gitmeli.

Öğrenci ve öğretmenlerin, sistemin okulun ve öğretmenin etkinliği hakkındaki görüşleri genel olarak değerlendirildiğinde, MEB'in TEOG Sınavlarını öğretim süreci içinde yaparak okulu ve öğretmeni daha etkin hale getirmeyi amaçlamıştır. Bu amaç çerçevesinde, Çizelge 27 ve 28'de görüldüğü gibi öğrencilerin devam ettikleri ortaokullarda, ortaokulların imkânları ölçüsünde, TEOG Sınavlarına hazırlanmalarına destek olma amaçlı öğrenciler için çeşitli çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Dahası, öğrencilerin yarısından fazlasının TEOG Sınavlarına hazırlanma sürecinde devam ettikleri ortaokullardan beklentilerinin karşılandığı görülmektedir. TEOG Sistemi'nde öğrencilerin okul dışı kaynaklara yöneliminde çok fazla azalma olmamasına rağmen, okulda TEOG Sınavları dışında yapılan değerlendirmelerin öğrencilerin TEOG puanını belirlemede büyük önem taşıması, okulun ve öğretmenin etkinliğinin artmasına neden olduğu söylenebilir.

4.1.4. Okula Olan Devamsızlığı En Aza İndirme Hedefi İle İlgili Bulgular

MEB tarafından uygulanmaya başlanan TEOG Sistemi'nin hedeflerinden biri ise öğrencilerin okula olan devamsızlığını en aza indirmek olarak belirlenmiştir. MEB, bu hedefini gerçekleştirebilmek için, daha önceki yıllarda öğrencilere tanıdığı devamsızlık süresinde kısıtlamaya gitmiştir. Resmi Gazete'de yayımlanan 26.07.2014 tarih ve 29072 sayılı MEB Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nin 18. maddesinin 3. fıkrasına göre ilköğretim kurumlarında öğrencilerin okula devam etmelerinin zorunlu olduğu belirtilmiş ve bu fıkranın 'd' bendine göre öğrencilerin okula devam süresi şöyle düzenlenmiştir:

d) Öğrencinin geçerli mazereti ve velinin başvurusu üzerine okul yönetimi tarafından bir öğretim yılı içerisinde 15 güne kadar izin verilebilir (MEB, 2014).

Yapılan araştırma kapsamında öğrenci ve öğretmenlere, TEOG Sistemi'nin gelmesi ile birlikte öğrencilerin okula devamsızlığında ne gibi değişiklikler olduğu

sorusu yöneltmiştir. TEOG Sınavlarının, okula devam durumuna etkisi ile ilgili öğrenci görüşleri Çizelge 27’de verilmiştir.

Çizelge 27

TEOG Sınavlarının Okula Devam Durumuna Etkisi İle İlgili Öğrenci Görüşleri

Görüşler	f	%
Okula olan devamsızlık arttı	33	33.67
Okula olan devamsızlıkta değişiklik olmadı	25	25.51
Okula olan devamsızlık azaldı	40	40.82
Toplam	98	100

Çizelge 27’de görüldüğü gibi öğrencilerin %33.67’si TEOG Sınavları ile okula olan devamsızlıklarının arttığını, %25.51’i okula olan devamsızlıklarında değişiklik olmadığını, %40.82’si ise okula olan devamsızlıklarının azaldığını belirtmişlerdir. Okula olan devamsızlıklarının arttığını belirten öğrenciler bu durumun nedenleri olarak: okullarının yetersiz olduğunu ve bu nedenle okul dışı desteğe ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir. Örneğin;

Ö3: Sınava hazırlanırken çok fazla rapor aldım. Okula devamlılığım pek fazla değildi.

Ö6: Okul dışında dershaneye ihtiyaç duyduğum için devamsızlığım azalmadı.

Ö49: TEOG Sınavı var diye çoğu öğrenci rapor aldı ve dershaneye gitti. Kimse okula gelmedi.

Araştırmaya katılan öğrencilerin önemli bir kısmı (yaklaşık dörtte biri) okula olan devamsızlıklarında herhangi bir değişikliğin olmadığını, daha önceki sınav sistemlerinde olduğu gibi sınava hazırlanan öğrencilerin rapor alıp okul dışında sınava hazırlandıklarını ifade etmişlerdir. Örneğin;

Ö4: Değişen hiçbir şey yok hala rapor alıyoruz.

Ö8: Bence bu konuda pek bir etkisi olmamıştır. Herkes iki TEOG Sınavı öncesinde de rapor alıp dershaneye gitti.

Ayrıca, araştırmaya katılan öğrencilerin yaklaşık %40’ı, TEOG Sınavlarının iki döneme yayılarak yapılmasının kendilerini daha çok devamsızlık yapmaya ve daha çok okul dışı kaynaklara yönelttiğini ifade etmişlerdir. Öte yandan, TEOG Sınavları ile

okula devamsızlığın azaldığını savunan öğrenciler ise, sınavların dönem ortalarında yapılıyor olmasının onların okula devamını zorunlu hale getirdiğini ve yapılacak devamsızlık süresinin kısıtlandığını belirtmişlerdir. Örneğin;

Ö37: Sınavların dönem ortasında yapılması okula devamı gerektirdi.

Ö49: Sınavları iki döneme yayarak devamsızlık yapmayı engelliyorlardı.

MEB'in, TEOG Sınavları ile öğrencilerin okula devamsızlıklarını en aza indirme hedefi ile bir önceki başlıkta ele alınan TEOG Sistemi'nin okulun ve öğretmenin etkinliğini artırma hedefi ile doğrudan ilişkili olduğu söylenebilir. Okullarda öğrencilerin başarısını belirlemeye yönelik yapılan çalışmaların, öğrencilerin yerleştirmeye esas puanının hesaplanmasında büyük önem taşıması, öğrencileri okula devam etmeye zorunlu kıldığı görülmektedir. Bunların dışında, araştırmaya katılan öğrencilerin bazıları, öğretmenlerinin ders içi katılım puanının yerleştirmeye esas puanın hesaplanmasında önemli olduğunu belirttiklerinden ve kendilerini not kaygısına sokarak okula devama zorladıklarından bahsetmişlerdir. Bazı öğrenciler bu konudaki görüşlerini şöyle ifade etmişlerdir:

Ö34: Öğrencileri not psikolojisine sokmasından dolayı devamsızlık azaldı.

Ö71: Devamsızlığın puana etki edeceğini belirttiler. Bu yüzden devamsızlık yapamadık.

Ö97: Öğretmenler sınava hazırlık çalışmaları yaparak okulda daha fazla zaman geçirmemizi sağladılar.

TEOG Sınavları ile öğrencilerin okula devam durumlarına etkisine ilişkin öğretmen görüşleri Çizelge 28'de verilmiştir.

Çizelge 28

TEOG Sınavlarının Öğrencilerin Okula Devam Durumuna Etkisi İle İlgili Öğretmen Görüşleri

Görüşler	f	%
Okula olan devamsızlık arttı	7	50
Okula olan devamsızlıkta değişiklik olmadı	5	35.71
Okula olan devamsızlık azaldı	2	14.29
Toplam	14	100

Çizelge 28’de görüldüğü gibi öğretmenlerin yarısı TEOG Sistemi ile öğrencilerin okula devamsızlıklarının arttığını, beşi devamsızlıklarında herhangi bir değişikliğin olmadığını, ikisi ise öğrencilerin okula devamsızlıklarının azaldığını belirtmişlerdir. Devamsızlıkta bir değişiklik olmadığını belirten öğretmenler görüşlerinde; öğrencilerin sınav odaklı çalışmalarının devamsızlığı azaltmadığını ve özellikle TEOG Sınavları öncesindeki haftalarda öğrencilerin dershanelere yönelerek okula gelmediklerini belirtmişlerdir. Öğretmenlerden biri bu konudaki görüşünü şu cümlelerle ifade etmiştir:

G10: Devamsızlıklarını kullandılar. Son hafta (TEOG öncesi) hemen hemen hiç öğrenci okula gelmedi. Dershane kampına katıldılar.

Bir öğretmen ise öğrencilerin okula olan devamsızlıklarındaki artışı şöyle ifade etmiştir:

G2: Aksine öğrenciler 1. Dönem TEOG öncesinde çok daha fazla dershaneye gitmeye başladılar. Devamsızlıklar başladı yine. SBS senenin sonunda olduğu için daha çok ikinci dönem rapor alıyorlardı. Şimdi raporu her iki döneme bölerek alıyorlar. Aslında devamsızlığın azalmasında çok bir değişiklik olmadı.

Öğretmenlerin yaklaşık %36’sı, öğrencilerin okula olan devamsızlıklarında herhangi bir değişikliğin olmadığını belirtmişlerdir. Bir öğretmen önceki yıllarda yapılan sonucu değerlendirmeyi esas alan sınavlardan bir farkı olmayan bir sistemin okula olan devamsızlığı azaltmada etkili olamayacağını şu cümle ile ifade etmiştir:

G1: SBS den farkı olmayan bir sınavın devamsızlığa etkisi olamaz.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaklaşık %14’ünün, öğrencilerin okula devamının arttığını düşünmelerinin sebebi ise, bakanlığın okula devamsızlık süresini kısaltması ve devamsızlığın yerleştirme puanında küçük de olsa etkili olacağını belirtmesidir. Öğretmenlerden bazıları bu konudaki görüşlerini şöyle ifade etmişlerdir:

G3: Çok büyük fark var. Devamlılık arttı. Gelmeyenler olsa da süre çok kısaldı sadece son bir hafta gelmeyebiliyorlar.

G9: 'Uygulanan devamsızlık sayısı not ortalaması etkiler' uygulaması devamsızlığı en aza indirmiştir.

Öğretmen ve öğrencilerin görüşleri genel olarak değerlendirildiğinde, TEOG Sistemi ile öğrencilerin okula devamsızlıklarında daha önceki yıllara göre herhangi bir değişikliğin olmadığı ya da devamsızlıklarının arttığını belirttikleri görülmektedir. MEB'in okula devamsızlık süresinde bir kısıtlamaya gitmesine rağmen, sınav sisteminin daha önceki sınav sistemlerinde olduğu gibi okul dışı kaynaklara yönelimi engelleyemediği görülmektedir. TEOG Sınavlarının iki döneme yayılarak yapılıyor olması, öğrencileri daha çok okul dışı kaynaklara yönelttiği ve bu durumun da okula devamsızlığın artmasına neden olduğu söylenebilir. Ayrıca, sınavın iki döneme yayılarak yapılmasından dolayı öğrencilerin devamsızlık haklarını her iki dönemde de olabildiğince kullandıklarını, hatta özürsüz devamsızlık hakları (10 gün) bittiğinde rapor alarak okula devamsızlık sürelerini artırdıkları, öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşlerinde açıkça belirtilmiştir. MEB'in 13 Aralık 2014 tarihinde gerçekleştirdiği TEOG Sınav sistemi değerlendirme çalışmayı raporunda oluşturulan yeni sınav modeli ile öğrencilerin okula devamlılığında artış olduğu belirtilmiş olmasına rağmen (Star Gazetesi, Aralık 2014) bu araştırma sonucunda TEOG Sınavları ile birlikte öğrencilerin okula devamlılığında bir artış olmadığı görülmektedir.

4.1.5. Ülke Çapında Eğitim Programlarının Eş Zamanlı Uygulanmasını Sağlama Hedefi İle İlgili Bulgular

TEOG Sistemi'nden önce uygulanan ortaöğretime geçiş sistemlerinde sınavlar tek sınav halinde ve yılsonunda yapılmaktaydı. Okul dönemi sonunda yapılan bu sınavlarda, her zümre TTKB'nin belirlediği öğretim programını kullanarak yıllık planını hazırlamakta ve yıl içinde uygulamaktaydı. Öğrencilerin sene sonunda girecekleri ortaöğretime geçişlerini sağlayan sınav ise öğretim programının tamamını kapsamaktaydı. Öte yandan, ülke genelinde, iklim koşulları (kış aylarında bazı il ve ilçelerde kar tatili nedeniyle eğitim öğretime kısa süreli olarak ara verilmesi), okullardaki öğretmen ve materyal eksiklikleri, öğrenci sayısının fazla olması, birleştirilmiş sınıfların bulunması gibi olumsuz durumlardan dolayı eğitim programlarının uygulanmasında aksaklıklar yaşanabilmekteydi. Bu nedenle, eğitim programlarının eş zamanlı uygulanarak eğitim ve öğretimin tamamlanması mümkün

değildi. MEB, TEOG modeli ile ortaöğretime geçiş sistemini öğretim sürecine yayararak, ülke çapında programların eş zamanlı uygulanmasını sağlamayı hedeflemiştir. MEB, bu hedefe ulaşmak amacıyla, TEOG Sistemi'ni oluştururken, 8. sınıf öğretim programlarına göre öğrencilerin sınavlarda sorumlu olacakları derslerin sınav takvimini ve kapsamını kendisi belirlemiştir. Bu sistem ile birlikte, TEOG Sınavları bakanlıkça belirlenen kazanımları kapsayacak biçimde hazırlanmakta ve ülke çapında programların eş zamanlı uygulanması hedeflenmektedir.

Araştırma kapsamında, eğitim programlarının ülke çapında eş zamanlı uygulanıp uygulanmadığı belirlemek amacıyla, öğretmen ve öğrencilere programların uygulanma aşamasında herhangi bir sorunla karşılaşp karşılaşmadıkları, karşılaştılsa bu sorunların neler olduğu soruları yöneltilerek görüşleri alınmıştır.

Çizelge 29'da, TEOG Sınavlarına hazırlanma sürecinde öğretim programlarının uygulanması konusunda öğrenci görüşleri verilmiştir.

Çizelge 29

TEOG Sınavlarına Hazırlanma Sürecinde Öğretim Programlarının Uygulanması Konusunda Öğrenci Görüşleri

Görüşler	f	%
Okulumuzda tüm derslerde konular zamanında yetişti	88	89.80
Okulumuzda tüm derslerde konular zamanında yetişmedi	10	10.20
Toplam	98	100

Çizelge 29'da görüldüğü gibi öğrencilerin büyük bir çoğunluğu (yaklaşık %90'ı), TEOG Sınavlarına hazırlanırken devam ettikleri ortaokulda, tüm derslerde konuların zamanında yetiştiğini, öğrencilerin yaklaşık %10'u ise okullarında tüm derslerde konuların zamanında yetişmediğini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan öğrencilerden biri TEOG Sınav konularının zamanında yetiştiğini şöyle ifade etmiştir:

Ö11: Hayır (bir sorun) yaşamadım. Bütün öğretmenler sınava kadar konularını yetiştirdi.

Devam ettikleri okullarda konuların yetişmediğini belirten öğrenciler bu durumu; özellikle ikinci dönem konularının çok fazla olmasından dolayı öğretmenlerinin bazı konuları hızlı anlatarak geçtiğini, bazı konuların ise sınav tarihine kadar yetişmediğini ve okulda anlatılmayan bu konular ile ilgili sınavda soruların yer aldığını söyleyerek açıklamışlardır. Örneğin;

Ö15: Öğretmenler genellikle konuları zamanında yetiştiremediler.

Ö40: Özellikle 2. dönem konuları fazla olduğu için yeterince soru çözmeden, konular hızlı geçildi. Son konular yetişmedi.

Öğretmenlere, öğretim programlarının uygulanması aşamasında herhangi bir sorun yaşayıp yaşamadıkları, yaşadıkları bir sorun varsa bunun ne/ler olduğu sorulmuş ve alınan yanıtlar Çizelge 30'da verilmiştir.

Çizelge 30

Öğretmenlerin TEOG Sınavlarına Hazırlık Sürecinde Öğretim Programlarının Uygulanması Aşamasında Yaşadıkları Sorunlar

Görüşler	f	%
Herhangi bir sorun yaşamadım	11	78.58
Kar tatilleri yüzünden bazı konuları çabuk geçmek zorunda kaldım	1	7.14
İkinci dönem konuları fazla olduğu için konuları zor yetiştirdim	1	7.14
İlişkili konuların kazanım sıralarının farklı olması öğrenmeyi zorlaştırdı	1	7.14
Toplam	14	100

Çizelge 30'da görüldüğü gibi öğretmenlerin 11'i TEOG Sınavlarına hazırlık sürecinde öğretim programlarının uygulamasında aşamasında herhangi bir sorun yaşamadığını, konuların zamanında yetiştirdiğini belirtmişlerdir. Öğretmenlerden bazıları ise MEB tarafından gönderilen çizelge ile ilgili eleştirisini şöyle belirtmişlerdir:

G3: Programın uygulanması aşamasında herhangi bir sorun yaşamadım fakat devletin gönderdiği kitap sırası ile TEOG için verdiği kazanım listesi arasında inanılmaz bir fark var. Hiç uyumlu değildi.

Araştırmaya katılan öğretmenlerden biri ise TEOG Sınavlarına hazırlık sürecinde öğretim programlarının uygulanması aşamasında karşılaştığı sorunu şöyle ifade etmiştir:

G9: Konu ve kazanım sıralamaları daha uygulanabilir olmalı. Örneğin; olasılık, permütasyon ve kombinasyon kazanımları art arda olmalı.

Öğretim programlarının uygulanması aşamasında sorun yaşayan öğretmenlerden biri ise bu konudaki görüşünü şöyle ifade etmiştir:

G7: I. dönem TEOG Sınavı için belirlenen kazanımlar az olması nedeniyle sınav tarihine kadar konuları yetiştirmekte herhangi bir sorun yaşamadım, fakat II. dönem TEOG Matematik Sınavı için belirlenen kazanımlar çok sayıda olduğu için konuları sınav tarihine kadar yetiştirmekte zorlandım.

Öğretmen ve öğrencilerin görüşleri değerlendirildiğinde, MEB'in öğretim programlarının TEOG Sınavları kapsamına alınan bölümünün ülke genelinde eş zamanlı uygulanmasını sağlama hedefini büyük ölçüde gerçekleştirdiğini düşünmektedirler. TEOG matematik sorularının 8. sınıf Matematik Öğretim Programı'na uygunluğu konusunda yapılan içerik analizi sonuçlarına göre, MEB'in sadece oluşturulan çizelgeye göre sınava dâhil olan kazanımların ülke çapında eş zamanlı uygulamasının sağlandığı söylenebilir. Ancak yapılan ortak sınavlara 8. sınıf Matematik Öğretim Programı'nda yer alan tüm kazanımlar dahil edilmediği için öğretim programlarının tamamının ülke çapında eş zamanlı uygulanıp uygulanmadığı bilinmemektedir.

4.1.6. Başarı Değerlendirmesini Sürece Yayma Hedefi İle İlgili Bulgular

Geçmiş yıllarda uygulanan temel eğitimden ortaöğretime geçişi sağlayan sınav sistemlerinde başarı yılsonunda yapılan tek bir sınavın sonucuna dayalı olarak değerlendirilmekteydi. Ancak, TEOG Sınavları ile başarı değerlendirilmesinde yalnızca sınav sonucu değil, öğrencilerin okul dönemi içindeki performansları da etkili olmaktadır. Daha önce yapılan sınavlar okul dönemi bitiminde yapılırken, Bakanlık TEOG Sınavlarını okul dönemi içinde yaparak başarı değerlendirmesini sürece yaymayı hedeflemiştir. Belirlenen bu hedef, daha önceki başlıklarda bahsedilen hedeflerden okulun ve öğretmenin etkinliğini artırma, öğrencilerin okul dışı kaynaklara yönelimini azaltma ve okula olan devamsızlığını en aza indirme hedeflerinin doğrudan ilişkili olduğu söylenebilir.

Daha önceki başlıklarda, öğrencilerin eğitim öğretim sürecindeki performanslarını belirleyen öğretmenlerin ders içi etkinliklere katılım puanının ve TEOG Sınavları dışında okul içinde yapılan başarıyı değerlendirmeye yönelik sınavların yerleştirmeye esas puanı belirlemedeki etkisinden, sınav sürecinde okulun ve öğretmenin etkinliğini artırmada önemli rol oynadığından söz edilmişti. Okul dönemi içinde verilen bu puanların önemini artırılarak, öğrencilerin okula devamını sağlamak

ve okul dışı kaynaklara yönelimini azaltmak planlanmıştı. Ancak, öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre TEOG Sınavları ile birlikte öğrencilerin okula olan devamsızlıklarında ve okul dışı kaynaklara yönelimlerinde önemli oranda bir azalmanın yaşanmadığı açıkça görülmektedir. Bakanlık, TEOG Sınavlarını her dönem yapılan ve belirlenen derslerin ikinci sınavı olacak şekilde tasarlayarak öğrencileri okul dışı kaynaklardan uzaklaştırıp başarı değerlendirilmesini eğitim öğretim sürecine yayarak, öğrencileri okula daha çok bağlı hale getirmeyi hedeflemektedir.

Araştırmaya katılan öğretmen ve öğrencilerin e, Bakanlığın “başarı değerlendirmesini sürece yaymak” amacıyla tasarladığı TEOG Sınavlarının tarihlerinin uygun olup olmadığı, uygun değilse bu tarihleri nasıl planlamak istedikleri sorusu yöneltilmiştir. Çizelge 31’de araştırmaya katılan öğrencilerin TEOG Sınavı tarihleri hakkındaki görüşlerine ilişkin bulgular yer almaktadır.

Çizelge 31

Öğrencilerin TEOG Sınavı Tarihleri ve Planlaması Hakkındaki Görüşleri

Görüşler	f	%
TEOG Sınav tarihleri uygun	63	64.29
TEOG Sınavlarını dönem sonlarında yapardım	18	18.37
SBS gibi sene sonunda tek bir sınav yapardım	8	8.16
Liseye geçiş sınavı yapmazdım	8	8.16
6, 7 ve 8. sınıfın sonlarında birer sınav yaparak bu sınavların ortalaması ile liseye geçişi sağlardım	1	1.02
Toplam	98	100

Çizelge 31’de görüldüğü gibi öğrencilerin büyük bir kısmı (%64.29) TEOG Sınav tarihlerinin uygun olduğunu düşünmektedir. Öğrencilerin %18.37’si TEOG Sınavlarını dönem sonlarında olacak şekilde planlamanın daha uygun olacağını, %8,16’sı ise SBS gibi sene sonunda yapılan bir sınav olarak tasarlanmanın daha iyi olacağını belirttikleri görülmektedir. Dahası, öğrencilerin %8.16’sı temel eğitimden ortaöğretime geçiş sınavının olmamasını ve %1.02’si ise liseye geçişin 6, 7, ve 8. sınıfın sonlarında birer sınav yaparak bu sınavların ortalaması ile sağlanması gerektiği görüşünü savunmuşlardır.

Öğrenciler görüşlerinde, TEOG Sınavlarının dönem içinde yapılmasının sene sonunda yapılan tek ve büyük sınav stresinden kurtardığını, daha az konuyu kapsayan

ve parçalar halinde yapılan sınavların kendilerini rahatlattığını ifade etmişlerdir. Bir öğrenci de TEOG Sınavlarının tarihlerinin uygun olduğunu şu cümlelerle ifade etmiştir:

Ö29: Bence yararlı bir uygulamadır. 1. sınavda başaramadığımız, elde edemediğimiz notu 2. sınavda daha iyi yapabilme gibi bir olanağımız vardı. Ben de aynı tarihlerde yapardım.

Öte yandan, öğrencilerin yaklaşık beşte biri ise TEOG Sınavlarının dönem sonlarında yapılması gerektiğini belirtmişlerdir. Bir öğrenci bu konu hakkındaki düşüncesini şöyle ifade etmiştir:

Ö46: 1. ve 2. dönem sonunda tek bir sınav yapar bitirirdim. Ama bu sınav test değil, beceri ve zekayı ortaya çıkarmaya yönelik olurdu.

Başka bir öğrenci ise yapılan sınav sistemine yönelik eleştirisini ve ortaöğretim kurumlarına öğrenci seçimi konusundaki fikrini şöyle ifade etmiştir:

Ö42: Ben olsaydım sınav yapmazdım. Okul ortalamaları ile öğrenci alırdım.

TEOG Sınav tarihlerinin SBS gibi sene sonunda yapılan tek bir sınav olmasını savunan öğrencilerden biri ise düşüncelerini şöyle belirtmiştir:

Ö6: TEOG Sınavlarının yıl ortasında olması daha kötü. Çünkü sene sonunda olsaydı her konuyu kapsayacaktı ve daha yüksek puan alma olanağımız olacaktı.

Çizelge 32’de ise, öğretmenlerin TEOG Sınav tarihleri hakkındaki görüşleri verilmiştir.

Çizelge 32

Öğretmenlerin TEOG Sınavı Tarihleri ve Planlaması Hakkındaki Görüşleri

Görüşler	f	%
TEOG Sınav tarihleri uygun	5	35.72
TEOG Sınavlarını dönem sonlarında yapardım	8	57.14
SBS gibi sene sonunda tek bir sınav yapardım	1	7.14
Toplam	14	100

Çizelge 32’de görüldüğü gibi öğrencilerin aksine öğretmenlerin büyük bir kısmı (sekizi) TEOG Sınav tarihlerinin dönem sonunda planlanmasının daha uygun olduğu

görüşündedirler. Öğretmenlerin beşi TEOG Sınav tarihlerinin uygun olduğunu düşünürken, bir öğretmen ise TEOG Sınavlarının SBS gibi yılsonunda yapılan tek bir sınav gibi olması gerektiğini savunmuştur.

TEOG Sınavlarının dönem sonlarında yapılması gerektiğini savunan öğretmenlerden bazıları bu konudaki görüşlerini şöyle ifade etmişlerdir:

G10: TEOG Sınavlarını dönem sonlarında yapardım. Ara sınavlarda kapsam dar olduğu için tüm kazanımlar ölçülemedi.

G4: Öğrenci için belki bir avantaj diye düşünüyorum. Daha az konu, daha kısıtlı konu, daha uzun bir süre. İki kere aynı stresi yaşıyor, iki kere aynı sıkıntılar oluyor diye bakarsak duruma, çok da olumlu gelmiyor. İlki çok erken geliyor, çok çabuk oluyor çok az konu dahil ediliyor. Bu çocuk için avantaj ama ben Ocak sonuna doğru, Haziran sonu şeklinde yapardım. Karneye yakın tarihler daha iyi olurdu.

Öğretmenler görüşlerinde, TEOG Sınavlarının parçalar halinde yapılması, öğrenciler tarafından olumlu tepki almasına rağmen, özellikle 1. dönem yapılan sınavların kazanım sayısının çok az olduğu, bu nedenle öğrencilerin sınavı yeterince önemsemedikleri, ikinci dönem sınavlarının ise daha fazla kazanımı kapsamaması nedeniyle öğrencileri kaygılandırdığını belirtmişlerdir. Bir öğretmen ise TEOG Sınav tarihlerinin planlaması hakkındaki görüşünü şöyle ifade etmiştir:

G3: Bu sistem, puan sistemine hizmet ettiği için SBS'nin daha iyi olduğunu düşünüyorum. SBS'de okulun, çocuğun notuna fazla karışabildiğini düşünmüyorum. Ama TEOG da bazı okulların, çocukların notlarını çok yükselttiğini görüyoruz. Örneğin, benim birebir yaptığım bir görüşmede yönetim, öğretmene öğrencilerine 5 tane ders için katılım puanı vereceksin diye baskı yapıyor, öğretmen de bunu yapıyor iş akdi feshedilmesin diye. SBS daha mantıklı; çünkü hem tüm çocuklar aynı sınava giriyorlar ve objektif bir sınav oluyor hem de sadece sınavın sonuca bakılarak da çocuklar sıralamaya sokulabilir ve oradan öğrenci seçilebiliyor. Bu sistemin, neye hizmet ettiği anlaşılmayan bir sistem olduğunu düşünüyorum. Sene sonunda tek bir sınav olmalı. TEOG devam ederse eğer ben TEOG Sınavlarını Aralık ayı ortası ve Mayıs ayı sonu olacak şekilde planlardım. Çünkü öğrencilere her ne kadar bu üç sınavın biri olarak görülse de ikinci dönem özellikle TEOG sonrası çocuklarda bir rahatlama bir boş vermişlik başlıyor. Bu da akademik takvime göre TEOG sonrasına kalan kazanımların öğrenilmesini güçleştiriyor.

TEOG Sınavlarının SBS gibi sene sonunda tek bir sınav halinde yapılması gerektiğini düşünen bir öğretmen ise bu konu hakkındaki görüşünü şöyle ifade etmiştir:

G11: Ben SBS'nin hem kapsam olarak hem de tarih olarak daha iyi olduğunu düşünüyordum. Her sene öğrenciler o senenin konularını senenin sonunda tekrar ediyor ve daha anlamlı öğrenme gerçekleştirebiliyorlardı. TEOG Sınavları, dönem içinde uygulanan sınavlar olması açısından bir standart getiriyor ama her iki sınavdan sonra da öğrencilerde ders motivasyonu düşüyor, diğer konular önemsiz gibi algılanabiliyor.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin ve öğrencilerin TEOG Sınavı tarihleri ve planlaması hakkındaki görüşleri genel olarak değerlendirildiğinde, öğrencilerin çoğunluğu TEOG Sınav tarihlerinin uygun olduğunu düşünürken, öğretmenlerin çoğunluğu ise TEOG Sınav tarihlerini dönem sonunda olacak şekilde planlamayı önermişlerdir. Sınavların iki döneme yayılarak, dönem ortalarında yapılması; öğrencileri yılsonunda tek oturumda yapılan, geniş kapsamlı büyük sınav stresinden kurtardığı için; TEOG Sınav Sistemi'nin, öğrenciler tarafından daha çok benimsenen bir sınav sistemi olduğu söylenebilir. Öğretmenler ise görüşlerinde, sınav sisteminin parçalar halinde olmasının ve öğrencilerin kendi sınıflarında sınava girmelerinin, öğrenciler açısından olumlu etki yarattığını belirtmişlerdir. Ancak TEOG Sınav tarihlerinin şuan ki düzenlemesinin sınav kapsamını çok daralttığını da vurgulamışlardır. TEOG Sınavları belirli kazanımları kapsayacak biçimde hazırlandığı için TEOG Sınavları sonrasına kalan kazanımların, öğrenciler tarafından önemsiz gibi algılanmasına sebep olduğu görülmektedir. Bu durumun ise, öğrencilerin ders motivasyonlarını düşürdüğü ve TEOG Sınavları sonrasına kalan kazanımların öğrenilmesini güçleştirdiği belirtilmiştir. Bu yüzden, öğretmenler görüşlerinde, sınav tarihlerinin dönem sonlarında yapılmasının, hem sınav kapsamı hem de okulun ve öğretmenin etkinliğinin süreç içinde önemini yitirmemesi açısından daha iyi olacağını belirtmişlerdir.

4.1.7. Öğretmenin Mesleki Performansını Artırma Hedefi İle İlgili Bulgular

MEB'in yeni sınav istemi ile belirlediği hedeflere bakılarak, belirlenen hedeflerin birbirini tamamlayacak biçimde oluşturulduğu görülmektedir. Örneğin;

MEB, okul dışı kaynaklara olan ihtiyacı azaltmak hedefine ulaşmak için dersaneleri kapatıp öğrencileri okul kurslarına teşvik etmiştir. Okul kurslarının açılması; öğretmenlerin hafta sonları da öğrencileri sınava hazırlayabilmek için daha çok çalışmasını beraberinde getirmiştir. Ayrıca, sistemin başarı değerlendirmesini süreç yaparak sınavların okul dönemi içinde yapılması öğretmenlerin süreç içindeki sorumluluklarını artırmıştır. Böylece, oluşturulan sistem, öğretmeni zorunlu olarak süreç içinde etkin hale getirmiş, öğretmenlerin mesleki performanslarını artırmayı amaçlamıştır.

TEOG Sınavlarının okul dönemi içinde uygulanması, okulların ve öğretmenlerin, yalnızca öğrencilerin TEOG Sınavlarına hazırlanma sürecinde değil TEOG Sınavları sonrasında da etkin olduklarını göstermektedir. Daha önceki yıllarda yılsonunda yapılan sınavlar, okul dışında yapılan bir sınav olduğu için, öğretmenlerin TEOG Sınav sürecinde olduğu kadar sorumluluğu bulunmamaktaydı. Eğitim öğretim süreci içerisinde yapılan TEOG Sınavları, merkezden yapılan ortak sınavlar olmasına rağmen değerlendirme sürecinde öğretmenin yaptığı ikinci sınav olarak değerlendirilmektedir. Bu durumda, öğrencilerin TEOG Sınavı başarıları ya da başarısızlıkları öğretmeni doğrudan ilgilendirmektedir.

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerde, bu sınav sisteminin “öğretmenin mesleki performansını artırma” hedefi hakkındaki görüşleri sorulmuştur. Çizelge 33’te öğretmenlerin TEOG Sınav modelinin eğitim sistemine girmesi ile birlikte mesleki performanslarında artış olup olmadığına ilişkin bulgular verilmiştir.

Çizelge 33

TEOG Sınavlarının Öğretmenlerin Mesleki Performansına Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Görüşler	f	%
Mesleki performansında artış oldu	6	42.86
Mesleki performansında değişiklik olmadı	8	57.14
Toplam	14	100

Çizelge 33’te görüldüğü gibi öğretmenlerin altısı TEOG Sistemi ile birlikte mesleki performanslarında artış olduğunu, sekizi ise bu sınav sisteminin mesleki performanslarında değişikliğe neden olmadığını belirtmişlerdir. Öğretmenler görüşlerinde, MEB’in ön gördüğü okul kurslarını ve okul sonrası etkinlik çalışmalarını

yapmak zorunda kaldıklarını, sistemin dersane yerine daha uygun fiyatta okul kursu açarak öğrencileri okul kurslarına teşvik ettiğini ve sınav sonuçlarının eğitim öğretim süreci içinde açıklanmasının öğretmenin performansını etkilediğini belirtmişlerdir. Bir öğretmen de bu konudaki görüşünü şöyle ifade etmiştir:

G1: Bakanlık hafta sonu kurslarını zorunlu yapınca mecburen hafta sonu da çalışmak zorunda kaldık. Bu da çok yorucu oldu benim için. Bu yolla öğretmenin mesleki performansını yükseltmeye çalışmış olabilir ama bu mesleki performans artırma mı deformasyon oluşturma mı olduğu tartışılır.

Bir başka öğretmen ise TEOG Sınavları ile mesleki performansında meydana gelen değişiklikleri şöyle açıklamıştır:

G3: Bizim bir sınavımız gibi lanse edildiği için bizim notlarımızın arasına girdiği için biz bunu önemsiyoruz. SBS eskiden bizi çok ilgilendirmiyordu, şimdi başarımızı belirli bir seviyede tutmamız gerekiyor. O yüzden biz de ona göre hazırlıklarımızı yapıyoruz. Bir de kendimizi adapte ettik en azından kazanımların yetişmesi ve tam öğrenilmesi olmuş olması adına. Biz de takiplerimizi yapıyoruz.

TEOG Sistemi'nde, öğrencilerin sınav sonuçlarının eğitim öğretim süreci içinde açıklanması, daha önceki yıllarda yapılan geçiş sınavlarına kıyasla, öğretmeni, öğrencinin sınav performansından daha çok sorumlu hale getirmiştir. Bu durumu ortaya koymak amacıyla araştırmaya katılan öğretmen ve öğrencilere, TEOG Sınavlarının öğretmenlerin matematik öğretirken kullandıkları öğretim yöntemlerine ve matematik başarısını ölçme ve değerlendirmede kullandıkları yöntemlere etkisinin olup olmadığı, etkisi oldu ise bu etkilerin neler olduğu sorusu yöneltilmiştir.

Çizelge 34'te TEOG Sınavlarının öğretmenlerin matematik öğretirken uyguladıkları öğretim yöntemlerine etkisine ilişkin öğrenci görüşleri verilmiştir.

Çizelge 34

TEOG Sınavlarının Öğretmenlerin Uyguladıkları Matematik Öğretim Yöntemlerine Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşleri

Görüşler	f	%
Etkisi oldu	36	36.73
Etkisi olmadı	62	63.27
Toplam	98	100

Çizelge 34'te görüldüğü gibi öğrencilerin %63.27'si TEOG Sistemi ile birlikte öğretmenlerinin matematik öğretim yöntemlerinde herhangi bir değişikliğin olmadığını, %36.73'ü ise bu sınav sisteminin öğretmenlerinin öğretim yöntemlerinde etkisinin olduğunu belirtmişlerdir.

Öğrenciler ile yapılan görüşmelerde, öğrencilerin çoğu, öğretmenlerinin derslerde açık uçlu sorulara daha çok yer verdiğini, çoktan seçmeli soru çözme yöntemlerini öğretmediklerini, bu yöntemleri öğrenmek için dersanelere yöneldiklerini belirtmişlerdir. Öğrenciler bu konu hakkındaki görüşlerini şöyle ifade etmiştir:

Ö18: Çoktan seçmeli sorular üzerinde yöntem kullanmadık. Her zaman klasik soru yöntemi ile soru çözdük.

Ö56: Hayır, herhangi bir değişiklik olmadı. Genel olarak klasik sorular çözüyorduk. Test yöntemi kullanılmıyordu.

Bir başka öğrenci ise öğretmenlerinin kullandıkları matematik öğretim yöntemlerini şöyle açıklamıştır:

Ö34: Genelde klasik soru tarzında öğrenime tabi tutulduk. Ama zaten çözümü bildikten sonra klasik veya seçmeli olması pek önemli değildi.

Öte yandan, TEOG Sistemi ile öğretmenlerinin matematik öğretim yöntemlerinde değişiklik olduğunu düşünen öğrenciler ise öğretmenlerinin derslerinde, sınava hazırlık sürecinde, sınavın MEB tarafından hazırlanması nedeniyle daha çok MEB matematik ders kitabında yer alan örneklere uygun ders işlediklerini belirtmişlerdir. Ayrıca, öğrenciler görüşlerinde öğretmenlerinin, TEOG Sınav sorularının çoktan seçmeli olmasından dolayı da derslerde ve yazılı sınavlarda açık uçlu sorulara yer vermelerine rağmen ödev ve çalışma kağıtlarını çoktan seçmeli sorulardan oluşacak şekilde hazırladıklarını ifade etmişlerdir. Bazı öğrenciler TEOG Sınavlarının öğretmenlerinin kullandığı matematik yöntemlerine etkisini şöyle ifade etmişlerdir:

Ö1: Okulumuz kendi sınavlarını açık uçlu yapıyor. TEOG'da soruların çoktan seçmeli olması bizim açımızdan dezavantaj. Ancak derslerde yeteri kadar test takviyesi yapıldığı için bu dezavantaj ortadan kalkıyor.

Ö11: Oluyordu. Çünkü test sorularında da uygulayabileceğimiz basit yöntemler öğretiyorlardı.

Ö91: Evet oluyordu. Çünkü çoğu zaman işlediğimiz derslerle ilgili soru uygulamaları oluyordu.

Çizelge 35'te ise TEOG Sınavlarının öğretmenlerin matematik öğretirken kullandıkları öğretim yöntemlerine etkisine ilişkin öğretmen görüşleri verilmiştir.

Çizelge 35

TEOG Sınavlarının Öğretmenlerin Uyguladıkları Matematik Öğretim Yöntemlerine Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Görüşler	f	%
Etkisi oldu	5	35.71
Etkisi olmadı	9	64.29
Toplam	14	100

Çizelge 35'te görüldüğü gibi öğretmenlerin beşi TEOG Sistemi'nin uyguladıkları matematik öğretimi üzerinde etkisinin olduğunu, dokuzu ise sistemin matematik öğretimine etkisinin olmadığını belirtmişlerdir. Matematik öğretimine etkisinin olduğunu belirten öğretmenler görüşlerinde, Bakanlığın TEOG Sınavları için hazırladığı örnek soruları dikkate alarak, derste çözdükleri soruları basitleştirmeye, daha çok şekillerle ve grafiklerle desteklenmiş, günlük hayata adapte edilmiş sorular sormaya başladıklarını ifade etmişlerdir. Bazı öğretmenler TEOG Sınavlarının öğretim yöntemlerine etkisini şöyle ifade etmişlerdir:

G3: Şöyle yarattı, biz daha basit sormaya başladık, daha çok şekilli, grafiklerle desteklenmiş, günlük yaşama adapte edilen sorular getiriyoruz.

G14: Öncesinde de SBS gibi çoktan seçmeli bir sınav olduğundan bu sınava hazırlık aşamasında da çoktan seçmeli sorulara yer verdim.

Öte yandan, öğretmenlerin çoğunluğu ise görüşlerinde TEOG Sınav modeli ile ortaöğretime geçişi sağlayan sınavlarda yer alan soru türünün değişmemesi nedeniyle öğretmenlerin daha önceki sınav sistemlerinde uyguladıkları matematik öğretim yöntemlerinde de değişikliğe neden olmadığını belirtmişlerdir. Bir öğretmen ise bu konudaki görüşünü şöyle ifade etmiştir:

G2: Biz çok uzun yıllardır bu soru sistemine alıştık, çocuklar da alışık. Çok tasvip etmesek de istiyoruz ki daha kısa sorulu ve çocukların kendi düşüncelerini ortaya

koyabileceği sorular olsun. Artık alışık bu sınav sistemine. Bu TEOG ile yeni gelmiş bir soru tipi değil. Hep bu şekildeydi. Bir değişiklik olmadı.

Öğretmen ve öğrencilerin görüşleri genel olarak değerlendirildiğinde, TEOG Sistemi, öğretmenlerin matematik öğretim yöntemlerinde çok büyük değişiklik yaratmadığı anlaşılmaktadır. Çünkü sınav modelinin değişmesine rağmen, sınavda kullanılan soru türünün değişmemesi ve yanlış cevapların doğru cevapları etkilememesi, öğretmenleri farklı öğretim yöntemleri kullanmaya teşvik etmediği görülmektedir.

Araştırmada öğretmen ve öğrencilere, TEOG Sınavlarının eğitim sistemine girmesi ile öğretmenlerin ders içi başarıyı belirleme yöntemlerinde bir değişiklik olup olmadığı sorusu yöneltilmiştir. Çizelge 36’da TEOG Sınavlarının matematik başarısını ölçme ve değerlendirmede öğretmenlerin kullandıkları yöntemlere etkisine ilişkin öğrenci görüşleri verilmiştir.

Çizelge 36

TEOG Sınavlarının Öğrencilerin Matematik Başarısını Ölçme ve Değerlendirmede Öğretmenlerin Kullandıkları Yöntemlere Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşleri

Görüşler	f	%
Değişikliğe neden oldu	18	18.37
Değişikliğe neden olmadı	80	81.63
Toplam	98	100

Çizelge 36’da görüldüğü gibi öğrencilerin %81.63’ü, TEOG Sınav modelinin gelmesi ile birlikte öğretmenlerinin matematik başarısını ölçme ve değerlendirme yöntemlerinde herhangi bir değişikliğe neden olmadığını söylemişlerdir. Öğrencilerin %18.37’si ise bu sınav modelinin, öğretmenlerinin matematik başarısını ölçme ve değerlendirme için kullandığı yöntemlerde değişiklik yarattığını belirtmişlerdir.

Öğrencilerle yapılan görüşmelerde, öğrencilerin çoğu, okullarda yapılan sınavların açık uçlu sorulardan oluştuğunu, bu sınavlarda TEOG Sınavlarına yönelik herhangi bir soru bulunmadığını, hatta TEOG Sınavlarının da okulda yapılan yazılı sınavlar gibi açık uçlu olmasını gerektiğini savunmuşlardır. Örneğin;

Ö27: Herhangi bir değişikliğe neden olmadı. Hep klasik sınav ile değerlendirildik.

Ö43: Değişikliğe neden olmadı. Çünkü okulda yazılılarda açık uçlu sorular soruluyor ve bu sınavlarda belirli bir yere kadar çözebildiğimiz zaman puan alabiliyoruz ama bu testte olmuyor. Aslında TEOG Sınavlarının çoktan seçmeli olması doğru değil.

Bir başka öğrenci ise TEOG Sınavlarının, öğretmenlerin başarı belirlemede kullandıkları yöntemlerde herhangi bir değişiklik yaratmadığını şu cümlelerle ifade etmiştir:

Ö8: Ölçme ve değerlendirme yöntemlerinde herhangi bir değişikliğe neden olmadı, çünkü okulda temelini öğrenip dershanede soru çözme şeklindeki sistem en başından beri vardı.

Çizelge 37’de ise, TEOG Sınavlarının öğrencilerin matematik başarısını ölçme ve değerlendirmede öğretmenlerin kullandıkları yöntemlere etkisine ilişkin öğretmen görüşleri verilmiştir.

Çizelge 37

TEOG Sınavlarının Öğrencilerin Matematik Başarısını Ölçme ve Değerlendirmede Öğretmenlerin, Kullandıkları Yöntemlere Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Görüşler	f	%
Değişikliğe neden oldu	6	42.86
Değişikliğe neden olmadı	8	57.14
Toplam	14	100

Çizelge 37’ye göre öğretmenlerin altısı görüşlerinde TEOG Sınavlarının kullandıkları matematik başarısını ölçme ve değerlendirme yöntemlerinde değişikliğe neden olduğunu, sekizi ise sistemin kullandıkları ölçme değerlendirme yöntemlerinde bir değişiklik yaratmadığını belirtmişlerdir. TEOG Sistemi ile birlikte kullandıkları ölçme ve değerlendirme yöntemlerinde değişiklik yaptıklarını belirten öğretmenler, bu değişikliği, öğrencileri TEOG Sınavlarında kullanılan soru türüne alıştırmak için TEOG dışındaki tüm sınavlarda da çoktan seçmeli sorulara yer vermeye başladıklarını belirterek açıklamışlardır Bazı öğretmenler bu konudaki görüşlerini şöyle ifade etmişlerdir:

G2: Sınavlarımızı TEOG test olduğu için test yapıyoruz.

G10: Sınavlarımı test ağırlıklı yapmaya başladım.

TEOG Sistemi'nin öğrencilerinin matematik başarısını ölçme ve değerlendirmede kullandıkları yöntemlere etkisi olmadığını belirten öğretmenler, okulda yapılan öğrenci başarısını ölçen sınavlarda yer alan soru türünde bir değişiklik yapmadıklarını belirtmişlerdir. Bazı öğretmenler bu konudaki görüşlerini şöyle ifade etmişlerdir:

G11: Farklı bir şey olduğunu düşünmüyorum. Yine sınav var sadece formatı değişti.

G13: Hayır, her ne kadar TEOG Sınavlarına yönelik çalışmalar yapılırsa da süreç değerlendirmeye yönelik çalışmalarımız da devam etmiştir.

Öğretmen ve öğrencilerle yapılan TEOG Sistemi'nin, öğretmenlerin matematik başarısını ölçme ve değerlendirmede kullanılan yöntemlere etkisi hakkındaki görüşleri genel olarak değerlendirildiğinde, öğretmenlerin yarısından fazlası, geçiş sınavlarına yeni bir model oluşturulmasına rağmen kullanılan soru türünün değişmemesi nedeniyle matematik öğretim yöntemlerinde olduğu gibi matematik başarısını ölçme ve değerlendirmede kullandıkları yöntemlere de etkisinin olmadığını belirtmişlerdir. Ayrıca, Çizelge 35 verilerinde de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenlerin yarısından fazlası TEOG Sınav modelinin eğitim sistemine girmesi ile birlikte mesleki performanslarında herhangi bir değişikliğin meydana gelmediğini belirtmişlerdir. Bu bulgulardan yola çıkılarak, MEB'in TEOG Sınav modeli ile öğretmenin mesleki performansını artırma hedefine ulaşama konusunda çok başarılı olamadığı söylenebilir.

4.1.8. Telif İmkânı Sağlayarak Tek Sınavdan Doğan Olumsuzlukları En Aza İndirme Hedefi İle İlgili Bulgular

TEOG Sınavlarında, geçmiş yıllarda uygulanmış olan sınavların aksine, öğrencilere telif imkânı sağlanmıştır. Sınava herhangi bir neden ile girmeyen ve bu nedeni belgeleyerek MEB'e sunan öğrenciler TEOG mazeret sınavına girebilmektedirler. Sistemin okul dönemi içerisinde yapılan sınavlardan birinin ülke genelinde ortak olarak yapılması, sınavın okulda yapılan bir yazılı sınav gibi algılanmasına neden olabilir. MEB, telifisi olmayan tek ve büyük bir sınav sistemi

yerine, telafi imkânı olan ve okul dönemi içerisinde uygulanan çoklu sınav sistemini oluşturarak tek sınavdan doğan olumsuzlukları en aza indirmeyi hedeflemiştir.

Araştırma kapsamında, MEB'in TEOG Sistemi ile belirlediği bu hedefe ulaşım ulaşmadığını belirlemek üzere öğretmen ve öğrencilerin görüşleri alınmıştır. Çizelge 38'de öğrencilerin, TEOG Sistemi'nin, sınavlara herhangi bir sebeple giremeyen öğrencilere telafi sınavına girme imkânı sağlaması hakkındaki görüşlerine ilişkin bulgular verilmiştir.

Çizelge 38

Öğrencilerin TEOG Sistemi'nin Telafi İmkânı Sağlaması Hakkındaki Görüşleri

Görüşler	f	%
Telafi imkânı sağlanması hakkında olumlu düşünüyorum	76	77.55
Telafi imkânı sağlanması hakkında olumsuz düşünüyorum	22	22.45
Toplam	98	100

Çizelge 38'de görüldüğü gibi, öğrencilerin %72.55'i TEOG Sistemi'nin telafi imkânı sağlaması hakkında olumlu düşünürken, %22.45'i ise bu konuda olumsuz görüş bildirmişlerdir. Öğrenciler görüşlerinde TEOG Sistemi'nin en iyi yönünün telafi imkânı sağlaması olduğunu ve telafi imkânının sunulması onları kısmen de olsa psikolojik olarak rahatlattığını ifade etmişlerdir. Bir öğrenci bu konu hakkındaki görüşünü şöyle ifade etmiştir:

Ö25: Hasta olduğumuz için sınava giremememiz ve bunun telafisinin olduğunu bilmek güzel.

Bir başka öğrenci ise sistemin telafi imkânı sunması hakkındaki görüşünü şöyle ifade etmiştir:

Ö42: TEOG Sistemi'nin tek iyi yanının bu olduğunu düşünüyorum.

TEOG Sınavlarına giremeyen öğrencilere uygulanacak olan telafi sınavında sorulacak olan soruların, TEOG Sınavlarında öğrencilere yöneltilen sorular ile eş değer olması büyük önem taşımaktadır. Öğrencilerin büyük bir kısmı telafi sınavının olması hakkında olumlu düşünmesine rağmen telafi sınavı ile TEOG Sınavı sorularının dengeli hazırlanması gerektiğine dikkat çekmişlerdir. Bir öğrenci bu konudaki görüşünü şöyle ifade etmiştir:

Ö22: Telifi imkânı olması güzel fakat soruları değiştirdiklerinde çok kolay ya da çok zor oluyor. O yüzden belli bir denge kurulursa güzel olur.

Öğrencilerin bir kısmı ise (%22.45'i) TEOG Sınavlarına giremeyen öğrenciler için sunulan telifi imkânı hakkında olumsuz görüş bildirmişlerdir. Öğrenciler, telifi imkânı hakkında olumsuz düşüncelerinin sebeplerini şöyle açıklamışlardır:

Ö7: Bu asıl TEOG Sınavına giren öğrenciler için çok kötü bir şey olduğunu düşünüyorum. Çünkü telifi sınavında asıl TEOG'takine çok benzer sorular soruldu telifiye girenler bundan yararlandı.

Ö24: Telifi de sorulan sorular daha kolaydı. Bunun haksızlık olduğunu düşünüyorum.

Ö49: Telifi sınavı olmamalı çok adaletsizlik oluyor. Mazeret sınavları daha özenli hazırlanmıştı. TEOG Sınavlarında yanlış sorular vardı ve bunlarla uğraşmak için çok vakit harcadık, sonra da sorular iptal edildi.

Ö57: Herkes aynı saatte aynı sınava girmeli, sonradan başka sorularla sınava girilmesini doğru bulmuyorum.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin, TEOG Sistemi'nin telifi imkânı sağlanarak tek sınavdan doğan olumsuzlukları en aza indirme hedefi hakkında alınan görüşleri Çizelge 39'da verilmiştir.

Çizelge 39

Öğretmenlerin TEOG Sistemi'nin Telifi İmkânı Sağlaması Hakkındaki Görüşleri

Görüşler	f	%
Telifi imkânı sağlanması hakkında olumlu düşünüyorum	13	92.86
Telifi imkânı sağlanması hakkında olumsuz düşünüyorum	1	7.14
Toplam	14	100

Çizelge 39'da görüldüğü gibi, öğretmenlerin tamamına yakını (13'ü) TEOG Sınavlarının telifi imkânı sağlanması hakkında olumlu görüş bildirmiştir. Öğretmenler görüşlerinde, TEOG Sınavlarının ara sınav olmasından dolayı telifisinin olması ve öğrencinin sınava girmesi gerektiğini, telifi imkânı sunulmasının olumlu etki bıraktığı,

veli ve öğrencilerde sınav kaygısını azalttığını belirtmişlerdir. Bazı öğretmenler ise telafi imkanının sunulması hakkındaki olumlu görüşlerini şöyle ifade etmişlerdir:

G2: Telafi sınavının olması hakkında olumlu düşünüyorum. Mazeret sınavı sorularını kontrol ettim TEOG'a paralel hazırlanmış. Bu sistem daha iyi oldu. Bu bir sınav not olduğu için mecbur telafisi olacak ve çocuk girmek zorunda.

G12: Telafi imkanının olması çok güzel. Fakat soru kitapçıkları öğrencilere dağıtıldığı için mazeret sınavına girecek olan öğrenciler sınavda çıkacak soru tiplerini önceden görmüş oldular. Bu da diğer öğrencilere haksızlık oldu.

Araştırmaya katılan öğretmenlerden biri ise TEOG Sınavlarının telafi imkânı sunması ile ilgili olumsuz görüşünü şu sözlerle ifade etmiştir:

G5: Sadece telafi yaparak daha olumlu bir şey elde ediliyorsa, SBS'de de telafi yapılabilir. SBS'nin de telafisi olsaydı aralarında bir fark olmazdı.

Öğretmen ve öğrencilerin, öğrencilere sunulan telafi sınavı hakkındaki görüşleri genel olarak değerlendirildiğinde, telafi imkânı sunulması hakkında olumlu düşündükleri görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmen ve öğrenciler Bakanlığın, telafi imkânı sağlayarak tek sınavdan doğan olumsuzlukları en aza indirme hedefine ulaştığını düşündükleri görülmektedir. Ayrıca, öğretmenlerin okul dönemi içinde yaptığı ara sınavlara herhangi bir sebeple giremeyen öğrencilere, yeniden sınav yapılmaktadır. TEOG Sınavları da okulda yapılan ara sınav niteliğinde olduğu için TEOG Sınavlarının da telafisinin olması gerektiği görülmektedir. Erol (2016) yaptığı çalışmada TEOG Sınavlarının olumlu yönlerinden birinin öğrencilere telafi imkanının sağlanması olduğu sonucuna varmıştır. Özkan ve Özdemir (2014) ise yaptıkları çalışmada öğretmen ve öğrencilerden aldığı görüşlere dayalı olarak telafi sınavlarının gerekli olduğu sonucuna varmışlardır.

5. TEOG Sistemi ile Öğrencilerin Ortaöğretime Yerleşme Sürecinin Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi

Değişen sınav modeli ile birlikte öğrencilerin ortaöğretime yerleştirilme sisteminde de değişiklik yapılmıştır. Buna göre her öğrencinin, 6, 7 ve 8. sınıf yılsonu

okul başarı puanları ile 8. sınıfta girmiş oldukları merkezi ortak sınavlardan aldıkları puanların değerlendirilmesi ile ortaöğretim kurumlarına geçişi sağlayan Yerleştirme Esas Puanı (YEP) hesaplanmaktadır. Öğrenciler YEP puanına göre tercih ekranında açılan, A ve B grubu olmak üzere iki tercih grubundan okul tercihini yapmaktadır. A grubunda öğrenci puanının yeterli geldiği ve istediği en fazla 15 tercih yapılabilmektedir. B grubunda ise, öğrencinin A grubunda tercih ettiği okullardan birine yerleşememesi durumunda, istediği 6 okul türünden (Fen Lisesi, Anadolu Lisesi, Anadolu İmam Hatip Lisesi, Çok Programlı Lise, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ve Sosyal Bilimler Lisesi) en fazla 4 okul türünü ve ikametine yakın 3 ilçeyi tercih önceliğine göre seçebilmektedir. Yerleştirme sistemi şöyle uygulanmıştır: Öncelikle YEP puanına göre A grubu tercihleri dikkate alınmış; puanın yetersiz kalması durumuna göre ise öğrenciler, kontenjanlar dahilinde ikamet ettikleri ilçeye en yakın konumda olan istedikleri okul türü dikkate alınarak B grubu tercihlerine yerleştirilmiştir. Tercih yapmayan öğrencilerin yerleştirilmeleri ise MEB tarafından boş kontenjanı olan liselere rastgele yapılmıştır (MEB, 2013). Herhangi bir liseyi tercih etmeyen (özel liselere ya da açık liseye devam etmek isteyen) öğrencilerin MEB tarafından rastgele yapılan bu yerleştirme sonucunda öğrenciler nakil yaptırmak zorunda kalmışlardır (Görmez ve Coşkun, 2015).

Öğrencilerle yapılan görüşmelerde, öğrencilere TEOG Sistemi ile istedikleri okullara yerleşme durumları, yerleştirme sürecinde herhangi bir sorun yaşayıp yaşamadıkları ve yaşadıkları sorunlar varsa bunların neler olduğu sorusu yöneltilmiştir. Çizelge 40'ta, öğrencilerin tercih ettikleri liselere yerleşme durumlarına ve yerleştirme sürecinde herhangi bir sorun yaşayıp yaşamadıklarına ilişkin bulgular yer almaktadır.

Çizelge 40

Ortaöğretime Yerleşme Durumuna/Yerleşme Sürecinde Yaşanan Sorunlara İlişkin

Öğrenci Görüşleri

Görüşler	f	%
Tercih listemin son sıralarında yer alan okula yerleştim	6	6.12
Tercih yaptım, fakat yerleşemedim bu yüzden bir sonraki yerleştirmeyi bekledim	2	2.04
Kendime uygun lise tercih etmede sorun yaşadım	3	3.06
Tercih yapmadığım halde evime uzak bir okula yerleştirildim, nakil yapmak zorunda kaldım	13	13.27
Herhangi bir sorun yaşamadım	74	75.51
Toplam	98	100

Çizelge 40'ta görüldüğü gibi, öğrencilerin %75.51'i ortaöğretim kurumlarına TEOG Sistemi ile yerleşme sürecinde herhangi bir sorun yaşamadığını belirtmiştir. Öte yandan, araştırmaya katılan öğrencilerin %24.49'u ise yerleştirme sürecinde bazı sorunlar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Yerleştirme aşamasında sorun yaşayan öğrencilerin %6.20'si tercih listelerinde son sıralarda yer okullara yerleştirildiklerini belirtirken, %2.02'si ise tercih yaptıklarını fakat yerleşemedikleri için bir sonraki yerleştirme aşamasını beklediklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin %3.06'sı ise görüşlerinde kendilerine uygun lise seçiminde sorun yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Yerleştirme aşamasında sorun yaşayan öğrencilerin yarısından fazlası (%13.27) tercih yapmadıkları halde evlerine uzak bir okula yerleştirildiklerini, bu yüzden nakil yapmak durumunda kaldıklarını ifade etmişlerdir. Üstelik nakil işlemlerinin yaklaşık bir ay sürdüğünü, bu nedenle okullarına geç başladıklarını belirtmişlerdir. Bazı öğrenciler yerleştirme sürecindeki yaşadıkları sorunlar hakkındaki görüşlerini şöyle ifade etmişlerdir:

Ö45: Sadece 1 okul tercih etmeme rağmen sistem beni çok uzakta ve puanımın yarısı ile girilen bir okula atadı. Sanırım bu sistemin oturmamasından kaynaklı.

Ö7: Şuan okuduğum liseye dersler başladıktan 1 ay sonra geldim ve bu da benim için pek iyi bir şey değildi.

Nakil işlemlerinin uzun sürmesi, sadece nakil yapan öğrencileri değil, normal koşullarda yerleşmiş olan öğrencilerin de okula uyumunu zorlaştırmıştır. Bir öğrenci bu konudaki görüşünü şöyle ifade etmiştir:

Ö14: Nakil dönemi oldukça sıkıntılıydı. Sürekli yeni öğrenciler geliyordu. Bu yüzden sınıflarımız belli olmamıştı ve yaklaşık bir ay sonra ders görmeye başladık.

Öğrencilerin görüşleri genel olarak değerlendirildiğinde, ortaöğretime yerleşme sürecinde bazı öğrencilerin tercih listesine göre ilk sıralarda yer alan tercihlerine puanları yeterli olmasına rağmen yerleşemedikleri, bazı öğrencilerin ise tercih yapmamalarına rağmen sistemsal olarak rastgele bir okula yerleştirildikleri ve bu yüzden nakil yapmak durumunda kaldıklarını belirtmektedirler. Ayrıca, nakil işlemlerinin uzun sürmesi, öğrencilerin okula geç başlamalarına neden olduğu görülmektedir. Öte yandan, nakil işlemlerinin uzun sürmesi nedeniyle okula geç

başlayan öğrenciler, okula zamanında yerleştirilen öğrencilerin ders işleyiş düzenlerini olumsuz etkilediklerini belirtmişlerdir. Bu durumun, okullara hem geç yerleştirilen hem de zamanında yerleştirilen öğrencilerin okula uyum sağlamalarını güçleştirdiği görülmektedir. Öğrencilerin devam edeceği bir sonraki eğitim kurumunu belirleyen bu sürecin, öğrencilerin lehine olacak şekilde düzenlenmesi ve aksaklıkların giderilmesi gerekmektedir. Öğrencileri ortaöğretime yerleştirme sisteminin öncelikle özel okullara kayıt yaptıracak öğrenciler için de düzenlemesinin yapılması ve yalnızca devlet okullarını tercih eden öğrencilerin devlet okullarına yerleştirilmeleri sağlanmalıdır.

Sonuç olarak, temel eğitimden ortaöğretime geçişi sağlayan yeni sınav modelinin hedeflerine ulaşma düzeyi genel olarak değerlendirildiğinde öğretmen ve öğrencilerin MEB'in bu sınav sistemi ile belirlediği hedeflerine çoğunlukla ulaştığı görüşünde oldukları söylenebilir. Bu hedeflerden biri öğrenciler üzerindeki sınav stresini azaltarak öğrencilerin başarısını artırmak olarak belirlenmiştir. Bakanlık bu hedefini gerçekleştirmek için sınavları iki okul gününe yayarak öğrencileri tek ve büyük bir sınava girme yükünden kurtararak gerçekleştirmeyi planlamıştır. Öğretmen ve öğrenciler görüşlerinde genel olarak sınavların iki okul gününe yayılarak parçalar halinde yapılmasının öğrencilerin sınav stresini azalttığını belirtmişlerdir. Ayrıca, görüşmelerde sınavların iki güne yayılarak yapılması öğrencilerin ders çalışma yöntemlerini olumlu etkilediği ve bu olumlu etkinin başarılarına da yansıdığını ifade etmişlerdir. Öğrenciler tüm derslerin sınavına tek oturumda girmek yerine sınavların derslere göre belirli aralıklarla yapılmasının, odaklanmalarını artırmada etkili olduğunu da belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra, Bakanlık, TEOG Sistemi ile öğrencilerin okul dışı kaynaklara yönelimini azaltmayı hedeflemektedir. Öğretmen ve öğrenciler görüşlerinde, TEOG Sistemi ile birlikte öğrencilerin okul dışı kaynaklara yöneliminde azalma olmadığını belirtmişlerdir. Bakanlık sınavları iki okul gününe yayarak öğrencilerin sınav stresini azaltmayı hedeflese de öğrencilerin okul dışı kaynaklara yönelmelerinde büyük bir azalmanın olmaması onların halen sınav kaygısı içerisinde olduklarını göstermektedir. Araştırma kapsamında elde edilen bulgular sonucunda, öğrencilerin okul dışı kaynaklara yönelmelerinin sebeplerinden birinin öğretmenlerin okulda yaptıkları sınavlarda kullandıkları soru türü ile TEOG Sınavlarında kullanılan soru türünün birbirinden farklı olmasından kaynaklandığı görülmektedir. Öğretmenler kendi sınavlarında açık uçlu sorulara yer verirken, TEOG Sınavlarında çoktan seçmeli soru türü kullanılmaktadır. Öğrenciler, çoktan seçmeli soru türüne uygun yöntemleri öğrenmek ve uygulamak amacıyla okul dışı kaynaklara yönelmektedirler. Bu yüzden,

öğrencilerin okul dışı kaynaklara yönelimini azaltmak için okullarda TEOG Sınavlarında kullanılan soru türüne uygun öğretim yöntemleri ve MEB tarafından hazırlanan ya da onaylanan TEOG Sınavlarında yer alan soru türüne uygun yardımcı kitaplar kullanılmalıdır. Ayrıca, TEOG Sınavlarında yer alan soru türü (çoktan seçmeli) daha önce de belirtildiği gibi tüm kazanımları ölçmeye uygun soru türü olmadığından, sınavda yer alacak soru türleri çeşitlendirilmelidir.

MEB'in TEOG Sınavları ile belirlediği hedefler incelendiğinde bazı hedeflerin birbirini tamamlar nitelikte olduğu görülmektedir. Örneğin; Bakanlığın TEOG Sistemi ile belirlediği okulun ve öğretmenin etkinliğini artırma hedefi ile öğretmenin mesleki performansını artırma hedefi birbirini tamamlayan hedeflerdir. Sınav sürecinde öğretmenin etkin hale gelmesi doğrudan öğretmenin performansının artmasıyla ilişkilidir. Daha önceki yıllarda yapılan temel eğitimden ortaöğretime geçiş sınavlarına bakıldığında sınavların yılsonunda (okulda yapılan sınavların dışında) yapılan bir sınav olduğu görülmektedir. Bu durumun aksine, TEOG Sınavları okullarda yapılan bir sınav niteliği taşıdığı için okulun ve öğretmenin sorumluluğunu artırmıştır. Araştırmaya katılan öğretmen ve öğrenciler görüşlerinde, TEOG Sınavları ile birlikte öğrencileri sınavlara hazırlama aşamasında okullarda öğretmenler tarafından ek çalışmalar yapıldığını belirtmişlerdir. Ayrıca, yapılan görüşmelerde öğretmen ve öğrencilerin çoğunluğu okullarında TEOG Sınavları öncesi deneme ve konu tarama sınavları yapıldığından, hafta sonu kursları açıldığından ve öğretmenlerin öğrencilere ek çalışma kağıdı hazırladıklarından da bahsetmişlerdir. MEB, okulların ve öğretmenlerin bu tür ek çalışmalar yapmasını zorunlu kılmamasına rağmen, yapılan görüşmeler sonucunda öğretmen ve öğrencilerin çoğunluğu okullarında, öğrencilerin sınava hazırlanmalarına destek olma amacıyla ek çalışmalar yapıldığını belirtmişlerdir. Araştırma kapsamına katılan öğretmen ve öğrencilerin çoğunluğunun TEOG Sistemi'nin okulun ve öğretmenin etkinliğini artırdığını savunmasına rağmen ülke genelinde tüm okulların ve öğretmenlerin sınav sürecinde etkin olup olmadıkları bilinmemektedir. Ülke genelinde tüm okullarda bu tür sınava hazırlık çalışmalarının bakanlık tarafından planlanarak tüm okullarda uygulanması sağlanmalıdır. Bu uygulamanın yapılması, tüm öğrencilere sınava hazırlanma sürecinde fırsat eşitliği sağlanması açısından önemlidir. Ayrıca TEOG Sistemi ile birlikte öğretmenlerin etkinliğinin artması, onların mesleki performanslarının artmasına da neden olmuştur. Yukarıda da belirtildiği gibi, daha önceki yıllarda yapılan sınavlar okul döneminde bağımsız olarak yapıldığı için öğretmenler öğrencilerini sınava hazırlamak amacıyla herhangi bir çalışma yapma

yükümlülüğü hissetmemekteydi. Fakat TEOG Sınavları okul dönemi içinde yapıldığından ve sınav sonuçları okul dönemi içinde açıklandığından, öğretmenleri sınav sonuçlarından sorumlu hale getirmiştir. Öğrencilerin TEOG Sınavlarına hazırlanma sürecine destek olmak amacıyla öğretmenlerin yaptıkları ek çalışmaların artması, onların ekstra performans göstermesine neden olmuştur. Böylece, MEB sınavları okul dönemi içinde yaparak sınav sürecinde hem okulun ve öğretmenin etkinliğini artırmış hem de öğretmenlerin mesleki performanslarında artış sağlamıştır.

TEOG Sınav modeli ile belirlenen bir diğer hedef ise öğrencilerin okula devamsızlığını en aza indirmektir. Öğretmen ve öğrencilerle yapılan görüşmeler sonucunda TEOG Sistemi ile öğrencilerin okula devamsızlıklarında azalma olmadığı görülmektedir. Bakanlık, okula devamını sağlayabilmek için öğrencilerin devamsızlık yapma sürelerinde kısıtlamaya gitmesine rağmen öğretmen ve öğrenciler görüşlerinde öğrencilerin rapor olarak bu süreyi uzattıklarını belirtmişlerdir. Bu durum öğrencilerin okul dışı kaynaklara yönelimi ile doğrudan ilişkilidir. Öğrencileri okul dışı kaynaklara yönelten bir sınav sisteminin okula devamlılığı artırması beklenemez. Ayrıca Bakanlık öğrencilerin okula devamını sağlayabilmek için öğrencilerin yerleştirmeye esas puanını belirlemede öğretmenlerin vereceği ders içi etkinliklere katılım puanının rolünün büyük olduğunu belirtmiştir. Buna rağmen, öğrencilerin okula devamlılığında artış görülmemiştir. Üstelik sınavların iki okul döneminde yapıyor olması, öğrencilerin her iki dönemde de devamsızlık yapmalarına neden olmuştur.

TEOG Sistemi'nin hedeflerinden biri de ülke çapında öğretim programlarının eş zamanlı uygulanmasını sağlamaktır. TEOG Sınavlarının takvimi ve 8. sınıf öğretim programına göre dağılım çizelgesi tüm okullara bakanlık tarafından uygulanmak üzere gönderilmiştir. İlgili yönetmelikte bu çizelgeyi tüm okulların uygulayacağı belirtilmiştir. Dolayısıyla, öğretmenler bakanlık tarafından gönderilen çizelgeye uygun bir şekilde kazanımları işlemekle yükümlü olmuşlardır. Öğretmen ve öğrencilerle yapılan görüşmelerde, öğretmen ve öğrenciler sınav tarihlerine kadar olan kazanımların işlenmesinde herhangi bir sorun yaşamadıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca, öğretmenler görüşlerinde Bakanlık tarafından oluşturulan çizelgeye göre TEOG Sınavları sonrasında kalan kazanımları 3. sınav ve ders içi etkinliklerle değerlendirdiklerini belirtmişlerdir. Bu durumda, Bakanlığın TEOG Sistemi ile sınav kapsamına dahil olan kazanımların ülke çapında eş zamanlı uygulanmasını sağlayabildiği, sınav kapsamı dışında kalan kazanımların ülke çapında eş zamanlı uygulanmasını sağlayıp sağlayamadığı

bilinmemektedir. Bu yüzden, bakanlık TEOG Sistemi ile ülke çapında programların eş zamanlı uygulanması hedefine kısmen ulaştığı söylenebilir.

TEOG Sistemi ile belirlenen bir başka hedef ise başarı değerlendirmesini sürece yayma hedefidir. Bakanlık ara sınavlardan birini merkezden yaparak öğrencileri okul süreci içinde değerlendirmeyi hedeflemiştir. Öğretmen ve öğrenciler görüşlerinde, öğrencilerin çoğunluğu belirlenen TEOG Sınav tarihlerinin uygun olduğunu, öğretmenlerin çoğunluğu ise TEOG Sınav tarihlerinin dönem sonları olarak belirlenmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Öğrenciler görüşlerinde, okul dönemi içinde az konu dahil edilerek yapılan sınavların kendilerini rahatlattıklarını belirtirken, öğretmenler ise öğrencilerin sınav öncesi okula devamsızlık yaptıklarını, sınav sonraları da okula yeniden uyum sağlamalarında sorun yaşadıklarını, bu yüzden sınavların dönem sonlarında yapılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Öğretmen ve öğrencilerin görüşleri genel olarak değerlendirildiğinde, başarı değerlendirilmesinin süreç içinde yapılmasının uygun olduğu, fakat sınav tarihlerinde düzenleme yapılmasının gerektiği de görülmektedir. Görüşmeler sonucunda, MEB'in başarı değerlendirmesini sürece yayma hedefine büyük ölçüde ulaştığı görülmektedir. Ancak TEOG Sistemi ile belirlenen başarıyı sürece yayma aslında bir hedef değil oluşturulan sınav modelinin tasarısıdır. Sınavlar okul dönemi içinde yapılan bir ara sınav niteliğinde olduğundan dolayı öğrenciler eğitim öğretim süreci içinde değerlendirilmektedirler. Dahası, öğrencilerin okul süreci içinde elde ettikleri puanların (sınavlar, sözlü notları, proje puanları vb. gibi) yerleştirmeye esas puanı belirlemede etkili olması, başarı değerlendirmesinin yalnızca sınavlarla değil eğitim öğretim sürecine yayılarak yapıldığını göstermektedir.

TEOG Sistemi ile belirlenen bir başka hedef ise telafi imkânı sağlayarak tek sınavdan doğan olumsuzlukları en aza indirmektir. Belirlenen bu hedef ile sınava herhangi bir sebeple giremeyen öğrenciler için bakanlıkça belirlenen tarih ve sınav merkezlerinde öğrenciler mazeret sınavlarına girebilme imkânı tanınmıştır. Öğretmen ve öğrenciler görüşlerinde, TEOG Sınavlarının telafi imkânı sağlamanın öğrencilerde olumlu etki yarattığını belirtmişlerdir. Ancak TEOG Sınavlarının okulda yapılan bir ara sınav niteliğinde olması, sınava girmeyen öğrencilere tekrar sınava girme hakkı tanınmasını gerektirmektedir. Nasıl ki TEOG Sınavları dışında okulda yapılan sınavlara herhangi bir sebeple giremeyen öğrencilere öğretmenleri tarafından telafi sınavı imkânı sunuluyorsa, TEOG Sınavlarına da giremeyen öğrencilere telafi sınavı imkânı sunulmalıdır. MEB oluşturduğu sınav sistemi ile olması gereken telafi sınavı imkânını, sınav modelinin hedefi olarak belirlemiştir.

Araştırma kapsamında TEOG Sistemi'nin hedeflerine ulaşma düzeyinin yanı sıra, öğrencilerin ortaöğretim kurumlarına yerleştirme sürecinde yaşadıkları sorunlar da tartışılmıştır. Öğrencilerle yapılan görüşmelerde, öğrencilerin çoğunluğu yerleştirme sürecinde sorun yaşamadığını belirtmiştir. Öte yandan, yerleştirme sürecinde sorun yaşadığı belirten bazı öğrenciler tercih yapmadıkları halde ikamet ettikleri yere uzak olan liselere yerleştirildiklerini, nakil işlemleri ile uğraşmak zorunda kaldıklarını ve nakil işlemlerinin çok uzun sürdüğünü belirtmişlerdir. Nakil işlemlerinin uzun sürmesinden dolayı okula geç başladıklarını ve bu durumun onların yeni başlayacakları okula uyum sağlama sürecini uzattığını belirtmişlerdir. Öğrencilerin ortaöğretim kurumlarına yerleştirme sürecine bakıldığında, yerleştirme sisteminde sorunların olduğu ve sistemin düzenleme yapılarak sorunların giderilmesi gerektiği görülmektedir.

BÖLÜM 4

Bu bölümde araştırmanın bulgularına dayalı olarak elde edilen sonuçlar ve buna göre geliştirilen öneriler yer almaktadır.

SONUÇLAR

Araştırmada ulaşılan sonuçlar, genel amaç ve araştırma soruları çerçevesinde şöyledir:

1. 2013 - 2014 Eğitim Öğretim Yılı I. Dönem TEOG Sınavı Matematik Sorularının 8. sınıf Matematik Öğretim Programı'na Uygunluğuna İlişkin Sonuçlar

1. Birinci dönem TEOG Matematik Sınavı kapsamına beş alt öğrenme alanından toplamda 14 kazanım dâhil edilmiştir. I. dönem TEOG Matematik Sınavı için belirlenen kazanım sayısının (14), öğrencilere yöneltilecek soru sayısından (20) az olması nedeniyle, sınavda öğrencilere aynı kazanım ile ilgili birden fazla soru yöneltilmiştir. Belirlenen kazanımların sadece ikisine yönelik I. dönem TEOG Matematik Sınavı'nda herhangi bir soru sorulmamıştır. Bu kazanımlar; Üslü Sayılar alt öğrenme alanından, "*Ondalık kesirlerin veya rasyonel sayıların kendileriyle tekrarlı çarpımını üslü sayı olarak yazar ve değerini belirler.*" ile Tablo ve Grafikler alt öğrenme alanından, "*Histogram oluşturur ve yorumlar.*" kazanımlarıdır.
2. Birinci dönem TEOG Matematik Sınavı'na Örüntü ve Süslemeler alt öğrenme alanından bir kazanım dâhil edilmiş olup, bu kazanım ile ilgili sınavda öğrencilere iki farklı soru yöneltilmiştir. Ancak, öğrencilere yöneltilen bu sorulardan birinin (A kitapçığı, 12. Soru), doğru cevabı iki seçenekte de yer aldığından bu soru iptal edilmiştir.
3. Birinci dönem TEOG Matematik Sınavı'nda öğrencilere en fazla Kareköklü Sayılar (%45) ve Üslü Sayılar (%35) alt öğrenme alanlarından soru yöneltilmiştir. Bu durumda, sınavda yer alan soruların %80'ini Sayılar öğrenme alanı kazanımları

oluşturmuştur. I. dönem TEOG Matematik Sınavı'nda en az Örüntü ve Süslemeler (%10) ve Dönüşüm Geometrisi (%10) alt öğrenme alanları kazanımları ölçülmüştür. Bu durum, 8. Sınıf Matematik Öğretim Programı'nda yer alan öğrenme alanlarının çalışma takvimine göre dağılımından kaynaklanmaktadır.

4. Öğrenciler ve matematik öğretmenlerinin çoğunluğu I. dönem matematik sorularının, 8. sınıf Matematik Öğretim Programı'na uygun olarak hazırlandığı görüşündedirler.

2. 2013 - 2014 Eğitim Öğretim Yılı II. Dönem TEOG Sınavı Matematik Sorularının 8. sınıf Matematik Öğretim Programı'na Uygunluğuna İlişkin Sonuçlar

1. İkinci dönem TEOG Matematik Sınavı'nda yönetmelik gereği I. dönem matematik kazanımları da dâhil edilmiştir. Bu yüzden, II. dönem matematik sınavı kapsamına 16 alt öğrenme alanından, toplamda 52 kazanım dahil edilmiştir. Sınavda bulunan 20 çoktan seçmeli sorunun üçü (%15) I. dönem kazanımlarını ölçen sorulardır.
2. İkinci dönem TEOG Matematik Sınavı için belirlenen kazanım sayısının (52), öğrencilere yöneltilecek soru sayısından (20) fazla olması, “çizer, açıklar, görüş oluşturur” vb. gibi fiillere sahip kazanımların TEOG Sınavlarında kullanılan soru türüne uygun olmaması nedeniyle bu tür kazanımlar sınavda herhangi bir soru ile ölçülememiştir. Örneğin, Geometrik Cisimler alt öğrenme alanı kazanımlarının tamamı sınav kapsamına dahil edilmesine rağmen, sınavda diğer geometrik cisimlerin öğrenilmesine temel oluşturan “Prizmayı inşa eder, temel elemanlarını belirler ve yüzey açılımını çizer.” kazanımı ile ilgili soru yer almaktadır. Piramit, koni ve küre geometrik cisimler ile ilgili kazanımlar sınavda test edilememiştir.
3. Birinci dönem matematik alt öğrenme alanları olan Örüntüler ve Süslemeler ile Tablo ve Grafikler alt öğrenme alanlarından ikinci dönem TEOG Matematik Sınavı'nda da herhangi bir soru bulunmamaktadır.
4. İkinci dönem matematik alt öğrenme alanlarından Olasılık Çeşitleri (1), Gerçek Sayılar (2) ve Merkezi Eğilim ve Yayılma Ölçüleri (2) alt öğrenme alanları kazanımları TEOG Matematik Sınavlarında herhangi bir soru ile ölçülememiştir.

5. İkinci dönem TEOG Matematik Sınavı'nda öğrencilere en fazla Üçgenler (%20) ve Denklemler (%20) alt öğrenme alanları kazanımları ile ilgili sorular yöneltilmiştir. Diğer taraftan, sınavda en az Köklü Sayılar (%5), Üslü Sayılar (%5), Örüntüler ve İlişkiler (%5), Dönüşüm Geometrisi (%5), Olay Çeşitleri (%5) ve Olası Durumları Belirleme (%5) alt öğrenme alanları kazanımları ile ilgili sorular yer almıştır.
6. Bazı kazanımlarla ilgili soruların TEOG Sınavlarında yer almamasının nedeni yalnızca soru sayısının az, kazanım sayısının fazla olmasından değil, kazanımların TEOG Sınavlarında sorulan soru türüne uygun olmamasından kaynaklanmaktadır. Örneğin; Üçgenler alt öğrenme kazanımlarından biri olan “Üçgenlerde benzerlik şartlarını açıklar” kazanımının fiili çoktan seçmeli soru türü için uygun olmadığından “açıklar, yazar, çizer, görüş oluşturur” vb. gibi fiillere sahip kazanımlar TEOG Sınavlarında ölçülememiştir.
7. Akademik takvime göre TEOG Sınavları sonrasına bırakılan 5 alt öğrenme alanına ait 17 kazanımın ölçülmesi, öğretmenlere bırakılmıştır.
8. Araştırmaya katılan öğrencilerin %72.45'i ve matematik öğretmenlerinin %85.41'i II. dönem matematik sorularının, 8. sınıf Matematik Öğretim Programı'na uygun olarak hazırlandığı görüşündedirler.

3. TEOG Sistemi'nin Hedeflerine Ulaşma Düzeyine İlişkin 9. Sınıf Öğrencilerinin Görüşlerine İlişkin Sonuçlar

1. Öğrencilerin %44.90'ı TEOG Sınavlarının iki güne yayılarak yapılmasının, başarılarını ve ders çalışma yöntemlerini olumlu yönde etkilediğini ve bu sisteminin sınav streslerini azalttığını belirtirken, eşit sayıda öğrenci ise bu durumun matematik başarısını ve ders çalışma yöntemlerini etkilemediği yönünde görüş belirttikleri görülmektedir.
2. Öğrencilerin büyük bir kısmı (yaklaşık %78'i) görüşlerinde, TEOG Sınavlarına hazırlanma sürecinde okul dışı kaynaklara başvurduklarını belirtmişlerdir.
3. Araştırmaya katılan öğrencilerin yalnızca dörtte biri görüşlerinde TEOG Sistemi'nin okul dışı kaynaklara yönelimi azalttığını belirtmişlerdir. Öte yandan, öğrencilerin yaklaşık %20'si TEOG Sınavlarının okul dışı kaynaklara yönelimi etkilemediğini düşünürken, öğrencilerin yarıdan fazlası (yaklaşık %55'i) TEOG

- Sınav modelinin okul dışı kaynaklara olan ihtiyaçlarını azaltmadığını, aksine artırdığını ifade etmişlerdir.
4. Öğrencilerin çoğunluğu, öğrenim gördükleri ortaokullarda TEOG Sınavlarına hazırlanmalarına destek olma amacıyla ek çalışmalar yapıldığını söylemişlerdir.
 5. Öğrencilerin çoğunluğu, öğrenim gördükleri ortaokuldan memnun olduklarını ve okullarının TEOG Sınavlarına dair beklentilerini karşıladığını belirtmişlerdir.
 6. Öğrenciler, TEOG Sınav modeli ile okula devamsızlığın azalmadığını, aksine arttığını belirtmişlerdir.
 7. Öğrencilerin çoğunluğu, devam ettikleri ortaokullarda tüm derslerde konuların zamanında yetiştiğini, öğretim programlarının sınav kapsamına dahil edilen bölümünün uygulanmasında herhangi bir sorun yaşanmadığı söylemişlerdir.
 8. TEOG Sınav modeli ile sınavları eğitim öğretim süreci içinde uygulayarak, başarı değerlendirmesini sürece yaymak hedeflenmiştir. Öğrencilerin çoğunluğu, TEOG Sınav tarihlerinin uygun olduğunu ve sistemin bu hedefe ulaştığını belirtmişlerdir.
 9. Öğrencilerin çoğunluğu, TEOG Sınav modelinin öğretmenlerinin matematik öğretim yöntemlerine ve ölçme ve değerlendirme yöntemlerine etkisi olmadığını belirtmişlerdir.
 10. TEOG Sistemi ile öğrencilere telafi imkânı sağlanması, öğrencilerin çoğu tarafından olumlu bulunmuştur.
 11. Öğrencilerin bir kısmı, liseye yerleştirilme sürecinde bazı sorunlarla karşılaştıklarını ve bu sorunları çözmek için nakil işlemi yapmak durumunda kaldıklarını belirtmişlerdir. Nakil işlemlerinin uzun sürmesi, hem zamanında yerleşen hem de nakil sonrasında yerleşen öğrencilerin uyum sorunu yaşamalarına neden olduğu ifade edilmiştir.

4. TEOG Sistemi'nin Hedeflerine Ulaşma Düzeyine İlişkin 8. Sınıf Matematik Öğretmenlerinin Görüşlerine İlişkin Sonuçlar

1. Öğretmenlerin büyük bir kısmı, TEOG Sınavlarının iki güne yayılarak yapılmasının, öğrencilerin başarılarını ve ders çalışma yöntemlerini olumlu etkilediği ve bu sistemin öğrenciler üzerindeki sınav kaygısını azalttığı görüşünü belirtmişlerdir.

2. Öğretmenlerin çoğunluğu, TEOG Sistemi'nin öğrencilerin okul dışı kaynaklara yönelimini azaltmadığını ifade etmişlerdir.
3. Ortaokulların imkânları ölçüsünde, öğretmenler öğrencilerinin TEOG Sınavlarına hazırlanmalarına destek olmak amacıyla ek çalışmalar yaptıklarını söylemişlerdir.
4. TEOG Sistemi ile öğrencilerin okula devamsızlığını en aza indirmek hedeflenmesine rağmen, öğretmenlerin çoğunluğu bu hedefe ulaşamadığı görüşündedirler.
5. Öğretmenlerin tamamına yakını, öğretim programlarının zamanında uygulanması konusunda herhangi bir sorun yaşamadıklarını, öğretim programlarının sınav kapsamına dahil edilen bölümünün ülke çapında eş zamanlı uygulanmasını sağlama hedefine ulaşıldığı görüşündedirler.
6. Öğretmenlerin çoğunluğu, başarıyı sürece yayarak değerlendirmeyi doğru bulduklarını, fakat TEOG Sınavı tarihlerinin dönem sonları olarak belirlenmesinin sınav kapsamı açısından daha doğru olacağını savunmuşlardır. Öğretmenler, TEOG Sistemi ile sınavların eğitim öğretim sürecine dâhil edilerek başarı değerlendirmesini sürece yayma hedefine ulaşıldığı görüşündedirler.
7. Öğretmenlerin çoğunluğu, TEOG Sınav modelinin, kullandıkları matematik öğretim yöntemlerine ve ölçme ve değerlendirme yöntemlerine etkisinin olmadığını söylemişlerdir.
8. TEOG Sınavları eğitim öğretim süreci içinde yapıldığından, sınav sonuçları da eğitim öğretim süreci içinde açıklanmaktadır. Sonuçlar, öğrencilerin olduğu kadar öğretmenlerin de başarısını ortaya koymaktadır. Ancak öğretmenlerin yarısından fazlası TEOG Sistemi'nin mesleki performanslarında bir değişikliğe neden olmadığını belirtmişlerdir.
9. Öğretmenlerin çoğunluğu TEOG Sistemi ile sınava herhangi bir sebeple giremeyen öğrencilere telafi imkânı sağlanmasını olumlu bulmuştur.

ÖNERİLER

Araştırmada ulaşılan sonuçlara göre geliştirilen öneriler aşağıda verilmektedir.

1. 2013 – 2014 Eğitim Öğretim Yılı TEOG Sınavı Matematik Sorularının 8. Sınıf Matematik Öğretim Programı'na Uygunluğuna Yönelik Öneriler

1. I. dönem TEOG matematik soruları, 8. sınıf Matematik Öğretim Programı'na uygun hazırlanmasına rağmen sınava dâhil edilen kazanım sayısının, öğrencilere yöneltilecek soru sayısından az olması sınavda aynı kazanımı ölçen birden fazla soru sorulmasını gerektirmiştir. Diğer taraftan, I. dönem TEOG Matematik Sınavı kapsamına alınıp sınavlarda test edilmeyen kazanımlar (ÜS2 ve TG1) da bulunmaktadır. Bu yüzden, sınav kapsamına alınan kazanım sayısı sınavda yer alacak soru sayısından az ise kazanımların tümünün test edilmesine dikkat edilmelidir.
2. 8. sınıf Matematik Öğretim Programı incelendiğinde bazı kazanımların birden fazla beceriyi kazandırmaya yönelik olduğu görülmektedir. Örneğin; üslü sayılar alt öğrenme alanı kazanımlarından “Üslü sayılarla çarpma ve bölme işlemleri yapar.” kazanımı “Üslü sayılarla çarpma işlemi yapar.” ve “Üslü sayılarla bölme işlemi yapar.” gibi iki farklı beceriyi içermektedir. TEOG Sınavlarında bu tür kazanımların her bir soruda farklı bir becerisi test edilmelidir.
3. Birinci dönem TEOG matematik sorularının aksine, II. dönem TEOG matematik soruları için belirlenen kazanım sayısının fazla olması ve öğrencilere yöneltilecek soru sayısının sınırlı olmasından dolayı belirlenen kazanımların tamamını test edecek soru sorulamamıştır. Öğrencilere yöneltilen soruların kazanımlarla örtüşmesine rağmen, her iki sınavda da devamlı ölçülen ve sınavda hiç yer almayan kazanımların bulunmasından dolayı, soruların kazanımlara dağılımına dikkat edilmelidir.
4. TEOG Matematik Sınavlarında kullanılan soru türü, fiili “çizer, açıklar, görüş oluşturur, yazar” olan kazanımları ölçmeye uygun olmadığı için bu tür kazanımların ölçülebilmesi için çoktan seçmeli soru türünün yanı sıra farklı soru türlerine de yer verilmelidir.

2. TEOG Sistemi'nin Hedeflerine Yönelik Öneriler

1. TEOG Sınavlarının, daha önceki yıllarda yapılan sınavların aksine iki güne yayılarak yapılması, öğrenciler üzerinde olumlu etki yarattığından, sistemin bu şekilde uygulanmasına devam edilmelidir.
2. TEOG Sistemi ile belirlenen okul dışı kaynaklara yönelimi azaltma hedefine ulaşılabilmesi için öğrenci, veli ve okul iş birliği gerçekleştirilmelidir. Öğrenci ve velilere eğitim ve öğretim için okula devamın gerekliliği, TEOG Sınavlarına hazırlanma sürecinde okulda verilen öğretimin yeterliliği ve öğrencilerin ders içi etkinliklere katılım puanının TEOG puanına etkisi hakkında bilgilendirme Sınav Sistemi yapılmalıdır.
3. TEOG ile belirlenen okula olan devamsızlığı en aza indirme hedefine ulaşabilmek için MEB, okula devamsızlık süresinde kısıtlamaya gitmiş, ancak bu hedefine tam olarak ulaşamamıştır. Okula devamı sağlayabilmek için öncelikle öğrencilerin sınavlara hazırlanmak amacıyla okul dışı kaynaklara yönelimi azaltacak önlemler alınmalıdır.
4. TEOG Sınavları eğitim öğretim süreci içinde yapılmakta ve başarının değerlendirilmesi sürece yayılmaktadır. Okullarda yapılan sınavlarda daha çok açık uçlu soru türü kullanılırken TEOG Sınavlarında çoktan seçmeli soru türü kullanılmaktadır. Bu durumda, öğrencilerin okul dışı kaynaklara yönelimini azaltmak ve okula devamlılığını artırmak için TEOG Sınavlarında yer alan soru türleri, okulda öğretmenlerin kullandıkları soru türlerine paralel olacak şekilde düzenlenmelidir.
5. Araştırma kapsamına alınan okulların çoğunda, öğrencilerin TEOG Sınavlarına hazırlanmalarına destek olmak amacıyla okulların olanakları dâhilinde çalışmalar yaptığı görülmektedir. Bazı okullar kendi bünyesinde TEOG Sınavları öncesi öğrencilerin eksiklikleri gidermek amacıyla tarama sınavları yapmış, bazı okullar ise okul dışından deneme sınavı satın alarak uygulamıştır. Bunun dışında bazı öğretmenler okul çıkışlarında ve hafta sonlarında kurs açarak öğrencilerin eksikliklerini gidermeye çalışmışlardır. Fakat öğrencilerin sınavlara hazırlanmalarına destek olmak amacıyla yapılan bu çalışmalar ülke genelinde tüm okullarda yapıp yapılmadığı bilinmemektedir. Ülke çapında sınava girecek tüm öğrenciler için fırsat eşitliğinin sağlanabilmesi amacıyla

çalışmalar yapılmalıdır. Örneğin, MEB öğrencilerin istedikleri dersten istedikleri konulara ait örnek sorulara ve deneme sınavlarına ulaşabilecekleri bir veri tabanı oluşturmalıdır.

6. TEOG Sınav modeli ile ilk kez gerçekleştirilen mazeret sınavı sistemi, öğrencilerin çoğu tarafından olumlu karşılanmıştır. Öte yandan, mazeret sınavlarında yer alan soruların, TEOG Sınavlarındaki sorulara benzer sorular olması ve TEOG soru kitapçıklarının öğrencilere sınavdan sonra dağıtılıyor olması, mazeret sınavına girecek öğrencilerin soru tiplerini önceden görmelerine neden olmaktadır. Bu nedenle, soru kitapçıklarının mazeret sınavlarından sonra öğrencilere dağıtılması önerilmektedir.
7. TEOG Sistemi'nde karşılaşılan sorunlardan biri öğrencilerin liselere yerleştirilme sürecidir. Yaşanılan aksaklıkların giderilmesi için yerleştirme sistemi düzenlenmelidir. Örneğin, TEOG puanı ile herhangi bir liseye devam etmeyecek (özel liseyi tercih etmek isteyen) öğrenciler için kayıt süresi tanınmalı, bu sürenin tamamlanmasının ardından TEOG puanı ile tercih sistemi başlatılmalıdır. Özel liseye kayıtlı öğrenciler e okul sisteminde yer almalı ve bu öğrencilere TEOG puanı ile tercih yapma hakkı tanınmamalıdır. TEOG puanına göre tercih yapacak öğrencilere tercihlerinden herhangi birine yerleşememeleri durumunda sistemselsel olarak rastgele bir okula yerleşecekleri bilgisi yerleştirme sisteminde yer almalıdır. Böylece öğrencilerin tercihleri dışında rastgele bir okula yerleştirilme durumları öğrencilerin bilgisi dâhilinde olacaktır.

3. Araştırmalara Yönelik Öneriler

1. Öğrencilerin TEOG Sınavlarına hazırlanma sürecinde okul dışı kaynaklara yönelmelerinin sebepleri ve bu sebepleri ortadan kaldırmaya yönelik çözüm önerileri araştırılmalıdır.
2. TEOG Sınavlarının iki güne yayılarak yapılmasının öğrencilerin matematik başarısına ve ders çalışma yöntemlerine etkileri araştırılmalıdır.
3. TEOG Sınavlarında öğrencilere yöneltilen sorular ile mazeret sınavlarında yer alan soruların eşdeğer olup olmadığı incelenmelidir.
4. TEOG Sınavlarında yer alan diğer derslerle ilgili soruların da kazanımlara uygunluğu incelenmelidir.

5. TEOG Sistemi'nin hedeflerine ulaşma düzeyinin belirlenmesi ile ilgili daha büyük ölçekli araştırmalar yapılmalıdır.

KAYNAKLAR

- Ceran, D. ve Deniz, K. (2015). TEOG Sınavı Sorularının Okuma Becerisiyle Çözülebilme Düzeyi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 3, 92-109.
- Demirel, Ö. (2004). *Öğretimde Program Geliştirme*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Dalak, O. (2015). *TEOG Sınav Soruları ile 8. Sınıf Öğretim Programlarındaki İlgili Kazanımların Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre İncelenmesi* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep.
- Dinç, E., Dere, İ. ve Koluman, S. (2014). Kademeler Arası Geçiş Uygulamalarına Yönelik Görüşler ve Deneyimler. *Adıyaman Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17, 397-423.
- Eğitim-Bir-Sen: Bu Ülke Bir TEOG Daha Kaldırmaz. (2014, Ekim 14). *Eğitimciler Birliği Sendikası*. <http://www.ogretmen.web.tr/meb/egitim-bir-sen-teogu-elistirdi-h19701.html> adresinden 15.11.2014 tarihinde alınmıştır.
- Eğitim-Sen: Yeni Ortaöğretime Geçiş Sistemi Mevcut Sorunlara Çözüm Üretmemekte, Öğrencileri Özel Liselere, Meslek Liselerine ve İmam Hatiplere Yönlendirmektedir! (2014, Haziran 4). *Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası*. <http://www.turkiyekamu.com/sendika/egitim-senden-mebe-teog-elestirisi-h194998.html> adresinden 15.11.2014 tarihinde alınmıştır.
- ERG: Yeni Ortaöğretime Geçiş Sistemi Üzerine Değerlendirmeler. (2013, Eylül 20). *Eğitim Reformu Girişimi*. 2013 Eylül/Ekim Bülteni Politika Notu, 1-8.
- Erol, H. (2015). Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sınavı (TEOG) T.C. İnkılap Tarihi Ve Atatürkçülük Dersi Sınav Sorularının Öğrenci Çalışma Kitabıyla İlişkisi Açısından Bir İnceleme. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 10/11, 607-628.
- Erol, H. (2016). TEOG Sınavında “T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi” ile İlgili Sorulan Sorular Hakkında Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 57, 548-567.
- Gökler, Z. S. (2012). *İlköğretim İngilizce Dersi Hedefleri, Kazanımları, SBS Soruları ve Yazılı Sınav Sorularının Yeni Bloom Taksonomisine Göre Değerlendirilmesi* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.

Görmez, M. ve Coşkun, İ. (2015). 1. Yılında Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Reformunun Değerlendirilmesi. *SETA Analiz*, 114, 7-10.

Gür, B. S., Çelik, Z. ve Coşkun, İ. (2013). Türkiye’de Ortaöğretimin Geleceği: Hiyerarşi mi Eşitlik mi? *SETA Analiz*, 69, 5-12.

Karasar, N. (2010). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınları.

Karadeniz, O., Eker, C., ve Ulusoy, M.(2015). TEOG Sınavındaki T.C. İnkılâp Tarihi Ve Atatürkçülük Dersine Ait Soruların Kazanım Temelli Olarak Değerlendirilmesi. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 6, 115-134.

MEB. (1997). *İlköğretim ve Eğitim Kanunu*, <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/24.html> adresinden 20.10.2013 tarihinde alınmıştır.

MEB. (2013). <http://basinmus.meb.gov.tr/> adresinden 25.05.2014 tarihinde alınmıştır.

MEB. (2013). *Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sistemi*, <http://oges.meb.gov.tr/adresinden> 20.10.2013 tarihinde alınmıştır.

MEB. (2013). *Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş*, 20.09.2014 tarihinde http://mevzuat.meb.gov.tr/html/temelegitortagecis/temegiortagecis_1.html adresinden alınmıştır.

MEB. (2013). *Eğitim İstatistikleri*, 25.10.2014 tarihinde <http://ankara.meb.gov.tr/www/egitim-istatistikleri/icerik/24> adresinden alınmıştır.

MEB. (2014). *Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sistemi*, 20.09.2014 tarihinde <http://oges.meb.gov.tr/docs2104/sunum.pdf> adresinden alınmıştır.

MEB. (2014). *Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumlarına Geçiş Yönergesi*, 20.09.2014 tarihinde http://mevzuat.meb.gov.tr/html/ogr_gecis_1/ogr_gec_0.html adresinden alınmıştır.

MEB. (2014). *Milli Eğitim Bakanlığı Okulöncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği*, 20.09.2014 tarihinde http://mevzuat.meb.gov.tr/html/ilkveokuloncyon_1/ilkveokuloncyon_1.html adresinden alınmıştır.

MEB. (2014). *Ankara Liseleri Yüzdellik Dilim ve Taban Puanları*, 01.11.2014 tarihinde <http://www.eokul-meb.com/ankara-liseleri-yuzdelik-dilimi-ve-taban-puani-43342/> adresinden alınmıştır.

- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook*. Second Edition. California: Sage Publications.
- Öğrencilerden TEOG'a Ayar. (2014, Aralık 13). *Star Gazetesi*. 14.12.2014 tarihinde <http://haber.star.com.tr/egitim/ogrencilerden-teoga-ayar/-haber-980095> adresinden alınmıştır.
- Özkan, M. ve Özdemir, E. B. (2014, Aralık). Ortaokul 8. Sınıf Öğrencilerinin ve Öğretmenlerinin Ortaöğretime Geçişte Uygulanan Merkezi Ortak Sınavlara İlişkin Görüşleri. *Tarih Okulu Dergisi*, 20, 441-453.
- Senemoğlu, N. (2013). *Gelişim, Öğrenme ve Öğretim: Kuramdan Uygulamaya*. 23. Baskı. Ankara: Yargı Yayınevi
- Süer, N. (2014). *Öz-Düzenleme Becerilerinin TEOG Sınavı Üzerindeki Etkileri* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- TEDMEM (2014). Ortaöğretimde Dönüşüm: Bir Yol Haritası Önerisi *Eğitim Değerlendirme Raporu 2*. Ankara.
- TTKB (2009). *İlköğretim Matematik 6-8. Sınıflar Öğretim Programı ve Klavuzu*, Ankara, 26.06.2015 tarihinde <http://ttkb.meb.gov.tr/www/ogretim-programlari/icerik/72> adresinden alınmıştır.
- Ümre, M. M. (2010). *Seviye Belirleme Sınavları (SBS) Sosyal Bilgiler Sorularının Sosyal Bilgiler Programına ve Bilişsel Alan Basamaklarına Göre Değerlendirilmesi* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.
- ERG (2013). Yeni Dönemde Ortaöğretimin Amacı ve Yeniden Düzenlenmesi. *Eğitim Reformu Girişimi*. İstanbul.
- Yorgancı, K. O. (2015). *Sekizinci Sınıf Türkçe Dersi Ortak Sınavı Sorularının Öğretim Programına Göre Değerlendirilmesi* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2000). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Güncelleştirilmiş ve Geliştirilmiş 6. Baskı. Ankara: Seçkin Yayınevi.

Yararlanılan İnternet Adresleri

1. Finlandiya Eğitim Sistemi, <http://www.stuttgartegitim.de/finlandiya-egitim-sistemi/>adresinden 21.05 2014 tarihinde alınmıştır.
2. Türkiye ile Japonya Eğitim Sistemi Arasındaki Farklar, <http://www.egitimhane.com/turkiye-ile-japonya-egitim-sistemi-arasindaki-farklar-k201-0.html>adresinden 21.05 2014 tarihinde alınmıştır.
3. Kanada Eğitim Sistemi, <http://www.kanadaegitim.com.tr/kanada-egitim-sistemi.html>adresinden 21.05 2014 tarihinde alınmıştır.
4. Singapur Eğitim Sistemi, <http://www.egitim.aku.edu.tr/singapur.pptx> adresinden 21.05.2014 tarihinde alınmıştır.
5. Alman Okul Sistemi, http://www.tcberlinea.com/almanyada_egitim_sistemi.htm adresinden 21.05.2014 tarihinde alınmıştır.
6. Fransa Eğitim Sistemi, <http://www.ogretmeninsesi.com/sistemler/fransa4.htm> adresinden 04.11.2014 tarihinde alınmıştır.
7. İngiltere ve Türkiye Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırılması, http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/155-156/karacaoğlu.htm adresinden 04.11.2014 tarihinde alınmıştır.
8. Çin Eğitim Sistemi, <http://rdb.meb.gov.tr/yayinlar/Çin%20Eğitim%20Sistemi.pdf> adresinden 04.11.2014 tarihinde alınmıştır.
9. The Hong Kong Education and Schooling System Explained, <http://www.itseducation.asia/education-system.htm> adresinden 21.05.2014 tarihinde alınmıştır.
10. Education System in China and Shanghai, <http://www.bettershanghai.com/2010/01/education-system-china-and-shanghai/> adresinden 26.05.2014 tarihinde alınmıştır.
11. Kore Eğitim Sistemi, <http://www.koreanturk.com/Konu-Kore-Egitim-Sistemi#axzz2x5TCcV5S> adresinden 25.05.2014 tarihinde alınmıştır.
12. Avustralya Eğitim Sistemi, <http://www.afegitim.com/avustralya/avustralya-egitim-sistemi/> adresinden 21.05.2014 tarihinde alınmıştır.
13. Education System in New Zealand, <http://www.classbase.com/Countries/New-Zealand/Education-System> adresinden 26.05.2014 tarihinde alınmıştır.

EK1

**2013 – 2014 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI 8. SINIF MATEMATİK DERSİ
KAZANIMLARININ ÇALIŞMA TAKVİMİNE GÖRE DAĞILIM ÇİZELGESİ**

**2013 – 2014 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI 8. SINIF MATEMATİK DERSİ KAZANIMLARININ ÇALIŞMA TAKVİMİNE GÖRE
DAĞILIM ÇİZELGESİ**

	SÜRE			ÖĞRENME ALANI	ALT ÖĞRENME ALANI	KAZANIMLAR	
	Ay	Hafta	D.Saat				
EYLÜL	3	2	2	Geometri	Örüntü ve Süslemeler	1.Doğru, çokgen ve çember modellerinden örüntüler inşa eder, çizer ve bu örüntülerden fraktal olanları belirler.	
		2	2	Geometri	Dönüşüm Geometrisi	1.Koordinat düzleminde bir çokgenin eksenlerden birine göre yansıma, herhangi bir doğru boyunca öteleme ve orijin etrafındaki dönme altında görüntülerini belirleyerek çizer.	
	4	2	2	Geometri	Dönüşüm Geometrisi	2. Şekillerin ötelemeli yansımalarını belirler ve inşa eder.	
		2	2	Olasılık ve İstatistik	Tablo ve Grafikler	1. Histogram oluşturur ve yorumlar.	
EKİM	1	2	2	Olasılık ve İstatistik	Tablo ve Grafikler	1. Histogram oluşturur ve yorumlar.	
		2	2	Sayılar	Üslü Sayılar	1.Bir tam sayının negatif kuvvetini belirler ve rasyonel sayı olarak ifade eder.	
	2	4	4	Sayılar	Üslü Sayılar	2. Ondalık kesirlerin veya rasyonel sayıların kendileriyle tekrarlı çarpımını üslü sayı olarak yazar ve değerini belirler. 3. Üslü sayılarla çarpma ve bölme işlemlerini yapar.	
	4	4	4	Sayılar	Üslü Sayılar	3. Üslü sayılarla çarpma ve bölme işlemlerini yapar. 4. Çok büyük ve çok küçük pozitif sayıları bilimsel gösterimle ifade eder.	
	5	1	I. DÖNEM BİRİNCİ SINAV				
	3	3	3	Sayılar	Köklü Sayılar	1.Tam kare doğal sayılarla bu sayıların karekökleri arasındaki ilişkiyi modelleriyle açıklar ve kareköklerini belirler. 2. Tam kare olmayan sayıların kareköklerini strateji kullanarak tahmin eder.	
	1	4	4	Sayılar	Köklü Sayılar	3. Kareköklü bir sayıyı $a b$ şeklinde yazar ve $a b$ şeklindeki ifadede katsayıyı kök içine alır. 4. Kareköklü sayılarla toplama ve çıkarma işlemlerini yapar.	

(devam ediyor)

EK1

**2013 – 2014 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI 8. SINIF MATEMATİK DERSİ
KAZANIMLARININ ÇALIŞMA TAKVİMİNE GÖRE DAĞILIM ÇİZELGESİ
(devam)**

2013 – 2014 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI 8. SINIF MATEMATİK DERSİ KAZANIMLARININ ÇALIŞMA TAKVİMİNE GÖRE
DAĞILIM ÇİZELGESİ

	2	4	Sayılar	Köklü Sayılar	4. Kareköklü sayılarla toplama ve çıkarma işlemlerini yapar. 5. Kareköklü sayılarla çarpma ve bölme işlemlerini yapar.
	3	4	Sayılar	Köklü Sayılar	5. Kareköklü sayılarla çarpma ve bölme işlemlerini yapar. 6. Ondalık kesirlerin karekoklerini belirler.
	4	2	BİRİNCİ DÖNEM MERKEZİ SİSTEM ORTAK SINAV		
		2	Olasılık ve İstatistik	Olasılık Çeşitleri	1. Deneysel, teorik ve öznel olasılığı açıklar.
ARALIK	1	2	Olasılık ve İstatistik	Olay çeşitleri	1. Bağımlı ve bağımsız olayları açıklar.
		2	Olasılık ve İstatistik	Olay çeşitleri	2. Bağımlı ve bağımsız olayların olma olasılıklarını hesaplar.
	2	4	Sayılar	Gerçek sayılar	1. Rasyonel sayılar ile irrasyonel sayılar arasındaki farkı açıklar. 2. Gerçek sayılar kümesini oluşturan sayı kümelerini belirtir.
	3	4	Olasılık ve İstatistik	Merkezi eğilim ve yayılma ölçüleri	1. Standart sapmayı hesaplar. 2. Uygun istatistiksel temsil biçimlerini, merkezi eğilim ölçülerini ve standart sapmayı kullanarak gerçek yaşam durumları için görüş oluşturur.
	4	4	Geometri	Üçgenler	1. Atatürk'ün matematik alanında yaptığı çalışmaların önemini açıklar. 2. Üçgenin iki kenar uzunluğunun toplamı veya farkı ile üçüncü kenarının uzunluğu arasındaki ilişkiyi belirler.
OCAK	1	4	Geometri	Üçgenler	3. Üçgenin kenar uzunlukları ile bu kenarların karşısındaki açılardan ölçüleri arasındaki ilişkiyi belirler. 4. Yeterli sayıda elemanın ölçüleri verilen bir üçgeni çizer.
	2	1	I. DÖNEM ÜÇÜNCÜ SINAV		

(devam ediyor)

EK1

**2013 – 2014 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI 8. SINIF MATEMATİK DERSİ
KAZANIMLARININ ÇALIŞMA TAKVİMİNE GÖRE DAĞILIM ÇİZELGESİ
(devam)**

2013 – 2014 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI 8. SINIF MATEMATİK DERSİ KAZANIMLARININ ÇALIŞMA TAKVİMİNE GÖRE
DAĞILIM ÇİZELGESİ

		3	Geometri	Üçgenler	5. Üçgende kenarortay, kenar orta dikme, açıortay ve yüksekliği inşa eder. 6. Üçgenlerde eşlik şartlarını açıklar.
	3	4	Geometri	Üçgenler	7. Üçgenlerde benzerlik şartlarını açıklar. 8. Pythagoras (Pisagor) bağıntısını oluşturur.
	4	4	Geometri	Üçgenler	9. Dik üçgende dar açıların trigonometrik oranlarını belirler.
ŞUBAT	2	4	Geometri	Üçgenlerde Ölçme	1. Üçgenlerde benzerlik şartlarını problemlerde uygular. 2. Pythagoras (Pisagor) bağıntısını problemlerde uygular.
	3	2	Geometri	Üçgenlerde Ölçme	3. Dik üçgende dar açıların trigonometrik oranlarını problemlerde uygular.
	2		Cebir	Örüntüler ve İlişkiler	1. Özel sayı örüntülerinde sayılar arasındaki ilişkileri açıklar.
	4	4	Cebir	Cebirsel İfadeler	1. Özdeşlik ile denklem arasındaki farkı açıklar. 2. Özdeşlikleri modellerle açıklar.
MART	1	4	Cebir	Cebirsel İfadeler	3. Cebirsel ifadeleri çarpanlarına ayırır. 4. Rasyonel cebirsel ifadeler ile işlem yapar ve ifadeleri sadeleştirir.
	2	4	Olasılık ve İstatistik	Olası Durumları Belirleme	1. Kombinasyon kavramını açıklar ve hesaplar. 2. Permütasyon ve kombinasyon arasındaki farkı açıklar.
	3	4	Cebir	Denklemler	1. Bir bilinmeyenli rasyonel denklemleri çözer. 2. Doğrusal denklem sistemlerini cebirsel yöntemlerle çözer.
	4	3	Cebir	Denklemler	3. Doğrusal denklem sistemlerini grafikleri kullanarak çözer.
	1		II. DÖNEM BİRİNCİ SINAV		

(devam ediyor)

EK1

**2013 – 2014 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI 8. SINIF MATEMATİK DERSİ
KAZANIMLARININ ÇALIŞMA TAKVİMİNE GÖRE DAĞILIM ÇİZELGESİ
(devam)**

**2013 – 2014 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI 8. SINIF MATEMATİK DERSİ KAZANIMLARININ ÇALIŞMA TAKVİMİNE GÖRE
DAĞILIM ÇİZELGESİ**

NİSAN	1	3	Cebir	Denklemler	1. Doğrunun eğimini modelleri ile açıklar.
		1	Cebir	Denklemler	2. Doğrunun eğimi ile denklemi arasındaki ilişkiyi belirler.
	2	2	Cebir	Denklemler	2. Doğrunun eğimi ile denklemi arasındaki ilişkiyi belirler.
		2	Geometri	Geometrik Cisimler	1. Prizmayı inşa eder, temel elemanlarını belirler ve yüzey açılımını çizer.
	3	4	Geometri	Geometrik Cisimler	2. Piramidi inşa eder, temel elemanlarını belirler ve yüzey açılımını çizer. 3. Koninin temel elemanlarını belirler, inşa eder ve yüzey açılımını çizer. 4. Kürenin temel elemanlarını belirler ve inşa eder.
	4	4	Geometri	Geometrik Cisimler	5. Bir düzlem ile bir geometrik cismin ara kesitini belirler ve inşa eder. 6. Çok yüzlüleri sınıflandırır. 7. Çizimleri verilen yapıları çok küplülerle oluşturur, çok küplülerle oluşturulan yapıların görünümünü çizer.
MAYIS	5	2	İKİNCİ DÖNEM MERKEZİ SİSTEM ORTAK SINAV		
		2	Geometri	Geometrik Cisimlerin Yüzey Alanları	1. Dik prizmaların yüzey alanının bağlantılarını oluşturur.
	1	4	Geometri	Geometrik Cisimlerin Yüzey Alanları	2. Dik piramidin yüzey alanının bağlantısını oluşturur. 3. Dik dairesel koninin yüzey alanının bağlantısını oluşturur.
	2	4	Geometri	Geometrik Cisimlerin Yüzey Alanları	4. Kürenin yüzey alanının bağlantısını oluşturur. 5. Geometrik cisimlerin yüzey alanları ile ilgili problemleri çözer ve kurar. 6. Geometrik cisimlerin yüzey alanlarını strateji kullanarak tahmin eder.
	3	4	Geometri	Geometrik Cisimlerin Hacimleri	1. Dik prizmaların hacim bağlantılarını oluşturur. 2. Dik piramidin hacim bağlantısını oluşturur. 3. Dik dairesel koninin hacim bağlantısını oluşturur.
4	4	Geometri	Geometrik Cisimlerin Hacimleri	4. Kürenin hacim bağlantısını oluşturur. 5. Geometrik cisimlerin hacimleri ile ilgili problemleri çözer ve kurar. 6. Geometrik cisimlerin hacimlerini strateji kullanarak tahmin eder.	

(devam ediyor)

EK1

**2013 – 2014 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI 8. SINIF MATEMATİK DERSİ
KAZANIMLARININ ÇALIŞMA TAKVİMİNE GÖRE DAĞILIM ÇİZELGESİ
(devam)**

2013 – 2014 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI 8. SINIF MATEMATİK DERSİ KAZANIMLARININ ÇALIŞMA TAKVİMİNE GÖRE
DAĞILIM ÇİZELGESİ

HAZİRAN	1	1	II. DÖNEM ÜÇÜNCÜ SINAV		
		3	Cebir	Eşitsizlikler	1.Eşitlik ve eşitsizlik arasındaki ilişkiyi açıklar ve eşitsizlik içeren problemlere uygun matematik cümleleri yazar. 2.Birinci dereceden bir bilinmeyenli eşitsizliklerin çözüm kümesini belirler ve sayı doğrusunda gösterir.
		2	Cebir	Eşitsizlikler	3. İki bilinmeyenli doğrusal eşitsizliklerin grafiğini çizer.
		1	Geometri	İzdüşüm	1.Bir küptün, bir prizmanın belli bir mesafeden görünümünün perspektif çizimini yapar.
		1	Geometri	Dönüşüm Geometrisi	1.Geometrik cisimlerin simetrilerini belirler.

EK2**ÖĞRENCİ GÖRÜŞME FORMU****Odak Grup Görüşme Tarihi:** / /**Odak Grup Yeri:****Katılımcıların Sayısı/ Tanımı:****Saat (Başlangıç/Bitiş):** /**GİRİŞ**

Merhaba adım Esra BAĞCI. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Programları Anabilim Dalı'nda yüksek lisans öğrencisiyim. Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş (TEOG) Sınavı hakkında bir araştırma yapmaktayım. Bu araştırmanın amacı, 2013 – 2014 eğitim öğretim yılında uygulanmaya başlanan temel eğitimden ortaöğretime geçişi sağlayan Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş (TEOG) Sınavı'nın hedeflerine ulaşma düzeyini öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre belirlemektir. Bu bağlamda sınavın hedeflerine ulaşma düzeyinin belirlenmesinde sizin görüşlerinize ihtiyaç duymaktayım. İzniniz olursa araştırmada veri kaybı olmaması için tüm görüşmeyi ses kayıt cihazı ile kayıt altına almak istiyorum. Görüşme süresince kayıt altına alınan tüm bilgilerin gizli kalacağını, bu bilgileri araştırmacı dışında herhangi bir kişinin görmesinin mümkün olmadığını belirtmek isterim. Bu koşullar altında ses kaydı almama izin veriyor musunuz?

Görüşmede konuya ilişkin duygu ve düşüncelerinizi tüm içtenlik ve samimiyetle ve özgürce belirteceğinizi umuyor, bu konuda sizlere şimdiden teşekkür ediyorum.

Başlamadan önce bu söylediklerimle ilgili belirtmek istediğiniz bir düşünce ya da sormak istediğiniz bir soru var mı?

Sorularına geçmeden önce 2013 – 2014 eğitim öğretim yılında öğrencilere yöneltilen 1. ve 2. dönem TEOG Matematik Sınavı sorularını ve sınav öncesi belirlenen kazanım listesini, sizlere hatırlatmak amacıyla sunmak isterim.

Görüşmenin yaklaşık bir saat süreceğini tahmin ediyorum. İzin verirseniz sorulara başlamak istiyorum.

Görüşme Soruları

1. Adınız soyadınız?
2. 2013 - 2014 eğitim öğretim yılında ilk kez uygulanan TEOG Sınav sistemi ile bu okula yerleştirildiniz. TEOG Sınavı'nda 700 tam puan üzerinden kaç puan aldınız?
3. TEOG Sınavlarına hazırlanırken okul dışından ne gibi destek/ler aldınız?
Dershane, özel ders vb. gibi.
4. TEOG Sınavı'na hazırlanırken devam ettiğiniz ortaokul hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?
 - 4.1. Sınava hazırlanırken okulunuz eğitim ve öğretim anlamında beklentilerinizi ne ölçüde karşıladı?
 - 4.2. Sınava hazırlanırken devam ettiğiniz ortaokulun memnun olmadığınız yönleri nelerdi?
5. Şu an okuduğunuz liseye yerleştirilme aşamasında herhangi bir sorun yaşadınız mı? Açıklar mısınız? Yaşadı iseniz bu sorunların kaynağı sizce neydi/lerdi?
6. 2013 – 2014 eğitim öğretim yılı 1. dönem TEOG Matematik Sınavı'nda sorulan soruların matematik derslerinde öğrendiklerinizde ne kadar örtüştüğünü düşünüyorsunuz?
 - 6.1. Sınavda, matematik derslerinizde işlenmeyen bir konu ile ilgili herhangi bir soru ile karşılaştınız mı? Belirtiniz.
7. 2013 – 2014 eğitim öğretim yılı 2. dönem TEOG Matematik Sınavı'nda sorulan soruların matematik derslerinde öğrendiklerinizle ne kadar örtüştüğünü düşünüyorsunuz?
 - 7.1. Sınavda, matematik derslerinizde işlenmeyen bir konu ile ilgili herhangi bir soru ile karşılaştınız mı? Belirtiniz.
8. TEOG 1. ve 2. dönem matematik sorularını, matematik açısından önemli buluyor musunuz? Bu konudaki görüşleriniz nelerdir?
 - 8.1. TEOG Sınavı'nda matematik açısından önemsiz bulduğunuz soru ya da sorular var mıydı? Varsa, belirtiniz.
9. Daha önceki yıllarda yapılan Seviye Belirleme Sınavı'nın (SBS) aksine, TEOG Sınavı eğitim öğretim yılının 1 ve 2. dönemlerinin ortasında yapılmaktadır. Bu

- nedenle sadece belirli kazanımlar sınav kapsamına alınabilmektedir. Bu uygulamayı nasıl değerlendiriyorsunuz? Siz olsaydınız TEOG Sınavlarının tarihlerini nasıl planlardınız?
10. TEOG Sınavları dönem ortalarında yapıldığı için matematik kazanımlarının hepsi sınava dâhil edilemiyor. Sınava dâhil edilmeyen bu kazanımlar ile ilgili öğretmenleriniz bir değerlendirme yaptı mı? Yaptı ise bunlar nelerdi? Açıklar mısınız?
 11. TEOG Sınavlarının çoktan seçmeli olması, öğretmenlerinizin matematik öğretirken kullandığı yöntemlere bir etkisi oluyor mu? Oluyor ise nasıl? Açıklar mısınız?
 12. TEOG Sınavlarının çoktan seçmeli olması, öğretmenlerinizin matematik başarılarınızı belirlemek için kullandıkları ölçme ve değerlendirme yöntemlerinde bir değişikliğe neden oldu mu? Oldu ise nasıl? Açıklar mısınız?
 13. TEOG Sınavlarının hedeflerinden birisi, sınavları iki güne yayarak sizlerin üzerindeki stresi azaltıp başarılarınızı artırmaktır. Sınavların iki güne yayılarak yapılması matematik başarılarınızı, ders çalışma yönteminizi vb. etkiledi mi? Etkiledi ise nasıl? Açıklar mısınız?
 14. TEOG Sınav modelinin hedeflerinden birisi, okulun ve öğretmenin etkinliğini artırarak sizlerin dersane ya da özel ders gibi okul dışı kaynaklara yöneliminizi azaltmaktır. Bu konudaki gözlemlerinizi ve görüşlerinizi nelerdir?
 15. TEOG Sınav modeli öğrenci, öğretmen ve okul ilişkisini güçlendirerek sizlerin okula daha fazla devam etmenizi hedeflemektedir. Bu konudaki gözlemlerinizi ve görüşlerinizi nelerdir?
 16. TEOG Sınavı ile sizlere telafi imkânı sağlanarak SBS’de olduğu gibi tek sınavdan doğan olumsuzluklar azaltılmak istenmiştir. Bu konudaki gözlemlerinizi ve görüşlerinizi nelerdir?
 17. Okulunuzda, konuların sınav tarihlerine uygun şekilde işlenmesi konusunda herhangi bir sorun yaşadınız mı? Varsa, belirtiniz.
 18. TEOG Sınavlarına hazırlanmanıza destek olma amacıyla okuduğunuz ortaokulda herhangi bir çalışma yapıldı? Varsa, belirtiniz.
 - 18.1. Öğretmenleriniz kendi branşları bazında bireysel olarak sizlere ne gibi destek sağladı? Ek çalışma, etüt, çalışma kağıdı, tarama sınavı vb. gibi.
 19. TEOG Sistemi’nin sizce olumsuz yönleri nelerdir? Açıklayınız.
 20. TEOG Sistemi’nin sizce olumlu yönleri nelerdir? Açıklayınız.

EK3**ÖĞRETMEN GÖRÜŞME FORMU****Görüşme Tarihi:** / /**Görüşme Yeri:****Saat (Başlangıç/Bitiş):** /**GİRİŞ**

Merhaba adım Esra BAĞCI. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Programları Anabilim Dalı'nda yüksek lisans öğrencisiyim. Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş (TEOG) Sınavı hakkında araştırma yapmaktayım. Araştırmanın amacı, 2013 – 2014 eğitim öğretim yılında uygulanmaya başlanan temel eğitimden ortaöğretime geçişi sağlayan Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş (TEOG) Sınavı'nın hedeflerine ulaşma düzeyini öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre belirlemektir.

Bu bağlamda sınavın hedeflerine ulaşma düzeyinin belirlenmesinde sizin görüşlerinize ihtiyaç duymaktayım. İzniniz olursa araştırmada veri kaybı olmaması için tüm görüşmeyi ses kayıt cihazı ile kayıt altına almak istiyorum. Görüşme süresince kayıt altına alınan tüm bilgilerin gizli kalacağını, bu bilgileri araştırmacı dışında herhangi bir kişinin görmesinin mümkün olmadığını belirtmek isterim. Bu koşullar altında ses kaydı almama izin veriyor musunuz?

Görüşmede konuya ilişkin duygu ve düşüncelerinizi tüm içtenlik ve samimiyetle ve özgürce belirteceğinizi umuyor, bu konuda sizlere şimdiden teşekkür ediyorum. Başlamadan önce bu söylediklerimle ilgili belirtmek istediğiniz bir düşünce ya da sormak istediğiniz bir soru var mı?

Sorularıma geçmeden önce 2013 – 2014 eğitim öğretim yılında öğrencilere yöneltilen 1. ve 2. dönem TEOG Matematik Sınavı sorularını ve sınav öncesi belirlenen kazanım listesini, sizlere hatırlatmak amacıyla sunmak isterim.

Görüşmenin yaklaşık 1 saat süreceğini tahmin ediyorum. İzin verirseniz sorulara başlamak istiyorum.

Görüşme Soruları

1. Kaç yıldır öğretmenlik yapıyorsunuz?
2. Daha önce hangi kurumlarda çalıştınız? Özel kurum ya da resmi kurum olarak belirtiniz.
3. Şu an çalıştığınız kurumda kaç yıldır öğretmenlik yapıyorsunuz?
4. Meslek hayatınızda en çok hangi sınıf düzeyinde matematik dersi verdiniz?
 - 4.1. 8. sınıf öğrencilerine kaç yıldır ders veriyorsunuz?
5. MEB tarafından yayımlanan “1. Dönem Matematik Kazanım Listesi” göz önünde bulundurulduğunda, 2013 – 2014 eğitim öğretim yılı TEOG Sınavı’nda sorulan 1. dönem matematik sorularının kazanımlara uygunluğu konusunda neler düşünüyorsunuz?
 - 5.1. Kazanım listesinin dışında sorulan herhangi bir matematik sorusu var mıydı? Varsa, sizce hangisidir?
 - 5.2. MEB tarafından yayımlanan “2. Dönem Matematik Kazanım Listesi” göz önünde bulundurulduğunda, 2013 – 2014 eğitim öğretim yılı TEOG Sınavı’nda sorulan 2. dönem matematik sorularının kazanımlara uygunluğu konusunda neler düşünüyorsunuz?
 - 5.3. Kazanım listesinin dışında sorulan herhangi bir matematik sorusu var mıydı? Varsa, sizce hangisidir?
6. TEOG 1. ve 2. dönem matematik sorularını, matematik açısından önemli buluyor musunuz? Bu konudaki görüşleriniz nelerdir?
 - 6.1. TEOG Sınavı’nda matematik açısından önemsiz bulduğunuz soru ya da sorular var mıydı? Varsa, belirtiniz.
7. Daha önceki yıllarda yapılan Seviye Belirleme Sınavı’nın (SBS) aksine, TEOG Sınavı eğitim öğretim yılının 1 ve 2. dönemlerinin ortasında yapılmaktadır. Bu nedenle sadece belirli kazanımlar sınav kapsamına alınabilmektedir. Bu uygulamayı nasıl değerlendiriyorsunuz? Siz olsaydınız TOEG Sınavlarının tarihlerini nasıl planlardınız?

8. TEOG Sınavlarının kapsamı dışında kalan kazanımların ölçülmesi konusunda neler yapıyorsunuz?
- 8.1. 2. Dönem matematik 3. sınavı sonrasında işlenen konuların değerlendirilmesi ile ilgili öğrencilerinize neler uyguladınız? Açıklayınız.
9. TEOG Sınavlarında kullanılan soru türü, matematik öğretim yöntemlerinizde farklılık yarattı mı? Yarattı ise ne gibi farklılıklar olduğunu açıklayınız.
10. TEOG Sınavlarında kullanılan soru türü, ölçme ve değerlendirme yöntemlerinizde farklılık yarattı mı? Yarattı ise ne gibi farklılıklar olduğunu açıklayınız.
11. TEOG Sınavlarının iki güne yayılarak yapılmasının matematik öğretimimize etkisi oldu mu? Oldu ise ne gibi etkileri olduğunu açıklayınız.
12. TEOG Sınavlarının iki güne yayılarak yapılmasının öğrencileriniz üzerinde etkisi oldu mu? Oldu ise ne gibi etkileri olduğunu açıklayınız.
13. TEOG Sınav modelinin hedeflerinden birisi, okulun ve öğretmenin etkinliğini artırarak öğrencilerin okul dışı kaynaklara yönelimini azaltmak olarak belirlenmiştir. Belirlenen bu hedefe ulaşma konusundaki gözlemlerinizi ve görüşlerinizi nelerdir?
14. TEOG Sınav modeli öğrenci, öğretmen ve okul ilişkisini güçlendirerek öğrencilerin okula devamsızlığını en aza indirmeyi hedeflemektedir. Bu konudaki gözlemlerinizi ve görüşlerinizi nelerdir?
15. TEOG Sınavı ile öğrencilere telafi imkânı sağlanarak SBS’de olduğu gibi tek sınavdan doğan olumsuzluklar azaltılmak istenmektedir. Bu hedefe ulaşma konusundaki gözlemlerinizi ve görüşlerinizi nelerdir?
16. TEOG Sınavı ile öğretim programlarının uygulanmasını ve öğrenci kazanımlarının, objektif bir şekilde izlenmesi ve değerlendirilmesi hedeflenmektedir. Bu hedefe ulaşma konusundaki gözlemlerinizi ve görüşlerinizi nelerdir?
- 16.1. Başarı yüzdesi düşük çıkan soruların kazanımları ile ilgili olarak öğrencilerinizle ne tür çalışmalar yaptınız?
- 16.2. Öğretim programlarının uygulanması aşamasında herhangi bir sorun yaşadınız mı? Varsa, belirtiniz.
17. TEOG Sınav modelinin bir başka hedefi ise öğretmenin mesleki performansını artırmak olarak belirlenmiştir. Bu sınav modelinin eğitim sistemine girmesi ile

birlikte mesleki performansınızda herhangi bir değişiklik oldu mu? Oldu ise ne gibi değişiklikler olduğunu belirtiniz

18. Öğrencilerinize, TEOG Sınavlarına hazırlanma sürecine destek olma amacıyla görev yaptığınız okulda herhangi bir çalışma yapıldı mı? Varsa, belirtiniz.

18.1. Bu süreçte bireysel olarak siz neler yaptınız?

19. TEOG Sınav Sisteminin sizce olumsuz yönleri nelerdir? Açıklayınız.

20. TEOG Sınav Sisteminin sizce olumlu yönleri nelerdir? Açıklayınız.

EK 4

ÖĞRENCİ GÖRÜŞME KODLAMA ANAHTARI

1. Öğrencilerin TEOG Sınavlarına Hazırlanırken Aldıkları Destekler

Alınan Destek Türü	f	%
Destek Yok		
Sadece Dershane		
Sadece Özel ders		
Sadece Okul Kursu/Etüdü		
Dershane + Özel Ders		
Dershane + Okul Kursu		
Video Dersler		
Toplam		

2. Öğrencilerin Devam Ettikleri Ortaokullardan Memnun Olma Durumları

Görüşler	f	%
Beklentilerimi karşıladı		
Beklentilerimi kısmen karşıladı		
Beklentilerimi karşılamadı		
Toplam		

3. Ortaöğretime Yerleşme Durumuna/Yerleşme Sürecinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Öğrenci Görüşleri

Görüşler	f	%
Tercih listemin son sıralarında yer alan okula yerleştim		
Tercih yaptım, fakat yerleşemedim bu yüzden bir sonraki yerleştirmeyi bekledim		
Kendime uygun lise tercih etmede sorun yaşadım		
Tercih yapmadığım halde evime uzak bir okula yerleştirildim, nakil yapmak zorunda kaldım		
Herhangi bir sorun yaşamadım		
Toplam		

4. Öğrencilerin I. Dönem TEOG Sınavı Matematik Sorularının Kazanımlara Uygunluğu Hakkındaki Görüşleri

Görüşler	f	%
Çoğunlukla örtüştü		
Kısmen örtüştü		
Çoğunlukla örtüşmedi		
Toplam		

5. Öğrencilerin II. Dönem TEOG Sınavı Matematik Sorularının Kazanımlara Uygunluğu Hakkındaki Görüşleri

Görüşler	f	%
Çoğunlukla örtüştü		
Kısmen örtüştü		
Çoğunlukla örtüşmedi		
Toplam		

6. Öğrencilerin TEOG Sınavı Tarihleri ve Planlaması Hakkındaki Görüşleri

Görüşler	f	%
TEOG Sınav tarihleri uygun		
TEOG Sınavlarını dönem sonlarında yapardım		
SBS gibi sene sonunda tek bir sınav yapardım		
Liseye geçiş sınavı yapmazdım		
6, 7 ve 8. Sınıfın sonlarında birer sınav yaparak bu sınavların ortalaması ile liseye geçişi sağlardım		
Toplam		

7. TEOG Sınavlarının Öğretmenlerin Matematik Öğretim Yöntemlerine Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşleri

Görüşler	f	%
Etkisi oldu		
Etkisi olmadı		
Toplam		

8. TEOG Sınavlarının Öğretmenlerin, Öğrencilerin Matematik Başarısını Ölçme ve Değerlendirmede Kullandıkları Yöntemlere Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşleri

Görüşler	f	%
Değişikliğe neden oldu		
Değişikliğe neden olmadı		
Toplam		

9. TEOG Sınavlarının Öğrenciler Üzerindeki Stresi Azaltıp Başarıyı Artırma Hedefi İle İlgili Öğrenci Görüşleri

Görüşler	f	%
Başarımı ve ders çalışma yöntemimi olumlu yönde etkiledi		
Başarımı ve ders çalışma yöntemimi olumsuz yönde etkiledi		
Başarımı ve ders çalışma yöntemimi etkilemedi		
Toplam		

10. TEOG Sınavlarının Okul Dışı Kaynaklara Yönelime Etkisi Konusunda Öğrenci Görüşleri

Görüşler	f	%
Okul dışı kaynaklara yönelimi azalttı		
Okul dışı kaynaklara yönelimde değişiklik olmadı		
Okul dışı kaynaklara yönelimi azaltmadı, aksine artırdı		
Toplam		

11. TEOG Sınavlarının Okula Devam Durumuna Etkisi Konusunda Öğrenci Görüşleri

Görüşler	f	%
Okula olan devamsızlık arttı		
Okula olan devamsızlıkta değişiklik olmadı		
Okula olan devamsızlık azaldı		
Toplam		

12. Öğrencilerin TEOG Sınav Sistminin Telafi İmkânı Sağlaması Hakkındaki Görüşleri

Görüşler	f	%
Telafi imkânı sağlanması hakkında olumlu düşünüyorum		
Telafi imkânı sağlanması hakkında olumsuz düşünüyorum		
Toplam		

13. TEOG Sınavlarına Hazırlanma Sürecinde Öğretim Programlarının Uygulanması Konusunda Öğrenci Görüşleri

Görüşler	f	%
Okulumuzda tüm derslerde konular zamanında yetişti		
Okulumuzda tüm derslerde konular zamanında yetişmedi		
Toplam		

14. TEOG Sınavlarına Hazırlanma Konusunda Okullarda Destek Çalışmalarının Yapılma Durumuna İlişkin Öğrenci Görüşleri

Görüşler	f	%
Okuduğum ortaokulda, destek amaçlı çalışmalar yapıldı		
Okuduğum ortaokulda destek amaçlı çalışmalar yapılmadı		
Toplam		

EK 5

ÖĞRETMEN GÖRÜŞME KODLAMA ANAHTARI

1. Öğretmenlerin I. Dönem TEOG Sınavı Matematik Sorularının Kazanımlara Uygunluğu Hakkındaki Görüşleri

Görüşler	f	%
Çoğunlukla uygun		
Kısmen uygun		
Çoğunlukla uygun değil		
Toplam		

2. Öğretmenlerin II. Dönem TEOG Sınavı Matematik Sorularının Kazanımlara Uygunluğu Hakkındaki Görüşleri

Görüşler	f	%
Çoğunlukla uygun		
Kısmen uygun		
Çoğunlukla uygun değil		
Toplam		

3. Öğretmenlerin TEOG Sınavı Tarihleri ve Planlaması Hakkındaki Görüşleri

Görüşler	f	%
TEOG Sınav tarihleri uygun		
TEOG Sınavlarını dönem sonlarında yaptım		
SBS gibi sene sonunda tek bir sınav yaptım		
Toplam		

4. TEOG Sınavlarının Öğretmenlerin Uyguladıkları Matematik Öğretim Yöntemlerine Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Görüşler	f	%
Etkisi oldu		
Etkisi olmadı		
Toplam		

5. TEOG Sınavlarının Öğretmenlerin, Öğrencilerin Matematik Başarısını Ölçme ve Değerlendirmede Kullandıkları Yöntemlerine Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Görüşler	f	%
Değişikliğe neden oldu		
Değişikliğe neden olmadı		
Toplam		

6. TEOG Sınavlarının Öğrenciler Üzerindeki Stresi Azaltıp Başarıyı Artırma Hedefi İle İlgili Öğretmen Görüşleri

Görüşler	f	%
Öğrencileri olumlu etkilemiştir		
Öğrencileri olumsuz etkilemiştir		
Toplam		

7. TEOG Sınavlarının Öğrencilerin Okul Dışı Kaynaklara Yönelimine Etkisi Konusunda Öğretmen Görüşleri

Görüşler	f	%
Okul dışı kaynaklara yönelimde azalma oldu		
Okul dışı kaynaklara yönelimde değişiklik olmadı		
Okul dışı kaynaklara yönelimde azalma olmadı		
Toplam		

8. TEOG Sınavlarının Öğrencilerin Okula Devam Durumlarına Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Görüşler	f	%
Okula devamsızlık arttı		
Okula devamsızlıkta değişiklik olmadı		
Okula devamsızlık azaldı		
Toplam		

9. Öğretmenlerin TEOG Sınav Sistemi'nin Telafi İmkânı Sağlaması Hakkındaki Görüşleri

Görüşler	f	%
Telafi imkânı sağlanması hakkında olumlu düşünüyorum		
Telafi imkânı sağlanması hakkında olumsuz düşünüyorum		
Toplam		

10. Öğretmenlerin TEOG Sınavlarına Hazırlık Sürecinde Öğretim Programlarının Uygulanması Aşamasında Yaşadıkları Sorunlar

Görüşler	f	%
Herhangi bir sorun yaşamadım		
Kar tatilleri yüzünden bazı konuları çabuk geçmek zorunda kaldım		
İkinci dönem konuları fazla olduğu için konuları zor yetiştirdim		
İlişkili konuların kazanım sıralarının farklı olması öğrenmeyi zorlaştırdı		
Toplam		

11. TEOG Sınavlarının Öğretmenlerin Mesleki Performansına Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Görüşler	n	%
Mesleki performansında artış oldu		
Mesleki performansında değişiklik olmadı		
Toplam		

EK 6

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 14588481/605.99/2777784

13/03/2015

Konu: Araştırma izni

ANKARA ÜNİVERSİTESİNE
(Eğitim Bilimleri Enstitüsü)

İlgi: a) MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 2012/13 nolu Genelgesi.
b) 22/01/2015 tarihli ve 226 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi Esra BAĞCI' nın "TEOG Sınavının Hedeflerine Ulaşma Düzeyinin Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Göre Belirlenmesi" başlıklı tezi kapsamında çalışma yapma talebi Müdürlüğümüzce uygun görülmüş ve araştırmanın yapılacağı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bilgi verilmiştir.

Uygulama formunun (6 sayfa) araştırmacı tarafından uygulama yapılacak sayıda çoğaltılması ve çalışmanın bitiminde bir örneğinin (cd ortamında) Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme (1) Şubesine gönderilmesini arz ederim.

Ali GÜNGÖR
Müdür a.
Şube Müdürü

Güvenli Elektronik İmzalı
Aslı ile Aynıdır.

13/03/2015

ŞUBAŞI
Şef